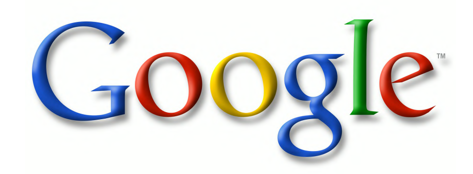
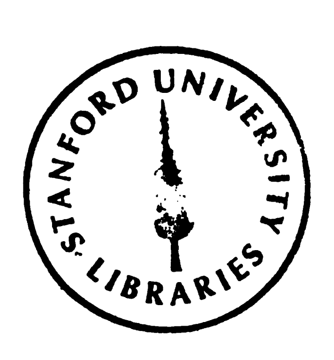

STANFORD UNIVERSITY
LIBRARIES

COLECCION

DE

DOCUMENTOS INÉDITOS DEL ARCHIVO GENERAL

DE LA

CORONA DE ARAGON,

PUBLICADA DE REAL ÓRDEN

POR

SU CRONISTA,

D. Próspero de Bofarull y Mascaró.

TOMO XIV.

LEVANTAMIENTO

Y

GUERRA DE CATALUÑA

en tiempo de don Juan II.

DOCUMENTOS RELATIVOS Á AQUELLOS SUCESOS,

PUBLICADOS DE REAL ÓRDEN

POR

D. PRÓSPERO DE BOFARULL Y MASCARÓ,

Cronista de la Corona de Aragon.

Tomo I.

BARCELONA.

EN LA IMPRENTA DEL ARCHIVO.

1858.

AL LECTOR.

Conocidas son las turbulencias de que fué teatro el Principado de Cataluña durante el reinado de don Juan segundo, y que han sido historiadas por muchos y distinguidos escritores; pero son tambien muy diversos los juicios que sobre ellas se han emitido. Para los unos, la culpa de aquellos tristes sucesos estuvo toda de parte del Principado, que no hizo mas que cubrir su espíritu de rebeldía con el manto de la legalidad y del celo por la paz de la real familia: para los otros, don Juan, por propio impulso ó dominado por su segunda esposa doña Juana Enriquez, fué para su hijo don Cárlos un verdadero padrastro, y para la provincia un verdadero tirano, como quebrantador de sus constituciones y privilegios. Al hijo le han llamado algunos rebelde: otros le apellidaron santo. Como quiera, es lo cierto que aquellos disturbios nacieron del propósito, hipócrita ó sincero, de restablecer entre el padre y el hijo la deseada concordia, turbada por las males artes de pérfidos consejeros, y de amparar y defender á este último en los derechos que por la ley le competian; pero malogrados ó torcidos los primeros pasos, por culpa tal vez de quien mas debia encaminarlos á buen término, sobrepúso-

se luego á la fria razon el hervor de las pasiones, y faltando á los unos la necesaria cordura para llegar á un pronto y fácil acomodamiento, perdido por los otros el respeto á la Majestad, y roto al cabo el freno de la obediencia, vióse Cataluña envuelta en una desastrosa guerra civil de doce años, en que por ambas partes se malgastaron torpemente las fuerzas que el pais habia empleado en mejores tiempos en acrecentar su grandeza, y durante la cual anduvo el Principado poco menos que mendigando reyes por toda Europa, puesta como quien dice en almoneda la corona condal de Barcelona.

No pretendemos aquí, ni es de nuestra incumbencia, el emitir un nuevo juicio acerca de aquellos acontecimientos: tratamos solamente de manifestar, que aun despues de lo mucho que sobre ellos se ha escrito, puede ser que el proceso no se halle suficientemente instruido, y que, por lo mismo, no ha de ser del todo estéril para el que se consagra á semejantes estudios el cúmulo de cartas, acuerdos y otros papeles cuya publicacion emprendemos con este tomo décimocuarto de nuestra Coleccion; porque pudiendo examinar así el asunto en sus últimos pormenores, podrán entenderse mas claramente los móviles que se pusieron en juego en aquellas fatales circunstancias, la presion que sobre los ánimos de los jefes del movimiento pudo ejercer la opinion de la muchedumbre, y la rigidez de principios, extremada si se quiere, en que la Diputacion catalana y su consejo fundaron, primero su adhesion al Príncipe de Viana, y luego su desobediencia manifiesta á un soberano á quien consideraban como conculcador de los fueros de la provincia y violador de la fe jurada.

Bajo este supuesto, pasamos á dar razon de los originales con que contamos para el esclarecimiento de aque-

llos hechos, y que vamos ahora á dar á luz en este y otros tomos sucesivos de nuestra Coleccion.

Existen en primer lugar en este Archivo once volúmenes, que bajo el título: *Turbationum Cathaloniæ*, contienen las actas de la junta que, compuesta de los diputados y oidores de cuentas del General, y de otras veintisiete personas que á estos se agregaron, se constituyó en esta provincia luego de haber sido prorogadas las cortes de Lérida, y por comision de estas, para atender al pro comun y procurar la libertad del Príncipe de Viana. Entre otros documentos, se lee en aquellas actas la voluminosa correspondencia que siguió dicha junta, ya con las numerosas embajadas que envió á la corte, ya con los comunes de la provincia; ya con los diputados de Aragon y de Valencia, ya en fin con los jefes que puso al frente de las armas, cuando creyó llegado el caso de alzar banderas contra el rey don Juan. Por ellas, pues, darémos ahora principio á nuestra publicacion, trasladándolas íntegras, sin mas que reducir á breve expresion la parte formularia del escribano; porque si bien podíamos haber cercenado mucho, ya que no todos los documentos han de tener igual importancia, y por necesidad habrán de verse repetidas mas de una vez las mismas ideas, hemos preferido pecar de redundantes, á constituirnos árbitros de una eleccion que podia no ser para todos acertada.

Pero aquella junta cesó en sus funciones luego que, proclamado conde de Barcelona don Pedro, condestable de Portugal y ex-maestre de Avis, llegó éste á las playas de la capital y tomó posesion del gobierno, á principios del año 1464. La soberanía de don Pedro no podia avenirse con las omnímodas facultades de una corporacion que, desde que la provincia babia negado la obediencia á don

Juan, venia tambien ejerciendo atribuciones de soberana: y la junta fué disuelta. Por esto sus actas no alcanzan mas allá de aquella fecha. La guerra continuaba, sin embargo; murió don Pedro de Portugal, y fué proclamado Renato de Anjou; perseveró Cataluña en su obstinada resistencia, y no se restableció la paz hasta fines del año 1472. Mas como durante esta segunda época continuó la diputacion funcionando, si no como soberana, con las extensas facultades que le atribuian entonces las instituciones en la gestion de los negocios públicos de la provincia; en los *Registros* de este Cuerpo, en sus *Dietarios,* en sus *Libros de Deliberaciones*, y en los del diputado Zaportella, único que apartándose de sus compañeros, abrazó muy al principio la causa de don Juan, y pasándose á Tarragona, pretendió representar allí por sí solo la Generalidad de Cataluña, hallarémos los materiales necesarios para la completa ilustracion de este último período. En una palabra, poniendo á contribucion todos los papeles de esta clase cuya custodia nos está confiada, entresacando y trasladando cuantos nos parezca que pueden dar alguna luz sobre aquellos graves sucesos: procurarémos en esta serie suministrar al lector todos los datos que puedan ayudarle á tener de ellos un cabal conocimiento, y á juzgarlos por sí mismo, sin prevencion y con justicia.

Tal es, en suma, nuestro propósito; tales son los elementos con que contamos para llevarlo á cabo: si contra nuestros deseos no lo conseguimos, y no podemos en este punto llenar cumplidamente el encargo que el Gobierno de S. M. nos ha confiado, cúlpese nuestro poco acierto, nó nuestra falta de celo.

PROCESSUS FACTUS PER DOMINOS DEPUTATOS ET EORUM CONSILIUM PRO LIBERATIONE ILLUSTRISSIMI DOMINI CHAROLI PRIMOGENITI ARAGONUM ET SICILIE PER SERENISSIMUM DOMINUM REGEM PATREM SUUM DETENTI VIRTUTE COMISSIONIS PER CURIAM GENERALEM QUE IN CIVITATE ILERDE CELEBRABATUR DICTIS DOMINIS DEPUTATIS FACTE.

AÑO 1460.

8 DE DICIEMBRE.

Als molt reverend e honorables mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Reverend e molt honorables mossenyors. Crehem a noticia vostra es pervengut la detencio feta per la Majestat del Senyor Rey en la persona del Senyor Princep per la cual aquesta cort ha insistit per tots los remeys e mijans de supplicacions quens ha occorregut.

E perque defallint a nosaltres la potestat per la prorrogacio de la dita cort feta pera quinze de janer no havem forma de procehir a altres deliberacions e provisions per les quals se pogues obtenir lo desijat repos del dit cas havem delliberat cometre encarregar e pregar a vosaltres per la occurrencia de tant gran negoci vos placia ajustar consell ab aquell nombre de personas que a vosaltres sera vist en manera per mija de vosaltres e dels congregadors sian trobats tals remeys que concernesquen servey de nostre Senyor Deu e del Senyor Rey e utilitat e repos de la cosa publica e tranquillitat de la persona del dit Princep. Perqueus pregam e encarregam molt afectadament queus placia en les dites coses donar presta expedicio axi com lo cas requer. Scrita en lo loch on es convocada la cort en Leyda a cinch dies del mes de deembre any Mil CCCCLX. — La Cort general del Principat de Cathalunya convocada en la ciutat de Leyda a vostra honor.

En cumplimiento de lo prevenido en la carta que antecede, los diputados de Cataluña, que lo eran el abad de Monserrat, el noble Luis de Ivorra, y Miguel Cardona, ciudadano de Barcelona, convocaron para la tarde de dicho dia y en la casa de la Diputacion á las siguientes personas. -- *Por el brazo eclesiástico:* - El señor obispo de Barcelona, el abad de San Benito de Bages, el abad de Roses, el Prior de Cataluña, maestro Juan Ferrando, prior de Tortosa; el Dean de la Seo, micer Nicolas Pujades, arcediano de la Mar; mo-

sen Bartolomé Regas, micer Agustin de la Illa, mosen Francisco Colom, arcediano del Vallés; micer Dusay, oficial; maestro Juan Cosida, mosen Hugo de Lobets, maestro . . . Janer, mosen Juan Sorts, mosen . . . . Sos, micer Bernardo Matheu, mosen Juan Pintor, fray Pedro Juan Çaplana, comendador de la Guardia. *Por el brazo militar:* Mosen Dalmacio de Queralt, mosen Martin Guerau de Cruilles, mosen Juan Çabestida, mosen Juan de Monbuy y de Tagamanent, mosen Burgués de Viladecans, mosen Jayme Giner, mosen Galceran Dusay, mosen Bartolomé Santjust, mosen Francisco Miquel de Gerona, mosen Hugo de Vilafrancha, mosen Pedro de Relat, mosen Jordi, baile de Rosellon; mosen Marcos Lor, mosen Gerardo de Clescari, mosen Francisco Çaçala, mosen Guillermo Ramon Dezbrull, menor, mosen Bartolomé Castelló, mosen Francisco Bisbal, mosen Baltasar Romeu, mosen Francisco Jonquers, mosen Pedro Juan Baldrich, En Francisco de Sanmenat, En Artal de Claramunt, En Bernardo de Guimerá, En Juan de Argentona, En Pedro Splugues, En Bernardo Miquel, En Pedro de Rochafort, En Francisco de Monbuy, En Francisco Benito Dezvalls y En Luis Miguel Dezvalls, hermanos. *Por el brazo real:* -Por los concelleres de Barcelona, mosen Pedro Torrent, mayor, conceller *en cap*; mosen Luis Xexanti, conceller segnndo, mosen Pedro Dusay, mosen Juan Lull, mosen Bernardo Fivaller, mosen Francisco del Bosch, de Lerida, mosen Jayme Ros, mosen Beltran Dezvalls, mosen Bernardo de Marimont, mosen Guillermo Romeu, mosen Pedro Juan de Santcliment, mosen Antonio Pujades, mosen Pedro Torrent, menor, mosen Francisco Lobets, mosen Guillermo Colom, mosen Beltran Torro, mosen Miguel Dezpla, mosen Juan Boscha, mayor de edad, En Juan Boscha, menor, En Raimundo Ros, En Juan de Mijavila, En

Francisco de Millars, de Conflent, Ermant Negre, síndico de Puigcerdá, En Bartolomé Alcover, síndico de Cobliure.

Congregados todos ellos, y con asistencia de los asesores, notario y otros empleados de la Diputacion, fueles leida dicha carta, y el abad de Monserrat explicó brevemente su contenido, pidiendo consejo sobre lo que deberia hacerse. Discutido el negocio, se acordó lo que sigue:

Tots los dits senyors congregats son concordes que vist lo contengut en la preinserta letra als dits deputats tremesa per la dita cort de Cataluña que han per cert que los dits deputats en virtut de la dita letra e lo contengut en aquella han plen poder de fer les eleccions de persones pera missatgers e consellers e axi ho consellen als dits deputats ço es que ells e los oydors de comptes del dit General elegesquen aquell nombre de persones quels sera vist ab que ni hage de tots los estaments segons es acustumat per missatgers que vajen al Senyor Rey per explicar e supplicar a la sua Majestat tot lo que sera concordat e mes en les instruccions a ells per los diputats e oydors per aço fahedores. E axi mateix tots los dits congregats consellen als dits diputats que ells e los dits oydors elegesquen altre nombre de persones en lo qual ni haja de tots los estaments segons es acustumat per aconsellar als dits diputats e oydors totes les coses quils occorreran per los dits affers de la dita embaxada e altres coses concernents lo dit negoci. E per exequutar la dita embaxada e les altres coses concernents lo dit

negoci han per cert poder despendre e aconsellen que despenen dels diners del dit General aquella quantitat de peccunia quels semblara esser necessaria en les dites coses.

Encara tots los dits congregats prometeren e juraren sobre los quatre sants Evangelis per ells tocats que en cas que en la dita cort de Cathalunya se fes algun dubte o contrast en la dita despesa segons dit es fahedora per prosseguir les coses de la dita embaxada o altres concernents a aquest negoci que no consentiran ni algu dells consentira en algun acte fahedor en la dita cort desviant o contrari a les dites coses tro a tant que lo dit dubte o contrast sie tolt o levat e la dita despesa e actes per los dits deputats e oydors fets per les dites coses sien admesos lohats e ratificats per la dita cort.

Procedióse seguidamente á la eleccion de los doce embajadores y veinte y siete consejeros, siendo elegidos para el primer cargo: - El reverendísimo señor arzobispo de Tarragona, el reverendo señor obispo de Barcelona, maestro Ferrando, micer Pintor, egregio señor conde de Prades, mosen Martin Guerau de Cruylles, mosen Montayans, En Francisco de Santmenat, mosen Pedro Torrent, conceller *en cap*, mosen Bernardo Fivaller, mosen Pedro Juan de Santcliment, y Francisco Sampso, ciudadano de Gerona; y para el segundo: - El reverendo señor abad de San Benito de Bages, el Prior de Cataluña, mosen Bartolomé Regas, mosen el arcediano de la Mar, mosen Fransisco Co-

lom, micer Juan Çaplana, micer Agustin de la Illa, mosen Andrés Sors, canonigos de Barcelona, fray Pedro Juan Çaplana, comendador de la Guardia, conde de Modica, mosen Dalmacio de Queralt, mosen Arnaldo de Vilademany y de Blanes, mosen Juan Çabestida, mosen Marcos Lor, mosen Burgues de Viladecans, Bernardo de Guimerá, Artal de Claramunt, Pedro Splugues, mosen Luis Xatanti, mosen Francisco del Bosch, de Lérida, mosen Pedro Dusay, mosen Jayme Ros, mosen Miguel Dezpla, mosen Francisco Lobet, mosen Guillermo Colom, mosen Pedro Torrent, el jóven mosen Antonio Pujades.

Al abad de Bages y á Arnaldo de Vilademany, que se hallaban ausentes, se les escribió como sigue.

Mossenyer Reverend. Per alguns afers concernents gran benavenir e honor de aquest Principat havem a comunicar ab vos. Pregam e encarregamvos per ço molt stretament que vista la present vingau e siau aci ab nosaltres de continent e sens triga car vostra venguda no sofer dilacio alguna. E sia lo Sant Sperit vostra guarda. Dada en Barchinona a VIIII dies del mes de deembre en lany de la Nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLX. — A. P. abbat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor. — Al reverend mossenyer labat de Sant Benet de Bages.

En los mismos términos y por igual motivo se escribió tambien á Guillermo de Muntanyans.

9 DE DICIEMBRE.

En la tarde de dicho dia, congregados en la casa de la Diputacion los embajadores y consejeros electos, aceptaron el cargo, y despues de haber prestado juramento de haberse bien y fielmente en su desempeño, guardando el debido secreto, acordaron señalar á cada uno de los embajadores la dotacion correspondiente, y redactar las siguientes carta é instrucciones, que fueron por todos aprobadas:

Molt alt e molt excellent Senyor.

Per consell de aquelles persones per nosaltres convocades e congregades en lo present ciutat e casa de la Diputacio juxta la comissio a nosaltres feta per la cort congregada en la ciutat de Leyda havem elegits per missatgers nostres los reverends archabisbe de Terragona bisbe de Barchinona mestre Johan Ferrando prior de Tortosa e micer Johan Pintor cononge e ardiacha de aci lo egregi compte de Prades lo noble mossen Marti Guerau de Cruilles mossen Anthoni Guillem de Muntayans cavallers En Franci de Sentmanat donzell mossen Pere Torrent major de dies conseller de aquesta ciutat mossen Franci Sampso ciutada de Gerona mossen Bernat Fivaller e mossen Pere Johan de Sant Climent ciutadans de Barchinona per explicar e supplicar de nostra part a vostra Altesa algunes co-

ses concernents servey de Deu e de vostra gran Senyoria repos de aquest Principat e dels poblats en aquell. Supplicam per ço a vostra Majestat que li placia oyr aquells e donar plena fe e creença e votivament exaudir en lo que de nostra part vos diran e suplicaran. E hauremho a gracia e merce a vostra Altesa. La qual nostre Senyor Deu conserve e prosper segons desija. E man a nosaltres tot lo que plasent li sia. Scrita en Barchinona a deu de deembre any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCC sexanta. — Senyor molt excellent. — De vostra Altesa humils subdits e vassalls qui a aquella humilment se recomanen. — Los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona. — Al molt alt e molt excellent Senyor lo Senyor Rey.

Instruccions fetes als reverendissim reverend egregi noble honorables e magnifichs senyors Archabisbe de Tarragona Bisbe de Barchinona mestre Johan Ferrando Prior de Tortosa e micer Johan Pintor canonge e ardiacha de Barchinona Comte de Prades mossen Marti Guerau de Cruylles mossen Anthoni Guillem de Muntayans cavallers e En Franci de Sentmenat donzell mossen Pere Dez-Torrent major de dies consellers de Barchinona mossen Franci Sampso ciutada de Girona mossen Bernat Fivaller e mossen Pere Johan de Santcliment ciutadans de Barchinona embaxadors elegits e deputats per los reverend e honorables deputats del General de Cathalunya residents en Barçalona ab consell e assentiment de les persones per ells convocades e congregades juxta la comissio a ells

feta e facultat donada per la cort general del Principat de Cathalunya qui en la ciutat de Leyda se celebre.

Primerament los dits embaxadors o aquells dells qui son presents en la ciutat de Barchinona ab molta diligencia cuyta e celeritat faran sa via e cami vers la ciutat de Leyda ahon se acompanyaran los dits senyors archabisbe e comte e altres coembaxadors lurs qui alli o per lo cami trobats hauran als quals en la dita ciutat comunicaran les presents instruccions e totes les coses que venen a carrech de lur embaxada. E entre si totes les dites coses ruminaran perque pus consultament e expedita puixen en los casos necessaris donar qual compliment e exequucio dells se confia e spera. E mes donen los dits embaxadors qui presents en lo consell e congregacio en la casa de la Diputacio son stats quanta sperança se ha en la present embaxada de obtenir gran assossech e repos en les coses e emergents de la detencio feta en la persona del Illustrissimo Princep fill de la Magestat del Senyor Rey gloriosament regnant. 2

Item havent comunicat ensemps com dit es los sobredits embaxadors en la ciutat de Leyda ensemps dalli partiran. E si per algun cars ere algu dells impedit no stiguen los restants anar e exequutar les coses dejuscrites encara que per ventura per la dita Majestat scrit los fos se detinguessen en la anada. E tots ensemps o los que seran no detenguts o impedits per just cars vajen a la dita Magestat en lo loch hon sera encara que fos fora lo Principat de Cathalunya. E do-

nada la letra de crehença que porten premeses degudes recomendacions e quals de faels e devotissimos vassalls se pertany pertinentment e ab deguda reverencia exposaran a la dita Magestat ab quanta dolor e comocions de animos es pervengut a noticia del Principat de Cathalunya la detencio feta per la sua Majestat de la persona del Illustrissimo Princep son fill la qual detencio ha donat e dona tant gran congoxa e incredible als poblats en lo dit Principat que ab copiositat alguna de paraules prou splicar nos poria. Pero haviase per los dits poblats molta sperança que los congregats en la cort general del Principat de Cathalunya donarien a tantes congoxes tal remedi que seria gloria e honor de Deus Omnipotent servey de la dita Magestat repos tranquillitat e unio de pare e de fill e benefici gran de la cosa publica del dit Principat. E aquesta tal sperança sustentave los coratges de moltes gents. Pero seguintse la prorrogacio de la cort veent los congregats en aquella no haver remediat en les coses sobredites segons necessari era al benefici publich del dit Principat pus vehien ells no poder recapte donar a tantes e tant grans necessitats com en lo dit Principat occorrien usants de grandissima providencia han feta comissio als dits deputats a prosseguir e continuar e ab efecte obtenir lo relevament de tantes congoxes. E per quant los dits deputats per compliment donar en les dites coses per la dita cort comenades e a ells comeses han elegit cert nombre de persones notables prou gran e copios de quiscun dels staments del dit Principat per assistir a ells e consell donar en

les coses que exequutar hauran e ab consell de les dites persones han feta la dita embaxada e delliberades les instruccions seguents.

Ço es que ab molta humilitat e reverencia segons es degut e pertinent per part de tots los dits deputats e consell exposaran a la dita Majestat la gran admiracio que es haguda en tot lo dit Principat per la dita detencio del Illustrissimo Princep lo qual es tant virtuos e dotat de tants merits que qualsevol persona es molt inclinada amarlo e voler. E tant mes rechaem en dita admiracio quant nos sent nes sab lo dit Illustrissimo Princep haver cosa alguna comesa merexedora de tal detencio. E finalment supplicaran la dita Majestat ab benivolencia amor e bon tractament fahedor a la persona del dit Princep e que placia a la sua celsitud donar e atorgar plena libertat al dit Illustrissimo Princep induhint en açо lo dit Senyor ab moltes suasions supplicacions instancies e multiplicades rahons. Les quals son remeses a la saviesa gran dels embaxadors sobredits. Poran commemorar dits embaxadors grans perills de inconvenients qui seguir podrien e precipuament en la illa de Sicilia e altres sentintse no donar prompte repos en aquestas tals novitats. Les quals no ab bon nom se sentiran per totes les parts de christians e porien portar no poch nocument al repos e benefici de les illes de que lo dit Senyor e tots sos subdits infinits treballs despeses e congoxes sentir porien. Donchs lo amor paternal gracia e benediccio tractaran procuraran sollicitaran instaran e ab efecte faran los dits embaxadors sia reduit del dit Sere-

nissimo pare en lo dit fill Illustrissimo faent e tractant lo pare obres fer de pare e lo dit fill obedientissimo esser com se mereix es pertany a la dita Majestat. Aquest donchs diran los dits embaxadors necessariament pertany al dit Principat e a llur innata fidelitat e no fahent aquest tal tractament e encara certificar la dita Majestat dels perills que prevehen en deurien esser redarguits. E per tant per retre son deute ab molt grandissima instancia e multiplicades supplicacions faran en totas maneras lo dit Illustrissimo Princep sia en libertat restituhit fahent cerca la Majestat del Senyor Rey que james dels seus peus se partiran fins en aquesta peticio exaudits los haja. Hoc encara que si a ells exaudir no volria de continent hi iria altra embaxada e apres altra e altra fins tant que los vassalls seus sian stats merexedors aquesta gracia de la sua clemencia obtenir. E que per ço sta continuament consell congregat en Barchinona per provehir lo que per avant occorrera.

Circa açо los sobredits embaxadors de tanta saviesa dotats faran tant sa diligencia quant possible los sia e de quiscuna cosa quels occorrera fassen avis cuytat als diputats e consell perque sobre les coses que de nou emergiran ab son consell los puixen respondre del que fer deuran.

Item los dits embaxadors ab deguda reverencia e recomendacions donaran la letra a la Senyora Reyna Illustrissima e supplicaran a la sua Altesa les congoxes perills e necessitats demunt scrits. E supplicaran la sua Celsitud vulla intercedir e fer se obtingue la libe-

racio del dit Illustrissimo Princep no ommetent a dir a la sua Senyoria quant aquestes novitats encara redunden en molt deservey de la sua excellencia afermant molt la sperança del dit Principat esser per la sua intercessio liberacio del dit Princep obtenir. Supplicantla en aquest fet que tant lo dit Principat stima vulla fer tals obres perque molt major obligacio haver li haje fahent la sua excellencia per manera sia lo mija de la redempcio de tants inconvenients qui apparellats stan e que ab la sua intercessio aquesta demanada liberacio obtenguda sia.

Item los dits embaxadors comunicaran ab los del regne de Arago segons los sera vist per benefici del negoci e per conduhir lo per que tramesos son si se trobaran ensemps ab la dita Majestat e per semblant si del regne de Valencia embaxadors si trobaven.

Item los dits embaxadors e quascu dells jure a nostre Senyor Deus e als quatre sants Evangelis corporalment tocats los presents personalment en mans e poder del President a la diputacio e los absents en mans e poder del Senyor Archabisbe e ell mateix sobre sos pits present e continuantho lo notari que diligentment e faelment se hauran circa les coses damunt scrites a bon effecte e conclusio de aquelles e emergents e dependents delles e que directament ne indirecta ab la Majestat del dit Senyor Rey o ab la Senyora Reyna de altres negocis alguns no tractaran supplicaran parlaran o tractaran o tractar parlar o suplicar faran. E de la Majestat del dit Senyor los sobredits embaxadors no partiran fins per los sobredits

deputats ab lur consell sien de aço licenciats. E si algu dells sobrescrits aquest jurament prestar no volra sia hagut per no embaxador e sens ell o ells los altres procehesquen a exequucio de les coses sobredites car solament per causa de la liberacio sobrescrita son elegits e delliberats esser tramesos e anar e no per causa altra alguna comuna o particular. Pero si apres sera vist necessari per los deputats e dit consell es facultad retenguda poder licenciar segons sera necessari. — A. P. abbat de Montserrat. — Datum Barchinone die decimo mensis decembris anno a Nativitate Domini M° CCCC° sexagesimo.

10 DE DICIEMBRE.

Entregadas las antedichas instrucciones al escribano secretario de la embajada, Antonio Llombart, dióse licencia á Pedro Torrent y á Juan Ferrando para que difiriesen su salida hasta mañana; y luego, por la tarde, emprendieron su marcha todos los demás embajadores, despidiéndoles los diputados, oidores de cuentas y muchos otros ciudadanos.

11 DE DICIEMBRE.

Salen de Barcelona los dos embajadores Pedro Torrent y

Juan Ferrando. Reunidos por la tarde los diputados y consejeros, se dió cuenta de la siguiente carta:

Molt reverend honorables e savis senyors. Per la cort de aqueix Principat nos es stat dat special carrech de scriure continuament a vostres reverencia e honorables saviesas del que occorrera e se sotsseguira en aquest negoci de la libertat del Senyor Princep. E del fet fins aci vos significam com ahir arribats en lo castell de Itona hon es la Majestat dels Senyors Rey e Reyna e lo Senyor Princep donada la letra que portavem al Senyor Rey e per semblant a la Senyora Reyna e explicada per nos la crehença quens era comesa nos hoy e recepta molt humanament e benigne. E obtinguem per medi de la Senyora Reyna licencia de visitar e parlar ab lo senyor Princep ab lo qual comunicam daquest negoci dientsli de part de tot lo Principat totes aquelles paraules consolatories quens parague en tal cas se devien dir de que lo Senyor Princep pres gran consolacio pregantnos que ensemps ab los del Regne de Arago fessem instancia e summa diligencia e que no cansassem que ell sia libertat. Fins aci lo Senyor Rey no havia volgut consentir ab lo Senyor Princep se pogues parlar ne comunicar per los embaxadors del regne de Arago qui en Leyda per aquesta raho vingueren aquests dies prop passats e per cas semblant ans de hir foren en Itona e per obtenir nos primerament la visita nos sembla haver obtengut molt per la primera vegada. Tot ço ques pot

sentir del Senyor Princep es que lo Senyor Rey lo vol ab si menar en Arago ab tal pacte que lo Senyor Princep haja primerament renunciar a la ferma de dret e a la manifestacio del fur de Arago e lo Senyor Princep es content e quant en si es ho ha ja fet. Empero los setanta dos congregats en Fraga als quals son remeses les corts de Arago no ho volen passar que tal acte de renunciacio de fur se fassa sensa lo Senyor Princep no haja major libertat. Per ço ahir trameteren embaxada al Senyor Rey dients que volen en aço delliberacio de dos dies. E per tant lo Senyor Rey deu venir vuy data de la present al terme de Fraga e prorogara les corts de Arago fins dijous primer vinent per dar orde en aquests pochs dies si per ells haver a fer acte algu de cort en tals libertats sen seguia algun benefici al Senyor Princep o major libertat de la que vuy no ha seran contents. Altrament per lo que hom pot fins açi sentir no son delliberats de passar en tal renunciacio si be lo senyor Princep los ne ha scrit e encarregats a nosaltres hi treballassem tement que no fos major dan. E axi se pensa ques prengues medi que lo Senyor Rey lo menas en Fraga ab si. E quant es per Fraga e sos termens los LXXII seran contents passar e fer acte de cort e dispensar en la ferma e manifestacio e hon lo volgues menar en altra part Darago que no hi consentirien sino quel sen torn en Itona car dihen que per renunciacio e dispensacio de tanta libertat ne volen aconseguir algun benefici segur al Senyor Princep. Aquest es lo maneig. Del que finara e de tot sereu mossenyors continuament per letres cer-

tificats com nos es manat per la cort general e per semblant vos placia de la liberacio de vostre consell avisar dels motius e deliberacions fets aqui per vosaltres a fi nos puscam ajudar car lo cas es tal ho requir. Placieus donar al portador de la present quatre florins e mig dor. Ha esser aqui dijous propvinent a les VI hores apres migjorn. E no havem mes a dir sino que serem promptes en fer ço que vosaltres volreu. Dada en la vila de Fraga sots *lo segell* del senyor bisbe de Vich a VIIII dies de deembre any Mil CCCCLX. — A vostra honor apparellats lo bisbe de Vich Francesch Galceran de Pinos micer Anthoni Riquer embaxadors del Principat de Cathalunya. — Als molt reverend honorables e savis senyors los Diputats del Principat de Cathalunya residents en la ciutat de Barchinona.

Visto su contenido, se acordó que sus firmantes se agregasen á los demas embajadores con la misma calidad, cargos y facultades, por lo cual se resolvió expedir los despachos que siguen:

Molt reverend noble e honorables senyors. Rebuda havem vostra letra dada en Fraga a VIIIIº del present per la qual efectualment som certificats de la diligencia per vosaltres feta en la liberacio del Illustrissimo Senyor Princep. E com haveu obtengut de la Majestat del Senyor Rey facultat de visitar lo dit Senyor Princep e de fet lo haveu visitat e confortat. E encara

nos avisau de les coses qui ab la cort de Arago o aquella representants se tractaven sobre la liberacio del dit Senyor Princep. La qual letra a nosaltres legida e publicada nos ha donat molta contentacio e alguna consolacio en la gran congoixa que tenim per causa de la detencio del dit Senyor Princep la qual detencio a tot aquest Principat e poblats en aquell dona occasio de molts grans congoixes e perill a grans inconvenients. Regraciam molt a V. R. P. noblesa e saviesa la diligencia bona haguda en aquestes coses e ab quant major afeccio podem pregam e requerim aquellas ab summa cura e grandissima vigilancia vullan continuar e prosseguir en supplicar instar porfidiar e sollicitar per totes aquelles vies e mijans vist vos sera la liberacio de la persona del dit Senyor Princep certificantvos reverend noble e honorable Senyors com diluns prop passat cerque lo mig jorn reebem nosaltres diputats certa comissio de la cort sobre aquests fets per vigor de la qual ab molta vigilancia fou deputat lo present consell e ignorants lavors la comissio a vosaltres tres feta per la dita cort vehent la arduitat e necessitat gran del cars elegim dotze embaxadors qui per prosseguir la liberacio del dit Senyor Princep a la Majestat del Senyor Rey anassen los quals molt cuitadament anassen lo negoci requer havem expedits e fan sa via ves la ciutat de Leyda e de alli congregats ahon lo Serenissimo Rey sera. E rebuda vostra letra vist que per la cort era ja stada consemblant comissio a vosaltres feta e ja entre nosaltres comunicat fos que havent certitud a qui la dita cort de totes co-

ses havia carrech comes ensemps los associassem havem deliberadament consultament e concorda feta unio de vosaltres tres als dotze altres embaxadors volents e ordonants que aixi com eren dotze sian quinze embaxadors per aquest Principat los quals juxta la forma de las instruccions tremesas e les quals quascun dia segons les occurrencies tremetrem prosseguiscau la liberacio de la persona del dit Illustrissimo Princep. La magnitut e ponderositat del negoci importa e requer que no solament XV embaxadors e tant grans persones com hi son mas encara molt mes concorreguen e sien deputats en lo repos tranquillitat e assossech de aquell. Pregamvos donchs Senyors molt reverend noble e honorable ab molta promptitud aquest carrech e comissio queus fem acceptar vullau e prestar lo jurament que hau prestat los altres XII embaxadors contengut en les instruccions que han ab si los dits embaxadors les quals comunicades seran a vosaltres per ells als quals de vostra unio e participi scrivim. E perque millor puxau aquest carrech exercir havem ordonat e provehit a cascu de vosaltres sia feta peccuniaria subvencio per las despesas segons juxta la condicio de quascu als altres XII es estat subvengut. Trameteu sius plaura procuras aci car encontinent los seran liurats. E entretant que los dits dotze coembaxadors vostres tardaran aqui arribar vos pregam afectuosament no desistau continuament sollicitar supplicar instar e demanar ab totes aquelles multiplicades vias e maneras queus sera vist util la liberacio de la persona del dit Illustrissimo Princep la qual liberacio

stimam e reputam esser repos e tranquillitat del benefici publich daquest Principat. E mes vos pregam a la Majestat del Senyor Rey denuncieu la dita eleccio de XV embaxadors e tremesa a sa Majestat la nomina dels quals embaxadors es dins la present interclusa. E si entretant obtenir podeu altra visitacio del Senyor Princep notificantli per son confort la sobredita embaxada aquella per res no sia ommesa. E de totes les coses queus occorreran vos placia continuadament avisar certificantvos com havem satisfet lo correu e remunerat per quant fahent bon servey ans del temps prefigit hic es stat. Ell mateix torna a vosaltres ha hi esser en XXIII hores. Parteix daci vuy a quatre hores apres mig jorn e es contentat del viatge que ha fet ab vostra letra e ha ben servit car hic es estat a les dues hores apres mija nit perque ha avensat XII hores. Si per ventura occorrera scriurens per vosaltres res a nosaltres enviaunos ab aquest correu e dauli lo temps queus parra lo negoci perque vindra requira e sera pagat aci. E sia lo Sant Sperit vostra guarda rescrivintnos lo queus sera plasent. Dada en Barchinona a XI de deembre del any Mil CCCC sexanta. — A. P. abat de Montserrat. — Los Deputats de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes. —Als molt reverend noble e honorables senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverend noble e magnifichs senyors e de

gran providencia. Vuy dues hores passada mija nit rebem una letra del reverend noble e honorables senyors lo Senyor bisbe de Vich don Francesch Galceran de Pinos e micer Anthoni Riquer embaxadors segons en lur letra se mostra elets per lo Principat de Cathalunya copia de la cual vos enviam interclusa ab la present de la cual nos som molt alegrats sabent e sentint com lo Senyor Rey per sa clemencia ha donat loch que ells hagen visitat lo Illustrissimo Senyor Princep crehent que la sua Senyoria ne haura haut plaer e gran consolacio e perqueus par nostre Senyor Deus comença a moure lo Senyor Rey a clemencia e som ab major fiança los affers obtindran lo fi desijat. E per conformarnos a la voluntat de la cort qui ha elegits los dessus dits segons lur letra mostra per prosseguir la desijada deliurança del dit Senyor Princep havem delliberat unir e agregar aquells a la vostra embaxada pregant e encarregantvos que prestat per ells semblant sagrament que vosaltres haveu prestat segons les instruccions que vosaltres vos ne aportau vos placia aquells acompanyar o admetre en la dita vostra embaxada e companyia e en tots los affers de aquella e comunicarlos les dites instruccions a fi que tots ensemps e units siau embaxadors de aquesta embaxada e fassau las instancias e totes altres coses en les dites instruccions contengudas. E speram en nostre Senyor Deus que per mija industria e treball vostres se aconseguira lo fi de aquest negoci tant desijat. E perque vejau la resposta quels fem vos ne enviam copia ab la present. Pregam e encarregamvos encara ultra la voluntat que

sabem hi teniu gran vos placia cuytar vostre cami per utilitat del negoci queus es comes. E sia lo Sant Sperit en vostra guarda rescrivintnos lo queus sia plasent. E per quant lo present correu tira quant mes pot lo cami placieus no tenirlo. E parteix vuy a quatre hores apres mig jorn e ha esser a Leyda en XXII hores. Dada en Barchinona a X de deembre del any Mil CCCC sexanta. — A. P. abat de Muntserrat. —Los deputats del General de Cathalunya e consell en virtud de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes. — Als molt reverend noble e magnifichs Senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Despues de esto, se acordó dar noticia de lo actuado á los eclesiásticos , nobles y comunes de Cataluña, despachando la circular que sigue , variadas convenientemente algunas palabras, segun el estamento de cada uno.

Senyor molt reverend. Be crehem sou participant en la gran contristacio que los vassalls del Senyor Rey han haguda e han de la preso o detencio per lo dit Senyor feta pochs dies ha passats de la persona del Illustrissimo Princep fill seu en Leyda entre los quals los congregats en la cort de Leyda han mostrat sentiment molt gran e per ço han feta grandissima e continua instancia e supplicacio al dit Senyor per lo deliurament del dit Princep. E axi continuant la dita instancia lo dit Senyor feu prorrogacio de la dita cort

a XV de janer propvinent per la cual veent los de la dita cort no podien continuar pus avant la dita instancia per mostrar llur bon zell delliberaren lo dit dia de la dita prorrogacio fer segons feren embaxadors per continuar la dita instancia lo reverend bisbe de Vich lo noble don Francesch Galceran de Pinos e micer Anthoni Riquer de Leyda. E mes avant feren e enviaren a nosaltres dits deputats comissio que aci ajustassem gran consell en lo qual se provehis la dita instancia se pogues continuar. E reebuda la dita comissio aquell jorn mateix fonch ajustat gran consell de tots los staments en lo qual foren elegits XII missatgers per anar al Senyor Rey los noms dels quals vos trememtem ab la present los quals ab los dits tres fassen grandissima instancia al dit Senyor per obtenir la liberacio del dit Princep. Los quals missatgers aci elegits partiren ahir e continuaran Deu volent lur cami lo plus prest que possible los sie perque en la triga se poria causar perill. E vuy havem haguda letra del dit bisbe de Vich e sos companyons com lo Senyor Rey ha permes que ells hagen visitat lo dit Senyor e hagen parlat ab ell de que creem haura haguda no pocha consolacio e plaer e presumim quel haura molt gran veent e sabent la instancia de la dita embaxada. E havem sperança que per la dita instancia de la dita embaxada qui ara son XV e de notables persones e dotats de moltes virtuts faran qne nostre Senyor comença moure lo cor del dit Senyor Rey qui es en la ma sua lo inclinara e moura a tal clemencia que als desigs justs dels dits vassalls del dit Senyor Rey sera sa-

tisfet. Axi mateix los dits deputats ab lo dit gran consell que congregaren feren lo dit jorn eleccio de nosaltres XXVII persones en les quals ne ha de quiscun stament segons es acustumat per aconsellar e provehir en les coses que occorreran per la dita embaxada. De les quals coses Senyor molt reverend per vostra consolacio e plaer havem volgut certificar vostra reverend paternitat la qual la Sancta Trinitat tinga en sa guarda. Rescrivintnos del que plasent vos sia. Dada en Barçalona a XI de deembre any Mil CCCCLX. — A. P. abad de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes. — Al Reverendissim pare en Christ lo Senyor Patriarcha de Alexandria administrador perpetuu del Bisbat de Urgell.

12 DE DICIEMBRE.

Dióse cuenta de haberse recibido las siguientes cartas.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors mossenyors los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Vuy mati a les quatre hores per cor-

reu havem reebuda vostra letra ab dos copies de letres intercluses avisatories del que lo reverend bisbe de Vich don Francesch Galceran de Pinos e micer Riquer embaxadors ham fet e obtengut de la Majestat del Senyor Rey e encara com los haveu associats a nosaltres per esser coembaxadors nostres de les quals coses totes havem molta consolacio e speram en nostre Senyor Deu que entre tots obtindrem lo fruyt desijat. Nosaltres havem dormit esta nit aci e ara partim per dinarnos a Montmaneu e tirarem dormir a Tarragua Deu volent. Maiors jornades faherem mas alguns de nostres coembaxadors son encara derrers. E ordonen vostres reverencia noblesas magnificencias e honorables saviesas de nosaltres lo que plasent los sie. Scrita en Agualada a XII de deembre any Mil CCCCLX. — A tota vostra ordinacio e honor promptes bisbe de Barchinona Marti Guerau de Cruylles Anthoni Guillem de Muntayans e Franci de Santmenat embaxadors et cetera.

Als venerables religios magnifichs amats e feels nostres los diputats del General del Principat de Cathalunya.

Diputats. Entes havem que vosaltres per causa de la detencio per nos feta de la persona del illustre Princep nostre molt car e molt amat fill haurieu delliberat fer e trametre a nos embaxada de nombre de dotze persones que havem presa gran admiracio per que nons par tal necessitat hi occorrega com si coses

algunes vos occorren de supplicar a nos juxta lo dit cas aquellas nos podeu per mija de una o dos personas o al menys tres manifestar e supplicar majorment que ja ni ha tres en Fraga elegits per la cort per aquesta causa. E per ço mirau be de fer lo contrari que cuydant aprofitar porieu noure mes que no pensau. Dada en lo castell de Aytona a onze de deembre any Mil CCCC sexanta. — Rex Johannes. — Serena secretarius.

A las que se acordó contestar:

Als molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregi nobles e honorables senyors. Apres que de açi alguna part de vosaltres son partits nosaltres james havem cessat ne cessam cogitar e encerquar vies e maneras per les quals sie donat remedi a les grans e moltes congoxes que son es continuen per causa de la detencio de la persona del Illustrissimo Princep. E essent diligents en lo sobredit stants nosaltres congregats e sobre lo dit negoci cogitants nos ha occorregut esser util e expedient que apres que per vosaltres ab aquella diligencia que confiam e speram sera la Majestat del Senyor Rey multiplicadament supplicada atorgar la liberacio plenaria del dit Senyor Princep no volra fos supplicada ab deguda reverencia e molta afeccio plagues a la dita Majestat comanar la

persona del dit Senyor Princep a la terra la qual a manleuta o en pena de carceller o en altra forma de menys carrech e obligacio a perill de la terra la dita comanda acceptas e en si rebes. E en aço som moguts per quant se diu aci la persona del dit Senyor Princep star en molt perill constituida en la forma que a present sta la qual no se stima prou accepta ne de tanta seguretat com desijen los animos dels poblats en aquest Principat considerades les persones quis diu haver carrech de la custodia de la persona del dit Illustrissimo Princep jatsia se crega la Serenitat del Senyor Rey haver cregut en la dita custodia dignament provehir. De aquest nostre parer voler e intencio havem deliberat avisar V. R. P. noblesa e saviesas les quals per esser de tanta virtut intelligencia e auctoritat dotades e presents ab la Majestat del Senyor Rey veuran lo que pus util e expedient es per conduccio del fi degut e efecte per nosaltres desijats. Pregamvos per ço que deliberat per vosaltres lo que pus util e necessari sie e loch e temps congruu e opportu ab aquella millor manera queus semblara fassau la peticio e instancia damunt dita car nosaltres imitant e conseguint los medis ja per la cort començats haurem e reputarem lo demunt scrit medi per loable tota hora que per vosaltres approbat e a exequucio deduhit sera. E si lo cas sera plagues al Senyor Rey a la terra consentir e comanar la persona del dit Illustrissimo Princep certificantnosen vos serie trames poder bastant pera tot lo necessari. Pero tant en aço quant en totes les altres coses queus occorreran vos pregam nos

scrivau de vostre parer e intencio. E si per ventura les coses se dilataven parnos serie pertinent e necessari al menys degues a present obtenir que les persones qui son a custodia del dit Illustrissimo Princep deputades fossen mudades e tals hi sien assignades qui sien del Principat de Cathalunya. En lo restant que occorrera successivament ab molta vigilancia pensarem eus seran nostres delliberacions significades. Spetxant lo sobre scrit e ja ordenat ha sobrevengut correu de la Majestat del Senyor Rey quens dona circa les VII hores de la tarda una letra de la dita Majestat de la qual letra trametem copia interclusa en la present. Es stat sobre lo tenor de la dita letra per nosaltres deliberat que placia a vosaltres per virtut de la letra de crehença queus trametem de nostra part dir e respondre al dit Senyor que no deu rahonablament la sua Serenitat admiracio pendre del nombre de la embaxada elegit com la arduitat e granesa del negoci sie de tant pes e stimacio que encara es reputat lo dit nombre no esser par a tant gran negoci com es demostracio de no esser observada benivolencia e amor entre tals pare e fill en que tant sta lo repos e benefici de aquest Principat e que es molt pertinent a la innata fidelitat dels cathalans entremetresen de tals diferencias e procurar unio observancia de amor e benivolencia en aquellas. E que si al dit Senyor plaura voler fer gracia als cathalans qui de aquella son be merexedors sera bon nom reputacio gloria e honor de la dita Majestat. E on per aquesta embaxada no li plagues tal gracia atorgar poder fer certa la sua Altesa que no

solament aquesta embaxada mas altra e altra de molt major nombre hi hiran. E axi remetentlo pus avant a la gran prudencia de vosaltres vos pregam a descarrech e excusacio nostra al sobre dit effecte fassau per nosaltres la resposta. E sia lo Sant Sperit en direccio e guarda vostra e dels affers que haveu en carreg. Dada en Barchinona a XII de deembre del any Mil CCCC LX. — A. P. abat de Muntserrat. — Los diputats del general de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes. — Als molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt alt e molt excellent Senyor.

Vuy entre VI e VII hores entrant la nit han rebuda una letra de vostra Majestat los deputats del General de aquest Principat a ells dressada la resposta de la qual havem remesa als missatgers qui aqui son de aquest Principat. Por ço supplicam a vostra Altesa li placia donar fe e crehença a aquells en tot lo que de nostra part diran e explicaran a aquella axi com si nos personalment ho dehiem. E manmos vostra gran Senyoria lo que li sia plasent. La qual la santa Trinitat guart e prosper votivament. Scrita en Barchinona a XII de deembre del any Mil CCCC sexanta. — Senyor molt excellent. — De V. S. humils subdits e vasalls qui a aquella humilment se recomanen. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut

de la comissio de la cort elegit e assignat. — Al molt alt e molt excellent Senyor lo Senyor Rey.

13 DE DICIEMBRE.

Reunidos los diputados y consejeros en la casa de la Diputacion, á la hora de costumbre, se dió cuenta de varios despachos que se habian recibido, los cuales, con las contestaciones que á ellos se acordaron, eran del tenor siguiente:

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables Senyors mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de comissio de la cort elegit et cetera.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Jatsia vos hajam scrit vuy de Agualada empero per quant fahent nostre cami sempre investigam de la fahena perque som tramesos avisam vostres reverencia noblesas magnificencias e honorables saviesas com apres havem trobat un correu quius porta una letra del Senyor Rey havem creença es del negoci. Apres havem trobat labat de Sant Johan ces Abbadesses qui ve de cort lo qual apres moltes rahons nos ha dit que ell ha haguts ayres que lo Senyor Rey ha deliberat e feta conclusio portarsen lo Senyor Princep en Navarra. Es cosa quens par devia venir a

vostra noticia e per ço vos ne fem la present perque puixau pensar en tot. E ordonen vostras reverencia noblesas magnificencias e honorables saviesas de nosaltres lo que plasent los sie. Scrita en Muntmaneu a XII de deembre any Mil CCCCLX.—A tota vostra ordinacio e honor promptes bisbe de Barchinona Marti Guerau de Cruylles Anthoni Guillem de Muntayans e Franci de Santmenat embaxadors.

Als molt reverend honorables e savis senyors los diputáts del Priucipat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend honorables e savis senyors. Crehem haureu rebuda una letra nostra per correu propri per la qual vos fem certs del medi se tractave per lo Senyor Rey ab los setantados representants la cort general del Regne de Arago sobre lo fet de la manifestacio e ferma de dret e de les continues supplicacions fetes per nosaltres a la Majestat del Senyor Rey per part del Principat. E per quant lo tracte ha pres conclusio e fi segons vostres reverencia e honorables saviesas poran veure en lo translat del acte vos rememtem dins la present sols lo Senyor Rey se dete de present per una ferma manque en lo acte de mossen Cervello qui es hu dels LXXII e de present es absent al qual per correu se ha provehit attes que negun acte fet per los LXXII no pot sortir son effecte sino tots concorts per esser expres capitol ha en lo poder dat als dits LXXII. Creents esser benefici per major liber-

tat del Senyor Princep e repos dels regnes e Principat deliberam fer la present per lo carrech a nosaltres dat per la cort de aqueix Principat de conferir e consultar de tot lo occorrent en lo dit fet V. R. e honorables savieses. Ahir que comptavem X del present en lo castell de Itona fom ab lo Senyor Rey per continuar les supplicacions per la cort fetes segons lo poder a nosoltres dat e apres alguns colloquis nos remes pera Fraga. La resposta e maneig del supplicat per la cort e per nosaltres en nom de aqueix Principat de present e de dia en dia se espere la Majestat del Senyor Rey sols sta per la ferma dessus dita. No obmetents la molta voluntat e cara de la Senyora Reyna fa en aquests fets e tot quant fins aci ses obtengut per la major libertat ha lo Senyor Princep que no havia ses obtengut per mija de la Senyora Reyna la qual nos ha mostrada molta cara e affeccio ferhi per amor e voluntat que ha en aqueix Principat lo que sia possible a sa Senyoria. E axi per mija de la Senyora Reyna obtinguem visita del Senyor Princep e cascuna vegada nos es stada otorgada. E axi havem sperança en tot benefici e major libertat del dit Senyor Princep. Nosaltres havem comunicat ab los LXXII del Regne de Arago los quals han haguda molt accepta e grata nostra comunicacio e axi per semblant de quant ha occorregut a ells nos han amplament informats e axi vicissim nos comunicam segons la comissio a nosaltres dada per la cort. E no havem mes a dir sino que serem promptes en fer ço que vosaltres volreu. Scrita en la vila de Fraga sots segell del Senyor bisbe de

Vich a onze dies de deembre any Mil CCCCLX.—Placieus donar al correu portador de la present sis florins dor ha esser aqui dissapte propvinent a mig jorn. — A vostra honor apparellats lo bisbe de Vich Francesch Galceran de Pinos micer Antoni Riquer embaxadors del Principat de Cathalunya.

El Senyor Rey de voluntad de las setanta e dos personas representantes la cort general del Regno de Aragon attendido e considerado que el muy illustre don Charles principe de Viana fijo suyo es seydo detenido por el dito Senyor Rey dentro del Principado de Cathalunya e de present esta en el castillo e logar de Aytona del dito Principado e que es seydo supplicado al dito Senyor Rey por la Illustrissima Senyora Reyna e por el dito muy Illustre Principe e por el mesmo son estados rogados los setenta e dos que por beneficio del dito Illustre Principe por quanto quiere e desea ser trahido de los ditos castillo e logar de Aytona a la villa de Fraga en do de present se celebra la dita cort el infrascripto acto se ficiese. Por tanto considerando el gran beneficio e utilidad que de la dita venida e de lo infrascripto resultar puede al servicio del dito Senyor Rey e al beneficio del dito Principe e al reposo de la cosa publica de los regnos de su Senyoria e por otros muchos e buenos respectos por aquesta vegada tan solament statuece e ordena que durante el tiempo infrascripto prefixo al present acto en la present vila de Fraga e terminos de aquella tan solament la perso-

na del sobredito don Charles Principe non pueda ser manifestada por el Justicia de Aragon e sus logares tenientes o alguno dellos nin por oficiales de aquellos e que non se puede alegrar del beneficio de ferma de dreyto de alguna natura e que por los ditos oficiales nin por otro alguno durant el present acto el dito Principe non pueda seyer por via de appellido nin por otra via alguna por mero oficio o a instancia de part preso nin sacado de poder del dito Senyor Rey ni de aquellas personas que el dito Principe guardaran e el contrario fazient se pueda no obedecer. E quiere que el present acto nunque pueda ser trahido en consequencia en el sdevenidor e que por aquell no sia fecho ni causado agora ni en otro tiempo sdevenidor prejudicio o lesion alguna a los fueros privilegios libertades usos e costumbres del Regne de Aragon ante quiere que aquellos romanguen sin lesion e prejudicio alguno e que ell present acto dure por todo el mes de Març̧o primero viniente inclusive e no mas. E ordena e statuesce el dito Senyor Rey de voluntat de los ditos setanta e dos representantes la dita cort que el dito Principe non pueda ser sacado de la dita villa de Fraga e sus terminos a otra nenguna parte sino por tornarlo a los ditos castillo e logar de Aytona de do deve venir de la qual tornada haya de constar por carta publica la qual se haia a liurar al notario de la cort hun dia apres que sera tornado a los ditos castillo e logar de Aytona. E statuesce el dito Senyor Rey de voluntad de los ditos setanta e dos representantes la dita cort que apres que el dito Principe sea tornado

a los ditos castillo e logar de Aytona el present acto e cosas en aquell contenidas sean extinctas e jure el Senyor Rey de tenir e complir el sobredito acto e cosas en aquell contenidas e contra aquellas no venir ne fazer venir directament ne indirecta. — Semblant acte es stat fet per la persona de don Johan de Beamont.

Als molt reverend honorables e savis senyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e honorables Senyors. Vostra letra havem rebuda dimecres a deu hores de nit per la qual nos avisau de les coses per vostres reverencia e saviesas delliberades e provehides en lo cas occorrent de la capcio del Illustre Princep de Viana entre les quals haveu dispost de una embaxada de dotze persones mencionant la persona nostra entrels altres. E jatsia en la cort nos fos persuadit pendre aquest carrech per algun respecte nos parague retrens excusat sempre ab intencio de fer e obrar tot lo possible en lo cas ja dit. Vehent pero ha plagut en lo present a vostres circunspeccions ordenarnos en lo nombre dels altres delliberam obtemperar e seguir vostra voluntat e delliberacio. E perque vuy devem anar a Itona demanat per lo Senyor Rey tornarem de continent e sperant açi segons scriviu farem tot ço e quant nos instruhireu no quant mereix la importancia del cas mas quant la poquesa nostra pora bastar aprovant sempre

vostres loables consideracions les quals vos pregam persevereu e no escuseu per descarrech de aquest Principat e molt gran servey de la Regia Magestat. Oferintnos en la part contingent e per vosaltres ordenada james fallir. E ab tant vostra reverencia e saviesas ordenan lo quels placia. Feta en Leyda a XI de deembre. — P. Archabisbe de Terragona a vostra honor.— Los aragonesos renuncien a la ferma dins Fraga e son terme a temps de tres mesos per haver lo Princep alli. Creuse cert quel Senyor Rey hi devallara apres lo temps que tornen a Itona. Si als recrexia jo avisare.

Als molt reverend magnifichs honorables e savis senyors los diputats del Principat de Cathalunya risidents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs honorables e savis mossenyors. Una letra vostra he reebuda sus ara a mija nit a deu de deembre per la qual rest avisat de la virtuosa provesio haveu feta en lo cas occorrent. Diheume per semblant en lo nombre dels que haveu diputat trametre al Senyor Rey haveu elegit a mi e ordenau sper los altres. Al que mossenyors responch ser prompte complir lo que per vosaltres mes ordenat e placiaus mossenyors voler desempetchar los que de aqui han de partir. E no pus per aquesta mossenyors sino que ordeneu lo queus placia e sera fet. Juneda X de deembre. — Mossenyors a vostra ordinacio apparellat lo Comte de Prades.

Al molt reverend e molt magnifichs mossenyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend e honorables mossenyors e de gran providencia. Vuy que contam onze de deembre he reebuda vostra letra per la qual so stat avisat del carrech que plau a vostres providencias prenga ensemps ab los nominats en vostra cedula per exequutar lo contengut en la letra de la cort e per tant vos plau mesper aci fins hich sian los nominats per vostras providencias. E axi desijos en aquests fets e en tots altres que redunden en ben avenir he delliberat de aquest Principat e honor de vosaltres fere com per vostras saviesas mes scrit. Ordonant de mi mossenyors e de gran providencia lo queus sia plasent. De Leyda a XI de deembre.—Mossenyors a la ordinacio de vosaltres prest Franci Sampso.

14 DE DICIEMBRE.

Las cartas y contestaciones que fueron leidas y aprobadas en la sesion de este dia son las que siguen:

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors mossenyors los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de comissio de la cort elegit.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables

mossenyors. Vostra letra de XII del corrent ensemps ab traslat de una letra del Senyor Rey havem rebuda vuy aci en Cervera per correu circa la una hora apres mig jorn la qual hoyda de continent havem delliberat fervos la present per lo dit correu avisantvos havem gran plaer del quens haveu certificats e Deu volent complirem e executarem vostra voluntat e dellibéracio. Ir vos scrivim que labbat de Sant Johan les Abbadeses que venie de cort nos havie dit havie haguts ayres que lo Senyor Rey habia dellibérat portar en Navarra lo Senyor Princep. Encara vos ne tornam avisar a cautela. Mes avant havem parlat ab lo nebot den Cresques juheu daci qui vingue ir de Navarra e hanos dit com dema que sera diumenge haura VIII jorns ell e altres jueus foren a Pamplona e trobaren les portes tancades. E per quant no volien que degu hi entras si donchs no eren jueus ells entraren dins e anaren a la judeca e demanant perque tenian la ciutat tancada fonlus dit que per tant com lo dimarts lavors passat havian volgut pendre lo conestable de Navarra pero que era scapat mas havian pres un gran burges de la ciutat qui es molt servidor del Senyor Princep e mes havian pres un bastard de Beamunt germa del dit conestable e que li tenien en guarda C homens armats. De tot aço mossenyors vos havem volguts avisar perque tot fou en lo dia que fou pres lo Senyor Princep vostras Reverencias noblesas magestats e honorables saviesas levenne lo juy quels parra. Mossen Pere Dez-Torrent sera sta nit ab nosaltres. Juxta la letra del Senyor Rey veem la sua Majestat haver admiracio del

nombre de nostra embaxada nosaltres som de parer que tot quant es per vosaltres fet sera a servéy seu e queper res nous deveu oblidar de convocar los staments del Principat e exequutar tot lo que ere dit e delliberat ans de nostra partida perque nos pugue dir que ab medur consell tot nos sie fet. E ordonau mossenyors de nosaltres lo que plasent vos sie. Srita en Cervera vuy dissapte jorn de sancta Lucia tocades II hores apres mig jorn any Mil CCCCLX. — A tota vostra ordinació e honor prómptes los VIII embaxadors et cetera partits de aquexa ciutat.

Als molt reverend honorables e savis senyors los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend honorables e savis senyors. Considerada la necessitat que occorre en aquests fets si es necessari avisar. Ahir per correu propri vos remetem cert acte concordat en la cort de Arago segons per la tenor de aquell haveu pogut veure. E vuy que es divendres lo Senyor Rey es stat personalmeut aci en Fraga e lo acte concordat no ha sortit son efecte ans lo Senyor Rey ha prorrogada la cort de Arago fins a X de febrer e licenciats los LXXII de que vos dihem ha pres la faheña una gran desfavor e hanli dat X^m florins segons se diu. Lo Senyor Rey ha sebut certa eleccio de embaxadors per vostras reverencia e honorables saviesas segons diu elets e feta diputacio de cert nombre de persones per asistir a V. R. e saviesas en con-

sell que vos dihem han tant congoxat la Majestat del Senyor Rey que aquella congoixa e enuig ha dat causa a licenciar la cort e no voler passar lo acte concordat que no hi mancava sino la ferma de mossen Cervello. E axi lo Senyor Rey comunicant dels fets nos dix la congoixa e que no se podia fer e moltes rahons a les quals quant fonch possible satisfem dients que lo que fet era no se era fet per agreviar sa Majestat mas sols per servey de sa Senyoria. E ja per negocis semblants era acustumat fer diputats semblants embaxadors majorment ab comissio de la cort replicant per moltes vegades que no se podia ne menys sensa voluntat de sa Senyoria la cort de la qual sa Senyoria es cap ni lo poder se extenia al que se era fet mas que aço era voler lançar los bens del General e moltes altres coses. Tant ne replicam que may la poguem reposar ans de sobre de congoixa te ara a menys libertat lo Senyor Princep altra que no era debans de que hir haviem sperança alguna segons vos scrivim e huy la havem de tot perduda. No havem ommes dir la vostra excusa a la Senyora Reyna per esser mediadora de repos. E per semblant havem trovat de que nos som molt congoxats hoc tant que havem delliberat del que sentim e occorre avisarne V. R. e savieses en les quals ha tanta discrecio que pensaran de fer es de fer e nos daran consell en lo fahedor per nosaltres. Dixnos que mes eren comocions que no embaxades e que no li pot negu tolre libertat de castigar sos fills ni los de sa casa e pensant fer be fanli mes mal ni ha constitucio ne usatge li obsta. E axi fanli tants enuigs

e congoxes les embaxades que es dubte de gran dan en aquests fets segons lo que fins aci ses seguit. Axi mossenyors placieus en tot delliberar e rescriureruos de vostre consell. En lo mig treballarem continuadament per lo mes repos sera a nosaltres possible. E no havem mes a dir sino que farem tot ço que vosaltres volreu. Scrita en Fraga a XII de deembre any Mil CCCC sexanta sots segell del senyor bisbe de Vich. — A vostra honor apparellats lo bisbe de Vich Francesch Galceran de Pinos micer Anthoni Riquer embaxadors del Principat de Cathalunya.

Als molt reverend honorables e savis senyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Mossenyors apres feta la present se es seguit que lo Senyor Rey huy dissapte demati ha pres la via del castell de Miravet personalment ab la persona del Senyor Princep de que nos ha tret de tota sperança e tenim tan gran enuig no podem mes ni sabem que fer ans nos es significada descontenta molta no solament del dessusdit mes del per nosaltres continuadament. Axi mossenyors placieus en tot pensar e darnos consell que es de fer. Ab certitut se diu tornat lo Senyor de Miravet va la via de Çaragoça pera festas. No sabem que sera sols per esservos de tot avis la voluntat nostra es fer tostemps lo que per la cort nos es manat e sera per vosaltres ordenat e continuadement seguir la Majestat del Senyor Rey e per res al mon no mancar.

Lo correu parteix daci huy dissapte a les XI hores ans de mig jorn sia pagat segons lo servey fara a arbitre vostre. A III de deembre.

Als molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregi nobles e honorables senyors. A XIIII del present cerque lo mig jorn havem rebuda una letra de vosaltres senyor bisbe de Vich don Francesch de Pinos e micer Anthoni Riquer dada en Fraga a XIII del present la qual vista e hoida havem hauda no poca contristacio e dolor de les novitats que per la dita letra som stats sabedors e creem no esser bon senyal la Majestat del Senyor Rey haja prorrogada la cort de Arago e licenciats los LXXII. Dolemnos molt e som en molta angoxa que la Majestat del Senyor Rey haja en res senyalat per causa de la embaxada daquest Principat haja pres enuig algu e a la persona del Illustrissimo Princep fretura major de la que tenia haja donada e transferida en lo castell de Miravet. Encara tenim axi gran dolor e congoxa que la dita Majestat haja volgut reptar a nosaltres en la forma que scriviu los tres sobredits ne haja dit la cort ne nosaltres no haver pogut fer ne degut lo que fem e que nostres enantaments son mes commocions que embaxades e altres paraules reprehensives en derogacio del General e Principat de Cathalunya. E per quant aquestas cosas no deuen passar sens deguda satisfaccio e resposta ab deguda reverencia e honor feta delliberadament

e consulta sobre les dites coses havent diligentment pensat vos pregam a descarrech nostre e del Principat en loch e temps oportu per oyr e entendre ab pertinent humilitat e reverencia en efecte sia feta a la sua Serenitat la séguent resposta ço es esser a certitut nostra pervenguda la reprehensio feta de nostres actes los quals la cort no podia haver fet e nosaltres axi poch prosseguit anomenantnos comocions et cetera. La qual reprehensio pervenguda a noticia nostra nos ha donat occasio esser donat creximent gran a nostres dolors e congoxas les quals ja haviem per la detencio de la persona del Illustrissimo Princep son fill per la sua Majestat senyala pendre les coses no ab aquella paciencia e amor que los clements reys dels quals loable recordacio se ha solien e acustumaven e fins aci la sua Serenitat havia acustumat. E que la cort ha pogut fer lo acte fet de la comissio a nosaltres e consemblants e altres comissions ha acustumat la cort fer e on la cort tal comissio feta no hagues pogueram nosaltres diputats e degueram per provisio fahedora en cas de tant gran magnitut e ponderositat e molt menor que aquest no es convocar e congregar gran consell e provehir segons acustumat es. E de aço es la casa de la Diputacio en notoria e continuada possessio. E de despesa o de qualsevol actes fets en la casa de la Diputacio la Majestat del Senyor Rey ab clemencia sua parlant no pot ne sen deu entremetre car la cort de per si es aquella qui dona facultat e pot despendre e los diputats en son cars sens participi del dit Senyor e dels actes e cosas de la casa de la Diputacio

sols la cort pot examinar dispondre e ordonar sens participi algu o intervencio del Senyor Rey. E james en aquesta casa se tractaren comocions e molt menys ara ans continuament se ha tractat consellat e procurat en la dita casa cosas de gran servey honor e exaltacio de la Corona Darago segons de innumerables actes eximplis donar se podrian. E sera suplicada la sua Majestat de consenblauts paraules com es tractarse aci comocions usar no vulla car veu be la sua Serenitat la innata fidelitat dels catalans no comporta tal forma de parlar qui en la fidelitat notament algu fer punxa. E pot esser ben dit e certament los nostres actes e procehiments esser repos de vulgars comocions e populars car los pobles crehent lo dit Illustrissimo Princep esser vengut en aquest Principat assegurat prenents gran contristacio de la captura del dit Princep stan molt arremorats e commoguts no sens gran perill de molts inconvenients e certament los enantaments per nosaltres fets en eleccio de tant sollempne embaxada dona gran repos e assossech als miradors havent speranςa que per la vostra gran virtut auctoritat intelligencia e saviesa en tal manera procehireu que sera satisfet al degut daquest Principat. E com no ignora la Majestat del Senyor Rey per actes en temps de la sua loctinencia molt disputats e determenats la preheminencia de la casa de la Diputacio es tal que cognicio real en res no admet. Pot convocar e congregar concells ab cort e sens cort tota hora que es vist necessari e oportu e pot despeses fer per ordinacio de la cort e en altre forma en los casos ordonats sens parti-

cipi algu o sabuda reals. E aquesta tal preheminencia e auctoritat es tant delicadament per los catalans observada que del contrari disputa alguna no consent e no sens causa com lo merexer daquest General sia tant gran que molt major auctoritat e preheminencia vendicar e daquelles usar licitament podria e deuria car aquest General ha magnificada excelsa e ampliada la Corona Darago en lo esser que es. E si a dita Corona adversitat alguna ha occorregut aquest General de qualsevol gran perill e inconvenient la ha preservada segons per innumerables actes vulgats es notori. Aquest General es la anima del Principat de Cathalunya la qual los poblats en lo dit Principat han acustumat defendre com la vida. Sia donchs supplicada la Majestat del Senyor Rey per sa merce no vulla en tal manera notar que comocions se façen os tracten coses qui tractar e fer nos degen o puxen en aquesta casa la qual tant honor benefici e servey a sos predecessors e a ell ha fets e se spere fer a la sua Majestat tota vegada que necessari sera. E si aquesta casa en virtut de la comissio donada consell ha deputat e tal embaxada feta a la sua Majestat non deu pendre indignacio o admiracio la sua Serenitat car en la persona del Senyor Princep va molt e consisteix lo benefici publich e repos de aquest Principat per esser fill seu. No ha en oblit mes aquesta patria los grans dans e inconvenients que rebe en temps de la vacacio del regne per mort del Rey en Marti de gloriosa recordacio. E jatsia aquells dos germans fossen pero disponent la divina clemencia sens fills romangueren de que provengueren

incredibles dans e innumerables a tota aquesta patria tant com vaga lo Principat fins que feu la benaventurada entrada del rey don Ferrando de eterna memoria pare de dita Majestat. No obliden axi poch los poblats en aquest Principat lo dit Senyor Princep esser aci vengut assegurat e haver ell mostrat amor als catalans car entre ells cohabitar elegit havia perque rahonablament son los catalans incitats a major amor e voler ab major diligencia per la sua liberacio trebellar e ja los catius en terra de moros de simple condicio e altres presos e detenguts en poder de christians han qui per lur liberacio treballa e despen e en aço per dret divinal e humanal som convidats quant mes bun fill dun tant glorios Rey nostre e que tant compren e en que tant va deu haver qui treball e faça lo degut en la sua liberacio. Dignes seriem de gran reprehensio de Deu de la Majestat del Senyor Rey e de totes les gents del mon si en la liberacio del dit Senyor Princep e repos e pacificacio de pare a fill nostro deute no retiem en lo qual ab molta diligencia e compliment retre los catalans son molt delliberats e per cosa alguna que vegen ne ogen no cansaran ne cessaran son dever fer e exequtar essent certs ferne servey a la Majestat del dit Senyor Rey e benefici a la cosa publica. E per ço vosaltres sens trepidacio alguna mas ab molta constancia e fermetat com virtuosament acustumat haveu supplicareu sollicitareu suadireu opportunament e importuna a la Majestat del Senyor Rey que li placia libertar la persona del Senyor Princep significant a la sua Magestat ab quant dolor e

congoxa sentim que a la persona del dit Illustrissimo Princep stretura e afliccio alguna per causa nostra sia donada. Aço dihem per quant en dita letra nos es scrit que seria portat a Miravet e donada major striccio sentits los actes de açi. Pero nosaltres havem sperança en la clemencia del dit Senyor Rey que les sinistras informacions e consells que donats li son prest conexera e castigara los qui en tal manera lo informen e procuren no esser paternal amor e filial obediencia entre sa Majestat e lo dit Senyor Princep observada. Nostro desig es e voluntat procurar sollicitar supplicar insercar e aconseguir que lo Senyor Rey vulla paternalment tractar lo Senyor Princep lo qual ab molta obediencia reverentment hage la Sua Majestat reverir e honorar. Fahent aço retents nostron deute fem servey a cascuns dells e benefici a la cosa publica dels poblats en aquest Principat los quals ja stan en tanta conturbacio per les novitats començades que dona occasio cessar gran part de la negociacio. Tant repos e benefici aconseguir en sola gracia fins aci demanam a la sua Majestat no subintrant merits alguns de justicia ab tot que per la seguretat e guiatges al dit Senyor Princep donats intrar si pogues e no deuria volèr la Majestat del dit Senyor per forma alguna de la sua fe disputa haver se degues. Pero lexant a present tots merits de justicia continuament en gracia demanar insistim e pregam a vosaltres ab molta afeccio quant pus humilment e pertinent se puxa supliquen e insten la liberacio del dit Senyor Princep e on a la sua Majestat no plagues axi tost dita liberacio atorgar al

menys li placia donar la custodia de la persona del dit Senyor Princep al Principat de Cathalunya lo qual es inexpugnable castell e pus fort quel de Miravet. Per nosaltres sera receptat com a carcellers o en aquella forma que a la sua Altesa sera plasent. Fareu donchs cerque aquestas cosas pregamvos tot lo que de vosaltres se spera e confie ab aquella vigilancia e diligencia que en les coses publicas de aquest Principat acustumat haveu e se requer per lo benefici e repos dels poblats en aquell e si a vosaltres cosa alguna era vist al benefici daquest negoci util e expedient exequtarla avisantnos pero continuadament e molt particular de tot lo que fareu direu e parlareu e de tot lo que a vosaltres semblara e per semblant si tractat algu se movie. Restam molt scandalizats de la prorrogacio de la cort Darago e licencia de les LXXII representants la dita cort car aço denota esser fet per flaquir les supplicacions fahedores a intercessio e benefici del dit Senyor Princep pero ques vulla sia confortamnos que prosseguim aquest fet justament ab recta e santa intencio e haurem Deus Omnipotent director e ajudador e per nostra sollicitacio e intercessio speram aconseguir degudament gloria e honor a la Majestat Real e benefici grandissimo als poblats en aquest Principat. E per ço no cessarem ne cansarem retre nostro deute pregamvos empero nos aviseu si per Arago e Valencia se continuara instancia alguna e en quina forma e manera. E jatsia per les instruccions donades a vosaltres siau incautats anar on la Magestat del dit Senyor Rey sia encara vos pregam e per virtut del jurament

per vosaltres prestat vos encarregam e strenyem seguiscau la Majestat del dit Senyor on que vaja suplicantlo e sollicitantlo sempre de les coses que comeses vos son car segons la occorrencia del temps vos sera tremesa subvencio per poder aquest carrech suportar. Havem alguna admiracio com vosaltres senyor bisbe de Vich don Francesch e micer Riquer no haveu respost haver rebut letra nostra de XI del present la qual vos portava Johan Gay correu eus responiem a les coses que scrit nos havieu. Placiaus avisarnos si rebuda la haveu car ab molt dupte ne stam com ja hi degues esser divendres a vespre. Dada en Barchinona a XIIII de deembre del any Mil CCCC sexanta. — A. Pere abat de Munserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor.

16 DE DICIEMBRE.

Se hizo lectura en esta sesion de las cartas que siguen.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables Senyors mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. La causa de la present es solament

per avisarvos com havem sabut certament per molts que havem trobats en la via com ir matí lo Senyor Rey porta lo Princep en Miravet e la Senyora Reyna ana en Fraga e la cort Darago es prorrogada per tot febrer. Dien los quin venen e si trobaren que com lo trague de Itona lo dit Princep demana tres vegades Barchinona e que tot lo mon plorave. E som certs que lo Senyor Rey ha feta exuta resposta als embaxadors Darago. De tot aço havem deliberat avisarvos per correu a fi que puixau pensar e deliberar en tot. Mossen Pere Dez Torrent es ab nosaltres e tantost entrarem en Leyda tots plegats. E ordonau mossenyors de nosaltres lo que plasent vos sia. Scrita en Belloch a XIIII de deembre que es dimenge circa les XI hores ans de mig jorn any Mil CCCC sexanta. — Apres havem sabut com lo Senyor Rey tirara la via de Ceragoça.—A tota vostra ordinacio e honor promptes los VIIII embaxadors et cetera partits de aqueixa ciutat.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Rebuda havem vostra letra dada en Barchinona a XI del present per la qual nos es per V. R. e honorables savieses notificat de la molta vigilancia haveu en aquests fets haguda en provehir en la eleccio dels embaxadors feta e consell e units ells ab nosaltres ensemps encarragantnos la dita embaxada intimassem a la Majestat del Senyor Rey hoc e nos plagues aquella unio e carrech

acceptar segons extesament en la dita letra es expressat per la qual no poch som stats aconsolats de saber tan singular provisio. E aquella denunciam a la Senyora Reyna per absencia del Senyor Rey qui era ab lo Senyor Princep cami de Miravet. Empero segons vos havem scrit per correu a la Majestat Reyal no es estada assats accepta ne menys lo consell format per la qual occasio lo carrech per vosaltres dat a nosaltres acceptam molt spontament e voluntaria per servey de la Majestat Reyal e repos de la libertat del Senyor Princep e beavenir de la cosa publica de aqueix Principat. Es ver que per quant tenim instruccions a nosaltres per la cort dades. nos semble no freturar prestar jurament fins passat lo terme del XV de janer prefigit per la cort a nosaltres. Attes que per les instruccions nos es dada forma per la cort no obstant continuadament siam molt contents ensemps ab los embaxadors fer unidament e instar les supplicacions a la Majestat Reyal per la libertat del Senyor Princep e totes altres coses en aço per vosaltres mossenyors ordonades e ordonadores e passats los XV de janer som contentissims aquell jurament prestar e servar instruccions et alias in forma segons nos es scrit e los altres han jurat. E per quant vos havem scrit derrerament lo Senyor Rey sen mena lo Senyor Princep la via de Miravet estants congoxats que fariem en aquell instant attes lo mossen Cervello que fallia al nombre dels LXXII esser arribat recorreguem als LXXII e femlos congregar pregantlos quels plagues cloure lo acte del qual vos havem remes copia e aquell intimar a la Ma-

jestat Real a fi pogues tornar lo Senyor Princep segons era concordat. E axi de continent ho feren e ab lo acte fet trameteren lo Visrey de Sicilia al Senyor Rey e axi se parti ensemps ab letra de la ma de la Senyora Reyna que dona al Senyor Rey. E considerat aço la sua Majestat fonch contenta passar lo acte com vos es trames exceptat que si son affigides tres coses ço es que axi com lo acte sols comprenia Fraga e sos termes e fins per tot març e que aquell hagues a tornar en Cathalunya ara vol lo Senyor Rey que sia extes per tot lo regne de Arago lo puixa ab si menar sensa la manifestacio ni ferma de dret no haja loch e que dure per tot lo mes de maig e que trahentlo del Regne de Arago lo haja a tornar en Cathalunya o regne de Valencia e no en altra part ab tal pacte que si lo Senyor Rey solia anar a cassa o altre loch per X o XV dies lo puixa tenir en la Aljafaria de Çaragoça o altre loch dins lo regne sense sa Majestat ni de la Senyora Reyna e aquells XV dies sense esser manifestat e aço jure sollemnament. E axi lo Senyor Princep torna de Asco aci en Fraga e lo Senyor Rey Reyna e Princep van la via de Çaragoça a festes segons expressament se diu. E tal resposta ha tornat lo Visrey e en aquesta forma es lo acte concordat ab lo Regne que per no poder haver mes nos semble alguna cosa major e millor que no star retret al castell de Miravet. E axi mossenyors per esservos de tot avis vos fem lo present correu del que fins a la hora parteix lo correu ses seguit. E mossenyors per quant nos scriviu de peccuniaria bestreta vos fem certs com a mossenyor de Vich

son stats bestrets CCXXX florins e a don Françesch Galceran de Pinos CLXXVII florins e a miçer Riquer C florins. Remetem aqui procures cascu les quals per los qui les han vos seran notificades a rebre per nosaltres e cascu de nos pregantvos que ultra lo dessus dit fet compliment a cascu de sa bestreta nos vullau fer bestraure alguna quantitat mes attes que ha ja dies som en continua despesa per aquests fets e ara que tirarem la via de Çaragoça e encara creem fins a Navarra hon no som coneguts e speramnos fer moltes despeses e assats grans. E axi mossenyors placieus fernos dar prest soccorriment pus ab bonissima voluntat podeu veure nostres treballs. Ab tot nos sien significades moltes coses segons vos havem scrit no temem res fahent lo degut e havent sperança en vostre bon consell e ajuda confiants tostemps de la misericordia de Deu. E no havem mes a dir sino que som promptes de fer tot ço que ordonareu. Lo correu se parteix huy data de la present a VIII hores de mati. Pagaulo segons lo servey fara com be haveu acostumat. Scrita en la vila de Fraga diluns a XV del mes de deembre any Mil CCCC sexanta. — A vostra honor prests lo bisbe de Vich don Francesch Gauceran de Pinos e micer Anthoni Riquer embaxadors del Principat de Cathalunya.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors mossenyors los deputats del General de

Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Jatsia huy vos hajam scrit de Belloch remetent la letra al deputat local de Tarrega perqueus fos remesa per correu volant encara vos certificam com som arribats aci en Leyda nosaltres partits de Barchinona huy digmenge a les tres hores apres mig jorn e de continent ensemps ab nosaltres archabisbe de Terragona comte de Prades e Franci Sampso som tots anats a la posada de mi dit archabisbe e aqui premes lo jurament per vosaltres ordonat havem oides vostres instruccions e les letres per vosaltres trameses sobre les quals e encara sobre tot lo quens ha occorregut havem molt comunicat e amplament de la fahena de nostra embaxada e finalment havem deliberat spatxar axi com de fet havem spatxat sta nit correu ab una letra per fer venir dema aci los senyors bisbe de Vich don Françesch Galceran de Pinos e miçer Anthoni Riquer conembaxadors nostres qui son en Fragua per comunicar e apuntar ab ells lo negoci ans quens vejam ab la Magestat del Senyor Rey e havem spatxat altre correu ab una letra de mi dit archabisbe dreçada a don Pedro Durrea mon frare qui es ab lo Senyor Rey anat a Miravet on es lo Senyor Princep per saber lo Senyor Rey si tornara tan prest la via de Fraga on es la Senyora Reyna o quina via faria per manera quens puixam veure ab sa Magestat al pus prest que fer se puxe. E per quant per avisarvos daquestes coses haguerem hagut spatxar correu havem

aturat lo portador de la present qui es jove den Lombard e venie Darago e ja ere dues leugues della Leyda fahent aqueixa via per fervos lo present avis. Fins aci no hic ha mes de nou sino lo que ja vos es stat vuy scrit excepto que lo Senyor Rey a supplicacio dels aragonesos ira tant prest tenir festes a Çaragoça. Nosaltres per complir vostres ordinacio e deliberacio lo seguirem e farem quant porem en obtenir lo fi desijat de nostra embaxada juxta forma de les dites instruccions. Apres e continuament vos avisarem del que succehira. Lo dit jove portador de aquesta ha esser aqui dimarts a les X hores de mati si y es a la hora placieus donarli tres florins car axi li ho havem ofert si no hi es donauli ço que plasent vos sie. E ordonan vostres reverencia nobleses magnificencies e honorables savieses ço que plasent lus sia. Scrita en Leyda a XIIII de deembre any Mil CCCC sexanta. —Dels embaxadors del Principat de Cathalunya los XII promptes a tota vostra ordinacio.

Mossenyors. Apres closa la letra los pahers daçi nos han dit que la ciutat fahie professons per la fahena del Senyor Princep e com los pahers son stats ab lo Senyor Rey ell lus ha dit e manat que no vol facen tals professons ne oracions publiques e axi ells han cessat com ja naguessen fetes dues. Tot vos sia avis.

En la misma sesion compareció tambien ante los diputados y consejeros el ciudadano de Barcelona Bernardo Çapila, el cual les entregó los documentos que siguen y que-

le habian sido remitidos con este objeto por uno de los servidores del Príncipe de Viana.

Remissio del Senyor Princep e de sa germana la Princesa.

Nos Johannes Dei gratia Rex Aragonum Navarre Sicilie Valencie Majoricarum Sardinie et Corsice comes Barchinone dux Athenarum et Neopatrie ac etiam comes Rossillionis et Ceritanie. Etsi vos illustrissimus Princeps dilectissimusque filius noster Carolus operante humani generis hoste antiquo vosque etiam illustrissima filia nostra Blancha Principissa ejusdem Principis soror eodem operante inimico extra nostram paternam et debitam obedienciam per tempora permanseritis qua occasione plurima homicidia currerie depredaciones furta rapine incendia capciones incarceraciones percussiones violencie extorsiones et multa alia hujusmodi et etiam acriora proch dolor facta et secuta fuerunt in regno nostro predicto Navarre queque hic pro expresis haberi volumus. Quia tamen supplicacio perhumilis Serenissime Regine consortis nostre carissime que pro vobis piam matrem humanissime se exhibet nostrum propulsavit auditum quod vos et idem Princeps et Principissa maximo cum desiderio cupitis in nostrum paternum amorem gratiam et benedictionem reduci et a nobis veniam clementer obtinere eapropter supplicacione dicte Serenissime Regine consortis nostre exaudita benigne et etiam ad preces

Illustrissimi Regis Portugalie nepotis nostri carissimi et quia proprium est nostri Regis domini et patris vestri dictorum Illustrissimorum Caroli et Blanche Principum natorum nostrorum tradendo oblivioni quamcumque causam et culpam quam vos dicti Illustrissimi Principes filii nostri dederitis seu habueritis in predictis volentesque etiam in his vobiscum pii Regis domini et patris morem gerere et viscera pietatis clementer aperire ut Rex Navarre dominus et pater vester predictus tenore presentis deliberate consulte ac scienter et expresse in nostrum paternum amorem graciam et benediccionem vos illustrissimos Principem et Principssam filios nostros reducimus et ejusmodi contextu vobis eisdem illustrissimis Principibus filiis nostris omnia et singula quecumque minus bene acta et gesta perpetuo remittimus parcimus indulgemns et perdonamus vobis eisdem Principibus filiis nostris omnia et singula ac quecumque maleficia excessus crimina et delicta currerias percusiones homicidia incendia rapinas violencias res ablatas depredaciones furta damnificaciones incommoda illata jurium regiorum fischalium patrimonialium funccionum vectigalium tam debite quam indebite impositorum et tam generaliter quam particulariter exacciones retenciones redempciones captorum carceratorumque extorsiones et demum quarumcumque peccuniarum rerum et bonorum mobilium et se movencium debitorum nominumque confiscaciones ac delicta quelibet publica et privata aliaque scelera et forisfacta quantumcumque graviora et gravissima a quibuscumque

preteritis temporibus usque ad realem integracionem per vos dictum Principem nobis faciendam de parte dicti regni nostri Navarre nobis inobediente ubicumque quomodocumque et qualitercumque seu quocumque pretextu occasione sive causa in nos et subditos vassallos et servitores amicos et familiares nostros sive comissa et perpetrata fuerint sive non etiamsi manifestam inobedientiam et rebellionem ac crimen lese majestatis in primo capite sapiant sive non omnemque etiam culpam et ofensam et penam realem et personalem in quam premissorum vel aliquorum ex eis occasione vel causa vel alias quomodolibet forsitan incidissetis seu posset dici quomodolibet incidisse. Revocantes contextu hujusmodi nos Rex predictus cassantes cancellantes abolentes irritantes et anullantes ex plenitudine potestatis nostre absolute qua in hac parte uti volumus respectibus supradictis pro statu nostro reique publice ac bono pacis dicti nostri regni Navarre aliorumque regnorum nostrorum ab alto comissorum quoscumque processus banna bonorum jura contumacias sentencias tam definitivas quam interlocutorias contra vos vel aliquem vestrum per nos aut quosvis nostros locumtenentes et alios presides aut oficiales occasione criminum excessuum et delictorum predictorum aut alias quomodolibet latas et promulgatas ac condemnaciones quaslibet inde secutas etiamsi jus partis private qualitercumque tangerent harum serie deliberate et consulte ac etiam ex dicta potestatis nostre absolute plenitudine qua in hac parte de dicta certa sciencia et expresse uti volumus respectibus

supradictis imperpetuum amplissime benignissime et omnino cum misericordia clemencia et magnitudine remittimus parcimus indulgemus perdonamus et relexamus. Insuper omnem vobis ex premissis seu quibusvis aliis irrogatam infamie maculam inobediencieque et rebellionis notam si qua est et aliam quamcumque ignominiam sive labem a vobis et vestrum quolibet abstergimus et clemencius abolemus reintegrantes vos et vestrum utrumque in vestram pristinam famam. Nec adversus vos aut vestrum aliquem pretextu rerum gestarum per vos eosdem tam in judicio quam extra vel alias tempore incepte inobediencie predicte usque ad realem integracionem partis dicti regni nostri Navarre inobedientis fiendam ex nunc in antea nullo unquam tempore per nos aut oficiales nostros quoscumque quavis auctoritate dignitate et potestate infultos ex mero oficio seu ad denunciacionem quorumcumque qui exinde tangerentur vel per viam inquisicionis seu accusacionis ordinarie vel extraordinarie vel per restitucionem in integrum realiter vel personaliter seu alias qualitercumque in judicio vel extra aliqualiter procedatur jure legibus foris constitucionibus regnorumque capitulis et rescriptis usibus consuetudinibus usaticis et demum municipalibus legibus et statutis quibuscumque et ceteris huic nostre disposicioni quam edictalis legis et statuti vim obtinere volumus statuimus atque decernimus forte contrariis nullatenus obstituris. Immo ut predicta firmius roborentur ex predicta nostra supprema potestate legem generalem tenore presencium super hiis conden-

do nobis et quibuscumque personis damnificatis et damna passis qualitercumque et quomodocumque durante dicta inobediencia abdicamus et auferimus jus et facultatem agendi petendi supplicandi acusandi inquirendi et oficium judicis implorandi in et super quibusvis criminibus juribus bonis rebus mobilibus aut se moventibus et actionibus nobis et eis quocumque modo pertinentibus vel pertinere valentibus pro bonis juribus actionibus rebus debitis et nominibus ab eis captis occupatis confiscatis vel ab eorum debitoribus exactis seu super quibus liberati fuerint aut vobiscum aut vestrum aliquo transegerint vel pacti fuerint quoniam ut predicitur pro statu rei publice regnorum nostrorum ita fieri disponimus servarique jubemus. Insuper volumus quod omnia gesta seu acta tam in judicio quam extra per vos dictum Illustrissimum Principem filium nostrum seu vestros oficiales durante tempore quo extra obedienciam nostram fuistis ubi essent ex defectu jurisdiccionis nulla non possint anullari aut invalidari vel irritari pretextu defectus jurisdictionis. Suplentes ex dicta nostra regia potestate legibus absoluta omnem et quantumque defectum dicte jurisdictionis. Propterea universis et singulis oficialibus et subditis nostris quibuscumque auctoritate et dignitate distinctis in dicione nostra omni constitutis presentibus et futuris injungimus strictiusque mandamus sub obtentu nostre gratie et amoris subque fidelitatis debito quibus nobis astricti sunt quatenus premissa omnia et singula servent servarique faciant atque mandent contraria interpretacione

quacumque consultacioneque omni semota nec secus quippiam attentare presumant. Quod si contigeret ex nunc nullum esse deceruimus et inane ex quo contradictores secusque agentes in penas ipsas et alias graviores nostro reservatas arbitrio ipso facto decernimus absque spe venie incurrisse premissis omnibus in suo robore et efectu firmis semper manentibus et in observancia predistincta. Volumus insuper et mandamus quod presentis copia auctentica eandem vim eficaciam robur et firmitatem in judicio et extra judicium et ubique obtineat fidemque assequatur quas remissio indultum et reintegracio subscripta in sui propria forma expedita sigillata et debitis solempnitatibus roborata obtinet obtenturaque est et potest eficacissime operari cujus contrafactores quoslibet penis subscriptis mulctari volumus et puniri. Et ut predicta omnia et singula majori robore fulciantur juramus ad crucem domini nostri Jhesuchristi ejusque sancta quatuor Evangelia manibus nostris corporaliter tacta predicta omnia et singula tenere et observare tenerique et servari facere inviolabiliter per quoscumque et contra ea aut aliquod eorundem non facere vel venire aut permittere directe vel indirecte modo aliquo sive causa vel eciam racione. In cujus rei testimonium presentem fieri jussimus nostro comuni sigillo in pendenti munitam. Data Barchinone die tricesimo januarii anno a Nativitate Domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo regnique nostri Navarre anno tricesimo quinto aliorum vero regnorum nostrorum anno tercio. — Rex Joannes. — Dominus rex mandavit mihi Do-

minico Detho et viderunt eam Johannes Pages vicecancelarius Andreas Catala locumtenens thesaurarii generalis Petrus Torrellas conservator Regii Patrimonii et Jacobus Pauli advocatus fiscalis domini Regis. — Vidit Vicecancellarius. — Vidit Jacobus Pauli. — Vidit Locumtenens thesaurarii generalis. — Vidit Petrus Torroella conservator.

Guiatge de don Johan de Beamunt e del licenciado de Viana.

Nos don Johan per la gracia de Dios rey Daragon de Navarre de Sicilia de Valencia de Mallorques de Cerdenya e de Corcega comte de Barchinona duque de Athenas e de Neopatria e encara comte de Rossellon e de Cerdanya. Por dar orden e disposicion a todo bien e ussar de oficio de rey humano é clemente e por contentament de seguridat de vosotros los noble religioso e amados nuestros don Johan de Beamunt e el licenciado de Viana don Joan Perez de Torralba de e con tenor de la present e de nuestra certa sciencia e expressa a vosotros los dichos noble don Johan de Beamunt e don Johan Perez de Torralba e a cada uno e qualquiere de vos guiamos e asseguramos en nuestra buena fe e parabla reyal e damos nuestro seguro e salvo conducto para que liberament e sin algun recelo podays e cada uno de vos pueda con aquellas cavalgaduras servidores e bienes que quereys ir venir

estar e tornar por camino e fuera camino de dia e de noche a vuestro arbitrio e voluntat a las tierras del magnifico noble bien amado consellero e çamarlench nuestro don Lop Ximenez Durrea virrey de Sicilia que tiene e possihe en el regno Daragon. E essomesmo podais ir venir estar e tornar en de e por qualesquiere otras tierras ciudades villas lugares e otras partes qualesquiere de nuestros regnos e tierras assi de aqua como de alla mar sin ser presos detenidos arrestados secrestados emparados vexados inquietados molestados executados ni en alguna otra manera agravados por nos ni por oficiales o subditos nuestros qualesquiere por causa o consideracion de qualesquiere excessos crimines e delictos que por vosotros o por qualquiere de vos sean o pudiessen ser en qualquiere manera fechos comesos e perpetrados siquiera suppiessen crimen de lesa majestat encara in primo capite siquiera no en todo el tiempo passado e encara venidero fasta el dia e ora que el present nuestro guiatge e salvoconducto mediant acto publico a vosotros o a qualquiere de vos sera librado por el religioso e bien amado consellero nuestro don fray Luis Dezpuig maestre de Muntesa. E queremos e declaramos que en el present nuestro guiatge e salvo conducto sean compresas e entendidas qualesquiere otras cosas encara que aqui no sean expressas e de aquellas se hoviesse de fazer expressa mencion car nos por aquesta mesma a qualesquiera oficiales e subditos nuestros tanto mayores quanto menores e otras personas de qualesquiere preheminencia dignidat ley grado o con-

dicion que sean dezimos encargamos exortamos e mandamos quanto mas strechamente dezir se puede dius obtenimiento de nuestra gracia e mercet e incorrimento de nuestra ira e indignacion e pena de veinte mil florines doro de los bienes de qualquiere contrafazient havedores e a nuestros cofres applicadores que el present nuestro guiatge securo e salvo conducto e todas e cada unas cosas en el contenidas tengan firmement e observen tener e observar fagan inviolablement por todos e contra aquel ni cosas en el contenidas no fagan ni vengan ni permettan ser contrafecho en manera alguna guardandose attentament de fazer al contrario quanto a nos servir e obedecer e en las ditas penas ultra otras mayores e mas graves a nuestro arbitrio reservadas no encorrer desean. En testimonio de lo qual mandamos ser fecha la present con nuestro sillo en el dorso seellada. Dada en la nuestra ciudat de Tudela el primero dia del mes de abril en el anyo de la Natividat de Nuestro Senyor Mil CCCCLX. — Rex Johannes.

17 DE DICIEMBRE.

Resolvió la junta en este dia: qne el secreto jurado se limitase solamente al voto que cada uno emitiese, á las instrucciones que se acordasen ó hubiesen acordado, y á lo demás que expresase la fórmula del juramento que prestaron todos al aceptar el cargo; que se enviase una comi-

sion á los concelleres de Barcelona para invitarles á que por su parte enviasen tambien una embajada al rey; y por último, el nombrar una comision que se encargase de estudiar y recopilar los textos de las constituciones y demás leyes y privilegios que pudiesen alegarse á su tiempo para demostrar la justicia con que obraba el Principado en este negocio.

18 DE DICIEMBRE.

Se pasó la sesion de este dia sin adoptar resolucion ninguna, por no haberse recibido carta de los embajadores ni otra noticia de interés.

19 DE DICIEMBRE.

Llegó el correo de los embajadores con el siguiente pliego.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de comissio de la cort elegit.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Ir despres dinar sabens que lo sen-

yor Rey ab lo senyor Princep tornantsen del cami de Miravet havien dormit en lo loch de Mayals e devien anar sopar a Fraga nosaltres considerants que la nit no poguerem parlar ab sa Senyoria deliberam venir açi en Itona e vuy mati som anats a Fraga e ans de la vila som exits nosaltres bisbe de Vich Francesch de Pinos e Anthoni Riquer e tots ensemps apartats en un camp prestat primerament per nosaltres dits tres lo jurament juxta forma de les instruccions havem legida una letra de vosaltres senyors ir rebuda de la qual e dels motius en aquella contenguts havem hagut gran consolacio e plaer e en son loch tots los dits motius e altres quius occorreran seran per nosaltres dits e explicats a la Majestat del Senyor Rey. Apres apuntam lo modo del primer rahonament fahedor al Senyor Rey lo qual apuntament fet tots ensemps som entrats en Fraga e muntats descavalcar al castell sens que algu de la cort nous ha exit a rebre sino lo Visrey de Sicilia don Pedro Durrea e lo Justicia Darago los quals trobam a mija vila. E axi muntats al castell essents a la sala e volents entrar en la cambra on ere lo Senyor Rey de continent sa Majestat isque a la sala e aqui tots li besam la ma e en presencia del archabisbe de Çaragoça e del mestre de Calatrava fills seus e de molta altra gent nosaltres per orgue de mi dit archabisbe premeses degudes e humils recomendacions de tot lo Principat e de vosaltres senyors scientment ans de donar la letra de creença explicam aquella a la sua Altesa juxta forma de las instruccions. E lo dit Senyor ab cara molt plasent mostra haver pleer

de nostra venguda e dix que fossem be venguts e que de la fidelitat amor e devocio del Principat ell nere be cert e als nón creurie mas per quant lo negoci conte molts caps e dix haver moltes circunstancies e la sua Senyoria havie partir dema per anar tenir festes a Çaragoça dix que anassem alla e reposadament tractar se hie de les fahenes. Nosaltres replicam que fariem son manament majorment que ja haviem de ordinacio de vosaltres Senyors de no partirnos de sa Majestat. E fet tot aço diguem a sa clamencia que si plasent li ere voliem parlar ab Senyora Reyna e encare suplicam sa Altesa fos de sa merçe nos dexas parlar e fer reverencia al Senyor Princep e lo dit Senyor dix que de tot ere content. E tant prest partintsnos de sa Senyoria anam a la Senyora Reyna e premeses humils e degudes recomendacions explicamli la creença juxta les instruccions e ella nos respos molt humanament que fosem be venguts e que jatsie no fos necessari car lo Senyor Rey no oblide lo amor paternal ne les suplicacions del Principat qui compren assay ella de bon grat sempre suplicarie la Majestat del Senyor Rey per la deliurança del Senyor Princep encarregantsnos vullam continuar nostres suplicacions. E partints de ella anam al Senyor Princep qui sta en lo dit castell en una cambra al costat de la cambra de la Senyora Reyna e tots li besam la ma e premeses degudes recomendacions en presencia de mossen Rebolledo mossen Vilalpando e mossen Lope Dangulo e altres castellans qui eren en la dita cambra ab paraules curtes e generals li dixem la causa de nostra venguda e que si algunes co-

ses volie ordonar e manar que erem prests al seu servey. Ell mostra haver gran pler de nostra vista e dix que be fossem venguts e que certament ell ha gran sperança de esser reduit en lo amor paternal de deliurança de sa persona per mija del Principat. Dient a la fi de son parlar que ere molt necessari cuytar per salut de sa persona. E axi nos partim dell e apres fem reverencia al Infant don Fernando. E per quant no havie posades en Fraga com siam circa de CL de cavall e lo Senyor Rey diu partira dema deliberam tornar aci en Itona a dinar o verius sopar e axi ses fet. Tantost com sapiam lo Senyor sie partit tirarem la sua via Deu volent e sempre sens cançar entendrem en lo contengut en vostres instruccions e letres e en tot lo que apres per vosaltres sera ordonat e deliberat faentvos certs que tenim lo animo dispost a no fluxar en res. Creents tostemps ferne servey a nostre Senyor Deu e al Senyor Rey e honor als cathalans que fins aci han be mostrat per obra esser fidelissimos a la Corona Reyal. Som empero de parer per moltes rahons que sentim e pensam que vosaltres Senyors deveu ampliar vostre consell per dar mes sforç a la fahena ço qui es be necessari. Avisants vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables savieses que fins aci embaxada de Valencia no hic ha venguda e los aragonesos no tenen molta assiduitat segons se diu. Lo Senyor Rey portantsen lo Princep a Miravet ses acordat ab los aragonesos en aquesta manera ço es que no traura lo Princep dels Regnes Darago Valencia e Principat e que tota hora lo sen portara ab si e ells

han promes no manifestarlo per lo fur e diuse que lo dit Princep hi ha renunciat e per ço e per tenir festes a Çaragoça lo Senyor Rey ha X^{m} florins. La present vos trametem per Johan de La Penya correu. Partira daci dema demati a una hora apres mija nit ha esser aqui en XXIIII hores no havem fet preu ab ell per ço que vosaltres lo façau pagar juxta lo servey que fet haura. En Lombard li ha bestrets cinch florins dor. Placieus sovint scriurens de vostres deliberacions e apuntaments. Certificants vos com en Leyda havem fet que en Romeu de Comajuncosa cullidor del dret de la bolla ha dat al dit Lombard cinquanta florins dor perque aquells convertescha en pagar correus e altres extraordinaris de nostra embaxada. E per quant havem ofert al dit cullidor que vosaltres mossenyors deputats li scriureu sou contents del que fet havem vos ne fem aquest avis. E ordonen vostres reverencia nobleses magnificencies e honorables savieses ço que plasent lus sie. Scrita en Itona a XVII de deembre any Mil CCCC sexanta. — A tota vostra ordinacio promptes los XV embaxadors del Principat de Cathalunya.

20 DE DICIEMBRE.

Despues de haber sido elegido como consejero Juan Lull, en reemplazo de Pedro Dusay, á quien los concelleres habian nombrado otro de los embajadores que envia-

ban al rey D. Juan, y prestado por aquel el debido juramento, se acordó contestar á la carta recibida el dia anterior, en estos términos:

Als molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregi nobles e honorables senyors. Succesivament havem rebudes IIII letres vostres una dels VIIII partits de aquesta ciutat dada en Belloch a XIIII altra dels XII dada en Leyda lo dit dia de XIIII altra dels III dada en Fraga a XV e altre de tots XV embaxadors dada en Aytona a XVII de deembre present. Les dos primeres letres afreturen pocha resposta per quant solament contenen avis fet a nosaltres del progres del cami e com ensemps devieu de Leyda partir per anar hon seria lo Senyor Rey. Lo tenor de les altres dues letres e coses en aquelles contengudes nos han donat causa de grandissima congoxa. Com per la de XV siam certificats los aragonesos axi largament haver passat en la renunciacio de la ferma de dret e manifestacio e consentit lo Senyor Princep poder esser portat per tot Arago. Per laltra letra de XVII som avisats de vostra poch acolorada recepcio e remissio de resposta pera Çeragoça feta per la Majestat del Senyor Rey e de la visitacio feta al Senyor Princep ab los testimonis e resposta per lo dit Princep feta. E ab tot en aquesta materia tant plenament com volguerem deliberar no hajam pogut pus resposta de la Majestat del Senyor Rey haguda no havem pero per quant

a nosaltres es necessari e forçat ab extrema vigilancia en la salvacio de la persona del Senyor Princep entendre e proveir havem deliberades les coses dejusscrites les quals son excusacio a tot aquest Principat e a nosaltres e donen via legittima e orde a altres provisions pus stretes si fer les covendra. E perque sie a vosaltres notori la materia de aquesta detencio com es presa en aquest Principat vos certificam que los pobbles stan tan arremorats que si no fos la representacio nostra ja nos foren alguns grans inconvenients excusats. E continuament aquest crit e rumor popular pren calor e creximent en loch de diminucio e fredor que per raho la dilacio hi deurie procurar. E nosaltres aci congregats no stam en poch perill e ja particularment per molts nos es dit que de la persona del Senyor Princep a nosaltres covendra retre raho. E si noy fem prou som de penitencia cominats. E com a la opinio popular en saltar prou no satisfem nos es dit que lo degut no fem e que metem lo cap entre les cames e moltes altres coses grantment notadores sic fan e dien publicament e palesa ne serie algu qui secretament rependre ho gosas poden alguna conjectura de aço pendre que jatsia fins açi aquesta ciutat se fos detenguda que embaxada no fahes sobre aquesta materia ab tot excusable color hi hagues pus lo conseller en cap e ab insignies de conseller entre vosaltres es ha deliberat lo consell de C jurats ab grandissima unio embaxada fer special per aquesta ciutat de VIII persones II ciutadans II mercaders II artistes II menestrals los quals son ja elegits e tantost hiran. E per

semblant som avisats en Perpinya e altres ciutats viles e lochs de Cathalunya star les gents molt commogudes e se fan embaxades per aquesta materia. A nosaltres donchs cove per lo servey que a Nostre Senyor Deu sen fa e per gran servey e honor del Senyor Rey e per lo molt benefici de la republica de aquest Principat ab grandissima attencio treballar en aquesta materia e per semblant a vosaltres hoc encara per evitar irreparables dans que cominats son si aquesta materia juxta lo mester no es provehida. E per tant haguerem per molt propri e degut stimar quant lo Senyor Rey vos remete pera Çaragoça fer la resposta fos stat stretament supplicat reposar e aturarse en Fraga per deliberar sobre les coses que vosaltres portaveu. Perque habentho denegat la sua Majestat pus excusats seriem en sdevenidor. Pus fet no es stat loham molt e havem per molt accepte com haveu seguida la dita Majestat per haver resposta e continuar la comissio a vosaltres feta. E no crega algu aquesta materia se hage vulgarment o freda prosseguir ans ab molta fermetat sforç e fretura se continuara la prossequucio de aquest negoci. E perque millor en les coses seguents nostra intencio e deliberacio sie compresa certificam vostres providencies com no sols aquest taulell mas tots los miradors de ça han per fort mal lo acte e consentiment dels aragonesos sobre la manifestacio hoc encara per pigor que lo Senyor Princep puxa esser per tot Arago portat car essent vehi a la frontera facilment pora esser sens sabuda de la Majestat reyal furtat o transportat en altres terres hon passaria gran

perill la sua persona de la qual aquest Principat es molt gelos e per les circunstancies de aquesta detencio se conjecture haverse major dificultat en la liberacio o repos a conseguir e seguretat a la persona del dit Senyor Princep la qual pus fos en poder de persones segures e tals que dupte de inconvenient no se hagues cessaria la tanta congoxa com rahonablament se deu haver stant les coses com stan. E per ço desplau a nosaltres molt lo acte dels aragonesos com sia per donar facultat al perill e inconvenient de la persona del dit Senyor Princep lo qual volgueram mes fos en Miravet per seguretat de la sua persona a la qual aquest Principat enten provehir encara que qualsevol grandissima despesa e grans treballs e perills subir ne hage. Entretant vos pregam molt afectuosament de continent reebuda la present exequuteu lo dejus scrit ço es que aneu al Senyor Rey supplicarli afectuosament ab los motius en les instruccions e letra contenguts e altres si applicar sen hi podeu placia a la sua Majestat liberar la persona del dit Senyor Princep o al menys donarlo a vosaltres qui en nom del Principat de Cathalunya com a carcellers lo acceptareu et cetera. Con encontinent la dita Majestat no fos contenta de liberar o comanarlous havem delliberat eus pregam per vosaltres li sia dit com aquest Principat fins açi en aquesta materia no era volgut entrar en merits de justicia sperant e creent que ab bonas e vertaderes informacions e humils e devotas supplicacions la sua Serenitat se inclinaria gracia fer al dit Principat qui de tant li es merexedor pero vist que la sua Majestat

sta tan obsessa de perversos consells e per iniques e sinistres informacions no libera ha deliberat lo dit Principat demanar la liberacio del dit Senyor Princep per justicia. E si james en aquesta patria de molta virtut se ha usat per defensio de libertats privilegis contitucions e usatges menys en aquest cas no sen usara mas molt mes e ab molta animositat constancia e virtut ab tot major dificultat hi haja per esser les cosas fora lo Principat. Pero havem sperança en Deus omnipotent qui veu ab quanta recta e santa intencio e a quant benefici de la cosa publica preservacio de innumerables inconvenients e a servey e honor del Senyor Rey aquesta materia se prossegueix nos donara confort e manera que la dificultat no obviara en res. E per fundar que de justicia lo dit Senyor Princep no deu esser detengut havem nosaltres la remissio que feta li era de tots odis passats e recepcio en paternal gracia e amor e amplissima seguretat ab solempnissimo jurament vallada. E ab tal seguretat es lo dit Princep en Cathalunya vengut a Fraga primer e a Leyda apres anat es demanat per lo Senyor Rey ab multiplicades letres e qualsevol en Cathalunya per lo Rey demanats van en virtut de usatges e alias a ell segurs e han plenissima seguretat. E mes lo dit Princep demanat e vocat era anat al loch de la cort en la qual se alegren tots los de la cort de securitat amplissima nes pot dir lo dit Princep no esser de la cort ans tota hora que volgues podia en ella entrevenir e seure pur com hun caveller o gentilhome lo qual privilegi perdre no pot ne los drets de la terra permeten alguna

persona detenidora de altre esser o apresonadora a qui besat en aquell dia haje car lo besar es senyal de pau e seguretat e molt mes en los reys e senyors e no solament aquell dia mas aquella hora que detengut fou lo Princep fou per lo Senyor Rey besat. Con se digues que lo dit Princep apres la remissio o seguretat delinquit hauria ço que nos creu sino que iniques e perverses informacions de malvats consellers tals coses suggereixen en la mente e pensa del Senyor Rey hauria de tal delicte constar e nos pot fer que apres lo besar hagues delinquit qui fou ab la detencio quasi en hun moment e covendriali esser dades les defensions qui son al menor de la terra atorgades special al stament militar. E no pot lo Senyor Rey ab sa clemencia parlant per causa civil o criminal traure algu del Principat per expressas constitucions e leys de la terra e per la sua Majestat jurades. Les quals leys en pacte deduhides ab la terra fetas nos pot interpretar glosar o stendre sens lo Principat qui en fer observar aquella e altres ha sos remeys justs deguts e pertinents e ja en altres temps en pratica e observancia virtuosament deduhits. E de totes aquestes rahons hi ha fundaments notoris per drets usatges constitucions libertats e privilegis tant generals quant particulars. E ab aquestes rahons de justicia si per gracia obtenir nos pot supplicareu lo Senyor Rey instantissimament vulla librar lo Senyor Princep. E si preten la sua Majestat haver lo dit Princep delinquit e que la seguretat per ço no deu observar jatsia tal pretensio ab humil reverencia de la sua altesa parlant mostra haver

pocha existencia per quant lo tal delicte ha esser comes açi en Cathalunya e la preso es feta en Cathalunya supplicareu la sua Majestat reduhintli a memoria lo sagrament prestat per observancia de constitucions e libertats de la terra e ab aquella reverencia ques pertany lo requerreu torn e restituesca la persona del dit Senyor Princep en lo Principat de Cathalunya e dins la vegueria don la tret. E de les respostas que sobre aço haureu de la sua Majestat ab correu volant nos certificau avisantnos sius plaura de vostre parer e intencio sobre totas aquestas cosas e com se podria debitament provehir a la seguretat de la persona del dit Senyor Princep car vosaltres de tanta circunspeccio dotats e subin les coses al ull molt millor podeu en aquestas cosas consellar que nosaltres qui de tant luny hi tiram. E compreneu tant en aquest Principat queus va molt en lo prospero exit de aquest negoci.

E abans que ab la Majestat del dit Senyor segons dessus es contengut parleu o de continent apres segons la opportunitat oferra e a vosaltres sera vist pus util e expedient al negoci de que se tracte comunicareu ab los LXXII representants la cort de Arago o aquells dells qui hi seran e si los dits LXXII no staven o congregar nos podien ab los diputats de Arago e ab los jurats de la ciutat de Çaragoça o ab quascuns dells en lurs congregacions. E per part del Principat de Cathalunya los exposareu com en la detencio de la persona del Senyor Princep sostenen violacio moltes leys e libertats del dit Principat e molt mes en la extraccio de la persona del Senyor Princep fora lo

dit Principat pero que aquesta tal violacio e lesio los cathalans speren reparar en temps e loch oportu. E per tant fins aci havem ommesos tots medis de justicia e convertintse solament ab suplicacions interposats en reconciliar lo amor e gracia paternal en lo Senyor Princep lo que fins açi consentit nols es stat per lo Senyor Rey obviant en aço suggestions e informacions malivolas e de perversos consellers qui cerquen e procuren inconvenients e grans dans en la cosa publica de tots los regnes e dominis del Senyor Rey. E molt mes a present stan promptes e apparellats los dans e inconvenients irreparables a la dita republica quant axi liberament renunciant a la inextimable libertat que ha Arago la persona del dit Princep pot esser portada per tot Arago cor per la convicinitat que ha a terras e personas molt poch desijants la salut e salvacio de la persona del dit Senyor Princep podria esser en alguna cauta materia furtat o alias transportat en mans e poder de aquellas gents e terras lo que redundaria en gran deslahor e desservey de nostre Senyor Deus poch honor e descarrech hoc e gran desservey del Senyor Rey irreparable dan e inconvenient a tots los poblats en lo domini reyal hoc e grandissimo vituperi vergonya e carrech als poblats en lo regne Darago aon es constituit e als cathalans e altres subdits de la Corona Reyal. E per que tants irreparables inconvenients seguir nos puixen jatsia los cathalans creguen los aragonesos ab summa vigilancia en aço pensar pero per excusacio dels cathalans deduhiu a ells totes aquestas coses pregant e encarre-

gant les vullen molt attendre e provehir tals casos e altres inopinats seguir nos puixen et alias provehesquen a tota indempnitat e salut de la persona del dit Senyor Princep fahent per forma e manera que lo dit Princep obediencia submissio e reverencia filial hage fer observar e portar a la Majestat del Senyor Rey lo qual vulla la sua gracia paternal amor e benediccio en son fill ab clemencia dispondre e talment tractarlo fahent certs a ells quius hoiran que si lo dit Princep fos en Cathalunya tal provisio faherem los cathalans en custodia de la persona del dit Senyor Princep que dubitacio alguna de la sua salut per cas indegut haver nos poguera. E ara pus en Cathalunya constituit no es inciten los cathalans als aragonesos lur deute retre axi com crehen sien ja ben covidats e deliberats pero a pus habundant cautela encara los cathalans fan la present exhortacio e prechs per lur descarrech. E si lo que nos creu cas algu inopinat se seguia attes majorment que los aragonesos han donada causa en la treta de la persona del dit Senyor Princep del Principat de Cathalunya e transportacio en Arago cansentint en lo pacte dessus dit tot lo carrech hauria esser scrit e donat als dits aragonesos e los cathalans participi algu no haurian. E perque aquests prechs exhortacio e encarregament en sdevenidor aparer puixen a tot descarrech dels cathalans fareu llevar acte publich e carta per lo notari que haveu. E haureu ordonada una cedula contenent lo efecte sobredit de la presentacio de la qual lo notari levara acte. E si de Valencia hi haura embaxada de tot aquest desencusa-

ment nostre vullau ab ells comunicar. E si de ciutats o vilas de Cathalunya hi ha embaxades nos par esser pertinent demanarlos sien presents en los colloquis e parlaments que fareu ab lo Senyor Rey e altres sobredits. A la Senyora Reyna de part de aquest Principat vos placia regraciar les bonas ofertes que fetes ha les quals som certs si volra a exequucio deduhir nosaltres obtendrem no haver venir en disputacio de justicia en aquesta materia ne haver defendre nostras libertats e privilegis las quals no entenem perdre per res car per aquestes libertats es lo Principat de Cathalunya en qual esser e reputacio es perdudes aquellas seria anichilat e a no res reduit. Donchs no lexarles rompre o perdre es sostenir e ampliar la Reyal corona e la cosa publica lo repos de la qual o grandissima turbacio sta en la salut de la persona del Senyor Princep. A la qual si inconvenient irreparable seguia sens dubte seguirien tants grans mals per tota aquesta terra que seria cosa incredible. Sera donchs supplicada la Reginal Altesa vulla intercedir e obrar segons ha ofert e comfiam e seranli recitades de les coses sobre scrites las qui degen conduir a benefici del negoci. Al Senyor Princep vos placia visitar tant frequentadament com permes vos sera ab tot hajam a no pocha admiracio e encara a cosa molt desagual a la devocio fidelitat e intencio daquest Principat que presents tals testimonis com nos haveu scrit lo Principat de Cathalunya o vosaltres aquell representants hajau visitar e parlar ab lo Senyor Princep e encara que de aço se fassa clamor al Senyor Rey a la Senyora Reyna seria

molt pertinent e que sentissen los testimonis ab gran molestia lurs fets esser presos e reputats per aquest Principat. Totes les coses sobre scrites vos havem largament volgudes deduir perque sentau lo voler e deliberacio daquest Principat. Pero per quant vosaltres sou aqui presents dotats de tanta providencia e tant en aquest Principat compreneu e podeu millor veure e delliberar lo que pus necessari es pera la liberacio del dit Senyor Princep e conservacio de la sua persoua crehents fermament vosaltres en aquest negoci virtuosament vos portareu som contents de les coses sobre scrites puxau detraure en vostro parlar e no exequtar lo queus sera vist portar nocument a la desijada conduccio e exida bona daquest negoci. Pero volem en totes maneras los prechs e exhortacio se fassa als aragonesos ab aquell tall de paraules e scrits queus semblara á nostro descarrech. E desijam molt continuament nos scrivau de tot lo queus semblara açi se dega delliberar e exequutar car sobre la ampliacio de quens haveu scrit se enten ab diligencia. E pregamvos molt frequentadament nos scrivau de totes coses e novitats que aquius subseguiran. E sia lo Sant Sperit vostra guarda e direccio dels afers queus son comenats. Dada en la ciutat de Barchinona a XX de deembre del any Mil CCCC sexanta. — A. Pere abbat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio elegit e assignat a vostra honor promptes.

Además en la misma sesion se dió cuenta de las cartas que siguen:

Als molt reverend magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e consell de aquells residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables mossenyors. Una vostra letra en lo dia de vuy entre nou e deu hores de mati havem reebuda aconsolativa a nosaltres per los preparatoris grans e notables fets e continuats en la deliberacio de la persona del Illustrissimo Princep fill del Senyor Rey en los quals havem trobat singular plaer. Deus per sa merçe ne vulla complir lo voler de tots e vulla moure lo cor del dit Senyor Rey lo qual es en sa ma com dit es a tal clemencia que als desigs justs de sos vassalls sia satisfet. Ja nosaltres tenim sindich a les corts lo qual encara hi es. Pensau que sera un voler ab vosaltres e nosaltres qui ho volem per los quals tot lo Principat ha reluyr. Suplicant la Santa Individua Trinitat vos conserve eus vulla aconsellar donantnos compliment de vostres e nostres desigs. Scrita en Puigcerda a XVII del mes de deembre del any Mil CCCC sexanta. — A vostras honor e servey apparellats los consols de la vila de Puigcerda.

Als molt reverend honorables e de molt gran saviesa mossenyors los deputats del General e consell en virtut de la comissio de la cort elegit.

Als molt reverend honorables e de molt gran saviesa mossenyors. Novament havem rebuda una vostra letra sots data de XI del corrent mes per la qual molt largament som stats informats de la preso del Senyor Princep a tots los pobles extremament anxiosa e aximateix de les notables provisions preparacions e exequucions de aquellas subseguidas per delliuracio del dit Senyor Princep de les quals vostra letra molt amplament fa demostracio les quals han donada e donen a aquesta ciutat consolacio com speram en nostre Senyor Deu que aquelles seran causa del delliurament del dit Senyor Princep e aquell seguit sera complida la grandissima voluntat de tots los pobbles e on e en cars aquesta ciutat en res hi pugues supplir ha una extrema voluntat de ferho sens fallir. Regraciamvos tant com podem la gran e bona voluntat per vostras grans reverencias e benignitat devers aquesta ciutat demostrada en haberla avisat de tot lo dit negoci sperants que certificats del delliurament lo adjutori divinal migençant subseguidor del dit Senyor Princep e de la prossequucio de aquell vostras reverencias nos ho comunicaran per esser participans en vostras ordinacions. Oferintsnos promptes fer per vostras grans reverencias tot lo queus sera plasent. E conserveus la Trinitat Sancta en sa divinal gracia. Scrita en Vich a XVII de deembre any Mil CCCC sexanta. — A totes

vostres ordinacions e servicis prests los consellers de Vich.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs mossenyors los diputats del General e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverend egregi nobles e magnifichs mossenyors. Quanta es stada la marevella contristacio e dolor que nosaltres axi en comu com quascu en singular havem haguda e havem de la detencio feta per lo Senyor Rey de la persona del Illustrissimo Princep fill seu pensarse deu com de hun tant discidi entre pare e fill de tan altissima potencia nos puxa sperar algun ben avenir en lo regne ne en la cosa publica de aquell. Es veritat qne lo contengut en vostra letra nos ha algun tant aconsolats ço es la bona provisio de la cort e las solemnes embaxades e altres provisions molt sanctament axi per la dita cort com per vostras reverencias fetas de que som molt aleujats eus regraciam molt vostre bon avis. Placia a nostre Senyor Deu com pensam e speram vinguen al fi perque son fetas. A gran gracia haurem si del quis seguira serem per vosaltres certificats pregantvos afectuosament vos placia ferho. Nosaltres tostemps serem molt promptes en tot lo queus parra siam bons per ben avenir del dit negoci. E no res menys en los oficis divinals e en nostres oracions com abans de vostra exhortacio hajam pregat tot dia expressament per lo delliurament de la persona del dit Princep. Sera ver que per contempla-

cio de la santa intencio vostra sera tant ferventment com porem e ab specials oracions e pregarias continuat. Placia a Deu omnipotent per sa clemencia vulla inclinar la sua orella a oyr aquellas. E sia la Trinitat sancta direccio vostra e del negoci present. De Vich a XVI de deembre any Mil CCCCLX. — A la ordinacio de vostras reverencias ben apparellats lo capitol de Vich.

Als molt reverend e molt magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barcelona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Dimarts prop passat de nit a les vuyt hores rebi una vostra letra ensemps ab tres altres letres la una de les quals era dreçada al capitol daci e lo dia seguent de mati li fonch liurada per mi. Laltra ques dreçava a don Matheu de Moncada la nit mateixa doni a sa muller quis troba aci en Leyda. Laltre ques dreçava al baro de Ribelles per quant no he sabut on es ni per semblant he pogut trobar homes de sa terra es romasa en ves mi. Fare per mon treball de trametreli aquella al pus prest que pore. Mossenyors segons relacio dels qui venen de Fraga lo Senyor Rey vuy depres dinar es partit de Fraga e fa sa via Çaragoça e menassen lo *Senyor Rey*. Mes mossenyors vostres embaxadors diumenge prop passat en la nit me feren haver dos correus lo hun fonch desempatxat al Senyor Rey qui tirave la via de Miravet e mossen Cruilles quel desempatxave feume

bestraure dos florins laltra tremateren a Fraga e per manament dels dits missatgers bestraguili hun flori present lo hoste de correus oferintme quels me farien dar a mossen Cardona receptor. En lo mig los dits missatgers son partits e nols he poguts cobrar. Suplichvos manen al dit receptor los me do. De Leyda a XVIII de deembre any Mil CCCCLX. — Quis comana en vostra gracia Thomas de Carcassona diputat local de Leyda.

21 DE DICIEMBRE.

Reuniéronse los diputados y consejeros, pero no se adoptó ningun acuerdo.

22 DE DICIEMBRE.

Dióse audiencia á Francisco Dezplá, el cual, recien llegado de Lérida, expuso lo que allí habia ocurrido al salir el príncipe de Viana y cuando las cortes comisionaron á la Diputacion para entender en este negocio. Se ventilaron luego algunos puntos, sin que recayese resolucion sobre ellos.

23 DE DICIEMBRE.

Presentáronse con la siguiente credencial Dalmacio Dez-

volo y Francisco Andreu, embajadores enviados al Senyor Rey por la villa de Perpiñan para interceder por el Príncipe.

Als molt reverend honorables e de molt gran providencia senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend honorables e de molt gran providencia senyors. Per causa de la detencio feta per la Majestat del Senyor Rey de la persona del Illustre Princep trametem per embaxados a sa molt gran Altea los honorables mossen Dalmau Dez-Volo cavaller e mossen Françes Andreu burges de la vila de Perpinya los quals a ple informats per nosaltres vos explicaran certes coses per lo dit negoci. Placiaus darlos fe e crehença com a nosaltres si presents les dihem a vostres molt grans providencies. E la Trinitat increada molt reverend honorables e de molt gran providencia senyors sia proteccio vostra rescrivintnos totes coses que plaents vos sien. Scrita en Perpinya a XVI de deembre del any Mil CCCC sexanta. — Los dos staments militar e reyal del comdat de Rossello a vostra honor promptes.

Dióseles audiencia, manifestaron las instrucciones que llevaban, se les comunicó el estado del negocio, y se acordó que se pusiesen en todo de acuerdo con los embajadores enviados por los diputados y consejeros; con cuyo

motivo se acordó escribir la carta que sigue:

Als molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors. Vuy son stats ab nosaltres los magnifichs mossen Dalmau Dez-Volo cavaller per lo braç militar e mossen Francesch Andreu burges de Perpinya per lo braç reyal del comdat de Rossello missatgers a nosaltres diputats tramesos ab letra de crehença en virtut de la qual nos han explicat e demanat entre les altres coses quens plagues informar e comunicarlos les coses que fins a la present jornada en aquest negoci eren per nosaltres fetes e a vosaltres comeses. E mes attes que lurs principals e ells havien voluntat e ferm proposit en aquest negoci unir e conformarse a la nostra voluntat e fer una matexa instancia ab vosaltres a la Majestat del Senyor Rey per aquest negoci axi que tots units e confederats millor se pogues obtenir lo desig que tots havem nos plagues scriure a vosaltres senyors que fossen per vosaltres informats e avisats de tots los afers que fets haurieu e de aquells ab ells comunicar. Hon nos considerada la dita explicacio e la gran voluntat e afeccio que en aquest negoci mostren e dien haver e voler fer hun cor hun sforç e una instancia ab vosaltres e considerat aquests dos staments quan comprenen en aquest Principat havem deliberat que totes les coses que a vosaltres son comeses e scrites e daquiavant vos seran comeses per nosaltres sien

comunicades als dits missatgers segons vos sera vist. Perqueus pregam e encarregam molt afectuosament que aquesta nostra deliberacio metats en exequucio e totes altres coses queus havem scrites rescrivintnos segons vos havem scrit. E sia lo Sant Sperit vostra guarda e direccio dels afers perque sou aqui. Dada en Barchinona a vint e tres de deembre del any Mil CCCC sexanta. — A. P. abbat de Montserat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Tambien se acordó escribir á los estamentos militar y real de Rosellon en estos términos:

Als molt nobles e molt magnifichs senyors e de gran providencia los del stament militar del comdat de Rossello.

Molt nobles e molt magnifichs senyors e de gran providencia. Una letra havem rebuda del vostre stament e del stament Reyal de aqueix comdat per los magnifichs mossen Dalmau Dez-Volo conseller e mossen Francesch Andreu burges de la vila de Perpenya embaxadors per vosaltres elets e en virtut de la crehença a ells comanada nos han explicat quens plagues informar e comunicarlos totes les coses per nosaltres fetes e comeses als nostres embaxadors e scriurels los comunicassen tots los afers segons eren succehits e

daquiavant succehiran car ells volien fer hun sforç huna instancia e un cor ab los dits nostres embaxadors. De la qual cosa havem hagut singular plaer sentint vostra bona loable e acustumada afeccio e considerat los dits staments quant comprenen en aquest Principat. E volent complaure a vostra voluntat los havem comunicats totes les instruccions e letres que fins aci havem als dits nostres embaxadors els havem scrit quels informen avisen e comunican tots los afers a fi que per mija de la instancia de tots aquest negoci obtinga aquella fi que tots desijam en lo qual no va poch als poblats de aquest Principat. E per quant havem voluntat scriureus e comunicar les coses que occorreran vos pregam elegiau algun nombre de persones que fos de XII per be que los vostres embaxadors donassen en parer de nou als quals scrivam e drecem les nostres letres. E nous maravelleu si en la eleccio de la embaxada e de la XXVII noy metem algu dels staments de aqueix comdat car nos feu per oblit ne menys per no havervos en la reputacio e stima que merexeu mas per sola necessitat del negoci qui requiria celeritat extrema segons vets per la qual convengue a nosaltres lo diluns jorn de la concepcio de Nostra Dona que reebem la comissio a mig jorn ajustar gran consell e aquella mateixa nit elegir embaxadors e la XXVII e dar orde que los dits embaxadors partissen segons que feren lo dimecres seguent a mig jorn. E sia molt nobles e molt magnifichs senyors e de gran providencia lo Sant Sperit en vostra guarda. Dada en Barchinona a XXIII del mes de deembre del any Mil

CCCC sexanta. — A. P. abbat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Als molt magnifichs e molt honorables e savis senyors los del stament reyal del comdat de Rossello.

Molt magnifichs e molt honorables e savis senyors. Una letra per part del vostre stament e del stament militar de aquex comdat havem reebuda per los vostres embaxadors mossen Dalmau Dez Volo cavaller e mossen Francesch Andreu burges de la vila de Perpinya ab creença a nosaltres en virtut de aquella explicada de la qual havem haut singular plaer e consolacio vehent e considerant vostra bona voluntat e affeccio que en aquest negoci del Illustrissim Princep e de tot aquest Principat mostrau. E per quant nos han explicat voler veure e sentir nosaltres quines coses haviem a nostres embaxadors comeses e scrites aquelles largament los havem comunicades e encara als dits nostres embaxadors scrit que tots los afers com han succehit e daquiavant succehiran los comuniquen a fi que tots fassam hun cor hun sforç e una instancia sperant en nostre Senyor que per aquest mija se obtindra lo bon desig de tots a gloria de nostre Senyor e servey del dit Senyor Rey e benefici del dit Senyor Princep e tranquilitat e repos de aquest Principat. E nostra voluntad es avisar e certificarvos de les coses que occorreran. E nous marevelleu si en la eleccio de la

embaxada e de la XXVII noy metem algu dels staments de aqueix comdat car nos feu per oblit ne menys per no havervos en la reputacio e stima que merexeu mas per sola necessitat extrema segons vehets per la qual covingue a nosaltres lo diluns jorn de la Concepció de nostra Dona que rebem la comissio a mig jorn ajustar gran consell e aquella matexa nit elegir embaxadors e la XXVII e dar orde que los dits embaxadors partissen segons que feren lo dimecres seguent a mig jorn. E sia molt magnifichs e molt honorables e savis senyors la Santa Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XXIII de deembre del any Mil CCCC sexanta. — A. P. abbat de Monserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Por último, se dió cuenta de haberse recibido la siguiente carta:

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors e de gran reverencia los diputats de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Per lo cas qui es occorregut en la persona del Illustre Senyor lo Princep de Viana per certs sguarts la cort general del present Principat de Cathalunya concordablement ha deliberat scriure a moltes persones de quiscun stament e per la prorrogacio subseguida la

dita cort ha manat a mi e altres promovedors de aquella que fessem desempatxar les letres e que per diputacions ho en altra manera trametessem aquelles. Perqueus trametem les dites letres encarregantvos per part de la dita cort que per la dita via o en altra mes util e congrua vos placia scampar e distribuir les dites letres la qual cosa tots nosaltres promovedors per lo carrech quen tenim vos haurem a singular gracia certificant vostres reverencias que nosaltres distribuim daçi les letres e pliques queus defallen per quant ne havem avinentesa ab menor despesa que nos farie daqui. E per quant no havem trobada manera de podervos trametre ab menor despesa les dites pliques attes lo gran volum havem pactat ab lo portador de la present appellat Marti Buada que li sien dats per port de les dites letres deu rals valents quinze solidos barchelonesos los quals vos supplicam li sien dats quant vos dara les dites letres. E si res voldran manar de nosaltres les grans reverencias vostras serem prests ha obeyr tot lo que manat. E sia lo Sant Sperit en guarda vostra. Scrita en Leyda a XVIIII de deembre del any Mil CCCC sexanta. — A tota ordinacio de vostres grans reverencias prest e qui en vostra gracia me coman Johan Torres promovedor de la cort general de Cathalunya per lestat eclesiastich. — A tota ordinacio de vostres grans reverencies prest qui en vostra gracia me recoman P. de Sentcliment promovedor de la cort general de Cathalunya per lestat militar.

24 DE DICIEMBRE.

Comparecieron algunos diputados; pero no pudo haber sesion, por no haberse reunido la mayoría.

AÑO 1461.

25 DE DICIEMBRE.

Se reunieron algunos individuos de la junta, pero nada se resolvió.

26 DE DICIEMBRE.

Tampoco pudo haber sesion, por haber impedido la lluvia que se reuniesen los mas de los diputados y consejeros.

27 DE DICIEMBRE.

Se acordó escribir la carta que sigue:

Molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors. Divendres XVIIII de aquest mes reebem una vostra letra a la qual responguem eus scrivim largament ab correu que spetxam lo diumenge seguent a mig jorn. Per quant stam en algun dubte la dita letra per algun empaich no sia venguda en vostra ma vos ne enviam copia ab la present. E perque som desijosos continuament saber noves de vosaltres e dels afers queus son acomanats quin progres feran no obstant que confiam de la gran industria e saber vostre e de la summa voluntat e afeccio que haveu en aquest negoci vos pregam e encarregam ab la major afeccio que podem e sabem sovent nos scrivau dels afers quin cors fan e que es stada la causa de la tan gran dilacio que es stada de scriurens car ab molts pensaments ne stam dels quals altra vegada vos pregam nos tragau e nons plangau los correus. E si per ventura lo Senyor Rey havia dilatat entrar en Çaragoça e per aço no havieu haut loch parlar ab ell vos pregam aneu la hon sia a dirli les coses de que haveu carrech qui no han dilacio com sabeu. E sia molt reverent egregi nobles e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vostra guarda e direccio dels afers qui teniu entre mans. Dada en Barchinona a XXVII de deembre del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abbat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes. — Als molt reverend egregi nobles e mag-

nifichs senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

28 DE DICIEMBRE.

Hubo sesion, pero nada se acordó.

29 DE DICIEMBRE.

En este dia se resolvió comunicar á los conselleres, y á las treinta y dos personas elegidas para este negocio, las instrucciones que los diputados y sus consejeros habian dado á sus embajadores.

Asimismo se dió cuenta de haberse recibido la siguiente carta:

Molt reverend e magnifichs senyors. Vostra letra he reebuda e aquella vista he hagut gran plaser de aquella regraciant a vosaltres vostre bon avis. E no obstant en dies passats ja fos avisat de la preso e detencio del molt Illustre Princep pero no axi stesament com vostra reverencia e honorables saviesas me scriviu a la qual breument vos responch ma voluntat es conformar ab aquells qui en tals cas han trobat enuig com sia nova molt dolorosa per la terra. E si en res

ma persona e bens podia suplir en fer benefici e servir en repos la dita fasena seria prompta no contrestant les provisions axi virtuosament fetes axi per les corts com per vosaltres senyors les quals son molt notables e bonas. Placia a nostre Senyor Deu mete al cor del Senyor Rey que la dita embaxada e terra ne obtenga de sa Majestat ço quen desija per raho e benavenir de la terra. E si per vosaltres sera vist poder fer yo cosa neguna per servey del Senyor Rey e del dit Princep e benefici de la terra ab consell de vosaltres sere prest. E sia en vostra proteccio la Trinitat Sancta. De Peralada a XVIIII de deembre. — Lo qui es prest a la ordinacio de vosaltres Vescomte de Rocaberti. — Als molt reverend e magnifichs senyors los deputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

30 DE DICIEMBRE.

Se acordó expedir la siguiente carta:

Molt reverends egregi nobles e magnifichs senyors. Reebuda una vostra letra feta en Aytona a XVII del present mes e respost a aquella per una nostra larga letra feta a XX del dit mes ab correu volant veent no haviam letres de vosaltres lo dissapte prop passat vos tornam scriure ab copia de la dita nostra letra e en-

cara fins aci no havem letra vostra de que no som solament meravellats mas quasi turbats que de tant temps en ça no hajam letra vostra car no podem bonament delliberar ne provehir en res sens haver letres vostres o no podem pensar que es causa de la dilacio majorment que axi en instruccions com en totes nostres letres vos hajam molt encarregats de scriurens sovent e avisar de totes les coses aqui occorrents e encara de les circunstancias de les quals no podem ni volem dar fe attes per vosaltres no havem avis algu que no reputam a poch carrech. Perque vos pregam e encarregam tant stretament e afectuosa com podem satisfassats a nostres desigs ens deliurets de aquests tan grans e diversos pensaments. Avisantvos que solament per aço vos fem lo portador de la present per dubte que correus no sien presos. E sia molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vostra guarda e endressa dels afers que teniu entre mans. Dada en Barchinona a XXX de deembre del any Mil CCCCLXI. — A. P. abbat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostre honor promptes.

31 DE DICIEMBRE.

Se resolvió enviar á los embajadores una segunda copia de la carta que se les escribió el 20, en el caso de que hoy no se recibiese noticia de ellos.

1.º DE ENERO.

No hubo sesion, por la festividad del dia; pero el secretario expidió la carta que sigue:

Als molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors. Jatzia la nit passada vos hajam scrit per home propri pero per lo strem desig que havem no menys de congoixa e perturbacio vos tornam ab la present scriure quasi allo mateix ço es que som molt meravellats que despuys que rebem vostra letra feta en Aytona a XVII del corrent mes e a aquella vos responguem encontinent ab una nostra letra larga e apres perque nons era respost dubtant de qualque empatx vos tornam scriure ab copia de la dita nostra letra larga e ab tot fins aci non havem haut resposta. De que segons dit es no som solament meravellats mas stam torbats e empatxats a no poder delliberar e procehir pus avant en aquest negoci. E hoym moltes noves a les quals no podem donar fe segons que de vosaltres no hajam letres en les quals speram no solament esser certificats dels afers perque sou aqui mas encara de les circunstancies e noves occorrents. Per ço altra vegada vos pregam e encarregam tant e tant afectuosament com po-

dem e sabem nos scrivau de tot largament e sovent e nons plangau correus. E perquens es dit que no stau ajustats ans segregats quens semble gran dezfavor al negoci vos pregam e encarregam stigau ensemps e si per falta de posades vos ereu hauts a departir nos par vos deguesseu strenyer ab aquells servidors que haurieu necessaris e stiguesseu ab lo Senyor Rey qui continuament vos vehes. E continueu la instancia dels afers queus son comesos a fi conega quant havem a cor aquest negoci. E axi mateix vos pregam que tota hora que haureu opportunitat visitar lo Senyor Princep lo visiteu. E sia lo Sant Sperit vostra guarda. Dada en la ciutat de Barchinona a XXXI de deembre del any Mil CCCC sexanta hu.—A. P. abbat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

2 DE ENERO.

Ante todo se dió cuenta de haberse recibido el siguiente despacho.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors mossenyors los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de comissio de la cort elegit.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables monsseuyors despuys que de Itona vos scrivim no havem hagut causa de certificarvos de res dels negocis perque som tramesos per quant fins avuy nos ha fallit materia car axi com ab nostra derrera letra vos scrivim lo Senyor Rey parti de Fraga per venir aci e continuament nosaltres seguints sa Majestat li som anats derrera e lo dimarts ans de Nadal hora tarda la sua Senyoria e la Senyora Reyna entraren primers en Çaragossa apres entra de nit lo Senyor Princep acompanyat de entorn LX o LXX ginets e fon dat orde que lo poble qui exie al pont e per les carreres a veurel sen tornas en llurs cases Aquella nit nosaltres restam a Alfageri e lendema que era vespre de Nadal ans de dinar entram aci en Çaragoça sens que algu de cort ne fora cort nons isque acompanyar e via dreta tiram a la Aljafaria e trobants lo Senyor Rey que exie de missa supplicam la sua Majestat quens volgues hoir apart e axi fou consentit e entrats tots en una cambra nosaltres per orgue de mi archabisbe supplicam la sua gran Altesa fos de sa merce nos fes resposta al que en Fraga lo haviam supplicat e la sua Senyoria respos que solament era arribat e scassament havie hagut temps de descalçarse los sperons e per ço no havie delliberada la resposta mas que tan prest hi entendrie. Supplicam mes avant sa clemencia poguessem parlar ab la Senyora Reyna e dix ere content e de fet hi parlam en la mateixa cambra regraciant e supplicant sempre a la sua Altesa les ofertes que fetes havia metes en obra. La qual molt liberament dix tos-

temps esser presta e axi tots ensemps ab la Senyora Reyna tornammos acostar al Senyor Rey e supplicam sa Majestat nos das licencia de visitar lo Senyor Princep e lo dit Senyor respos que no freturave e que nosaltres pensavem fer pler al dit Princep e davemli congoixa. E volent a aço replicar la Senyora Reyna se cuyta dient al Senyor Rey que li fos plasent per aquesta vegada e axi sa Majestat ho atorgua pero dix quel visitassem al depres dinar e axi nos partim de sa clemencia e sabem que la causa de la dilacio de visitar era per quant lo apartament en que lo dit Senyor Princep sta ere les hores mal a punt. Com fom dinats jatzie fossen passadas tres horas apres mig jorn nos aplegam al monestir de Prehicadors per comunicar si ere expedient lo jorn de Nadal tornar al Senyor Rey per haber resposta. E fou vist per tots que attesa la gran festivitat e considerat haviem sentiments que lo Senyor Rey no prenie pler en nostres cuytes delliberam lo dit jorn no fossem ab sa Majestat ne axi poch anassem aquell vespre al dit Senyor Princep per quant ere molt nit. Lendema jorn de Nadal visitam lo dit Princep confortantlo segons nos paregue ab pertinents paraules de part de aqueix Principat tota hora presents e scoltants los cavallers e altres castellans quil tenen en custodia. Lo dit Senyor Princep mostra haver gran plaer de nostra vista e feunos hun larch rahonament en efecte que de les culpes que li eren dades era tant net com Deu es net de colpa e que des que parti de Navarra per anar al Senyor Rey son oncle en Napols on ere anat per obtenir per mija seu la

gracia e amor del dit Senyor Rey son pare e Senyor no solament en fet mas en pensament james havia fallit contra la sua Majestat congoxantse que per males informacions ell fos axi tractat e dient que si alguns de sos servidors havien errat lo que ell no creu ere raho que lo Senyor Rey los castigas mas per llur mal fer ell no devia portar la pena pus Deu sab que ell no te colpa pregant a nosaltres a la fi de son dit que nons vullam cançar de supplicar per la sua liberacio dient que tota la sua sperança es en lo Principat e en nosaltres qui aquell representam e tornant dir ço quens dix a Fraga ço es que era molt necessari cuytar per la salut de sa persona. E vehem mossenyors ell diu veritat car de la hora quel visitam en Fraga fins ara es amagrit e aflaquit tant que no crehem sia per molt comportar stant axi com sta. Apres lo jorn de sant Steva tornam a la Aljafaria per haver resposta del dit Senyor Rey e la sua Majestat tramesnos a dir que stava en consell e nons podie fer resposta fins lendema. E perque haviem delliberat la Senyora Reyna fos mes streta anam a sa Senyoria e diguemli fos de sa merce volgues en obra de fet deduhir les ofertes que fetes havie car aqueix Principat e nosaltres crehiem que si fer ho volie nons freturarie venir a altres medis denunciantsli les comocions dels pobles e los inconvenients qui son sperats e moltes coses a nostre parer utils de recitar per conduccio del negoci. La sua Senyoria nos respos que stava e perseverava en lo que havia ofert que crehia los pobles no farien res indegut. E lo dia mateix apres dinar anam parlar ab los

jurats en la casa daquesta ciutat on hague gran auditori e aqui los explicam la causa de nostra venguda e lo que fins aci aqueix Principat o vosaltres mossenyors en nom de aquell haveu fet pregants e exortantslos que ells ab nosaltres ensemps o apart vullen supplicar per la liberacio del dit Senyor Princep induhint e suadintlos ab aquells motius e paraules quens ha paragut esser necessari. Lur resposta fou que ells hi pensarien e delliberarien e del que serie nos certificarien. Lo dissapte jorn de sant Johan parlam ab quatre dels deputats daquest regne en la casa de la Deputacio e ab alguns altres homens de honor que ells hi havien applicats per absencia dels LXXII de la cort dels quals copia no se ha poguda haver. Han respost comendant molt aqueix Principat del que fins aci havie loablament fet circa aquest negoci pero attes que los mes dels condeputats llurs son absents de la ciutat nons podian al present fer altra resposta sino que darien orde les dites coses serien comunicades ab los dits llurs condeputats e avisariennos de llur delliberacio. Certificantvos mossenyors per alguns ayres e sentiments a nostres orelles pervenguts que creem ells no faran lo degut circa lo dit negoci. La requesta a ells en scrits fahedora segons vostra letra sta ja en orde mas nons ha paregut se degues presentar fins haguessem haguda la resposta del Senyor Rey e llur. Ara daciavant darem orde sera presentada segons nos haveu scrit diumenge prop passat jatsia per neu e pluja fos dia indispost. Stants aplegats per anar al Senyor Rey la sua Majestat nos trames a dir que lendema nos faria

resposta e de fet hir que ere diluns per lo mati anam a la Aljafaria e lo dit Senyor Rey feunos entrar en una cambra e alli assegut sus una cadira mana seure tots nosaltres en sengles banchs al entorn sens intervencio de altra persona sino del Anthoni Lombart secretari o scriva de nostra embaxada. E de continent supplicam molt humilment la sua Altesa fos de sa merce nos fes resposta a nostres continuades supplicacions. E lo dit Senyor comença a respondre dihent que havia delliberat esser un poch larch en son dir per alguna informacio nostra ab protestacio que ço que dirie del Princep del temps passat no ere perque en la causa de la sua detencio les coses passades haguessen gens obrat ne sen recordas mas perque vehessem e sentissem que la sua Senyoria sens gran raho nos movie. E axi ell feu un rahonament que dura pus de III hores e parti aquell en dos parts. La primera narrant com lo dit Princep sempre ha enalat e treballat en haver lo regiment de Navarra e derrerament de Sicilia e levarlos a la sua Altesa e mencionant menudament totes les culpes per lo dit Princep comeses de edad de XVI anys fins al dia de la reconciliacio les quals son moltes e greus si axi passen. Apres les altres faltes e culpes per les quals aferme haverlo detengut qui son aquestes ço es que lo dit Princep contra concordia verbal se fahie dir es intitulave en letres primogenit Darago de Sicilia et cetera. Item que don Johan de Cardona son majordom havia feta publicar per Barchinona una crida en que dehia lo dit Princep esser primogenit e hereter Darago de Sicilia et cetera. Item

que sempre directament e indirecta tractava e treballava en inmiscirse contra la voluntat paternal en lo regiment dels regnes e domini de la casa Darago. Item que ha fetes e fahia moltes provisions de oficis axi de Governacio de Cathalunya com altres ara per lavors mort lo Senyor Rey e les dites provisions spatxades e ab segell pendent liurades. Item que en lo tracte del matrimoni de Castella lo dit Senyor havie usat de algunes arts ab la sua Majestat ço es quel havie supplicat que rompes lo dit matrimoni car apres ell dit Princep trobarie vias per les quals mils se compliria a sa voluntat e apres dix que mossen Diego de Ribera altre dels embaxadors de Castella sots alguna color parla per dos vegades sens sabuda del frare conembaxador seu ab lo dit Princep del qual parlar lo dit frare comprenent suspita dix al Senyor Rey ques crehie se tractava contra ell alguna cosa e quey guardas be. Item que per letres que la sua Senyoria diu haver hagudas de la cort de Castella un baro vassall seu tractave la sua mort lo qual dix no li es stat scrit de quina nacio es. Item que per letra de la infanta sa filla condessa de Foix ere stada informada la sua Majestat que lo dit Princep havia tractat ab lo Rey de Castella que li liuraria la ciutat de Pamplona per manera que la sua Majestat fos molt congoxada de guerres e altrament e hagues mala velladat. Item que en la deposicio feta per don Johan de Beamunt diu constar que lo dit Princep sen devie tornar de Leyda en Barchinona e devia passar en Mallorqua e dalli trametre a dir a la sua Altesa que sil volie fer jurar per primo-

genit fore content en altra manera que havie dellibe-rat anarsen en Cartagenia e dalli al Rey de Castella e contra voluntat paternal finar lo matrimoni ab sa germana dient lo dit Senyor Rey que tot aço consté per scriptures les quals nos oferi mostrar e que informada la sua Senyoria de totes les dites coses e considerats los grans inconvenients qui se speraven seguir no solament a la sua persona mas a tots sos regnes e terres dellibera dels dits inconvenients elegir lo menor ço es detenir la persona del dit Princep. Laltra part de son rahonament fou mostrant haver enuig de tan gran embaxada e de nostres tant frequentades supplicacions fahent raho que jatzie la sua senyoria cregues aqueix Principat no erras en intencio pero errave e fallie al parer seu molt en lo modo de procehir per quant axi la eleccio de nostra embaxada com la eleccio de aqueix consell com lo gran nombre de nosaltres era manera de comoure los pobles significant que tot se fahie per obra e induccio de alguns e que aço redundaba granment en desservey de sa Majestat per quant los Reys de Castella e de França qui segons dix forçe no desigen lo seu tranquille repos sabents tals consell e embaxada crehents esser la terra divisa ab sa Altesa serien induits a moureli guerra e metrel en congoxa dient que aqueix Principat sol fahie aquests moviments car Arago e Valencia no sen movien dient que si fos obra de Deu tots los seus regnes se mogueren e moltes altres paraules qui serien largues de comptar concloent a la fi que la persona del dit Princep no delliurarie per res e dient que nol

enujassem pus de supplicacions significant que daci avant les pendrie ab algun enuig donantnos un cortes comiat. Nosaltres oyt tot lo dit rahonament e considerants com la sua clemencia es molt indignada contra lo dit Princep molt humilment regraciam a la sua Altesa la gracia que feta nos havia de havernos comunicades per sa benignitat totes les dessus dites coses axi amplament dients que tant com toque les culpes e faltes assertes comeses per lo dit Princep despuys en ça que en sa gracia e amor lo havie acceptat aqueix Principat no entenie mostrarse en res contra la sua Reyal Majestat ne axi poch li entenie torbar lo medi de justicia sino per clemencia ab mija de supplicacions on culpa alguna hagues. Tant com toque a les comocions de pobles dixem que parlant ab sa clemencia la embaxada e consell eren fets a tant gran servey de sa Majestat que major nos podie dir car per llur representacio los pobles se eren algun tant assegurats e vuy en die stan reposats creents quen exira tota bona concordia e que ne grans ne pochs no havian dada obra en aço sino lo respecte dessusdit. E axi en tots los altres caps satisfahem a tot descarrech de aqueix Principat e nostre sens flixarhi en res. E veent que la sua Senyoria nos havia dat negativa a nostra primera supplicacio lavors humilment lo supplicam prenents fundament que haviem vist lo Senyor Princep molt flach e trist e dubtant de perill de sa persona stant axi com sta fos de sa merce lo volgues liurar al Principat a pena de carceller oferint que pus per mitja de justicia lo vol tractar aqueix Principat lo tindrie pres

en manera que la sua Senyoria ne seria be segura. En aço respos molt curt que may ho faria ans elegiria morir VII vegades per tant que no fos cregut lo dit Princep no esser prou segur e en poder seu ne carrech algu pogues esser dat a sa Altesa per los miradors dient que no cal dubtar de algun inconvenient de la persona del dit Princep car son fill es. E axi prosseguint aquestas paraulas dix a son propri motiu que abans seria induhit tornarlo en Cathalunya pero no fora de sa potestad. E en aço fou respost per nosaltres no acceptants ne recusants la oferta ab paraules molt humils metentlo en cami de pensament sobre totes les dites coses. Veritat es mossenyors que lo seu so e desig es que nosaltres nos ne tornassem en bona hora e en aço li es stat dit la sua clemencia no ignora que los embaxadors son tramesos per sos principals ab leys e stretures contra les quals no poden fer en alguna manera. E nons volem oblidar mossenyors que abans que fos lo dit rahonament la sua Senyoria volgue parlar separadament ab mi bisbe de Barchinona e ab mi mestre Ferrando fahentnos semblant sermo del dessus dit e significantnos la negativa a nostres supplicacions e demanantnos per moltes vegades que farie mes la nostra embaxada si haviem la negativa e nosaltres responguem que crehiem haver bona resposta de sa Majestat e que en totes coses nos haviem a regir e fer segons seria delliberat e scrit per nostres principals. E veus aci monssenyors totes les coses com son fins al dia de vuy passades. Sobre lo cap quens haveu scrit ço es on lo Senyor Rey per mija de sup-

plicacions no volgues liberar la persona del dit Senyor Princep quel demanassem per justicia vist los motius de vostra derrera letra e cogitades les causes per les quals lo dit Senyor Princep es detengut havem delliberat consultar vostres reverencia noblesas magnificencies e honorables savieses perque hi pensen be e façan acompanyar los dits motius de altres e mes fortituts de justicia si mes sen hi poden aplicar per manera que no haja contrari o almenys a la fi se puixen sostenir en tota plaça car metre en consistori reyal un tant gran negoci majorment que la sua senyoria aferme esser crimen lese majestatis et in prima specie e haverse tractar fora lo Principat on dels jutges e consellers força nos haurie prou confiança ha paragut a nosaltres que la dilacio de consultar no pot portar nocument attesa la intencio del dit Senyor Rey la qual per les coses dessus dites podeu pensar e considerar quina es. Tots empero donam en parer que per obtenir lo desijat altres mes forts rahons hauran procehir daqui de les quals nons donau prou sentiments ab vostres letres specialment en la derrera. E per ço mossenyors vos pregam e encarregam vullau ampliar lo consell de tots los staments del Principat e dar orde que si los vocats noy poran personalment esser almenys hi trameten procuradors a fi que un tan gran negoci qui tots toca per tots sie aprovat. E fahentho axi e ab bona unitat havem sperança en nostre Senyor Deu les fahenes succehiran be recordantvos mossenyors que tota hora ab bon animo serem prests fer e exequutar vostres delliberacions segons ja vos ha-

vem scrit. E no volem callar que a nostre parer aquesta empresa si ve al port de salut com tots desijam sera perpetual reformacio del Principat e conservacio de les leys e bon stament de aquell e si quod absit ere lo contrari valguera mes nuncha haversen parlat. Dema si a Deu plaura havem delliberat anar a la Senyora Reyna e supplicant strenyerla mes que fins aci no havem e prestament e continua vos certificarem del que haurem fet e sentit. Avisantsvos mossenyors lo jorn de Nadal e totes festes e altres dies a mati e depres dinar nos som aplegats tractants sempre de les dites fahenes de les quals havem comunicat ab los missatgers de Leyda e de Tortosa e comunicarem ab tots altres missatgers qui vindran e axi ho continuarem quascun dia per dar mes calor al negoci. Tro aci los diputats jurats nons han feta resposta ne hic ha arribada embaxada de Valencia ab tot se digue venen cuatre embaxadors ne la embaxada de Barchinona no es encara arribada. Si som stats larchs en lescriure nous sie enuig car per quant les letres no han replicat ho havem axi manat al dit Secretari o scriva nostre a fi que pus delliberadament e clara nos puixau scriure de vostra voluntat e intencio. E ordonen vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables saviesas ço que plasent lus sie. Scrite en Çaragoça a XXX de deembre any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio promptes los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Y luego se resolvió espedir á todos los estamentos de Cataluña la circular del tenor que sigue.

Senyor molt Reverend.

Lo dia de la Concepcio de Nostra Dona fonch reebuda per nosaltres certa comissio de la cort la qual lavors se celebrava en la ciutat de Leyda per la qual nos era denunciada la detencio de la persona del dit Senyor Princep en la liberacio de la qual la dita cort no podia conclusio donar per causa de la prorogacio feta de la cort. E per ço nos cometia e encarregava per la ocurrencia de tant gran negoci ab consell de aquell nombre de persones quens seria vist se atrobassen remeys concernents servey de Nostre Senyor Deu e del Senyor Rey e utilitat e repos de la cosa publica e tranquillitat de la persona del dit Senyor Princep. E nosaltres en virtut de la dita comissio ab consell de cert nombre de persones elegit havem fins aci procehit segons Deu nos ha administrat pero fins aci no ses aconseguit lo fi desijat ans ab delliberacio del dit consell es vist V. reverendissima P. e alguns altres deure esser demanats. Perque pregam afectuosament la dita R. P. V. que per los respectes demunt dits li placia a XII del present mes ab tota cuyta esser aci. E per res fallir e mancar en aquesta materia de tanta importancia no vulla e si per ventura ere per algun impediment detenguda vulla aci la dita jornada

trametre alguna persona qui en nom de aquella en aço entrevenga. E sia Senyor molt reverend la Santissima Trinitat guarda de la dita R. P. V. la qual nos rescriva lo que li placia. Scrita en Barchinona a dos dies de janer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abbat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona a honor vostra promptes.

3 DE ENERO.

Se dió cuenta de una carta de los embajadores, cuyo tenor con el de la contestacion que se acordó y el del pasquin que se halló fijado en la plaza de San Jaime son como van aquí continuados.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Ab nostra letra de XXX del passat vos havem scrit tant larch que mes nos podie dir fins aquella hora are vos certificam com ir anam a la Senyora Reyna hora tarda la qual trobam anave visitar lo senyor Princep e sabent nostra venguda se atura e asseguda en una sala de la Aljafaria nosaltres per organe de mi archabisbe succintament per caps e con-

clusions recitam a la sua Altesa lo rahonament del qual ja vos havem scrit hagut ab lo Senyor Rey e la negativa per sa Majestat a nosaltres dada als dos caps de que lo havem supplicat e encare fahent nostre proces de parlarhi enlardam aquelles paraules que lo Senyor Rey nos dix ço es que ans serie induit portar lo Princep en Cathalunya supplicant la sua clemencia que pus lo Principat no haviem trobada tanta gracia en lo Senyor que almenys per intercessio sua obtinguessem o liberacio del dit Princep o comanda al dit Principat a pena de carceller dientsli que si la sua Senyoria vol creem tots que la Majestat del Senyor Rey ho consentira. En aço ella respos que lo dit Senyor es tant indignat contra lo Princep e anuyat de nostra embaxada e supplicacions que tot lo ardiment e gosar ha perdut de supplicarlo pus avant e que ja dengu no lin gose parlar stenentse la dita Senyoria en carregar a vosaltres mossenyors de la nostra embaxada e del consell e de les comocions dels pobles quasi per la manera quens dix lo Senyor Rey a que per nosaltres fon satisfet en la manera que dixem al Senyor Rey a tot descarrech del Principat e de vosaltres senyors. Quant es al fet de tornar lo Princep en lo Principat la dita Senyora que es molt sabuda e de gran intelligencia significa que si voliem de aço ella supplicarie. Nosaltres dissimulam sa oferta no acceptants ne recusantsla mas lexantho a sa voluntat perque de tan pocha cosa nons pensas haver contentats. E axi ella torna dir sobre lo fet de les comocions que pus ja havem haguda la resposta del Senyor Rey donassem or-

de en assossegar los pobles a que fon respost que crehiem los pobles farien major comocio si tornavem aqui sens alguna gracia obtenguda del Senyor Rey. E lavors ella dix per dues vegades que pensassem algun expedient o altre medi quasi denotant quens en tornassem e responguem aqueys sercam e per ço venim a V. S. de la qual han exir los medis e expedients e axi restam en ubert. Fet aço acompanyam la Senyora Reyna al apartament del Princep e com fom dins es foren besats nosaltres nos ne tornam e delliberam avisarvos de tot e encare com ir los jurats daci nos han respost que ells de per si insistexen e suppliquen continuament mas que ab nosaltres ensemps no instarien al present dientsnos que los diputats han deliberat aplegar los staments del regne per causa de la instancia per nosaltres a ells feta segons vos havem scrit e que lavors tots ensemps deliberaran en aço talment que sera labor de nostre Senyor Rey e Princep e benefici de la cosa publica. Certificantsvos mossenyors que sovint havem ades huns ades altres exploradors e missatges quins reporten de part del Senyor Rey moltes cominacions e paraules inductives a tornarnosne aqui e per nosaltres es satisfet a tot descarrech del Principat e nostre. Apres havem sentit que lo Senyor Rey vol partir dema que sera divendres ab lo Princep per anar a Morella encastellarlo. Com sabrem que axi sie certament havem deliberat fer al Senyor Rey sobre aço hun rahonament del qual com fet sia e de la sua partida vos avisarem e si partex nosaltres farem juxta vostres instruccions e letres. Placieus mossen-

yors scriurens vostra deliberario e que es de fer are vage are no vage a Morella. Aci se diu e ho han per cert que lo Senyor Rey de Castella tramet al Senyor Rey embaxada. E ordonen vostres reverencias noblesas magnificencies e honorables savieses ço que plasent lus sia. Scrita en Çaragossa lo jorn de Ninou primer dia de janer any Mil CCCC sexanta hu. — A tota vostra ordinacio promptes los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Als molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Ir rebem vostra letra feta en Çeragoça a XXX de deembre e huy ne havem rebuda altra feta lo primer del present. Per lo tenor de la primera letra som stesament avisats de la resposta feta a vosaltres per la Majestat del Senyor Rey e de les causes en son rahonament deduhides perque es seguida la detencio del Senyor Princep. Hoida la dita resposta som grantment congoxats vehents que la sua Majestat no vol en res condescendre a les supplicacions de aquest Principat les quals grantment concernexen son servey repos e benefici de la cosa publica. E perque no sia reputat per la sua Majestat ne per altre algu lo ques fa procehir de induccio de persones sino sols que per retre nostre deute cove fer lo que fem vos avisam com los pobles crexen continuament en tanta animositat sobre

aquesta materia que si nosaltres no fem be be nostro deber no serem sens perill de inconvenient. E aquesta nit se es seguit en aquesta ciutat ultra lo acustumat parlar que sich fahia que per plaçes e cantons se son posats alberans ab letra desfraçada dels quals vos trametem copia. Hasen seguida gran rumor. E lo governador apres mig jorn ha feta certa crida sots pena de cors e de haver negu de aquesta materia del Princep parlar no sia gosat. Ha hic en tota la ciutat moltes maneres e diverses de loquucions e parers e siau certs no sic sta sans perill. Prou pora cempendre la Majestat del Senyor Rey si li plau la veritat considerar que aquest consistori no fa comocions ans les reposa e sta en perill e som cominats publicament e secreta per no fer tant com los miradors volrien. Havemvosne volguts avisar perque en son cars e loch vos ne puxau servir a descarrech de aquest Principat. E per quant vista vostra letra conexem esser quasi en la stretura de les deliberacions que shan a fer en aquesta materia ir a dos del present deliberam esser demanades moltes gents de caseuns dels staments als quals se ha scrit e molt stretament pregat esser aci a XII del present. Aquella jornada Deus endreçant se fara tal deliberacio que succehira a gloria de Deus omnipotent, servey e honor de la Majestat del Senyor Rey benefici e tranquillitat a la persona del Senyor Princep e repos de tants animos comoguts en aquest Principat. De la qual deliberacio sereu ben certificats. E perque entre tant no cesse la obra de vosaltres e nosaltres confiant en la clemencia de Deus omnipotent qui promp-

tament illumina e inspira on vol e la Majestat del Senyor Rey ab hun hoc o plazeme podria adobar tantes negatives com vos ha dades no crehent ja mes la sua prudentissima Altesa vulla causa e loch donar en provar pobles e gents comogudes hoe e encara vulla experimentar los cathalans com sabran lurs privilegis conservar havem deliberat placia a vosaltres james cessar instar e infestar de supplicar lo Senyor Rey quens vulla donar lo Senyor Princep a pena de carcellers o si en major libertat lo podieu haver tant a major gracia ho hauriem, pero en aço instar com dihem per res desistir no vullau encara que conegau lo Senyor Rey pendreu a grandissim enug, car los Reys e Senyors en Cathalunya quant fan lo que volen e no es vist conduhir a benefici de la cosa publica acustumen oyr lo que es degut dir e majorment per observancia de privilegis e libertats. E molt mes pot e deu lo Principat en aquesta materia dir e parlar lo que pertinent sia com dita materia sia tal que concernesque total repos tranquillitat e benefici de tot lo domini de la dita Majestat. E perque tant los toca es be raho hi pensen ey parlen e quant la sua Majestat ben reconeguda e apartada de la infirmitat de sinistra opinio e informacio que a present ha considerara lo gran interes que concorre als poblats en aquest Principat reputara esser poch lo que fins aci en aquesta materia es fet. E si los aragonesos o altres en aquest fet flaquejen dolemnos ells se aconorten de lur be e honor e nosaltres per ço no cessarem nostro deute retre. E dupte algu de inconvenient en vosaltres no hajau lo qual no cre-

hem per moltas cominacions queus sien fetes directament o indirecta fos attemptat. Car aquesta casa sta al devant en tot e per tot e axi es deliberat e nos diria james qui so pensara car tot lo pijor es ja precogitat. Placieus douchs virtuosament com haveu principiat prosseguir aquest negoci e continuament oportunament e importuna suplicar e instar lo Senyor Princep vos sia donat a pena de carcellers. Sobre los merits de justicia fem ab diligencia veure e en scrits posar ne es stada james nostra intencio que en scrits aquesta justicia fos demanada ne se hagues entrar en tals merits que lo Senyor Rey o son consell o jutges per ell delegats ho haguessen judicar mas que en vostres parlaments ho deduisseu a la sua Majestat en aquella forma que scriviem. Pus fet no es stat fem aci pus amplament veure e posarhi sobre los dits merits de justicia e forma de procehir en aquella pero entretant nos semble que per fulcir en algun cars vostres rahonaments e instancia podria esser dit aquest Principat esser molt les e interessat per ruptura e violacio de molts usatges constitucions e privilegis de la terra en aquesta preso e extraccio del Principat de la persona del Senyor Princep. Les quals constitucions e privilegis son paccionades e ab jurament per lo Senyor Rey fet e prestat de observarlas corroborades. Los prechs e exhortacio dels aragonesos juxta la forma a vosaltres scrita vos placia no cesse per forma alguna car si nols mou a ben obrar lur motiu almenys moguts per nostre exemplar podriennos fer companya. Per laltra letra som avisats com la dita Majestat deu menar la

Senyor Princep encastellarlo a Morella. Si ho fara continuament seguiu la dita Majestat o a Morella o on se vulla vaja. E per suasions o cominacions algunas vos placia no apartarvosne desistir de seguir la dita Majestat e continuar las supplicacions e instancies e per res ne tots ne part nous en tornasseu car seria causa de gran confusio e perill de inconvenients si aquexa sperança cessave e seria total postracio de aquest Principat. E per quant es dubte la dita Majestat sera a Leyda la jornada de la cort per qualsevol excogitada causa vos pregam afectuosament no jaquiau dita Majestat ans aquella jornada siau on sera. Entretant seran açi delliberades las cosas necessarias al fet de tant gran importancia. E placiaus succesivament e molt frequentada e de cascun succes dels camins que fareu e on sereu avisarnos e de les noves de Castella e de totes altres qui aquius occorreran. No omettentvos unir e comunicar ab les altres embaxades qui per aquesta materia seran on vosaltres sereu car la unitat porta molt benefici al negoci. Dada en Barchinona a III de janer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abbat de Montserrat. — Los diputats del general de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

— O valents homens de la ciutat de Barchinona. No ignoreu la preso del Princep com es injustament per levarli la successio del regne hil volen matar. E tots

los diputats e del consell ni los majors no fan lo que deurien per lo malvat de Governador qui malament informa lo Rey e la Reyna. Pero ara es hora siau forçats e stau apparellats que a la ora que sereu cridats que siau a la rambla e tots deliberareu que es de fer.

4 DE ENERO.

Se resolvió convocar una junta de letrados, que informase de qué medios podria echarse mano, y qué razones podrian alegarse, para reclamar por la via judicial la libertad del Príncipe.

5 DE ENERO.

Se propuso por algunos de los diputados y consejeros el acuerdo que sigue, del cual disintieron Jaime Taranna, Gregorio Molgosa, Juan Dusay, Andrés Solzina y Juan Andreu, presentando los votos particulares que tambien se copian á continuacion.

Quod supplicent domino Regi verbo quod observet guidaticum seu guidatica pro observacione usaticorum Barchinone. Quoniam per iniquum Statuerunt etiam Auctoritate et rogatu et pratice eorundem et sich

liberet illico dominum Principem filium suum non obstantibus quibusvis in contrarium forte dictis que asserant de jure aut de facto non obstare et dictum Principem non fore culpabilem. Et si fortasse dominus Rex non annuat dictis supplicacionibus verbo factis dicendo quod post guidatica dictus Princeps delinquerit vel alias contradixerit dicant quod non credunt quod delinquerit et sic eum placeat liberare. Et si dominus Rex persistat in denegacione observacionis predictorum tunc supplicetur quod pro predictis examinandis eundem Principem restituat in Principatu Cathalonie et civitate Illerde in qua ipsum cepit et ex quibus Principatu et civitate eum extraxit et secum duxit contra constituciones et libertates Cathalonie per ejus Majestatem juratas supplicando in omnibus predictis dictum dominum Regem in vim contractus et juramenti per eum prestitorum ad quorum observanciam precise astrictus est cum usatica et constituciones sint leges paccionate et jurate et vim contractus habentes et nullum subeant judicium directe vel indirecte sed pro clara observancia et alias supplicent adaptando melius quo potuerint verba et fiat sine scriptis.

Sia supplicat al Senyor Rey que com per la detencio que ell ha feta de la persona del Senyor Princep fill seu haja derogat e contravengut a molts usatges de Barchinona ço es al usatge *quoniam per iniquum* per quant lavia guiat e al usatge *auctaritate et rogatu*

et cum temporibus per quant havia tramés per ell e al usatge *statuerunt etiam* per quant en aquell mateix dia havia besat e mes per traure lo dit Senyor Princep de la ciutat e vegueria de Leyda e del Principat de Cathalunya haja derogat e contravengut a moltes constitucions de Cathalunya e privilegis de la dita ciutat de Leyda e assignantment a la constitucio del Rey En Pere segon en la 2ª cort de Barchinona capitulo XI° que comença *Item quod omnes cuiuse que sint de Cathalonia et cetera* e a la constitucio del mateix Rey En Pere en la dita cort capitulo XII° que comença *Item quod cuiuse vicarie* e a la constitucio del Rey En Jaume segon in III curia Barchinone capitulo VIII° que comença *Item ordinamus* e a la constitucio de la Reyna dona Maria en la cort de Barchinona capitulo II° que comença Volenis les constitucions et cetera Item als privilegis de la dita ciutat de Leyda que volen que negu qui alli sia pres puga esser tret de la dita ciutat que sia sa merçe per reparacio del greuge fet al dit Principat e ciutat de Leyda e per observancia de les dites constitucions e privilegis vulla de continent tornar lo dit illustre Princep en lo dit Principat de Cathalunya vegueria e ciutat de Leyda. E apres per observancia dels dits usatges li placia tornar lo dit illustre Princep en ça libertat com sia stat pres e detengut contra forma dels dits usatges et cetera. — Johannes Dusay.

Andreas Solzina doctor decretorum est intencionis

quod verbo et non in scriptis suplicetur Regie Majestati, quod attento quod Illustrissimus Princeps filius suus fuit per suam Serenitatem detentus in civitate Ilerde Principatus Cathalonie et demum illum secum duxit extra dictam civitatem et Principatum ex quo fuerunt lese constituciones generales Cathalonie disponentes quod cause vegarie infra vegariam et cause Cathalonie infra Cathaloniam et cetera quod placeat sue clemencie dictas leges patrie per suam Majestatem juratas et paccionatas inter ipsum et dictum Principatum illesas intactasque servare ac tenere prout ipse suique predecessores recordacionis immortalis est ac fuerunt optime soliti et ita quod placeat ejusdem illustrissime dominacioni dictum Principem infra dictum Principatum et vegariam reducere. Et si per suam Majestatem respondetur quod dictus Princeps comisit crimen lese magestatis et cetera poterit responderi quod si et ubi ita esset quod minime creditur dictus Princeps erat et est guidatus per vulgatos usaticos deductos et allegatos propter quos venit omnino relexandus. Verum quia in Regno Aragonie non est locus disputacioni de dictis meritis per dictas constituciones que etiam locum habent in asserto crimine lese Majestatis et in primo capite cum generaliter loquantur et generaliter sunt intelligende etsi sua Majestas pretendit non habere locum dictas constituciones in dicto pretenso crimine istud est interpretari dictas constituciones quod minime fieri potest per suam Serenitatem solam obstante alia generali constitucione Cathalonie et sic si ipse vult istud pretendere ut sup-

devant ell haurie procehir a castigar aqueix Principat e nosaltres. E dit aço mana al prothonotari legir primo hun memorial en paper que dix lo dit Senyor ere stat trobat en poder del secretari del Senyor Princep lo qual segons se diu li fou trames per hun juriste de açi continent en efecte que per furs alli mencionats e practiques daquest Regne pus los primogenits dels Reys passen XIIII anys poden es deuen dir primogenits e exercir lo ofici de Gobernador general. Item una letra segons dix feta per lo Rey de Castella a don Johan de Beamunt la qual solament en dos linees conte creença al portador. Item altra letra que mossen Diego de Ribera cavaller castella fahie al dit don Johan per raho del matrimoni ques tractave de Castella ab lo dit Princep. E quascuna de les dites letres al parer nostre son molt apartades de culpa impingidora al Senyor Princep. Es ver lo Senyor Rey ne trau cert seny per presumpcio. Item altra letra tramesa per lo dit don Johan de Beamunt a son frare conestable de Navarra certificantlo de coses familiars entre ells e a la fi parle alguns mots del Senyor Princep molt bons honests e tals que ans li succeexen al parer nostre a lahor qua a culpa. Item altra letra que la vezcomtessa de Biota fahie al dit Princep en la qual ha moltes paraules impertinentes e no ben dites avisant lo dit Princep de la poca voluntat que los Senyor Rey e Reyna han en ferlo jurar per primogenit e en fer lo matrimoni de Castella e jatsia hi haja moltes indegudes paraules pero a nostre parer no fan res al Princep car lo carrech seria de la dita vezcomtessa. Apres feu

legir hun paper lo qual se aferme esser la deposició de don Johan de Beamunt la qual tota es feta e composta en molta labor del Senyor Princep: e a nostre parer no mostre fer en res contra lo dit Princep car lo mes que diu es que ell dit don Johan e lo doctor de Rutia havien pensat pero no deliberat que lo Senyor Princep de Leyda tornas en Barchinona e que de alli tremetes al Senyor Rey tres missatgers per dir a sa Majestat quel fes jurar per primogenit e ques fes lo matrimoni de Castella e com fossen partits los missatgers que tentost lo Princep partis e anas a Mallorcha es fes assegurar del Governador e si alli stave segur sino que tiras en Sicilia; e si li parie no esser expedient anar en Sicilia que anas a Cartagenia e que fes lo matrimoni ab lo Rey de Castella pero no diu que lo dit Princep sabes res en aço ne hagues res fet ne dit que ofena la Majestat del Senyor Rey. Legides totes les dites coses lo dit Senyor Rey torna parlar dreçant les paraules a nosaltres dient ja veeu com ço que jo vos havie dit del Princep passe axi perque daci avant vos ne podeu tornar e nom provoqueu mes a ira car no ho pendria a paciencia ans haurie procehir contra vosaltres e lo meu Principat allegantnos una ley que diu es en Castella qui sappelle ley de Spanya la qual dispon que si lo Rey es supplicat e per una o dos vegades denegue admetre la supplicacio dalli avant lo qui mes supplique cau en pena de menos valer que vol dir quasi infidelitat, dient que ell seria forçat procehir en castigar juxta la dita ley si mes avant era enujat per nosaltres. Hoc mes dient que lo Rey En

Pere per sola suspicio de certs actes que son frare fahie feu matar aquell e lo rey de Mallorcha per sola sospita que contra ell se hague fou destrouit e pres axi que nous meravellasseu del que ell fahie contra lo Princep com ja fos practicat per los dits Reys per sola presumpcio quant mes ell per les causes dessus dites. Les quals coses per nosaltres oides molt humilment responguem que tant com toque lo interes del Senyor Princep ne en scusarlo al present no curavem dir res mas que la sua Senyoria volgues tolre als cathalans la via de supplicar era metrelos en desesperacio e que nuncha per los Reys passats de gloriosa memoria fou prohibit lo supplicar e axi que plagues a la sua Altesa no pendre en enug nostres supplicacions e instancies majorment que axi nos era forçat juxta la comissio per vosaltres senyors a nosaltres feta. Quant es a la ley de menos valer responguem ab paraules pertinents que les orelles dels cathalans no acostumen ne poden oir res quels toch a lur innata e incorrupta fidelitat e que de la sua Altesa era pres humilment mas que algun altre fora la sua persona no satrevis a tal cosa dir car no porie passar sens deguda resposta. E lo dit Senyor Rey inflamat en ira e colera replica que ell stave e perseverave en lo que dit havie. E axi partintsnos de la sua Senyoria molt torbats e contristats anam a la posada de mi archabisbe e fem venir los missatgers de Barchinona Leyda Perpinya e Tortosa als quals recitam totes les dites coses demanantslos sobre aço de consell. Los de Barchinona dixeren que encara no havien explicada lur embaxada al Sen-

yor Rey e que fins haguessen amplament parlat ab sa Majestat no porien res dir significants que ells portaven tals coses que crehien fer tot be. E nosaltres veents lur resposta nols volguem pus anujar e axi sen anaren. Los altres missatgers restaren e tots ensemps deliberam que per la honor del Principat covenie e era molt necessari tornar parlar ab lo Senyor Rey present son consell per satisfer als dos caps qui toquen a la pupilla del ull dels cathalans ço es al prohibir les supplicacions e al carrech de infidelitat e que al cap de Spanya per mi comte de Prades es certa forma e manera per tots nosaltres composta. E de fet ir que era dissabte fom ab sa Majestat e present lo consell dessus dit tota humil e subjecta reverencia de sa Altesa precedent satisfem molt prolixament als dos articles dessus dits ab copia de paraules forçades e ab aquell gest de homenia que los cathalans acustumen parlar per la honor del Principat e lur en tals casos acompanyantho de motius gestes conquestes e altres coses fetes ab scampament de sanch e perdicio de bens per los cathalans. E quant al article de la ley de Spanya fon dit que los cathalans ja tenen lurs leys e pratiques molt apartades de les leys e pratiques de Castella França e Anglaterra dient a la fi que apartada la sua clement e reyal persona si algu de son consell o altres qualsevol persones tacha alguna de infidelitat volien impingir a aqueix Principat ne a nosaltres que tots deliberavem perdre les persones animes e bens ultra que lo Principat hi provehirie talment que la honor sua seria salva. Lo dit Senyor Rey oides totes

les dites coses molt attentament e lo seu consell constituit en gran silenci respos molt humanament que no placia a Deu ell haja haguda intencio de denedar expressament les dites supplicacions quant es en respecte de nosaltres ne del seu Principat de Cathalunya pero que ere ver quant en respecte dels altres vassalls e dels miradors circumvehins qui comprenien altre de aquest modo de supplicar ell haguere a gran servey que cessassem pus sabiem sa intencio. E mes dix de la ley de Spanya era sa intencio haverho dit per exempli e no que sa Majestat entenes que en sos regnes e terres ell judicas ne exequutas res sino ab les leys municipals de aquelles e drets comuns e segons los Reys passats han acustumat ne plagues a Deu que la sua intencio fos de haver res pensat de infidelitat ans te lo Principat e los cathalans per fidelissimos vassalls e que en consell ne fora may oy dir lo contrari certificantnos que on lo opposit sentis ell hi exposarie la persona en defensio lur axi com sa Majestat creu los cathalans han expostes e exposarien les persones a mort per la defensio exaltacio e honor de sa reyal corona segons han tostemps acustumat. Feta la resposta dessus dita nosaltres a qui la tristicia e passio que teniem fou en goig reduida regraciam aquella molt a la sua Altesa e lin besam la ma. Apres lo matex instant per bocha de mestre Johan Ferrando com a predicador en aquesta part foren dites a la sua Senyoria algunes coses molt appropriades a la materia dessus dita e signantment mostrant gran admiracio e alguna resta de passio de aquelles paraules proferides

per sa Majestat nol provocassem mes a ira com sia missatge de la mort assenyalant les nostres persones e allargantse lo dit mestre Ferrando en dir algunes auctoritats de la sacrada Scriptura e altres coses molt dignes de venir en orelles de hun Rey e senyor tal com ell es. E lo dit Senyor prenent benignament lo parlar de mestre Ferrando dix veritat esser que ell havie proferides les dites paraules pero no les entenie haver dites contra nosaltres ne contra algu del Principat mas lo seu concepte es que la nostra representacio e instancia cause tants pensaments en les gents que venen en detraccio de la sua reyal Majestat que allo lo encen e provoque en gran ira quil porte en insuportabla congoixa per la qual remediar si no cessam sera forçat a exequutar la persona del Senyor Princep qui es causa de aço. Nosaltres responguem que pus lo Principat de clemencia e misericordia lo supplicave fos de sa merçe aço no nogues lo Senyor Princep e axi nos partim alegrament de sa presencia e deliberam de tot avisar vostres reverencia nobleses magnificencies e honorables savieses a fi que vejau e sentiau tot lo proces del negoci e millor puixau deliberar lo que sia a bona conduccio de aquell. Certificantvos que are oym agre are dolç per moltes vies e bonament en res nons podem fermar per fer pronostich. Nostre Senyor Deu sie tots temps director. Sabut havem e es cert que lo Senyor Rey tramet a vosaltres e a Gerona e Perpinya e altres parts del Principat mossen Guillem Ramon Darill e mossen Luis de Vich veureu mossenyors que diran e provehireu segons de

vosaltres se spere. Aximateix tramet en Valencia lo scriva de racio per la matexa fahena. Tot vos sie avis. Nosaltres ab gran diligencia e voluntat continuament vaccam circa lo negoci sperant sempre ab desig vostres deliberacions e conclusions. Lo dit Senyor Rey segons se diu sta e persevere en portar lo Princep en Morella. Vuy mati a les set hores ja ordenada la present es arribat Manxo servidor segons diu de vos mossenyors de Montserrat ab una letra en la qual veem vos meravellaveu com nous haviem scrit fins aquella hora e significau haver dubte que los correus no fossen presos. Ja vos havem scrit e dada raho del lagui de nostre scriure e per dos correus derrerament spatxats la hu a XXX del passat laltre lo jorn de Ninou pensam havervos explicada prou materia. Creeu mossenyors que no folgam nit ne dia e nons porieu mes cuytar que som cuytats en dar recapte al que tenim entre mans. Dels correus no hajau suspita car fins açi no sabem que algu ne sie stat pres ne detengut. E ordonen vostres reverencias nobleses magnificencies e honorables savieses ço que plasent lus sia. Scrita en Çaragossa a IIII de janer any Mil CCCC sexanta hu.— A tota vostra ordinacio promptes los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Reunidos otra vez por la tarde los diputados y consejeros, acordaron tambien enviar copia de la carta que precede á las universidades de Gerona, Perpiñan, Lérida, Cervera y Tortosa, acompañándola con la circular que sigue :

Als molt honorables e savis senyors los jurats de la ciutat de Gerona.

Molt honorables e molt savis senyors. Per altra pochs dies ha vos havem scrit queus plagues elegir una persona la qual fos açi al XII jorn del present mes per les rahons en la dita letra contengudes. E ara perque havem rebuda una letra dels embaxadors de aquest Principat e vejau que si conte e los afers en quin punt son vos ne enviam copia interclusa en la present. E jatsia cregam hajats elegida persona per venir açi segons es dit encara vos pregam que la fassau cuytar que no manch a la jornada car ja vehets los afers si ho requeren. E sia molt honorables e savis senyors la Santa Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a VII de janer any Mil CCCCLXI. — A. P. abbat de Montserrat.—Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

Tambien se aprobó la contestacion que debia darse á los embajadores, en los siguientes términos.

Als molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregi nobles e honorables senyors. Gran aleujament e consolacio ha donat a nostres inexplicables congoxes la animosa virtut per vosaltres

usada e exercida segons per vostra letra de quatre del present vuy rebuda som diligentmeut avisats. E no solament vostra letra aço explica mas moltes particulars singularissima e virtuosa fama a vosaltres attribuex. E jatsia la sperança de aquest Principat e de nosaltres aquell representants en vosaltres tal fos com per experiencia loablament comprovam encara som molt alegres e confortats sentir e saber axi virtuosament lo honor de aquest Principat en lo qual tant compreneu hajau defes a comu descarrech de tots de que infinidament vos regraciam. Pregantvos continuament que ab summa virtut e sforç aquest negoci prosseguiau de queus restara perpetua gloria e fama car stimat es per los miradors e es opinio certa que en lo prospero exit de aquest negoci sta la felicitat e prostracio de aquest Principat. E femvos certs que en aquesta materia es tanta la unio dels coratges dels cathalans que discrepancia alguna no recau entre majors mijans e populars. Con tanta unitat es e perseverancia de aquella facil cosa es virtuosament obrar de que se aconsegueix inextimable premi. Aço no dihem perque james de vosaltres se haja sperat altre del que sentim mas sols ho scrivim per nostra contentacio e confort a vostra virtut. E encara que per vosaltres axi virtuosament sia stat satisfet a la Majestat del Senyor Rey com scriviu havem delliberat scriureus nostre parer lo qual vos pregam sia a la dita Majestat en presencia de son consell si possible es en tal orde e forma explicat que comprenga vosaltres havernos certificats de tot lo que dit e rahonat era stat. E jatsia

vosaltres aquest Principat representats promptament haguesseu satisfet pero nosaltres loant e aprovant la satisfaccio vostra encara havem delliberat. heus havem scrit esser ampliada la dita resposta e satisfaccio e axi juxta les coses dejuscrites sera vostre parlament deduhit. Crehem aquest tal orde conduhira la dita Majestat esser certa que no solament lo que vosaltres dehiu parlau de vosaltres mateix mas que molt mes encara que no li explicau vos es en comissio donat. E venint respondre e satisfer particularment a tots los caps en dita vostra letra contenguts juxta lo orde en que son en aquella posats vos dehim com havem gran plaher e a bon senyal que la Majestat del Senyor Rey en presencia dels quens scriviu fahents son consell vos haja volgut parlar e respondre car no havem dupte molts dells en aquella porcio que podra cascu ajudaran aquesta materia e la dirigiran a bon fi. E hon nou facen podran esser certs que de Deus omnipotent qui mal algu no jaquex impunit e encara de gents podrien haver tal premi com se merexerie de tan enorme crim com serie torbar tant benefici e repos de la cosa publica de aquest Principat lo qual ha per constant e ferm que pot e deu extirpar los qui mal aconsellen a la Majestat real. Ens plaura molt totes vegades ques puixa davant lo dit consell sien nostras instancies fetes. E encara hauriem a bo comunament sius era vist o particular fossen los del dit consell pregats convidats e incitats a ben obrar e consellar en aquest negoci. E si lo contrari faran ço que no creu aquest Principat degen sperar condigna satisfaccio. En lo

queus scrivin havervos dit la dita Majestat esser enujada de vostras supplicacions e que no pendria a paciencia pus continuasseu e que procehiria contra vosaltres e aquest seu Principat e que no fos pus a ira provocat allegant la ley de Castella de menos valer et cetera e los procehiments del Rey En Pere et cetera vos responem deliberadament e consulta que ab tot per vosaltres virtuosament hi sie stat satisfet perque la sua Majestat be planament conega aquest parlar en Cathalunya no esser sentit sens grandissima congoxa e que algu altre no seria tollerat encara desijam esserli replicat e satisfet. Primerament que havem a gran admiracio la sua Majestat digua esser enujada de supplicacions com ab la sua clemencia parlant tals paraules no sien pertinents a la sua corona reyal car lo ver Rey deu resemblar al Rey dels Reys Deus omnipotent lo qual no solament no pren enuig en esser supplicat mas expressament mana quel demanem el suppliquem el importunem e ab ferma fi demanat de qualsevol ab plaer ha oides e exaudides les supplicacions. Deduhir a vosaltres actes ne exemplars de aço serie superfluu e demasiat enujantse donchs la sua serenitat de supplicacions se lunya a Deus resemblar e de tanta perfeccio. E si als cathalans es obtruncada la via de supplicar quin cami los resta lurs libertats conservar sino via tal que seria e molt enujosa e molt damnosa als Reys e a la cosa publica car lurs libertats conservar deliberat han e defendre virtuosament e deguda com la vida. E no plau als cathalans ne comportar entenen esser regits ne governats per leys de Castella

ne encara que en lo gobern o regiment dells exemplar sen prenga car ells tenen ja ses leys e privilegis paccionats conformes a drets divinals e humanals en los quals han viscut e volen morir. E la dita ley de menos valer per supplicar es dissona e diforme a la ley de Deus omnipotent e a la humana raho perque no deuria esser per la prudentissima Serenitat reyal allegada e menys en fet deduhida. Los actes del Rey En Pere commemorats nos deurien traure en exemplar car no han conformitat alguna ab los presents per moltes rahons no ignorades com les culpes imposades a la persona del Senyor Princep no sien tals que algu de poca condicio que fos no serie per aço en preso tres jorns detengut ans si la dita Majestat era degudament informada e rectament sens passio li plahia contemplar son honor gloria e fama la qual aquest Principat desija mes que aquells qui li consellen los enantaments que fa conexeria aquest Principat en haver tramesa tal embaxada e tals supplicacions continuar fer gran servey e honor a la sua corona e repos a la sua senectut e per aquest mija la sua Majestat esser exempta e relevada del nom e sinistra opinio en que comença recaure de que molt nos dolem ens congoxam e ab molta rectitut de intencio e ab innata e incorrupta fidelitat havem procehit e no havem res comes perque siam dignes sino de molt premi e remuneracio. En tals fets no ha loch castich ne cominacio de aquell e encara que tals coses sien stades cominades nos creu e exequucio de aquelles se procehis per la sua savia e ordenada senyoria com sia Rey natu-

ral e no pas tira. E si nosaltres fem tal instancia cercam per defensio de libertats les quals jatsia justes sien encara son estades ab scampament de sanch adquirides e si desemparar les haviem no volriem pus viure car aquestes libertats han axi feta gran e ampliada la corona Därago la qual serie anichilada aquelles perdudes. Nostres passats virtuosament les han adquirides e aquells actes commemoram e seria ben pertinent la sua Majestat prengues exemplar dels actes del sant Rey En Jacme e altres Reys virtuosos e del glorios Rey don Fernando son pare qui podent deseretar lo rey don Johan lo defene virtuosament el feu adorar Rey en Castella don viura perpetuament en glorios nom e fama e meresque per Deus esser premiat en la corona Darago. Molt havem que dir e podriem en aquesta materia lo queus obmetem per evitar prolixitat e sabent parlar a vosaltres de tantes virtuts be fornits e acompanyats. Vosaltres hi haveu ja egregiament satisfet e encara per vostre confort e satisfaccio nosaltres quant pus breu podem vos ne splicam nostre proposit. Venints a la resposta feta per la dita Majestat al replicat de mestre Johan Ferrando qui axi virtuosament e sforçada parla havem gran admiracio e grandissima congoxa la dita Majestat interpretant les paraules dites de provocacio a ira sia poguda inclinar en dir que per remediar si no cessareu li seria forçat exequutar la persona del Senyor Princep et cetera. O dures paraules e incredibles que per causa aliena e stranya pare exequutas tal fill. No volriem per algunes gents fos sentit dita Majestat haver

tals paraules proferides car no serien per son servey e honor. Es aximateix de grandissima congoxa en aquest Principat oyr ne sentir lo Senyor Princep deure haver no solament exequucio personal mas minima congoxa per causa de aquest Principat lo qual en benefici e repos del pare e fill tracta e treballe e james cessara fins obtengut haja lo degut. E jatsia aquest pas sia de grandissima importancia breument volem sia dit a la Majestat en lo consell què los cathalans no crehen tal cosa. Pero pus dita es si en la persona del Senyor Princep se segueix exequucio alguna hauran per cert los cathalans sera feta per causa dells car sabud es lo Princep no haver culpa digna de exequucio e pus injustament sera exequutat la divina vindicta volra e ordenara ques seguiran coses les quals no aportaran lo repos que lo Senyor Rey recite e pense ans seguiran tants inconvenients que portarien molt majors congoxes a la sua Serenitat e als poblats en aquest Principat qui no serien axi reparables com son de present. E perque hora es aquest negoci strenyerse e no pus palparlo ne per dilacions portar havem deliberat la persona del Senyor Princep sia demanada esser restituhida en Leyda hon es stat pres car de justicia per libertats e privilegis de la patria axi se deu fer. E pus lo Senyor Rey se enuge de supplicacions si nous sera vist usar de termens suplicatius usau de altres scilicet que aço demaneu de justicia e en virtut del jurament per la sua Majestat prestat. Sobre aquest article havem haguda gran congregacio de juristes los quals concordament la materia disputada han conclos per

los drets de la patria lo Princep deure e haver tornar en Leyda segons veureu en lo altre scrit sobre la justicia qui va ab la present. Apres que lo dit Senyor Princep sera en Leyda se tractara de les altres coses e merits de liberacio. En cars de proces de heretgia qui es major e egual al de lesa Majestat fon tornat mestre Johan lo metge moro de Perpenya en Barchinona on era stat pres e tret daqui. Molt mes se deuen sostenir e forçar aquestes constitucions concernents tant lo interes publich en lo Senyor Princep que en lo metge moro. E si la dita Majestat ab gloses e interpretacions les quals fer no deu volra dilatar o les dites constitucions qui a la letra han esser enteses no volra observar oblidantse del prestat jurament lo que no crehem seria portar los poblats en aquest Principat en desesperacio vehentse privats de les libertats en que son nodrits. Fins aci ab molta humilitat e reverencia haviem volgut en soles supplicacions insistir per mes demostrar a la sua Majestat voler humilment e subjecta aquesta instancia fer e crehent pus facilment obtenir lo que demanavem axi com degut era. Pero pus la sua Serenitat vol provar e experimentar lo virtuos sforç dels cathalans forçat es intrar en la materia de justicia e procehir en forma que sera a ell e a nosaltres de molta congoxa. Pero speramne grandissima libertat e repos a la cosa publica. En venguda de mossen Erill e de mossen Luis de Vich trobam plaer car sentiran e veuran aci moltes coses de que podran scriure en que conexera lo Senyor Rey esser molt major lo sforç e unio de aquesta patria que aqui

no se stime. Jaus havem scrit nostra deliberacio esser vos placia si lo Senyor Rey parteix de aqui per anar a Morella o en altra part ab lo Senyor Princep tota via lo vullau seguir e no cansarvos de aquesta virtuosa e honrosa empresa. A XII del present que seran aci molts demanats strenyerem totes nostres conclusions e sereu de aquellés amplament certificats. A la Senyora Reyna havem per molt propri sia fet un ben stret rahonament assenyalant sperança de moltes congoxes e encara que les gents no stimen la sua Altesa fer benefici a aquest negoci e recitarli particularment de les coses sobrescrites segons vist vos sera supplicantla per obres e efectes vulla fer mostrar lo benefici que hi fa. E tant frequentadament com puxau vos placia visitar lo Senyor Princep e confortarlo. E sia lo Sant Sperit vostra guarda e direccio dels afers queus son acomanats. Dada en Barchinona a VII de janer any de la Nativitat de nostre Senyor Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abbat de Montserrat.— Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio elegit e assignat a vostra honor promptes.

Por último, despues de haberse acordado que por los letrados consultores se ordenasen por escrito los usages, constituciones y demás leyes que pudiesen creerse infringidas con la prision del Príncipe, se dispuso que en la carta á los embajadores arriba transcrita se les incluyesen, además de una copia de dichas leyes, las siguientes instrucciones :

Per quant per vosaltres mossenyors son demanats los motius per los quals se diu lo Illustre Princep salva la Reyal clemencia no poder esser detengut son posats axi segons se segueix.

Primo es cosa certa lo Illustre Princep haver obtenguda remissio molt ampla de tot lo passat en tant que de les coses passades nos pot haver fundament algu.

Item que lo dit Illustre Princep es vengut en les terres e senyories del Senyor Rey guiat e assegurat e per conseguent no pot esser en alguna manera pres o inquietat. E tota vegada que lo contrari es fet es violat e infringit lo usatge *Quoniam per iniquum* lo tenor del qual trames aqui.

Item que lo dit Illustre Princep es stat demanat per lo dit Senyor Rey e per conseguent es guiat e contra ell no pot esser procehit segons lo usatge *Auctoritate et rogatu* lo tenor del qual sera trames. E si lo contrari es fet lo dit usatge seria violat e lo dit usatge *Quoniam per iniquum.*

Item que lo dit Illustre Princep poch e paucicimo temps ans de la sua detencio fonch tractat paternalment per lo dit Senyor Rey besant aquell ab molta dileccio e per conseguent juxta disposicio del usatge *Statuernt etiam* no pot ni deu esser stada feta la dita detencio. E si lo contrari es fet tal usatge serie violat e infringit trellat del qual sera trames.

Item mes que lo dit Illustre Princep es una de les

precipues persones en lo stament militar per esser fill de nostre Rey e Senyor e per conseguent se alegre del militar privilegi lo qual ha que no pot ne deu esser procehit inquirint contra aquell sens instancia de part formada. E jatsia se pogues dir aquest privilegi no esser libertat comuna de tots los braços empero per quant per constitucions de Cathalunya los privilegis particulars per los reys de gloriosa memoria atorgats no poden ne deuen esser infringits si lo contrari era fet les constitucions serien violades en gran dan de tots los poblats en lo Principat.

Item mes lo dit Senyor Rey salva la sua clemencia en e per raho de la dita detencio e extraccio de la persona del dit Illustre Princep fora lo Principat de Cathalunya haura fet contra les constitucions de Cathalunya ço es la constitucio del Senyor Rey En Pere segon en la cort de Barchinona C° II° e del Senyor Rey En Jacme segon en la terça cort de Barchinona C° VIII° treslat de les quals sera trames per les quals constitucions es dispost que les causes de Cathalunya sien e hajen esser tratades en Cathalunya. Com donchs la dita detencio sia stada iniciada en Cathalunya och e lo assert delicte se digue esser comes apres es stat vengut lo dit Illustre Princep en Cathalunya necessariament ha esser dita causa de Cathalunya e sis diu ans era comes la remissio e guiatge ho exclou e stan ferms lo dit guiatge e usatges dessus mencionats.

Item mes avant es stat fet contra les constitucions qui disponen que les causes de la vegueria dins la vegueria deuen esser tractades e son la constitucio del

Senyor Rey En Pere segon en la cort de Barchinona C° XII° e del Senyor Rey En Jacme segon en la tercera cort de Barchinona C° VIII° les quals constitucions dessus mencionades e encara la constitucio de la Senyora Reyna Maria que comença Volents han loch axi en causes civils com criminals. En tant que tota vegada que lo contrari es fet es infringir e violar les dites constitucions les quals leys se deuen tractar e entendre planament e al seny litteral e si interpretacio se deu fer ja es donat modo e forma com se deu fer ço es appellats e entrevenints cert nombre de tots los staments del Principat segons es disposat per la constitucio del Senyor Rey En Jacme segon en la segona cort de Barchinona C° XXXI° e en la cort de Gerona C° X°.

Les sobredites coses son deduides solament a efecte que de paraula sien manifestades a la Majestat del Rey fahent de les dites constitucions e usatges occular ostensio no pas que en manera alguna sen deje subir juy com solament la conclusio dege ser que lo dit Senyor Rey per observança de les dites constitucions dege tornar lo dit Illustre Princep en Cathalunya. E sis volie dir que fora lo Principat se conegues de tal alterquacio se deu satisfer de paraula que aço no es cosa que comporten les paraules ne lo pla e literal seny de les dites constitucions. E aço exclou encara que fos opposat crim de lesa Majestat.

8 DE ENERO.

Se acordó despachar la siguiente carta:

Los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona als molt honorables los diputats locals de Leyda Cervera e Tarrega salut.

Com per la embaxada de aquest Principat que es ab lo Senyor Rey covinga enviar soven correus cuytats e volants segons los affers de la dita embaxada occorren e experiencia haja mostrat que als dits correus per no haver les besties necessaries a fer lo servey degut prove gran dan per obviar a aquell dan vos pregam encarregam e manam molt stretament que endresseu los dits correus si a vosaltres recorreran en haver les besties necessaries per al servey que han a fer car los dits correus pagaran lo just e rahonable loguer de les dites besties. E en aço vos encarregam siau be attents e encara donasseu orde que alguns tinguessen besties preparades als dits correus per la dita raho. E si obs es ne recorreu als oficials reyals hi donen orde. Dada en Barchinona a VIII de janer en lany de la Nativitat de Nostre Senyor Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

9 DE ENERO.

Se resolvió espedir á las universidades de Gerona, Perpiñan, Tortosa, Lérida, Cervera y Vich una circular concebida en estos términos.

Als molt honorables e savis senyors los jurats de la ciutat de Gerona.

Molt honorables e savis senyors. Nosaltres continuament ab grandissima diligencia e vigilancia pensam entenem e treballam donar orde de repos e tranquillitat a la grandissima turbacio la qual es en aquest Principat per causa de la detencio de la persona del Illustre Senyor Princep la qual detencio no solament done inquietacio a la cosa publica del dit Principat mas encara vos fem certs que exprimentam la negociacio e mercaderia la qual es sustentacio dels poblats en lo Principat es tant deteriorada que ve quasi a total anichilacio. E mes havem per indubitat com ab deliberacio de gran consell de juristes e homens doctes sia axi trobat que en la detencio e extraccio fora lo Principat feta de la persona del dit Princep ab humil reverencia de la Majestat reyal parlant sostenen lesio interes e violacio moltes libertats usatges constitucions e privilegis de aquest Principat en pactes deduhits o per la Serenitat del Senyor Rey jurats per

reintegracio dels quals prejudicis e lesions continuament los embaxadors de aquest Principat fan humil e continua instancia e supplicacions a la Majestat del Senyor Rey lo qual fins açi ab humil clemencia de la sua Altesa parlant no solament no ha volgut gracia fer al dit Principat que com a carcellers nos donas la persona del Senyor Princep mas axi poch li ha plagut reintegrar tants prejudicis e violacions fets a les libertats constitucions e privilegis de Cathalunya ans segons haureu vist per la copia de la letra a nosaltres derrerament tramesa per los dits embaxadors la qual copia per correu tramesa vos havem lo dit Senyor allegant ley de Castella e en lo govern dels cathalans en exemplar trahent se mostra molt enujat e congoxat de les supplicacions per part de aquest Principat fetes e moltes paraules la sua Majestat ha proferides les quals no pocha admiracio e congoxa deuen portar a tots los poblats en aquest Principat als quals es molt necessari treballen en reparacio e conservacio de lurs libertats e privilegis car aquells interessats o perduts serie tota la terra en gran prostracio redigida. E aquesta tal reparacio e conservacio es gran servey e benefici de la reyal corona e repos e tranquillitat de la cosa publica de tot lo Principat lo qual si les libertats no eren no serie tant popular ne opulent com es per causa de la gran sterelitat de la terra. Les libertats donchs son aquelles qui de poch lo han fet gran e lo fan esser en la reputacio que es e los nostres passats les dites libertats ab scampament de sanch han adquisides e apres ab molta virtut fins aci conservades. E si en lo

present cars lo qual es major que james occorregués en aquest Principat les dites libertats no son conservades seria causa dels majors inconvenients que james en aquesta terra se seguissen. E vuy los poblats en lo Principat no deuen esser tant de virtut e bon sforç destituhits que no abasten a reparacio sosteniment e conservacio dels dits privilegis e libertats qui ab tanta virtut per nostres predecessors son stats adquisits. E no duptam los qui aci som presents obtenir la dita reparacio per tals medis deguts e pertinents son stades les coses introduides e majorment per la singular e virtuosa unitat per obra divina en aquest Principat inspirada sobre aquesta materia la qual es tanta que fins aci ab un cor voler e parlar aquesta materia unicament es prosseguida per los embaxadors de aquest Principat de les ciutats de Barchinona comdat de Rossello de Leyda de Tortosa qui ab lo Senyor Rey son. Empero som certificats que alguns seminadors de zizania enemichs de la cosa publica de aquest Principat han sinistrament informada la Majestat del Senyor Rey donantli entendre en aquexa ciutat per algunes causes e passions particulars haver diferencies tals que podrien procurar separacio e apartament de la prossequucio de aquest negoci e defensio de les dites libertats e per ço va a aqui mossen Guillem Ramon Darill o altre trames per la dita Majestat. De que havem deliberat avisarvos e pregar afectuosament que com fins açi virtuosament aquexa ciutat ha acostumat no fallir al benefici publich de aquest Principat en lo present cars de tant gran importancia fallir no vulla e

si diferencies algunes ha entre vosaltres vullau de tanta virtut usar que de continent aquelles reposeu e a unio reduhiscau per manera que sie conegut per tot lo mon planament aquest Principat totes passions part posar per ses libertats defendre. E per quant en aquesta materia fins aci per nosaltres es insistit se deu mostrar los qui no hic son loar approbar e haver ferms nostros procehiments e en aquells remetresen com sien tals que reportaran grandissimo benefici e total repos a aquest Principat. Lo dit mossen Erill o altre deu esser aci ab nosaltres de la resposta que feta li sera vos certificarem. E placieus trametre aci persona que represente aquexa ciutat qui hic sia a XII del present segons ja havem scrit relexant tot dubte qui mogut sia de poder haver scrit e demanada aquexa e les altres ciutats com fet havem car indubitadament axi ses pogut e degut fer. E qui tals duptes promou vol e procura lo Principat romandre violat e interessat en ses libertats e privilegis. Placieus donchs en les sobredites coses provehir virtuosament com de vostres savieses indubitadament confiam e speram. E sia molt honorables e savis senyors la sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a VIIII de janer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abbat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostre honor promptes.

10 DE ENERO.

Se acordó el despacho de la carta que á continuacion se copia; se resolvió que todos los actos y acuerdos de la junta se conservasen secretos, comunicándolos solamente á los concelleres de Barcelona, y se determinó además convocar para que asistiesen á la sesion del dia 12 á gran número de individuos de los tres estamentos.

Al molt honorable e molt savi mossen Johan Torres canonge de Vich promovedor del bras eclesiastich en la cort convocada en Leyda.

Mossenyor molt honorable e molt savi. Per quant es portat en dupte que lo dia de la prorrogacio essent aqui lo Senyor Rey nos fes algun acte qui derogas a la comissio a nos feta per la cort e als actes dequen fets ab tot cregam que vos e los altres qui aquis trobaran hi sereu molt attents encara per nostre descarrech havem deliberat avisarvosne e pregar hi sieu attents vos e tots los qui si trobaran. E per quant no havem temps de scriuren als pahers de aquexa ciutat vos pregam de nostra part los ne encauteu a fi quey sien sollicits e attents. E sia monsenyor molt honorable e molt savi la Santa Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a X de janer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del

General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

11 DE ENERO.

Se acordó el órden en que debian colocarse en el consistorio los individuos de los tres estamentos convocados para la sesion del dia siguiente; y luego se dió cuenta de las cartas y documentos que siguen :

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Dimarts prop passat entre les XII e unah ores de mig jorn stants ajustats per anar al Senyor Rey continuar nostres supplicacions rebem vostra letra per Auger de Casal correu la qual legida havem hagut gran plaer del contengut en aquella specialment del avis de la ampliacio del consell pera XII del present mes sperants en nostre Senyor Deu fareu tal delliberacio circa lo negoci que sera lahor sua servey al Senyor Rey consolacio al Senyor Princep e repos als regnes e terres. E sens divertir a altres coses anam al Senyor Rey e ab aquellas millors paraules quens ha paregut havem supplicat per la liberacio del dit Princep o tradicio al Principat a pena de carceller

acompanyant nostre dit de paraules quel devien molt induhir a condescendre a les dites supplicacions e assenyaladament que haviem oyt dir a sa Majestat com nos feu lo gran rahonament primer de que vos scrivim recitant les culpes del dit Princep del temps passat que a supplicacio de don Johan Dixer e de mossen Guillem de Vich li havie perdonat de coses molt greus concloents que lo Principat de Cathalunya ere merexedor de obtenir de la sua clemencia una tal gracia com pesas mes sens comparacio que altra singular persona mesclant en aquest parlar que en pendre lo dit Princep dins lo dit Principat e traurel de aquell rebien lesio é interes usatges constitucions e leys de aqueix Principat les quals la sua Majestat solemnament ha jurades. Lo dit Senyor Rey ab paraules mansuetas e bones respos que ell no crehie feta lesio ne interes als dits usatges constitucions e leys e que tota hora que li seria mostrat hagut sobre aço consell ell reintegrarie lo Principat degudament. Quant es al fet de les supplicacions dix que no li recordave haver dit que a supplicacio de alguna persona may hagues perdonat al dit Princep sino a intercessio del Senyor Rey mort frare seu de gloriosa memoria lo qual ell reverie e tenia com a pare e al qual no poguera contradir mas que nunque lo volgue en la sua paternal benivolencia acceptar per prechs de Papa Calixto ne de la Senyora Reyna morta ne del Rey de Castella e que ja nos havie dit que tal cosa no farie per tant com serie vist haverse dubte lo dit Princep no esser segur en poder seu e que seria gran carrech seu per esserli pa-

re desenganantnos que no ho farie. Nosaltres vista sa resposta supplicam la sua Altesa nos lexas visitar lo dit Princep e obtenguda licencia anam al seu apartament e notificamli com insistim continuament ab lo Senyor Rey circa la sua liberacio confortantlo que virtuosament prengues la sua detencio e que confias en la virtut e amor paternal e en son bon dret. Ell respos que habia sabut que principalment per dos coses ere detengut la una perques diria ell tractaba e treballava contra la persona del Senyor Rey son pare laltra per lo fet del matrimoni de Castella. A la primera dix que no plagues a Deu tal cosa fos e sis trobava no volie li fos feta gracia sino la justicia rasa. A la segona que nunque ell havia parlat ab los missatgers de Castella sino ab sabuda e voluntad de la sua Majestat e que les letres que rebie de Castella totes les hi mostrave e que les letres que fahia al Rey de Castella totes les ordonava la Majestat del Senyor Rey son pare concloent que ell ere totalment net de aço e dient que si algun servidor seu se mostrave haver pensat e tractat res que fos contra la persona del dit Senyor son pare que la major gracia que li porie fer serie aquell tal lexas exequutar a ell per quant dix lo dit Senyor Rey esser misericordios e forse usaria de clemencia e ell dit Princep sens alguna merce farie la exequucio dient que en fer de aço castich no darie avantatge a la sua Altesa notificant que ell havia dada una suplicacio al Senyor Rey en scrits la qual volguera nosaltres veessem e la sua Majestat ne supplicassem pregantnos que continuament entenguessem en

supplicar e fer per manera que lo Senyor Rey volgues entendre en la sua justicia e vista la sua ignocencia desempatxas com la tarda fos gran dan e detriment de la sua persona. Ir que ere dijous hora tarda a asso assignada tornam al Senyor Rey e parlam ab sa Majestat a soles molt amplament continuant nostres supplicacions e tornant reiterar lo interes e lesio de les constitucions usatges e leys dessus dites mesclanthi alguns retrets dels serveys e fidelitat que aqueix Principat ha fets e mostrada a la sua Altesa vivint lo Senyor Rey son frare e apres en lo qual rahonament ha haguts replicats triplicats e quadruplicats per part nostra ades uns ades altres molt stesament e ab grans rahons e motius per manera que res no ha restat a dir ne scrutar per sentir la ultima voluntat e intencio de la sua Clemencia comemorants a la sua Altesa que pus lo terme de la cort de Cathalunya es tant vehi e la sua Senyoria nons ha exaudits fos de sa merce per alguna contentacio del Principat anas a Leyda ab la Senyora Reyna e Illustre Princep per continuar la cort posantsli al devant que dels fets de Castella dels quals devall sera dit e de totes altres coses que toquen servey de la sua alta Corona alli se porie tractar e provehir a tot lo que fos servey e honor sua e repos e benefici de tots sos regnes. Los resposta e replicats de la sua alta Majestat concloen en aço. Quant es en lo fet del Princep e de les constitucions e leys del Principat que ja havem haguda dell per moltes vegades resposta en la qual sta e persevera. Quant es al fet de anar en Leyda que ell hi enten anar per prorogar la

cort fins a XII de febrer pero nosaltres creem que solament entrara en la vegueria e prorogara e apres tornara aci per quant diu ha nova certa de les gents del Rey de Castella quis son acostades a la frontera daquest regne e encara de Valencia e han ja presa en aquest regne una torre o logaret appellat Ponter qui es de hun gentilhome appellat Garcia de Vera dientnos que lo Rey de Castella es stat mogut per les noves qui hi son anades ço es que Cathalunya e part Darago e Valencia se son rebellats per causa de la preso del Princep mostrant lo dit Senyor Rey haver per cert que la representacio de aqueix consell e de vostre embaxada donen causa en aço. No que ell cregue vosaltres ne nosaltres peccar en intencio mas que per la nostra instancia fem aquella impressio en les orelles del Rey de Castella significant que cessant nostres instancies tot cessarie e per aquesta raho dix el volia star aci e provehir a les fronteras e si mester sera la sua voluntat es de anar a Calatahiu o a Taraçona dient que si ell anava en Cathalunya serie gran carrech a la sua reyal corona e que hans hirie X passos avant que no tornaria un arrera pero que si lo fet de Castella ere reposat la sua voluntat e delliberacio es de tenir e continuar la cort en Cathalunya per reformar la justicia e bon stament del Principat. E es ver mossenyors que apres de nostres replicats qui a tot satisfahien a nostre parer veents que la sua Majestat nos movie un punt del seu proposit fou dit per hu de nosaltres almenys fos de sa merce que en lo interim no innovas res sa Majestat en lo fet del Princep

per quant se diu certament que ell lo portara encastellar a Morella. A que ha respost que de les coses sdevenidores ell no oferie res com aquellas stiguen en la ma de Deu. Per conclusio mossenyors vos certificam que cosa alguna qui contente nostre sperit no havem pogut traure ne sentir de la sua clemencia. De tot vos havem volguts avisar perque vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables saviesas millor puixen delliberar ço que plasent lus sera. Ab la present e ab les altres letres que trameses vos havem les quals poreu si vist vos sera recensir veureu tot lo que ses fet en aquest negoci e en quin punt sta. Nosaltres complints vostra voluntat seguirem la Majestat del Senyor Rey lla hon ira e si prorogue la cort entrarem en Leyda aquell dia per veure que si fara. Apres tornarem ab sa Majestat on que sie e continuament vos avisarem del que occorrera. E per vostre avis e queus ne serviau si mester sera vos trametem ab la present un traslat del acte fet per lo Senyor Rey e la cort Darago per traure lo dit Senyor Princep del Principat e altre translat de una carta de concordia feta per lo Rey En Jacme de alta recordacio ab don Alfonso fill e primogenit seu per gran discordia qui entre ells ere segons se mostre. Los deputats daci nons han res dit nels podem fer ajustar si be los ne havem tenguts aprop. Faremhi lo possible. Lo Senyor Rey tramet mossen Johan de Madrigal al Rey de Castella per saber e requerirlo si los moviments que fins aci ha fets son cominacio de guerra o no. E ordonen vostres reverencias noblesas magnificencies e honora-

bles savieses lo que plasent us sia. Scrita en Çaragoça a VIIII de janer any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio promptes los embaxadors del Principat de Cathalunya.

El Senyor Rey de voluntat de la cort general Daragon e quatro braços de aquella e de las LXXII personas representants la cort general. Attendendo e considerando quel muy Illustre don Karles. Princep de Viana fijo suyo es seydo detenido por el dito Senyor Rey dentro del Principado de Cathalunya e de present sta en el Principado e que es seydo supplicado el dito Senyor por la Illustrissima Senyora Reyna e por el e por el dito Illustre Principe e por el mesmo son seydos rogados los ditos LXXII que por beneficio del dito Illustre Principe por quanto quiere e desea seyer trahido del dito Principado al Regno de Arago e que el infrascripto acto se fisiesse. Por tanto considerando el gran beneficio e utilidat que de la dita venida e del infrascripto resultar puede al servicio del dito Senyor Rey e al beneficio del dito Principe e al reposo de la cosa publica de los reynos de su Senyoria e por otros muchos e buenos respectos por aquesta vegada tan solament statuesce e ordena que durant el tiempo infrascripto prefixo al present acto la persona del sobredito don Karles Principe no puede seyer manifestada por el Justicia de Aragon ni sus logares tenientes o alguno dellos ni por oficiales de aquellos e que no se pueda alegrar de beneficio de ferma de dretxo de alguna natura sia e que por los

ditos oficiales ni por otro alguno oficial durant el present por el dito Principe no pueda seyer por via de appellido ni por otra via alguna por mero oficio o a instancia de part preso ni sacado de poder del dito Senyor Rey ni de aquellas personas que el dito Principe guardaran e el contrario fazient se pueda no obedecer. E quiere que el present acto nuncha pueda seyer trahido en consequencia en el sdevenidor prejudicio por aquell no sia fetxo ni causado agora ni en otro tiempo sdevenidor prejudicio o lezion alguna á los fueros privilegios libertades usos et costumbres del Reyno de Aragon ante quiere que aquellos romanguen sin lezion e prejudicio alguno e que el present acto dure por todo el mes de mayo primero vinient inclusive e no mas. E ordone e statuesce el dito Senyor Rey de voluntat de la dita cort ditos LXXII representants la dita cort que el dito Principe no puede seyer sacado del Reyno de Aragon a otra ninguna part sino por tornarlo al dito Principado de do deve venir o al Reyno de Valencia de lo qual haya a constar por carta publica la qual se haya a liurar al notario de la cort dentro de X dias apres que sera tornado al dito Principado o puesto en el Reyno de Valencia. E statuesce el dito Senyor Rey de voluntat de los ditos LXXII representants la dita cort que apres que el dito Principe sera tornado al dito Principado o puesto en el dito Reyno de Valencia el present acto e cosas en aquell contenidas sien extinctos. E place al dito Senyor Rey tener al dito Senyor Principe en la ciutat de Çaragoça en el palacio suyo reyal clamado la Alja-

faria o en la dita ciudat e terminos de aquella o levarlo con su Majestat por el dito Regno de Aragon o lexarlo donde la muy Illustre Senyora Reyna stara dentro del dito Regno de Aragon con tanto empero que si la Majestat suya querra por tempo de diez o XV dies ir a caça o otro deport ensembla con la dita Illustrissima Senyora Reyna por el ditxo Regno de Aragon que sea en facultad del dito Senyor Rey poderlo fazer dexando al dito Illustre Princep fijo suyo en el dito palacio de la dita Aljafaria o en la dita ciutat de Çaragossa o terminos de aquella do a sa Senyoria plazera e visto le sera. Et jurara el Senyor Rey de tener e complir el sobreditxo acto e todos e cada unas cosas en aquel contenidas. et contrellas no venir ne fazer venir directament ni indirecta.

Sepan todos quantos esta carta veran que Nos don Jayme per la gracia de Dios Rey de Aragon de Mallorques de Valencia comte de Barchinona e de Urgell e Senyor de Montpeller prometemos a vos don Alfonso Infante de Aragon primero fillo nuestro que de aquello que vos en esse dia de hoy en que esta carta vos femos devedes e havedes en els Regnos de Aragon e de Valencia per nos aci como las cartas nuestras que vos ende havedes dizen no vos baxaremos en todos nuestros dias ni res no vos en tocaremos ni vos en tolremos asi lo vos crexeremos vos levandovos a provecho de nos e de la tierra. E esto que sie entendido a buena fe e sin enganyo e a conexença de don Exa-

men de Foçes e de don Bernat Guillem de Entença e de don Examen Perez de Aranoso assi que ellos conosquen entre nos e vos. E si de esto o de algo contendiesemos e nos e vos fagamos e segamos todo quanto ellos hi veran por bien. E demas prometemosvos que con el Rey de Castiella no nos adobaremos sin vuestra voluntat ni con el amor nenguno ni convinençás contra vos no faremos ni sen vos e de esto femos a vos homenage de manos e de boca e juramos sobre los sanctos Evangelios tocados con nuestras manos e mandamos a don Eximen de Foces e a don Bernat Guillem de Entença e don Eximen Perez de Aranoso ricos homines nuestros que fagan a vos hominage de manos e de boca e que vos juren sobre sanctos Evangelios que esto fagan a nos tener e guardar e complir a vos assi como en esta carta vos lo prometemos e sino que vos aiuden a todo lur poder fasta que vos lo hayamos adobado. E nos sobreditos don Eximen de Foces e don Bernat Guillem Dantença e don Eximen Perez de Aranoso femos a vos don Alfonso homenage de manos e de boca assi como vassallos a Senyor e vos lo juramos sobre sanctos Evangelios que vos faremos tener cumplir e guardar todo esto que en esta carta vos promete vostro padre a todo nostre poder e buena fe e sin enganyo. E porque esta carta vos sea mas firme nos sobredito don Jayme Rey Daragon e Nos don Eximen de Foces e don Bernat Guillem Dantença e don Eximen Perez de Arenoso femosla sellar con nostros sellos. Datum apud Biar septimo decimo kalendas julii anno Domini Millesimo CC° Quinquagesimo Quarto.—

Sig✠num Jacobi Dei gracia Regis Aragonum Majoricarum et Valencie comitis Barchinone et Urgelli et domini Montirpesullani. — Testes son desto frare Andreu Vispo de Valencia maestre Martin Artiacha de Valencia don Gonçalbo Perez Cabiscol de Valencia don Guillem Prior de Cornellan frare Pere de Lerida Prior de la casa de los Prehicadores de Valencia. — Sig✠num Petri de Capellades domini Regis scriptoris qui mandato ipsius hec scripsit loco die et anno prefixis.

Als molt reverend magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e de gran saviesa mossenyors. A cinch del present e dejus scrit mes de nits entre sis e set hores rebem una vostra letra dada en Barchinona a dos del dit mes en la qual nos narrau la comissio per les corts a vosaltres feta. Lo fi desijat no ses pogut obtenir. Nos pregau vullam elegir una persona e aquella a vosaltres tremetre ab suficient potestat per les dites coses. E rebuda aquella havem trobat anuig com lo desijat per vosaltres no ses pogut complir e havem deliberat de continent celebrar consell en modo la persona per vosaltres demanada sia eleta e aquella dins lo temps a vosaltres tramesa supplicant la inmensa Trinitat vos vulla aconsellar tal modo sia servey de nostre Senyor Deus e del Senyor Rey e utilitat e repos de la cosa publica tranquillitat de la

persona del dit Senyor Princep. E si algunes coses molt reverend magnifichs e de gran saviesa mossenyors vos seran plasents per nosaltres fahedores fiablement nos scrivets. Scrita en Puigcerda a VI del mes de janer del any Mil CCCCLXI. — A vostres honors e servey apparellats los consols de la vila de Puigcerda.

Als molt reverend honorables e molt savis senyors los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend honorables e molt savis senyors. Rebuda havem una letra de les reverencies vostres e aquella legida perque ferventment desijam la utilitat sossech e repos de la cosa publica de aquest Principat e en lo benavenir de aquella tant com en nosaltres es no volem defallir de continent per los sguarts en aquella expressats havem constituhit sindich nostre lo honorable micer Pau Alamany doctor en decrets canonge e paborde daquesta Esglesia per esser aqui la jornada ab potestat suficient juxta lo expremit en la terra. E perque aquesta feyna par a nosaltres de molt gran importancia supplicam a nostre Senyor Deu la vulla endressar e obrir cami saludable per la liberacio de la persona del Illustre Senyor Princep en forma que sia a la sua lahor e servey e honor del Senyor Rey e de la cosa publica oferintsnos en tot lo que puxam fer a benavenir del negoci. E sia molt reverend honorables e molt savis senyors custodia vos-

tra la Trinitat Sancta. Scrita en Vich a VII de jauer any Mil CCCCLXI. — A la ordinacio de les reverencies vostres molt promptes lo capitol de Vich.

Als molt reverend e honorables senyors los senyors deputats generals del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e honorables senyors. Lo die de Ninou me fon presentada una letra de vostres reverencies ab la qual mes injunt presentas o fes donar hun plech de letres als quis dressaven les quals eren segellades ab sagell del reverend archabisbe de Tarregona. Perque molt reverend e honorables senyors les dites letres foren per mi presentades o fetes dreçar als quis dressaven del dia que per mi foren rebudes fins lo dissapte seguent per tot lo die que teniem tres del mes present e dejus scrit. E per ço com es veritat fasne la present letra. E sia la sancta Trinitat en continua proteccio de vostres reverencies. Scrita en Vilafrancha de Penades a VIII del mes de janer del any Mil CCCCLXI. —(Noy trobam sotscrit e fou per oblit.)

Als molt reverend e molt honorables e de gran saviesa senyors deputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e molt honorables e de gran saviesa senyors. Diumenge proppassat que teniam quatre de

janer reebem una letra vostra la dada de la qual era en Barchinona de dos del dit mes de janer e vist lo contengut en aquella havem congregat nostron consell en lo qual havem elegit en sindich lo honrat En Gabriel Puig conciutada nostre exhibidor de la present al qual havem donada ampla potestat segons per ell vos sera feta fe. E no pus per la present. Si negunes coses vos seran plasents infaliblament nos en vullau scriure. E sia molt reverend e honorables e savis senyors lo Sant Sperit en vostra continua proteccio. Dada en Manresa a VIIII de janer any Mil CCCC sexanta hu. — A vostra honor e servey apparellats los consellers de Manresa.

Als molt reverend honorables e de gran saviesa senyors los deputats del General de Cathalunya.

Molt reverend honorables e de molt gran saviesa senyors. Per los respectes expressats en una vostra letra per nos rebuda diumenge envers mig jorn IIII del corrent mes sots data de dos del ja dit mes e en altra manera trametem a les vostres molt gran reverencies lo venerable En Gabriel Viver notari ciutada sindich e missatger de aquesta ciutat de aquells e de nostra intencio per nos largament instruit e informat e al qual havem comenada creença a les vostres molt gran reverencies de part nostra per ell explicadora. Per tant molt reverend honorables e de gran saviesa senyors sia a vosaltres plasent vullats donar plena fe e creença al dit nostre sindich e missatger de les pre-

sents exhibidor en tot ço e quant de part nostra vos explicara axi com si nos personalment vos ho explicavem. E conserveus molt reverend honorables e de gran saviesa senyors la Trinitat Sancta en sa divinal gracia e recomendacio. Scrita en Vich a VIIII de janer any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio prests quis recomanen en vostra gracia los consellers de Vich.

Reverende in Christo patri et amico singularissimo domino abbati de Monserrat.

Reverendo in Christo pater et amice singularissime debita salute in Domino comendata. Litteras deputatorum recepi actis diebus quibus mea indispositione nec personaliter respondere potui ut jam V. R. per comissionem venerabili Priori nostro de Natzaret factam significavi. Quare bono comuni et ipsius utilitatibus quam maxime affectatus decrevi si meam in aliquo bonam habetis presenciam neglecta indispositione ad vos illico pervenire. Quapropter R. V. confidenter rogo ut meam litteram omnibus ipsis dominis presentetis et paratam voluntatem. Ego paratus ad omnia pro omnium honore et servicio vestram responsionem spero. Quod si talis non fuerit necessitas me feratis excusatum deprecor. Et de omnibus per vestras litteras sim certificatus queque grata rescribendo. In monasterio Populeti X januarii. — A vostra voluntat presto el abat de Poblet.

Als reverend nobles e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend nobles e magnifichs senyors. Preposada tota deguda recomandacio en Nostre Senyor Jhesus: non obstant per la indisposicio de ma persona haja respost per creença a vostres letres la qual porta lo venerable nostre Prior de Natzaret empero desijant sens nengun dubte cumplir totes coses a vostre servey e benefici del ben comu so deliberat postposada alguna necessitat de ma persona venir a vosaltres si tal necessitat occorre. Perqueus deman gracia si la necessitat de les fahenes ho requer per lo portador me rescrigau de continent car jo so prest de continent obseguir al que volreu. E si per ventura les fahenes no son axi ardues per jo esser axi no prou dispost me hajau per scusat. Manant de mi a vostra honor e servir ab tota confiança. Del monestir de Poblet a VIIII de janer. — A vostra ordinacio presto el abat de Poblet.

Als molt reverend magnifichs e molt savis senyors los diputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs e molt savis senyors. A VI del present mes de janer havem rebuda una vostra letra en la qual afectuosament nos pregau que nosaltres volguessem elegir alguna persona de nostre capitol ab potestat suficient per entrevenir en lo parlament fahedor per utilitat e repos de la cosa publica

e tranquillitat de la persona del Senyor Princep. E nosaltres de continent haguda vostra letra havem elegit lo honorable mossen Miquel Periç canonge nostre donantli aquella potestat que en semblants actes es acostumat de donar lo qual per los respectes en vostra letra contenguts sera la jornada contenguda en la dita vostra letra ab vosaltres en Barchinona. E sia lo Sant Sperit proteccio e guarda vostra. De Leyda a VI de janer del any Mil CCCCLXI. — Molt reverend e magnifichs senyors los qui son prests a ordinacio de vosaltres los dega e capitol de Leyda.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs e de gran providencia senyors. Diluns a V del present rebem una letra vostra dada en Barchinona a dos del present contenent en efecte per los fets de la detencio de la persona del Senyor Princep hi en aquella contenguts tramatessem aqui una persona ab potestat suficient per les coses en la letra contengudes. E per ço jatsia aqui sia lo honorable En Franci del Bosch ciutada de aquesta ciutat sens revocacio del altesa la arduitat dels negocis havem deliberat trametreus lo honorable En Johan Agullo ciutada de aquesta ciutat ab plen poder. Placia a nostre Senyor en los dits afers se provehescha a lahor e gloria de nostre Senyor e servey del Senyor Rey e utilitat e repos del Principat. Scrita en Leyda a VII de janer any Mil CCCCLXI. — A vostres beneplacits e

honor prests los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda.

Als molt reverend e magnifichs mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Hir poch apres XII hores tocades apres mig jorn rebi dues vostres letres en un plech la una mia laltra a la ciutat la qual de continent doni al honorable En Bernat Gralla hun dels pahers. Una altra ni havia fora lo dit plech peral Capitol daci la qual per semblant prestament fon dada a mossen Valterra vicari spiritual. Mossenyors dissapta proppassat vos scrivi per altra com havia presentat vostra letra patent al veguer daci sobre lo delliurament del scuder de mossen Cardona la qual letra e translat de la carta de la presentacio feta per mi e resposta del veguer daquen feta es interclus dins la mia letra la qual sen porta un correu. Lo sobre dit die dos hores apres mig jorn segons lo hoste de correus ma feta relacio e crech la devets haver rebuda e hon no lo efecte de la resposta del dit veguer es que ell nol havia pres ni per ell era detengut pres mas per lo Senyor Rey e per sos algutzirs e per lo dit Senyor era stat inhibit. De Leyda a VI de janer any Mil CCCCLXI. — Quis comana en vostra gracia Thomas de Carcassona diputat local de Leyda.

12 DE ENERO.

Ante todo se dió cuenta de haberse recibido las cartas que siguen:

Als molt reverend honorables e de molt gran providencia senyors los deputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend honorables senyors e de molt gran providencia. Dues vostres letres havem reebudes ab un translat interclus de una letra dels embaxadors continents en efecte tremetam una persona ab poder suficient per als nogocis occorrents per causa de la detencio feta per la Majestat del Senyor Rey de la persona del Illustre Princep son fill. E per entendre en la sua deliberacio havem elegit ab suficient potestat lo-norable mestre Marti Pere doctor en medecina daquesta ciutat exhibidor de la present. Pregam e exortamvos per ço que a tot ço e quant explicara per part de nosaltres e de aquesta ciutat vostres grans reverencia e honorables saviesas donen plena fe e creença. Les quals la Sancta e individua Trinitat tinga en la sua proteccio. Scrita en Gerona a X de janer de lany Mil CCCCLXI. — A totes vostres ordinacions prests los jurats de Gerona.

Als molt reverend magnifichs e savis senyors los diputats de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e de gran savieses mossenyors. Ahir quis comptave deu del mes present e devall scrit entre VII e VIII hores de la nit nos fonch donada una vostra letra la qual lesta encontinent manam consell ordinari per huy qui es diumenge fet lo ofici divinal. En lo consell ajustat en la sala de nostra paeria fem proposicio del negoci contengut en la dita letra e encara a cautela specificadament fem legir aquella regraciant a vostres magnificencies savieses com per aquella aquesta universitat es stada encautada de algunes coses al dit negoci molt necessaries specialment com se speren passar per açi ço es mossen Franci Darill e lo fill de mossen Guillem de Vich per la Majestat del Senyor Rey tramesos los quals se speran comunicar ab vostres reverencies e que de la resposta que feta los sera per vostres letres serem certificats. Significantvos com ab aquella major diligencia que podem havem entes e entenem vuy qui es dimenge en halestir lo dit consell de LX per tenirlo dema qui sera diluns si sera possible celebrar aquell a fi que per aquell puxen asser fetes degudes provisions a les coses per vostres reverencies demanades. E hon hagues algun torb en lo dit consell es provehit pero altres deguts remeys provehir en los dits afers talment que si plasent sera a nostre Senyor Deu sera fet servici a ell e a la Majestat del Senyor Rey e benavenir

del Principat e contentacio a vostres molt reverend magnifiques e gran savieses los quals conserve lo Altissme per molts anys dilatats. De Cervera a XI de janer any Mil CCCCLXI. — Molt reverend magnifichs e savis senyors a tota ordinacio vostra prests los pahers de la vila de Cervera.

Luego despues se presentó ante los diputados y consejo el maestro racional Luis de Vich, enviado por el rey don Juan, el cual presentó la credencial y en virtud de ella pronunció el discurso que á continuacion se copian.

Als venerable religios magnifichs amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya.

Lo Rey.

Venerable religios magnifichs amats e feels nostres. Sobre alguns afers de present occorrents vos tramatem de les parts della lo magnifich amat conseller e mestre racional de nostra cort en lo regne de Valencia mossen Luis de Vich informat a ple ab instruccions nostres de la intencio nostra. Pregamvos per tant e encarregam axi stretament com podem que al dit mossen Luis doneu plena fe e creença. E en aço que per ell vos sera referit de part nostra vos hajau ab aquella moderacio e prudencia que la exigencia del cas occorrent requer e de vosaltres fermament confiam. Data en Çaragoça a dos dies de janer de lany Mil CCCCLXI. — Rex Johannes.

Com lo dit Senyor havia feta la detencio del dit Princep justamen per quant lo dit Princep sempre apres mort de la Senyora Reyna mare del dit Senyor Princep de gloriosa memoria li es stat inobedient e li ha procurats e fets molts e grans enuigs e molts grans dans axi en lo Regne de Navarra com en altra manera entro lo dia de la reconciliacio. E apres que contra concordia verbal lo dit Princep se feya dir e intitular en letres e provisions sues primogenit Darago e de Sicilia et cetera e que don Johan de Cardona son majordom havia feta fer per Barchinona una crida en que deya lo dit Princep esser primogenit e hereter Darago e de Sicilia et cetera e que contra voluntat de la Majestat del Senyor Rey se inmiscia en lo regiment de sos regnes e terres e que feya moltes provisions de oficis de Governador de Cathalunya e altres ara per lavors mort lo Senyor Rey ab segell pendent spatxades e liurades a la part e que en lo tracte del matrimoni de Castella lo dit Princep habia usat de algunes arts ço es que havia supplicat lo dit Senyor rompes lo dit matrimoni car apres ell li trobaria vies per les quals lo dit matrimoni se compliria a sa voluntat e que mossen Diego de Ribera altre dels embaxados de Castella sots alguna color parla dues vegades sens sabuda del frare conambaxador seu ab lo dit Princep del qual parlar lo dit frare comprenent sospita dix al Senyor Rey: ques crehia se tractava contra ell alguna cosa e quey guardas be e que per letres que la sua senyoria

diu haver hagudes de la cort de Castella un baro vassall seu tractava la sua mort lo qual dix no li era stat scrit de quina nacio era. E mes que en la deposicio feta per don Johan de Beamunt diu constar que lo dit Princep sen devia tornar de Leyda en Barchinona e devie passar en Mallorques e dalli tramatent a dir a la sua Altesa que sil volia fer jurar per primogenit fore content en altre manera que havia deliberat anarsen en Cartagenia e dalli al Rey de Castella e contra voluntat paternal finar lo matrimoni ab sa germana. E que jatsia la sua Majestat no cregues los dits diputats ni lo Principat pecassen en intencio pero de aquest tan gran ajust de consell e de tan gran nombre de embaxada lo dit Senyor considerava pervenir a sa Majestat e a sos regnes e terres grans dans e inconvenients car lo Rey de Castella crehent lo dit Senyor esser divis ab sos vassalls havia feta certa gent darmes e la havia mesa en lo regne Darago e de Navarra e ja havian presa en Arago una terra de Pomar. E per ço los pregava de part del dit Senyor que volguessen desistir dels aplechs e consells que cascun jorn tenien e fessen tornar la dita lur tan gran embaxada.

Por la tarde del mismo dia se reunieron los diputados y consejeros con muchos individuos de los tres estamentos que habian sido convocados al efecto. En esta reunion se dió cuenta del estado del negocio del Príncipe; leyéronse todos los papeles á él referentes, se manifestó todo lo obrado, y se pidió dictámen acerca de lo que debia hacer-

se en adelante. Todos los concurrentes aprobaron unánimemente lo actuado; pero respecto de lo hacedero, los nuevamente convocados pidieron un plazo para estudiar la cuestion y deliberar sobre ella. Tampoco pudieron los diputados ponerse difinitivamente de acuerdo sobre la contestacion que debia darse á Luis de Vich. En la sesion que celebraron solos los diputados y consejeros, se dió tambien cuenta de haberse recibido las dos cartas que siguen:

Als molt reverend magnifichs honorables e savis senyors los senyors deputats del General de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs honorables e savis senyors. Una vostra letra havem reebuda dada en Barchinona lo segon dia del mes e any dejus scrit per la qual nos pregau trametessem aqui alguna persona ab suficient potestat per intervenir en sercar remeys concernents servey de nostre Senyor Deu e del Senyor Rey e utilitat e repos de la cosa publica e tranquillitat de la persona del Senyor Princep la qual cosa per nosaltres molt desijada e per la qual nostre Senyor Deu continuament pregam havem juxta vostra peticio e pregaries comunament e concordable elegit lo molt honorable mossen Peregri Mir concanonge nostre e ardiaca de Vilasecca de la present exhibidor lo qual per tractar e expedir les dites coses en la dita vostra letra contengudes incidents dependents e emergents de aquelles ha nostres veus e plena potestat. Placia a la sanctissima Trinitat infundirhi lo lum del Sanct Spe-

rit per la direccio del qual lo fi desijat en breu se obtengue. Dada en Terragona a vuyt del mes de janer del any Mil CCCC sexanta hu. — Al honor vostre apparellats los camarer e capitol de la Seu de Terragona.

Als molt reverend e honorables senyors los diputats de Cathalunya.

Molt reverend e honorables senyors. Vuy he rebuda una letra vostra desestradament per via de Rossello en la qual mencionantme la comissio a vosaltres per la cort feta sobre la detencio e liberacio de la persona del Senyor Princep me pregau afectadament jo sia aqui a XII del present. Vista la brevitat del temps per la tarda de la letra no es possible a mi per aquell dia esser aqui mes sens dupte me dispondre en esserhi lo pus prest que puga com aquell qui tinch gran desig de totes les coses quentrevenir puga que sian servey del Senyor Rey e Princep e benefici de la cosa publica daquest Principat. E per la present no he mes que dir sino que si res ordenar volreu que faça sera fet ab bona voluntat. Scrita en Baga a X de janer. — A vostra honor prest Guillem de Pinos vezcomte Dilla e de Canet.

13 DE ENERO.

En la sesion de este dia se acordó que por el abad de

Monserrat se contestase á Luis de Vich en términos generales, diciéndole que la Diputacion y la Junta ó Conferencia, en el negocio que les habian encargado las cortes, procurarian el mayor bien del señor Rey y el sosiego y la satisfaccion del Principado. Se acordó luego despachar las siguientes cartas, y se dió cuenta de haberse recibido las que mas abajo se insertan.

Als molt honorables e savis senyors los jurats de la ciutat de Gerona.

Molt honorables e savis senyors. Per nostra letra que derrerament scrivim a vostres savieses fahem oferta que certificariem aquelles del que los embaxadors del Senyor Rey qui venien explicarien a nosaltres e de la resposta quels seria feta. Perque satisfent a nostra oferta vos certificam com lo magnifich mossen Luis de Vich per part de la Majestat del dit Senyor ha explicat a nosaltres diputats car ab los del consell parlar no li ha plagut dihentnos algunes causes perque la dita Majestat havie feta la detencio de la persona del Illustrissimo Senyor Princep les quals son aquelles expressades en la letra dels embaxadors de la qual vos havem trames copia. Subjungint que la dita Majestat nos pregava e encarregava donassem orde e manera fos desistit en les supplicacions instancies et prosequcions ques fan per part de aquest Principat en liberacio de la persona del dit Princep. Per nosaltres diputats fon detenguda en lo respondre deliberacio proposant al dit mossen Luis de Vich si li plague-

ra present lo consell dels XXVII congregats fer la sua exposicio e oyr la resposta en que ell se reserva acort e apres significa no haver comissio de parlar sino ab nosaltres diputats. E per tant es deliberat per lo dit consell e per tots los altres apres congregats esser feta al dit mossen Luis la resposta en efecte seguent la qual per lo dit consell es stada acordada e conclosa e es que lo Principat de Cathalunya e nosaltres ab lo consell aquell representants per cosa alguna no desistiriem en la prosequcio de la liberacio del Senyor Princep car en la detencio sua e extraccio del Principat de Cathalunya sostenen ruptura e violacio molts usatges constitucions privilegis e libertats del Principat los quals se entenen conservar e defendre e mes que la dita detencio per molts sguarts porta grans inconvenients e dans a la cosa publica de aquest Principat e deservey molt gran a la Majestat del Senyor Rey lo qual es sinistrament informat e no ben consellat en aquesta materia ans dels tals consells axi creguts per la sua Altesa seguex diminucio de honor e reputacio a la sua corona. E per quant aquest Principat es lo principal conseller del Senyor Rey e qui millor veu e ab fidelitat innata lo que es honor e servey de la sua corona e utilitat conservacio e repos de la cosa publica li consellen insten y prosseguexen restitucio de la persona del Senyor Princep en Cathaluuya don lo ha tret e apres liberacio e de aquest proposit james disistira lo Principat ans ho continuara procurara e curara esser observades les libertats de la Patria. E sia la sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona

a XIII de janer any Mil CCCCLXI. — A. P. abbat de Montserrat. — Los diputats del general de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors. A nosaltres es continua cura solicitut e vigilancia donar orde en les coses que concernexen la desijada fi de les coses occorrents per causa de la detencio del Senyor Princep lo qual negoci es ab tanta strenuitat e sforç empres en aquest Principat que per forma alguna desistir en aquell no seria comportat certificantvos com ir a XII del present arribaren aci tots los de quius trametem nomina e cascuna ora ne arriben. Dit dia apres mig jorn congregats tots en la casa de la Diputacio los fon feta relacio de les coses fins aci en aquest negoci subseguides e foren legides publicament totes vostres letres a nosaltres trameses e les instruccions per nosaltres fetes e letres a vosaltres trameses e tots los actes en aquest negoci subseguits. Per los dits congregats ab tanta uniformitat e concordia que en lo mon mes dir ne excogitar nos podria foren tots los dits actes molt loats comendats ratificats e aprovats dihents que pus virtuosament fer nos podien e axi ho faeren continuar per lo notari fahent oferta cascuns per si e per aquells qui represen-

taven no fallir james en la prossequcio de aquest negoci ans ab molta animositat fins a la fi aquell continuar portar fins a reintegracio total dels privilegis e libertats de la patria e son specialment stats molt contents de la satisfaccio per vosaltres feta a descarreeh de aquest Principat volent mes avant loant e aprovant pus la Majestat del Senyor Rey gracia consentir al Principat de liberar la persona del Senyor Princep o a pena de carceller donar ha denegat de justicia deure-lo restituhir en Cathalunya sia promptament e streta demanat juxta la forma de la ultima letra que tramesa vos havem car tots los dits congregats staran sperant la dita resposta perques puxa talment consellar deliberar e exequtar quen seguescha servey e honor al Senyor Rey utilitat e repos a la cosa publica daquest Principat. Pregamvos donchs tan stretament com podem ab molta cuyta e ab aquella decencia ques pertany juxta la forma de la dita letra dada aci a VII del present mes façau la dita instancia de justicia si feta ja no es ço que no crehem e ab molta cuyta nos certifiqueu de la resposta perque en aquesta materia se puxa cumplidament deliberar. Mes vos avisam com mossen Luis de Vich ha donada a nosaltres diputats una letra de la dita Majestat e per part de aquella de e per part de aquella nos ha explicat les causes de la detencio del Senyor Princep les quals molt mes ne eren ja per vosaltres scrites subjungint que la dita Majestat nos pregave e encarregave se donas orde e manera fos desistit en les suplicacions instancia e prossequcio ques fan per part de aquest

Principat en la liberacio de la persona del dit Princep. Per nosaltres deputats fon retenguda en lo respondre deliberacio posant al devant al dit mossen Luis si li plaguera present lo consell dels XXVII fer la sua exposicio e oyr la resposta dihentli que en aquest negoci no fahiem res sino per vigor de la comissio de la cort la qual ab cert consell feta nos era en que ell se reserva acort e apres significa no haver comissio de parlar sino ab nosaltres diputats sols. Es stat deliberat vuy per los XXVII e per tots los novament venguts que la prossequcio de aquest negoci no pot esser derelicta ans cove dit negoci prosseguir fins a fi e conclusio desijada e axi ne han fet levar acte. E per ço juxta deliberacio dels demunt dits sera al dit mossen Luis feta resposta que per res nos pot desistir de aquest negoci allegant e deduhint les causes e rahons de que tant vos havem scrit e per ço no les replicam e es ordonat molt pus forçadament e streta que nous es stat scrit en la derrera e altres letres li sie feta la resposta e axi sera fet. Per lo mati havem rebuda vostra letra de VIIII del present per la qual som certificats dels replicats triplicats e quadruplicats. Stam ab molta contentacio de vostra diligencia eus pregam continueu juxta la forma ja scrita e en los inconvenients que la dita Majestat allega del Rey de Castella e que ha sinistra opinio de les coses que per aquest Principat se fan som nosaltres be certs que tal opinio de nostres actes e procehiments no se ha ne sen haura car pus axi rectament debita e virtuosa procehim attesa nostra innata e incorrupta fidelitat ya vulgada

notoria e publica tals pensaments no se hauran ans creuran lo Senyor Rey mal consellat e perversament recaure en error e deservey de la sua corona e dan de la cosa publica daquest Principat. E pus la sua Majestat veu que per aquests actes son suscitades tals novitats per lo Rey de Castella e facilment les pot reposar comanant lo Princep al Principat de Cathalunya esm a carcellers perque se vol detenir ne aturar en fer aço que es de justicia e son servey e lo Principat ho reputara a gracia. Nos detenga donchs la sua Serenitat en fer gracia al dit Principat e reposara tantes coses suscitades e podra poch stimar qualsevol moviments de Rey vehins e altres. Lo acte del Rey En Jacme e son fill primogenit havem rebut ab plaer car servira en son cas e loch. Aquesta letra e totes coses sien comunicades als missatgers de Barchinona car semblant comissio han ells de la ciutat e aquestes dues cases procehexen ab summa unio e bona intelligencia. E sia lo Sant Sperit vostra proteccio e guarda e dels afers queus son acomenats bona direccio. Dada en Barchinona a XIII de janer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Als molt reverend e honorables e savis senyors los diputats de Cathalunya.

Molt reverend e honorables Senyors. Ahir que comptavem onze del present me fon tramesa una letra de

vostres grans savieses ab la qual me pregavets que vuy que havem XII daquest mes jo fos aqui per consellar en los negocis en aquella contenguts la qual cosa no es a mi possible car vuy es la jornada per vosaltres assignada es stat carrech daquells qui havian carrech de trametrem la letra que al darrer jorn se haja sperat. Pero la hon vostres grans savieses son ab tantes notables persones com se diu haveu convocades en vostre consell yo hi fas poca fretura. Placia nostre Senyor que ab vostre bon treball e daquells queus consellen se do orde que del Senyor Rey se obtinga la desliuransa del Senyor Princep en manera que sia servey del dit Senyor e be avenir del Senyor Princep. E ordonau de mi molt reverend e honorables senyors lo que plasent vos sia. Scrita a Cobliure a XII de janer. — Vostre Berenguer Dolms quins recomana a vosaltres.

Als molt reverend egregi nobles e magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Vostra letra de XXIII del passat havem rebuda ab la qual nos scriviu stesament dels actes fets per los embaxadors lo queus regraciam als quals per la expedicio e cuyta del correu no havem temps axi com volriem de satisfer ni respondre. Pero per quant lefecte final de vostra dita letra es pregar-

nos elegissem algun nombre de persones que fos de XII sertificam vostres reverencies nobleses e magnificencies que tant per los respectes que scriviu quant per fer unio e conformitat ab vostres procehiments e voluntat tant quant hi sentirem e sabrem havem feta eleccio de quinze persones ab poder de respondre e fer cara en tot ço que lo negoci concorrent requerra procehint en tots aquests actes lo jurament per vosaltres scrit se devia prestar del qual poder ensemps ab la satisfaccio de les dites e altres coses per la primera vos scriurem copiosament. Lo trellat de les persones de que es feta dita eleccio sera interclus dins la present significantvos que lestament nostre e reyal e la vila de Perpenya tostemps sera en unitat e bona concordia toquant lo be avenir e repos del concorrent negoci no contrestant qualsevol perturbador que treballas en lo contrari. E sia lo Sant Sperit vostra proteccio e continua guarda. Dada en Perpenya a XII de janer any mil quatracents sexanta hu. — Lo vescomte de Roda. — Los elets per lestament militar del comdat de Rossello residents en Perpenya prests a vostra ordinacio.

Mossenyors la letra qui es ab la present dirigida al nostre embaxador lo magnifich mossen Dalmau Dez-Volo vos placia haja spatxat recapte ensemps ab letres vostres.

Apres havem vist lo trellat de la letra tramesa a vosaltres per los dits embaxadors a la qual vos respondrem com dessus es dit.

Als molt reverend magnifichs e molt savis senyors los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis senyors. Vostra letra havem rebuda de dos del present ab la qual nos scriviu com per causa de la detencio del Senyor Princep e de la comissio a vosaltres feta per la cort que ab consell de aquelles persones queus fos vist provehisseu tots remeys concernents servey de nostre Senyor Deus e del Senyor Rey e utilitat de la cosa publica e tranquillitat de la persona del dit Senyor Princep per ço com lo fi desijat fins aci no es stat obtengut ab consell de les persones eletes haveu delliberat haver consell de mes persones scrivintnos elegiam una persona e la tremetam a vosaltres ab plen poder sobre les dites coses per la qual raho aquesta universitat ha elet lo honorable En Francesch Burgues ciutada de aquesta ciutat per entrevenir en les dites coses ab tot poder bestant sobre aquelles. Perqueus placia aquell admetre en los dits fets e donarli fe e creença en tot ço e quant per aquesta ciutat dira e explicara a vostres reverencies e magnificencies les quals nos rescriguen en tot lo que plasent los sia. E tinga aquellas la Sancta Trinitat en sa continua proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a VIII de janer del any Mil CCCC sexanta hu. — A tota honor de vostras reverencias e magnificencias apparellats los procuradors de Tortosa.

Reverendo in Christo patri virisque colendissimis dominisque deputatis Principatus Cathalonie.

Reverende in Christo pater virique colendissimi et magnifici. A vestrum serie et potestate quoddam exivit edictum literarum nos movendo et monendo ob necessariam concurrenciam in numero copioso personarum reperiendique remedia ab Altissimi consilio super discrimina nostrum et serenissimi Regis et incliti principis sciscitatos vos dicitis ab inbaxiatoribus Principatus ut ipsa ekharat littera, ac perlecta ob quod jussa paratum insequentes et patrie in comuni ministerio quamquam Ecclesia hec multo perplexo levietam et vinculo ejus fuerit innodata ut tanto servicio una cum aliis tocius Principatus libere insistamus elegimus ad hec in sindicum nostrum honorabilem Franciscum Climent canonicum et archidiaconum majorem hujus ecclesie cum facultate plenissima assistendi qui et utilitati comuni in federe Regis nostri Illustrissimi et ejus incliti filii studebit pro parte nostra in fine omnium concordare. Deus omnipotens qui fons est tocius consilii inefabili sua providencia adaperiat corda vestra et infundat remedia pacifica donetque media paternique nexus ipseque Spiritus Sanctus cum Principe nostro ut maneat nec solvantur Altissimum exoramus Amen. Ex Dertusa VIII januarii anno a Nativitate Domini Millessimo CCCC sexagesimo primo.—Colendissimis Paternitati et dominacionibus vestris prompti Capitulum Ecclesie Dertuse.

Als molt observandissims e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya en Barchinona residents.

Molt observandissims e magnifichs senyors. Dimarts quis comptava sis del present mes de jener ab aquella deguda manera ques pertany rebi una vostra letra segons la seria de aquella me pregau volgues elegir una persona en cars que jo fos impedit de no poder anar aqui a Barchinona la qual fos ab vostras saviesas a XII del dessus dit present mes havent sguart a utilitat e repos de la cosa publica. E per tant desijant concordia e lo ben avenir de tots he delliberat trametre en loch meu e per mi lo honorable micer Johan de Soldevila oficial e vicari general meu ab poder bastant e ultra aço supplich e continuament vull supplicar nostre Senyor Deu vos endres en tal manera que lo fi sia accepte a sa sacratissima Majestat e tranquillitat de la terra la qual vos vulla consellar e sia de tots special custodia. Dada en Tortosa a VIII del dessus dit mes de janer any Mil CCCC sexanta hu. — A la honor e obsequi de vosaltres prest Ot de Muncada bisbe de Tortosa.

Als molt reverend honorables e savis senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend honorables e molt savis senyors. De

vostres grans providencias havem reebudes dues letres ab una interclusa en la una de aquellas contenents en efecte per certs sguarts tocants servey de nostre Senyor Deu e del Senyor Rey utilitat e repos de la cosa publica e tranquillitat de la persona del Senyor Princep volguessem elegir una persona ab sufficient potestat per les dites coses la qual per los respectes demunt dits sia a XII del present mes aqui en aqueixa ciutat. E nosaltres vistes les dites dues letres vostres e interclusa havent voluntat gran en fer e cumplir les coses per vosaltres demanades havem fet aplegar un consell ordinari en lo qual havem fetes legir les dites vostres letres pregantlos de paraula volguessen donar conclusio en la eleccio de la persona segons per vosaltres es demanat. Mes per tant com nosaltres e lo dit consell ara novellament som entrats en lo regiment e per ordinacio de aquesta vila lo consell ordinari no pot elegir algun sindich ne missatger sens un gran consell appellat de Sexantena en la qual han esser sexanta prohomens los quals sexanta prohomens han esser liquidats per lo racional de aquesta vila quals son en majors talles o summa de quistia e aço sots grans penes sagrament e homenatge quey va a nosaltres e a tot lo consell ordinari no havem pogut dar conclusio en la liquidacio dels dits LX prohomens mes continuament sens divertir a altres actes ni negocis nosaltres fem treballar lo dit racional de aquesta vila en fer la dita liquidacio dels dits LX prohomens. E per major expedicio del dit negoci havem associats certs prohomens al dit racional per fer la dita liqui-

dacio e crehem fermament que dins breu temps sera acabada de liquidar la dita sexantena e encontinent sens dilacio alguna nosaltres aplegarem lo dit consell de LX en lo qual elegirem tal persona e ab tal poder que Deus migensan Deu ne sera lohat e vosaltres contents. E aço senyors molt reverend honorables e molt savis no pensets sia ficcio ni difugi a dar expedicio al dit negoci car lo voler nostre e de tota aquesta universitat es en tota honor del Senyor Rey e ben avenir de la cosa publica de tot lo Principat e repos del Senyor Princep. E sia molt reverend honorables e molt savis senyors la Sancta Trinitat vostra continua guarda. Scrita en Cervera a VIIII de janer any Mil CCCC LXI. — Molt reverend honorables e savis senyors a tota ordinacio vostra prests los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverend magnifichs e savis senyors los deputats de Cathalunya residents en la ciutat de Barchinona.

Molt reverend magnifichs e de gran saviesa mossenyors. Vuy que tenim XII del present mes de janer any present e dejus scrit havem avisat molt mati un consell appellat de Sexantena en lo qual havem proposat lo contengut en vostres letres e encara aquelles fetes legir en lo dit consell lo qual consell no discrepant algu ab grandissima voluntat han elegit e creat sindich actor e procurador de aquesta universitat e dels singulars de aquesta lo honorable En Jacme Tallada ab

amplissima potestat en aquell per la dita vila donat tant com es al present cas e coses en vostres letres contengudes. Mes per quant desijam ell si possible es vuy esser aqui lan fem anar cuytat no havent en sa publica forma lo dit sindicat per quant desijam com predit es ell sia aqui lo qual Deus volent prestament molt prest li trametrem en sa publica forma. Pregant molt reverend magnifichs e savis mossenyors donau fe e creença al dit Jacme Tallada en tot ço e quant de part nostra e de tota aquesta universitat vos sera dit expremit e recitat. E conserveus Deus vostres reverend magnifiques persones. De Cervera a XII de janer any Mil CCCC sexanta hu.—Molt reverend magnifichs e savis senyors a tota ordinacio vostra prests los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Havem vuy rebuda una letra vostra dada en Barchinona a dos del present mes ab afecte que deguessem trametre una persona ab suficient potestat sobre les coses contengudes en la dita letra la qual persona sia e dege esser aqui a XII del dit present mes. Per tant com axi espatxadament no havem pogut trametre ni espatxar la dita persona havem donat carrech e comissio al honorable micer Agosti de la Illa canonge e ardiacha de Vallespir en la Seu Delna de entrevenir en les coses per les quals demanau la dita persona. Axi que si per

qualsevulla manera o raho lo dit micer Agosti no poria entrevenir en les dites coses o en altra manera sera necessari trametrehi altra persona del nostre Capitol hauda letra vostra tantost com sera possible la hi trametrem. E sia ab tant la Sancta Trinitat en vostra guarda. Dada en Elna a sis del *mes* de janer any de Nostre Senyor Mil CCCCLXI. — A vostra ordinacio prests lo capitol de la Seu Delna.

Als molt reverend honorables e de molt gran saviesa mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend honorables e de gran saviesa mossenyors. Diluns prop passat entre sis e set hores de nit reebem una vostra letra en la qual nos avisaveu de la comissio per la cort general a vosaltres feta per la deliberacio de la persona del Senyor Princep e com vosaltres en virtut de la dita comissio ab consell de cert nombre de persones havieu fets certs enantaments e preparatoris empero fins aci no era aconseguit lo fi desijat ans ab deliberacio del dit consell era vist nosaltres e altres esser demanats e per çons pregaveu afectuosament volguessem elegir una persona queus tramatessem ab suficient potestat per les dites causes la qual per los respectes dessus dits sia a XII del present mes aqui. Perque reeber aquella de continent fem ajustar consell general en lo qual fonch elegit sindich per aquesta vila sobre lo dit fet lo honorable En Johan Solanell de aquesta vila portador de la present

ab suficient potestat segons pot esser vist en son sindicat lo qual havem amplament informat de nostra intencio sobre lo dit negoci. Pregantvos mossenyors que al dit Johan Solanell sindich nostre e a tot ço e quant a vostra molt gran reverencia e honorables savieses sera explicat sobre lo dit fet vos placia donar plena fe e creença. E sia molt reverend honorables e de gran saviesa mossenyors la Sancta Trinitat vostra continua guarda. Scrita en Puigcerda a VIIII de janer any Mil CCCC sexanta hu. — A vostra honor e servey apparellats los consols de la vila de Puigcerda.

Al reverendo e magnificos e devotos amigos los diputados del General de Cathalueña residentes en Barchinona.

Reverendo e magnificos e devotos amigos. Vuestra letra recebi scrita en Barchinona a dos del presente notificandome por aquella el inconveniente e caso recrescido a que la corte vuestra desto Principadgo non podia donar conclusion por causa de la porrogacion fecha de la corte para la qual aviades demandado cierto nombre de personas entre les quales me declarastes escreviendome que por los respectos en vuestra letra contenidos yo sea a dotze del presente en esa ciudad. Magnificos e devotos amigos del inconveniente e caso pocas personas son que mas se devan doler que yo e nuestro Señor sabe como a mi noticia vino el pesar e grand enojo que ove e tengo non sin causa e por los esguardes non dubdo conoseeys por quanto

con intrannable deseo soy presto trabajar a servicio del Senyor Rey mi Senyor e paz e sosiego e tranquillidad de sus Reynos e bien avenir deste Principadgo de Cathalunia e dado orden en algunos fechos que tengo necessarios en este condado e tierra a Dios plaziendo lo mas presto que ser pueda sere en esa cibdat segund lo escrivo a la vuestra corte de Cathaluenna a la qual nuestro Senyor Dios de tal gracia que todos e yo con ellos e con vos podamos en el dicho inconveniente e caso dar tal orden e manera commo Dios sea loado e el Senyor Rey mi Senyor servido e el inconveniente cesse por quel casso se repare a su servicio e a bien e paz e sosiego de todos sus regnos e repos e bien avenir deste Principadgo commo specialmente este es mi deseo. Dada en Sant Pedro Pescador a nueve dias de enero anno de Mil CCCCLXI. — Infante.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverend egregi nobles e magnifichs e honorables mossenyors. Ultra dues letres que de vosaltres molt reverend honorables e de molt gran providencia senyors diputats havem reebudes la primera de dos del mes corrent laltre de set del mateix mes ab lo traslat o copia de la letra per los embaxadors del Prin-

cipat a vosaltres tramesa ir a les nou apres mig jorn rebem per correu certa altra letra de vostres molt grans reverencia noblesas magnificencies e honorables savieses data a nou del mes corrent. E per tant car ans de la recepcio de la dita letra de comuna concordia de nosaltres e de les condicions de persones entrevenints en los consells generals de aquesta vila haviem convocat consell general per aquell celebrar la jornada de la present a les set ores ans de mig jorn en lo dit consell congregat havem feta legir la dita vostra letra e legida aquella per lo dit consell ab gran unitat e concordia es feta eleccio de tres persones ço es dels honorable En Thomas Taqui per burgesos Francesch Pericoles per mercaders e Johan Ramon altre dels sobreposats de parayres per los cap de mesters e sobreposats dels oficis los quals han manament de partir dema de gran mayti per esser ab vostres molt gran reverencia nobleses magnificencies e honorables savieses e informaran aquelles de la grandissima concordia e inseparable unio que es vuy en aquesta vila e encara en lo bras militar de aquest comdat per conservacio de les libertats constitucions usatges e privilegis de Cathalunya a gran servici e benefici de la reyal Corona de la Majestat del Senyor Rey repos e tranquillitat de la republica de tot lo Principat. E la potencia increada molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables e de molt gran providencia mossenyors sia proteccio de vostres molt grans reverencia nobleses magnificencies e honorables savieses. Scrita en Perpinya a XII de janer del any Mil

CCCCLXI. — Los consols de la vila de Perpinya a vostra ordinacio sempre prests.

14 DE ENERO.

Despues de haberse presentado Luis de Vich y habérsele contestado por el abad de Monserrat en los términos acordados anteriormente, se dió lectura de varias cartas que se habian recibido y van copiadas á continuacion; y habiéndose luego presentado algunos otros individuos de los convocados de los tres estamentos, se les dió cuenta del estado de los negocios, y aprobaron tambien por unanimidad todo lo obrado hasta entonces.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Stants dissapte prop passat ajustats per anar a la Senyora Reyna arriba a VIIII horas de mati Johan de Sant Per correu ab vostra letra e memorial dels usatges e constitucions e translats de aquells afrontants en la fahena del Senyor Princep de que havem hagut gran consolacio majorment com vehem vostres intencions e delliberacions declarades ab dita letra esser conformes in omnibus et per omnia en ço que nosaltres haviem ja delliberat fet e dit a la Majestat del Senyor Rey don havem a creure lo Sant Sperit obra en los coratges de tots. Anats a la Senyora Reyna supplicam la sua Altesa que pus lo Principat

no era stat exaudit per lo Senyor Rey en les supplicacions de esser liberat lo Senyor Princep o liurat als cathalans a pena de carceller fos de merce sua suplicas sa Majestat volgues anar en Leyda ab ella e ab lo Princep e tota la casada e seria satisfet al interes e lesio dels usatges constitucions e leys de aqueix Principat mettentli al devant que de alli porie lo dit Senyor Rey provehir als fets de Castella a tot lo que plasent li fos e moltes altres coses apropriades a la materia. La sua Senyoria respos molt graciosament e alegre que ho farie de bona voluntat e crehie nostres motius esser molt a raho conformes a venir a servey del Senyor Rey. Al despres dinar appellats per lo Senyor Rey hora tarda e manats exir tots los de son consell de la cambra solament restant ab ell lo senyor archabisbe son fill e Naothoni Lombart scriva de nostra embaxada ha dit a nosaltres haver hagut avis cert que les gents del Rey de Castella son a la frontera de Arago e Navarra MDCCC de cavall e que ha per clar la vostra e nostra representacio es causa de aço per quant en Castella segons altres vegades nos ha dit e ja vos havem scrit ha nova que tots sos regnes e terres son rebelles havent lo dit Senyor per article que la dita fama ha covidat e fa simbell al Rey de Castella en fer lo que fa dientnos que la nostra aturada aci no fa fruyt algu ans gran dan e que abans agreuge que no benifique la fahena del Princep e que pus utilitat no fa la sua Majestat volguera fos dat orde solament restassem aci dos o tres de nosaltres e los altres sen tornassen e axi cessaria la fama qui es causa de mou-

re lo Rey de Castella. Significant que apres millor se menegerie la fahena del Princep dient que per lo moviment del dit Rey de Castella se mostra clarament la culpa del Princep e la ligança que diu ha feta ab lo dit Rey concloent que nostres instancies son a gran deservey a nostre Senyor Deu e a la su Altesa e dan a sos regnes e terres. Per nosaltres es stat satisfet que la fama de sos vassalls e specialment los cathalans es tant vulgada per lo univers que nunque de rebellio se porie haver penser e quant es en tornarnosne tots o part no esser en nostra facultat supplicant sa Majestat fos de merce sua nostras instancias e importunitats no dampnassen en res al Senyor Princep qui culpa alguna noy te posantli al devant que los fets de Castella e les comocions dels pobles e tots altres dans e congoxes qui per causa de aço se speren stan en ma sua de esser abolides e reposades solament volent complaure aqueix Principat de tornar lo Princep en Cathalunya axi com crehie la sua clemencia hi fos tenguda per observancia dels dits usatges constitucions guiatge e altres motius per vosaltres senyors tramesos qui li son stats comemorats stesament. E que are la sua Majestat havia millor opportunitat a descarrech seu complaure lo Principat que james anant continuar la cort en Leyda portanthi lo Princep on sens tota falla conexerien los cathalans esser prests e disposts a tot lo que sie servey e honor de la sua alta corona e altres moltes paraules qui serien largues de recitar. Lo dit Senyor respos que per sa fe la sua voluntat era de anar continuar la dita cort ans que fos lo movi-

ment de Castella pero que ara per nenguna via noy hiria ans provehiria a les fronteres mas que reposat aço la sua intencio es de anarhi e entendre en tot bo que sia util e bon stament del Principat pero nunque ha dit quey vulle portar lo Princep. Axi mateix diu no enten haver contrafet a usatges ne constitucions e si ho ha vist que sie per son consell la sua Majestat ho repararà. E dan fi al rahonament notifica a nosaltres com daqui li son stats tramesos tres actes de cort dos del Rey En Pere e un del Rey En Marti per los quals diu pot porrogar daci la cort e que axi ho enten fer perque en lo temps que hiria e vendria de Leyda provehira a les fronteres. Nosaltres havem dit a la sua Altesa quens par hi obsten capitols de cort e que la sua Majestat fes be veure sis podie fer. Dixnos que per aço havia fet ajustar consell ab tot que los juristes daqueixa ciutat de son consell diu li han scrit que ho pot be fer. E tornats en nostres posades hun home del consell del Senyor Rey vench a mi Comte de Prades dient que ell se dolie molt daquestas fahenas del Princep majorment si venien a ruptura e que ell havia pensat dient no haverne res del Senyor Rey que fora bo la sua Majestat fos supplicada anas en Leyda continuar la cort e ell veurie sis porie dar orde que lo Senyor Rey portas lo Princep en Fraga pero que on lo Senyor Rey continuas la cort fos promes e ofert per los de nosaltres qui entrevenim en cort que la cort no darie mes poder a vosaltres mossenyors del que teniu ne insistira pus sino en la manera que huy se fa per vosaltres e nosaltres. Per mi dit Comte li fon respos

que al meu parer de portar lo Princep en Fraga non calie parlar car lo precipuu interes del Principat es com de aquell es stat tret. E lavors lo dit menejador dix veurem si poriem fer que fos portat en Aytona o a Miravet. E jo diguili que ho comunicarie a mos conembaxadors. Tot aço mossenyors fon reportat a nosaltres ir que ere digmenge de mati e per tots concordament fon delliberat que si lo Senyor Rey volia portar la Senyora Reyna per quant sens ella no creem res fer e lo Princep en Leyda on ere stat pres que de aço lo supplicariem molt humilment e que alli se comensas de menejar lo assossech e tranquille repos de pare e fill creents fer molt per dar començament a la fahena e veniem delliberats jatzia fos impertinencia e cosa exorbitant com quascu dege en cort entrar libertament pero per introduhir la materia e dispondrela en cami de meneig que oferissem los qui en cort entram tant quant en nosaltres fore de fer que la cort no donas mes poder ne per ella res fos innovat en lo fet del Princep stant empero en sa força e virtut vostra comissio e potestat e consell e nostra embaxada e lo exercici de aquells e que en aço fos prefigit terme de VIII o XV dies concloents que si aço venia be al Senyor Rey nosaltres consultariem vosaltres mossenyors ans de fer res. E axi fon tot per mi dit Comte reportat al dit menejador lo qual comunicat ab lo Senyor Rey respos la sua Majestat seria contenta de anar continuar la cort en Leyda e entrar en pratica de les dites fahenes pero que la Senyora Reyna no porie partir daci per quant haurie presidir en les corts ab los

LXXII e sens ella per absencia del Senyor Rey nos poria dar conclusio en los negocis de la dita cort e que seria content lo dit Senyor Rey portar lo Princep en Cathalunya sens anomenar loch. Be creem mossenyors serie o Miravet o Aytona. Fet a nosaltres report de açο e comunicat stesament delliberam fos dit al menejedor per res no fluxariem que lo dit Princep no tornas en Leyda e menys ab nostre assentiment volriem fos encastellat ans com ho sabessem de nostre poder ab mija de supplicacions insistiriem en contrari e que de la Senyora Reyna per lo sguart dessus dit nos fluxariem jatzia ab enuig com cregam les sues intervencio e supplicacions poder obrar mes que totes altres. Reportada nostra intencio al Senyor Rey la sua Altesa nos ha fet dir que per res no portaria lo Princep en Leyda ne anomenaria lo loch on lo metrie manant que daci avant lo meneig cessas e axi la fahena moguda ses abolida. Vuy mossenyors havem dat carrech que lo consell del Senyor Rey ses aplegat a casa del senyor archabisbe de Çaragoça. Sonhi stats lo dit archabisbe bisbe de Gerona mestre de Muntesa bisbe de Taraçona don Pedro Durrea Justicia Darago mossen Johan Ferrandis de Heredia mossen Berenguer de Bardaxi don Miguel Gilabert mossen Johan Cerdan micer Luis de Santangel micer Johan de Gallach e micer Jacme Pau als quals juxta vostra voluntat notificada ab vostres letres havem ab copia de paraules sforçades e juxta la materia pertinents dit de part de aquest Principat lo quens ha paregut pertinent per incitar e mourelos en treballar ab la Majestat del Senyor

Rey per conduhir tot amor e tranquille repos entre la sua gran Altesa e lo Senyor Princep notificantlus que per quant lo Principat de Cathalunya per servey del dit Senyor Rey e benefici de sos regnes e terres e per lo interes de les constitucions usatges e libertats del dit Principat havie molt insistit e insistie en aço volie fos a ells manifest que segons lur ben obrar en son cas e loch ho haurie a bona memoria e si lo contrari era haventho per interes propri no oblidarie la satisfaccio deguda. Lo dit archabisbe respos que ells de aço comunicarien e apres nos farien resposta. De totes les dites coses mossenyors vos havem volguts stesament avisar que tot vos sie manifest e encara vos certificam com huy depres dinar es partit lo vicicanciller de manament del Senyor Rey per prorogar la cort de Leyda. E nosaltres per provehir al necessari havem dat carrech que mossen Miquel de Boxadors e mossen Dalmau dez Volo cavallers e micer Vello sindich de Tortosa qui eren aci per los fets del dit Princep son partits ab letra nostra de creença a la cort e ab procures particulars de alguns de nosaltres per disentir si res hi ere attentat e per avisar vosaltres senyors e nosaltres del que sera. Per moltes vies se referme lo moviment del Rey de Castella ab tot nosaltres fermament nou cregam. Fins aci los deputats nons han feta resposta. Tot vos sie avis mossenyors. Com nosaltres bisbe de Vich Francesch de Pinos e Anthoni Riquer fom elegits embaxadors la cort nos dona tres porters qui continuament han servit e serveixen ço es Leonart Codina lo Navarro e En Calbo los quals per llurs ne-

cessitats demanen diners placieus ferlos algun socorriment qui lus sie trames aci ab lo primer correu. E ordonen vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables saviesas lo que plasent lus sie. Scrita en Çaragoça a XII de janer any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio promptes los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e honorables senyors e de grans reverencies. Diluns proppassat que comptavem V del present mes de janer rebi una vostra letra la dada de la qual fonch aqui en Barchinona a dos del dit mes. Lo efecte principal de aquella seria que jo fos aqui en la dita ciutat a XII del dit mes hon molts altres axi matex seran per contractar dels afers del Senyor Princep e utilitat de la cosa publica. Hont mol reverend e honorables senyors jo no pux esser per la indisposicio de ma persona que quatre mesos ha stich malalt e detengut de greu malaltia segons lo portador de la present religios de aquest monestir vos informara pus largament al qual vos suplich doneu fe e creença en tot lo que de part mia vos dira e haverme per scusat car si possible fos a mi de molt bona voluntat hi anara. E no mes per la present molt reverend e honorables senyors sino que la Sancta Trinitat sia vostra guarda eus endreça en los dits afers axi com sab es necessari. Scrita en Sanctes Creus a VIIII de janer any LXI.

— A ordinacio de vostres reverencies promte lo abbat de Sanctes Creus.

Al molt honorable e car frare micer Agosti de la Illa doctor en decrets canonge e ardiacha de Vallespir en la Seu Delna.

Molt honorable mossenyer e car frare. Vuy havem resebuda una letra dels reverent e honorables diputats del General de Cathalunya dada en Barchinona a dos del present mes contenent en efecte que com sobre la liberacio de la persona del Senyor Princep los dits diputats en vigor de la comissio per la cort qui ladonchs se celebrave en la ciutat de Leyda a ells feta hagen procehit segons Deus los ha administrat e fins aci no sie conseguit lo fi desijat ans hagen deliberat lo present capitol deure esser demenat e que volguessem elegir una persona la qual los trametessem ab suficient potestat per les coses aqui deliberadores e fahedores sobre la dita liberacio del dit Senyor Princep la qual persona sie aqui en Barchinona a XII del dit present mes e que per res fallir ne mancar en aquesta materia de tanta importancia no volguessem. Per tant que axi espatxadament no ses trobada en capitol persona per trametre aqui lo dit capitol vos ha elegit a esser e entrevenir en totes les dites coses aqui fahedores e delliberadores tocants e concernents servey de nostre Senyor Deu e del Senyor Rey e utilitat e repos de la cosa publica e tranquillitat de la persona del dit Senyor Princep. De la qual potestad apar en poder

den Johan Rotlan notari e secretari del dit capitol. Axiqueus pregam afectuosament que en nom e veu del dit capitol vullau entrevenir e aqui donar vostre consentiment e dissentiment segons conexerets e vostra saviesa e bona discrecio vos dictara. Dada en Elna a sis del mes de janer del any de nostre Senyor Mil CCCCLXI. — Si cas sera que vullau nis require haver la potestat en forma enviaunos una copia tal com sera necessari per tant que no hi fall res. — Lo capitol de la Seu Delna a tota vostra honor apperellat.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Vostra letra dada en Barchinona a X del present mes he rebuda a la qual vos responch que jo havia pensat attesa la nova que havem de la venguda del Senyor Rey que per ventura sa Senyoria no volgues dar algun destorp a la comissio feta per la cort e actes per virtut de aquella per vostres reverencies executats e per tant ne havia ja parlat ab alguns moventho de mi matex incautant e sollicitant que si tal cas era fossen attents que tal acte nos fes mostrantlos al ull alguns inconvenients qui seguir sen podien. E quant he pogut fins aci sentir tots stan ferms. E de continent hagui rebuda vostra letra parli ab los pahers e ab alguns dels XXIIII elegits per aquesta ciutat per aquesta cau-

se occorrent avisantlos del dit negoci e als sols pahers per causa mostri la vostra letra e per tots nemine discrepante ab molta fermetat e unitat mes estat respost que no cal dubtar de nenguna alteracio. De mi us dich que tant so content de vostres bons procehiments fins aci fets e confiu dels que fareu qui seran ab ajuda de Deu millors que sempre stare attent en defensio de les coses per vostres reverencies fetes e de vostra comissio. Veritat es senyors que per alguns es mogut dupte si la Majestat Reyal ve axi com se creu posat que no fasse sino porrogarho si per algun dia continua la cort si vostra comissio seria finida e aço seria bo que vostre consell vehes a fi que si finida era e la cort havia temps que vostra comissio fos iterum confirmada sino stariam nos axi com fem e del queus fos vist aqui seria saludable que jo fos aci avisat. E per aquesta no fretura mes dir sino que manen les reverencies vostres tot quant plasent los sia. Scrita en Leyda a XII de janer de lany Mil CCCCLXI. — Qui en gracia de vostres gran reverencies humilment me coman Johan Torres canonge de Vich.

Als honorables convocats de la cort General de Cathalunya residents en la ciutat de Leyda.

Cert fas jo Francesch Merti notari publich de la vila del Arbos com dissapte que comtava hom deu del present mes de janer any present Mil CCCCLXI lo consell de la universitat de la dita vila del Arbos convocat consell general axi com es acustumat et cetera en

força de vostra letra a la dita universitat e prohomens de aquella dirigida sobre la detencio per la Majestat del Senyor Rey feta en la persona del Senyor Princep e altres causes segons en la dita vostra letra la dada de la qual fou en Leyda sots impressio del segell del reverendissim senyor archabisbe en defecte de la cort general a III de deembre any Mil CCCCLX es largament contengut han crehats sindichs yconomos e procuradors e missatgers specials En Bernat Ribes mercader e Jacme Gibert jurat lo dit any Mil CCCCLXI de la universitat de la dita vila e cascun dells in solidum ita quod occupantis condicio et cetera videlizet ad comparendum nominibus eorum propiis et nomine tocius universitatis coram vobis dictis honorabilibus convocatis dicti Generalis in dicta civitate ut alibi fuerit mandatum ad proponendum dicendum tractandum promittendum et firmandum coram vobis seu aliis personis electis seu eligendis videbitur super predictis fore faciendum et cetera et ad audiendum et soltandum queque in parlamento seu consilio fuerit determinatum et etiam ad audiendum et soltandum queque in dicto parlamento seu consilio concordabitur et narrabitur nec non ad dandum dicendum promittendum tractandum et finiendum ac etiam consenciendum vobis dictis honorabilibus convocatis auxilium et favorem super negociis tractandis in dicto parlamento et omnia alia faciendum que alii sindici universitatum civitatum villarum et locorum regalium Cathalonie pro predictis apud dictam civitatem Ilerdensem et alibi facient pro predictis dictis honorabilibus convocatis

et constituentes etiam ad plura alia et cetera cum potestate substituendi unum vel plures procuratores ad predicta et cetera prout ni sceda de hiis per me premissa largius continetur. Et quia propter modicum tempus predicta omnia et alia in formam publicam non potui redigere et fui requisitus ut in predictis fides plenaria tam in judicio quam extra impendatur quare ego dictus notarius pono meum assuetum poni in instrumentis publicis Sig✠num.

Al molt honorable mossen e major frare mossen Johan Comes canonge de Barchinona.

Molt honorable mossen e car frare. Vuy he rebuda una letra dels reverend e honorables senyors diputats del General de Cathalunya dada en Barchinona a dos del present mes contenent en efecte quel senyor bisbe e jo per ell per raho de la sua absencia degues anar e esser en Barchinona a XII del dit present mes per entrevenir en les coses aqui fahedores e deliberadores tocants e concernents lo servey de nostre Senyor Deus e del Senyor Rey e utilitat e repos de la cosa publica e tranquillitat de la persona del Senyor Princep. E com lo dit Senyor bisbe no sia en la terra axi com a tots es manifest e jo per la absencia del dit Senyor sia detengut de tantes fahenes e de tantes occupacions en tant que a mi es impossible partirme del bisbat vos prech afectuosament tant quant puch ni se axi com lo dit Senyor bisbe vos ha per vicari que en nom seu e de mi per ell vullau entrevenir en les dites

coses e aqui donar vostre consentiment e dissentiment segons conexereu e les fahenes se requerran oferintme per vos en totes coses a vos plasents e a mi possibles. E sia lo Sant Sperit en vostra proteccio. Scrita a Elna a sis dies de janer any de nostre Senyor Mil CCCCLXI. — Qui a vos mossen me coman Andreu Alfonselo.

15 DE ENERO.

Se acordó que se extendiese la minuta de la contestacion que debia darse á los embajadores, y que la carta de estos se comunicase á los abogados del General, para que redactasen un memorial de lo que podria contestárseles.

16 DE ENERO.

Fué aprobada la contestacion á los embajadores, de la cual, así como de otros despachos expedidos ó recibidos, se dió cuenta en esta sesion y son como siguen:

Als molt reverend egregi magnifichs e honorables senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Tantes coses son stades scrites en los dies passats per les frequentades letres que trameses vos havem

que al present per evitar vici de replicats ab brevitat pot esser respost a vostra letra de XII del present a XIIII en la nit per nosaltres rebuda la qual solament es stada legida e hoida per nosaltres mas encara per tots los congregats de present en que conve molt gran e copios nombre de persones de cascun stament molt savies e de gran reputacio e stima que comprenen tot lo Principat de Cathalunya. E per semblant es per tots hoyda e ab comuna approbacio tramesa. E perque siau participants en la contencio e plaer que se ha de la prossequucio diligent ques fa en aquest negoci del Illustrissimo Senyor Princep vos certificam com legits publicament en presencia dels congregats tots los actes e scrits que en aquesta materia se son fets e les letres daqui vengudes per tots los dits congregats ab summa unio virtut e conformitat son stats no solament approvats mas encara molt comendats. De tal unitat e virtut que vuy es en tot aquest Principat se ha creure fermament esser causa Deus omnipotent qui axi en hun moment ha illuminat e scalfats a concordia e unitat de volers los coratges dels poblats en aquest Principat qui tots ab una boca parlen. E no es cosa sens gran admiracio tantes gents axi disperses de loch e voluntats e encara moltes contraries divises e apasionades haver promptament ses passions deposades o talment per aquest negoci arreglades que tots temps del principi fins ara la concordia ha pres tal augment que en aquesta materia sino ab hun parer no sinch parle lo qual es que sia prosseguida fins a la desijada fi e james cessar o desistir nos prometa.

Aquesta es la comuna deliberacio del hun strem de Cathalunya al altre. E jatsia lo enemich de concordia ab la sua vigilancia acostumada no haja cessat zizania seminar pero es frustrat de la sua obra e per illuminacio del Sant Sperit virtuosa concordia e unitat preval e obte. Don se ha fermament creure nostre Senyor Deus fer part en aquesta materia e deuse gran confort pendre haura lo fi desijat. Subintrant donchs al respondre de dita vostra letra haguera plagut a tots los qui la han oyda axi stretament com era scrit per la vostra letra de VII del present e ab aquell compliment fossen stades totes les coses splicades. Pero creuse apres que scrit havem sera stat fet e que la brevitat del temps per lavors no comportas tantes coses com scriviem esser a exequucio deduhides. E hon al present nou fossen afectuosament vos pregam vullau aquelles coses a efecte deduhir acompanyantho encara de les coses dejus scrites en lo cars hon fossen e necessaries sien. Les rahons e suasions que la Majestat del Senyor Rey vos ha fetes de partir de aqui e tornarvosen impingint que la vostra representacio dona causa al Rey de Castella trametre gent darmes en la frontera et cetera ab la sua clemencia parlant nous deuen fer moure ne es voluntat nostra per forma alguna de la sua Majestat partiscau e la prossequucio de aquest negoci desempareu ans seriem pus promptes e deliberats trametra allra e altra pus numeroses embaxades que diminuir de aqueixa car certament tant es la voluntat unica en les gents sobre la prossequucio de aquest negoci que tornarvosen o tot o part

semblaria desistir de aquell o podria portar molt inconvenients e no sens causa car aquest negoci no solament concernex la persona del Senyor Princep mas encara lo prospero stat de tots los poblats en aquest Principat de la cosa publica del qual lo Senyor Rey de present es cap e apres la sua Majestat nos pot dir lo dit Senyor Princep com a successor seu no deja esser cap de la cosa publica del dit Principat. Gran interes ha donchs aquest cors de cosa publica del Principat de Cathalunya en la conservacio de aquell qui spere esser son cap dotat de tant consell prudencia e virtuts com es lo dit Senyor Princep. Vulgarment se diu que sostenint passio lo cap totes les parts del cors stan desordonades e gravades. Considerat lo dit Senyor Princep esser tal fill de nostre Rey e Senyor justissima causa e raho es en conservacio de aquell lo dit Principat tot son sforç metre e diligentissimament treballar majorment com lo dit Senyor Princep demostrant gran amor als catalans a ells venir e entre ells viure e cohabitar elegit havia. Es creu la gran confiança que en los cathalans ha haguda haverli donat causa de menys suspicions haver que per ventura alias hagudes per ell foren. E deu donchs restar frustrat lo dit Senyor Princep de tanta seguretat e sperança que haguda ha en los cathalans. Cert no ans dignament e deguda deuen per la sua liberacio ab molta diligencia e virtut treballar e majorment com se vege esser innocent de culpa e les causes de la sua detencio scrites e aci splicades esser tals que qualsevol de menor condicio ab molta menys pena sens com-

paracio de la que ell ha passada seria remes e relaxat. E molt mes se deu en la prossequucio daquest negoci perseverar e sens sperança de cansar e desistir ab extrema vigilancia e importunitat entendresi per quant en la detencio del dit Senyor Princep e extraccio de la sua persona del Principat de Cathalunya sostenen lesio prejudici e violacio molts usatges constitucions privilegis e libertats lo qual interes es molt propri de tots los cathalans e tant propri com la vida. Perque prosseguint reperacio de aquest negoci prosseguim la pus cara cosa que ha la cosa publica de aquest Principat,ço es observacio de les libertats les quals virtuosament obrant nostres predecessors exposánt persona e bens per exaltament e ampliacio de la corona Reyal han acquisides. Perque vos pregam fermament e ab paraules de molta eficacia aparteu tota sperança que la dita Majestat hagues de vosaltres tots o part tornarvosen per moltes rahons e suasions que fetes vos hage o fer vos puxa car negunes no son de tanta importancia que la menor causa de les sobrescrites no sia de major ponderositat e reputacio. Ab molta fermetat e stretura vos placia splicar a la dita Majestat aquesta deliberacio dels cathalans inconmutable encara que tots los majors inconvenients del mon vehessen car egual inconvenient al que sostenen veure no poden. Haver guerra ab reys vehins quant potents que sien no han en tal redupte o stimacio com han veure lur Rey e Senyor quils deuria ben amar voler e endreçar no solament no volerlos otorgar gracia mas encara ab lesio interes e violacio de usatges e constitu-

cions no voler les libertats de la patria observar e ab tot per molts sia cregut lo ques diu de la gent darmes de Castella esser fama introduida per moure vosaltres al retorn encara que molt mes ne fos en esser que nos diu per ço lo retorn en forma alguna permes no seria fins deguda reintegracio de les libertats de la patria haguda fos la qual reintegracio ab summa diligencia e gran instancia molt sforçadament demanada per vosaltres continuament sia juxta la forma de la dita letra. E pregamvos per res no ommetau axi stretament com ho scrivim explicar a la dita Majestat ab aquella pertinencia de paraules e reverencies ques mereix present son consell totes les coses que scrites vos havem eus scrivim per obtenir reintegracio dels perjudicis fets a la patria per la extraccio de la persona del Senyor Princep de la vegueria de Leyda e Principat de Cathalunya ahon cove per reparacio de les dites libertats sia restituit e tornat. E axi ab los motius ja stesament scrits ab deguda humilitat e reverencia molt stretament demanareu a la dita Majestat restituir e tornar la persona del dit Senyor Princep en Cathalunya e dins la vegueria de Leyda. E tant sobre aço vos strenyereu que de la sua Serenitat resposta clara reporteu si li plaura la dita reintegracio al Principat fer retornant lo dit Senyor Princep en lo Principat de Cathalunya e dins la vegueria de Leyda no oblidantvos en aquests parlaments a la sua Majestat commemorar aquestes esser leys de la terra paccionades e per la sua Altesa de observar jurades les quals han esser a la ungla seguides e al pla e litteral seny enteses sens

intricacions e subtilitats de glosadors com per semblants libertats axi sia molt rahonablement e justa disposat. Car los Reys e Senyors deuen haver la paraula molt ferma e plana no varia e sens intricacio entenedora per manera que de tal paraula disputa alguna haver nos deja. E molt menys se deu disputa alguna o dubitacio sostenir de observança de la fe o jurament de Rey. E aço han los Reys de Arago ab molta diligencia acostumat observar e son stats de lur fe molt gelosos e si ses qualsevol persona qui degudament vol haver bon nom honor e reputacio. E encara que la sua Majestat diga que no enten haver contrafet usatges e constitucions e siu havia vist per son consell ho repararia ab humil reverencia de la sua Serenitat parlant aquesta forma de parlar no excusa la ruptura e violacio de les dites libertats car si ho fahia james hi seria fet prejudici car promptament se diria que no se enten contrafer et cetera. Per vosaltres en aço sera dit esser notori e manifest per la dita extraccio esser contrafet als dits usatges constitucions e libertats e aquesta tal notorietat no admet cognicio o visio alguna de consell e molt menys fora lo Principat segons extensament veureu per lo memorial que va ab la present letra. Sola lectura o demostracio de usatges e constitucions que sacostuma fer dels privilegis o libertats se comporta per les dites constitucions les quals son tan planes e les cove sens gloses e interpretacions entendre que la sua occulatissima Serenitat si de occupacio no stara occupada oyda lectura delles per vosaltres feta facilment compendra e

prompta quant sia contrafet a dites constitucions usatges e libertats la reparacio e reintegracio de les quals virtuosament entenem prosseguir e de dita prossequucio james desistir ab los migans deguts e pertinents. Be havem sperança que la sua Majestat vos fara resposta voler dita reperacio fer e per obra ho metra car si nou fahia portaria los poblats en aquest Principat en tal desesperacio que donaria occasio a inconvenients irreparables e la sua prudentissima Altesa servey e bona reputacio de tals coses ne reportaria. Creheu ab gran dolor e congoxa recau en nosaltres tal pensament que sentissem la dita Majestat per reparacio de tals prejudicis no voler retornar lo Senyor Princep en la vegueria de Leyda don lo ha tret pero cove saber quen ha esser prestament del och o no. Moltes vegades haurem sentit lo no que encara nou podrem creure. Pero si tal credit una vegada se admet en los coratges dels cathalans sian certs que no se oblidaran usar de tots los remeys que puxen degudament per observacio de lurs privilegis e libertats. E de aquesta tal voluntat vos pregam façau certissima la Majestat del dit Senyor suplicant la clemencia sua en tal punt e axi stret no vulla portar los cathalans ne experimentar si alguna part los ha restat de aquella singular e precipua virtut que lurs predecessors hagueren en adquirir les libertats suplicant stretament e molt clara la sua Serenitat no vulla fer experiencia del que abastara lo ingeni e poder dels cathalans en defensio de les libertats. E feu ben certa la sua Majestat que no se oblidaran de tant be e honor

lur car axi poch se aconortarien de aço com farien del stat e honor de la sua corona sil vehien star en gran perill. Ne deuria voler la sua Majestat se contentassen los cathalans abandonar aquesta empresa qui tant toque e concernex lur honor e propri interes perque lo interes de la sua Altesa abandonar james deliberassen com no farien ne james ho han fet ans es notoria e manifesta lur innata e incorrupta fidelitat per la qual en part alguna del mon no se haura pensament a ells o a lur nom e honor contrari. E si de aquestes coses fama alguna va per lo mon sera en laor e recomendacio dels cathalans car per tot se dira que virtuosament obren no donant loch ne comport no esserlos observades los privilegis e libertats a ells jurades. Desigen pero esser molt lunyats los cathalans de tal concertacio e volrien humanament e ab molta clemencia esser per la Majestat de lur Rey e Senyor esser contractats. E axi ho speram per vostre miga e industria se obtendra haventvoshi ab aquella virtut que tots temps confiat havem. E podra esser a la Majestat del dit Senyor commemorat lo exemplar del Rey En Jacme de inmortal memoria lo qual havent algunes diferencies ab son fill primogenit molt humanament e virtuosa remete a tres persones de la terra la total decisio e repos de aquelles diferencies lo que fou ab molta raho fet car en causa de propria passio algu jutge egual esser no pot ne deu perque fora molt pertinent stat e a laor de Deus servey e honor del Senyor Rey repos e tranquillitat de la cosa publica del Principat al dit Senyor hagues plagut haver feta gracia al Principat

segons al principi ab molta instancia humilment es stat supplicat e per lo dit Principat li es stat consellat. Lo qual consell la dita Majestat per son servey deguera haver molt abraçat e seguit com lo dit Principat sempre haja acostumat be defendre e aconsellar lo honor de son Rey e Senyor e extirpar los qui perversament e iniqua lo ofenen per males informacions e consells o en fet. E clarament veu lo dit Principat esser lo dit Senyor molt ofes per sinistres informacions e passions de que aquesta cosa publica qui es lo cors de aquell cap covendra pendre aquell sentiment que sen merex. Don conexera lo dit Senyor aquest Principat haverlo deliurat de tanta opressio com es la en que sta e seralsne molt grat e viura longament ab molt repos e tranquillitat car per experiencia ses vist los Reys qui justicia han administrada com deuen e han lurs pobles amats e fetes gracies a aquest Principat seguint lo consell dell han molt ampliada la corona Darago e fet tot quant han volgut de son honor e servey. A la Senyora Reyna vos pregam façau un molt stret e afectat parlament explicantli acomodadament totes les coses damunt scrites suplicant la Senyoria sua sia lo miga de obtenir lo repos de tantes congoxes que apperellades stan car son certs los cathalans que si la sua Altesa volra en obra e exequucio dedubir les ofertes que fetes ha les libertats seran be observades e aquest negoci pendra molt bon terme e repos. E hon sè haja a venir a altres instancies e remeys no podra esser que la sua Senyoria e encara los seus no hagen e porten gran part de les congoxes ques susci-

taran les quals crehem seran tantes que bastaran a moltes gents fornir mes que no volriem. Donchs per fer gracia als cathalans e evitar tants inconvenients apparellats placia a la sua Altesa pus ferho pot provehirhi e fer ab la Majestat del Senyor Rey aquestes coses sien reparades. La comuna opinio es que tot lo repos daquest fet sta en ma e poder de la dita Senyoria perque es vist necessari esser molt streta suplicada e inquietada per donar orde lo dit repos se haja. E per tant molt stretament lan suplicareu car siu vol la sua Senyoria qui es tant intelligent molt promptament trobara vies e expedients per total conclusio e repos dels negocis. E de seguretat plenissima e de moltes coses quis cogiten per sdevenidor poran a la sua Altesa oferta fer e totes les coses dir queus sien vistes utils a condicio desijada daquest negoci. E specialment li podra esser dit que attesa la qualitat e condicio de la persona del Senyor Princep si algun inconvenient li occorrie stant les coses com de present stan ne seguiria grandissima infamia e a la Majestat del Senyor Rey e molt mes a la dita Senyora e los inconvenients serien tants e tant grans que lo assossech no seria axi facil com vuy es. E per provehir e obviar a aço fora stat molt pertinent a gran descarrech de la Majestat del dit Senyor e de la dita Senyora haver comanada la persona del dit Senyor Princep al Principat de Cathalunya com a carceller car si a la persona del dit Senyor Princep ço que Deus no vulla cars advers seguia res no abastaria als inconvenients provehir. En lo tractament mogut no afretura respondre pus

ya es abolit e plaunos molt lo rahonament per vosaltres al consell fet e encara que pus stret anas no poria nocument algu portar. Pregamvos encara per descarrech de aquest Principat los torneu parlar significantlos aquest Principat ha molts exemplars com son stats extirpats e fets punir perversos consellers qui damnejaven la cosa publica en molt menors cassos que no es lo present lo qual si a inconvenients venir haura ço que Deus no vulla lo total perill e pena sera dels consellants o qui en lo consell entrevenen. E aço molt meritament per quant no entenen ab aquella diligencia e sforç que deurien en ben consellar encara que demanats no fossen e clarificar ab bones informacions e motius la pensa del Senyor Rey oppressa e detenguda de iniques informacions e axi evitarien molt e innumerables dans e sinistres qui apperellats stan e reduhirien ab lurs bons consells e informacions la sua reyal persona a bona opinio e la constituhirien en tranquillitat e repos don seguirien en lo dit Principat e encara en tots sos regnes e terres gran benefici e utilitat. Totes les coses sobrescrites en efecte axi expressament com les scrivim vos pregam e stretament encarregam expliqueu a la dita Majestat e de tot nos rescrivau quant pus prest se puxa. E no prengau admiracio si som stats algun tant prolixos en nostro scriure encara que en lo començ de la letra diguessem esser breus car a nosaltres par aço molt breu e ha molta brevitat sguardant la granesa de la afeccio ques ha en aquest negoci e gran afeccio nos pot de poques peraules contentar. E per res no ommetau frequenta-

dament visitar la persona del Senyor Princep e confortarlo pertinentment. Jaus havem scrit de la resposta feta a mossen Luis de Vich la qual ben corroborada ab los motius sobrescrits es stada que de aquesta materia nos pot desistir. E consemblant resposta sentim esser feta per lo consell de C. jurats de aquesta ciutat e encara per lo sindicat. E per quant sentim la Majestat del Senyor Rey es informada tanta unitat no esser açi e que aquesta materia ab divisio e ruptura evanira sia certa divisio no poderhi recaure e per ço seria dignament provehir per la sua Serenitat si castigava be aquells qui tales informacions fetes li han el han mes en frustratories sperançes. Les universitats han feta oferta vendre los infants si mester sera per prossequucio de aquest negoci e los singulars molt majors ofertes. Trametemvos copia de les letres que hagudes havem de Rossello. Apres que les sobredites coses ab comuna deliberacio foren en scrits redigides dada de la present es stat tot legit intelligiblement e publica a tots los congregats los quals ultra lo sobrescrit encara han volgut sia ajustat que sia dit a la Majestat del Senyor Rey que si no fos la innata e inconrupta fidelitat dels cathalans e la inmoble constancia que han e fermetat en lo degut de la successio de lur Rey e Senyor no stiguera la sua Serenitat ab tant repos e tranquilitat en la cadira reyal com fa. E aço dien per les coses qui se attemptaren tractar e cautament moure en lo temps de son frare de eterna recordacio per lo net de Napols et cetera. Pero coneguda la dita fermetat dels cathalans tots aquells moviments cessa-

ren e la sua Senyoria degudament e quieta succeheix. E mes han volgut los dits congregats degau dir a les guardes del Senyor Princep ab molta diligencia degudament façen la custodia car covendralos donarne bona raho. E que recordeu al reverend bisbe de Gerona canceller e al viceeanceller lo jurament per ells prestat de observar les leys de la terra perque sien promptes a ben consellar e obrar e ells e los altres cathalans del consell specialment hagen sperar de aquest Principat segons los fets condigna smena. E perque nos puxa dir totes les sobrescrites coses no esser stades a compliment reportades a la sua Majestat han volgut e deliberat vosaltres esser requests en virtut del jurament per vosaltres prestat de legir la sobre scrita letra a la Majestat del Senyor Rey present son consell si fer se pora sino a la dita Majestat e a la Senyora Reyna e al consell cascuns per si. Perque inseguint dita deliberacio vos requirim en virtut del jurament façau dita lectura e hajau cathalana resposta. E sia molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vostra guarda e direccio dels afers que teniu entre mans. Dada en Barchinona a XVI de janer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Senyors. Metentse ya en bell la letra present a VII ores de nit havem rebuda vostra letra de XIIII a la

qual responent quant a les copies de les dues letres pot esser sien exides car nosaltres volents ab conformitat anar ab aquesta ciutat comunicam vostra letra al consell e nostra resposta per quant ells se volien ab aquella conformar. Pero provehirem que certament daqui avant de vostres letres nos podra copia en forma alguna haver e sis pora trobar com es exida si fara lo degut. De les letres que nosaltres vos trametem encara que sen hagues copia no hi donam molt car ja veheu com si provehex sia legida la que va. La resposta feta per los del consell es cominal encara que mostren desastimar aquest Principat pero façes lo be. La resposta dels diputats de Arago par a nosaltres satisfaça poch a lur honor pero sien continuats algunes vegades dirlosho per veure sis mouran ajudar conduhir la materia. E no duptasseu en res que açi ha summa uniformitat per prosequucio de aquest negoci. Be sentira lo Senyor Rey ço que ha trobat mossen Luis de Vich e sabra lo contrari de ço que es stada informada la sua Serenitat la qual dignament provehiria si castigava be los que tals informacions li han fetes. La lectura de aquesta letra que va a la stretura del jurament sera excusacio a vosaltres si necessari era.

Segons les letres trameses als dits diputats e consell demostren la Majestat del Senyor Rey quant li es dit que sia merçe sua tornar lo Illustre Princep en Cathalunya per observancia de les constitucions ya allegades diu ho fara veure en son consell.

Deu esser satisfet a la sua Serenitat de paraula e sens scrits ne subir juhi que salva tots temps la clemencia sua tal visio o conexença o demanar de consell en Arago del present negoci en lo que ha sguart al Principat de Cathalunya nos deu esser fora lo Principat de Cathalunya per les rahons seguents.

Primo car per ço son fetes les constitucions disposants que les causes de Cathalunya dins Cathalunya sien tractades perque de res que en aquelles haje sguart fora lo Principat no sie tractat e lo contrari serie en gran dan e lesio del Principat. E sis vol dir que aço es dupte si la dita extraccio es contra constitucio o no deu esser satisfet que de aquex dupte conexer se deu dins lo Principat e no fora aquell majorment que si era permes que tal conexença fos feta fora lo Principat ne seguiria hun gran inconvenient que los cathalans serien privats sens coneguda de dret de lur possessio la qual es que no deuen esser trets fora lo Principat e axi seria contra les constitucions de Cathalunya signantment contra la constitucio del Senyor Rey En Pere en la cort de Barchinona capitol XXIIII e del Senyor Rey En Jacme segon en la terça cort de Barchinona capitol VI et VII. E per conseguent ans de totes coses deu lo dit Illustre Princep esser restituit en la ciutat e vegueria de Leyda e axi sera lo dit Principat restituit del que es stat despullat sens coneguda de dret salva la Majestat reyal e fahent aço lo dit Senyor Rey servara son jurament.

Item mes intrant fora lo Principat o conexent de tal cosa se seguiria lo contrari de la fi per la qual los

gloriosos Reys de loable recordacio han consentit ab leys paccionades als dits cathalans que les causes de Cathalunya sien tractades dins Cathalunya la qual es stada per moltes rahons signantment que jutgant o conexentse dins Cathalunya judiquen conexen o vejen cathalans los quals han experiencia dels usatges e constitucions de Cathalunya. Item e los tals cathalans judicants o conexents votants han jurat servar les dites constitucions e usatges e axi no es versemblant volguessen degerar ne fer a Deu tanta ofensa. E per ço no sens causa es stat statuit e ab ley paccionada atorgat que no puxen judicar de les causes dels cathalans sino cathalans la constitucio del Senyor Rey En Pere terç en la cort de Cervera capitol X e del Senyor Rey En Ferrando en la cort de Barchinona capitol II. Ne si lo contrari era fet hauria valor segons la constitucio del Senyor Rey Alfons en la cort de Monblanch capitol XX.

Item mes lo Senyor Rey es tengut per sa clemencia strenyentsi ab ley paccionada judicar *per directum* segons lo usatge *alium namque* e judicar *per directum* es judicar segons disposen les constitucions de Cathalunya. E hon constitucions hi ha qui disposen cessen totes altres leys segons disposa la constitucio del Senyor Rey En Marti en la cort de Barchinona capitol II e del Senyor En Ferrando en la cort de Barchinona capitol XVII. Com donchs sie disposat per constitucio que les causes de Cathalunya dins Cathalunya et cetera igitur cessen totes altres disposicions.

Item clar es que lo Senyor Rey per sa clemencia ab

ley paccionada deu judicar servant los bons usos al Principat segons la constitucio del Senyor Rey En Pere segon en la cort de Barchinona capitol VIII e del Senyor Rey En Ferrando en la cort de Barchinona capitol II e IIII. E es certa cosa que quant alguna causa es de gran importancia aquella es acostumada e usitada tractar ab grandissim nombre de homens de sciencia e notables e altres singulars homens. E com aquesta sia tant gran que major no puxa esser dita tant mes deu esser tractada ab grandissimo consell e de cathalans juxta les dites constitucions. E ab aço es satisfet si era dit per la Majestat reyal que ja te juristes cathalans en son consell car la arduitat de la causa merex tots los juristes de Cathalunya e no poch nombre majorment que per lo que fins aci es stat fet lo Principat ha causa de haver aquells per sospitosos ço es los juristes e los lechs per esser no cathalans son no suficients a judicar o votar o consellar en causes de Cathalunya segons disponen les dites constitucions.

Item certa cosa es que les paraules de les constitucions son clares e deuen esser servades a la ungla e segons lo seny literal de aquelles com sien leys paccionades e ab contracte consentides segons disposen les dites constitucions e per conseguent pus del litteral seny apar frustra es dubitar en aquell. Ne obsta si per ventura era dit que aço que per lo Senyor Rey es dit es dupte si les dites constitucions han loch o no car en aço se deu satisfer que o les paraules de les dites constitucions son clares o no cal conexença o es

dupte de aquelles e axi merexen interpretacio e en tal cas ya es dada forma com se deu per tal interpretacio ço es ab IIII prelats IIII richs homens IIII cavallers e IIII ciutadans o juristes e han esser cathalans e dins Cathalunya segons les dites constitucions ya allegades.

E si per ventura per la dita Majestat era dit que pus en Arago no pot demanar consell que com sera en Cathalunya ell ne demanara siali satisfet que salva sa clemencia reyal lo Principat roman interessat que sta privat de sa possessio sens coneguda contra les dites constitucions e que torn lo dit Illustre Princep en lo Principat e apres pora conexer o haver consell del que haura a fer e venir en Cathalunya.

Item mes que en la dita detencio concorren altres prejudicis de constitucions e usatges ya allegats los quals romanen salva la sua Majestat violats si la restitucio del dit Illustre Princep era diferida. E axi la resposta de sa Serenitat no satisfa al contrari salva sa clemencia.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de comissio de la cort elegit.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Entre les congoxes e passions que fins avuy havem passades per causa de la fahena de nostra embaxada no hi ha denguna qui mes enug e passio nos haja dada que es per quant havem sabut

que la Majestat del Senyor Rey ha hagut translat de la letra queus trematem del derrer rahonament fet a la sua gran Altesa e de la resposta per vosaltres a nosaltres feta e som certs la sua clemencia es avisada de aqui que la fahena nos menege ab la calor que nosaltres havem significat a la sua Majestat ans es pretes nosaltres esser los qui causam tan gran noviment e tant de aço quant de nostre scriure lo dit Senyor ha gran indignacio. Aquestes coses mossenyors destrouexen totalment lo fundament de aquesta materia e volen dir encarregar nosaltres de mes congoxa que los fets nostres no importen fahents lo degut. Nosaltres no podem imaginar com poden esser exits los dits translats pregam e encarreganvos tant quant podem sapiau e sentiau com ses fet e si gran home e de condicio sera qui li sie fet qual rahonament se mereix per vosaltres senyors ab intervencio dels consellers de aqueixa ciutat per quant han scrit als lurs missatgers que la dita letra e resposta per vosaltres lus son stades comunicades. E si sera ministre vostre que per vosaltres hi sia provehit degudament per manera que dacianant tals coses nos façen car jatsia nosaltres no hajam scrit sino de la veritat encara podeu pensar tal pratica poria portar no poch nocument e dan. Diluns prop passat faem lo rahonament per vosaltres scrit als del consell del Senyor Rey en lo palau del Senyor archabisbe de Çaragossa e lendema nos feren resposta havent en efecte que tots ells ensemps e departidament havien treballat e treballaven en placar la Majestat del Senyor Rey a tota bona clemencia e gracia vers lo Senyor

Princep e que per redubte del Principat de Cathalunya ne de altres persones no starien de consellar al Senyor Rey ço quels par sia labor de nostre Senyor Deu servey del dit Senyor Rey repos del Senyor Princep e benefici dels regnes e terres del dit Senyor Rey segons Deu e lur conciencia. Per nosaltres fou replicat que si axi ho fahien tots erem de bon acort e de part del Principat lus ho regraciam. E lo jorn mateix don Pedro Durrea mossen Berenguer de Bardaxi e don Ximeno Gordo tres dels diputats de aquest regne acompanyats de alguns ministres nos feren resposta donant alguna raho de la tarda allegant absencia del Visrey de Sicilia e altres condeputats lurs los quals per moviments de Castella e altres coses empatxats no eren venguts fins aquesta hora e dients ells no freturar de complida voluntat en fer tots treballs e instancies en suplicar la Regia Majestat segons nosaltres fem oferints que axi ho faran tots temps pero dixeren no recau en lur facultat ne poden unirse ab nosaltres si donchs per la cort o LXXII nols era ordonat mas de per si faran lo degut. E ordonen vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables savieses ço que plasent lus sia. Scrita en Çarogoça a XIIII de janer any Mil CCCCLXI.—A tota vostra ordinacio promptes los embaxadors del Principat de Cathalunya.

17 DE ENERO.

Se adoptó el siguiente acuerdo:

Es deliberat per los dits deputats ab consell dels XXVII que per tant com ara occorren algunes coses en les quals se haura a fer provisio deguda per los dits diputats ab lo dit consell dels XXVII que del nombre dels congregats sien elegides certes persones perque millor la examinacio e exequcio de les dites coses sie feta. Item que sie dit a tots los dits congregats que romanguen per alguns dies fins en altra manera sia deliberat.

Y procediéndose luego á la eleccion de que en él se trata, resultaron elegidos los que siguen:

Lo Patriarcha de Laxandria e bisbe Durgell. — Lo procurador del bisbe de Tortosa. — Lo procurador del bisbe Delna o lo sindich del capitol. — Labat de Sant Colgat. — Labat de Roses. — Labat de Sant Quirch. — Labat Damer. — Labat de Sant Johan les Abadesses. — Labat Dager. — Lo sindich del capitol de Tarragona. — Lo sindich del capitol de Leyda. —

Lo sindich del capitol de Gerona. — Lo sindich del capitol de Vich. — Lo sindich del capitol de Tortosa.

Lo comte de Pallars. — Lo vezcomte Dilla e de Canet. — Lo vezcomte de Rochaberti. — Lo noble En Guerau de Queralt. — Lo noble mossen Guerau de Cervello. — Lo noble mossen Franci Darill. — Lo noble En Pere de Rocaberti. — Lo noble Arnau Guillem de Çervello.

Mossen Roger Alamany. — Mossen Bernat Çalba. — Mossen Bernat Margarit. — Mossen Arnau de Foxa. — Mossen Ivany de Santmenat. — Cavallers.

En Guillem de Biura. — En Pere de Belloch. — En Pere Miquel de Paguera. — Donzells.

Lo sindich de la ciutat de Leyda. — Lo sindich de la ciutat de Gerona. — Lo sindich de la vila de Perpinya. — Lo sindich de la ciutat de Tortosa. — Lo sindich de la ciutat de Vich. — Lo sindich de la vila de Cervera. — Lo sindich de la ciutat de Manresa. — Lo sindich de la vila de Puigcerda. — Lo sindich de Vilafrancha de Penades. — Lo sindich de Vilafrancha de Conflent. — Lo sindich de la vila de Bosulu. — Lo sindich de la vila de Campredon. — Lo sindich de la vila de Cobliura. — Lo sindich de la vila del Prat del Rey. — Lo sindich de la vila del Arbos.

Por último se dió cuenta de haberse recibido las varias cartas que aquí se copian:

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e ho-

norables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverend egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. A nit passada a onze hores rebem per en Molins correu certa letra de vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables savieses data a tretze del mes corrent de janer. E attesa la hora indisposta e perque los actes en la dita letra descrits no havien celeritat speram avuy de bon mayti a aplagar lo consell en lo cual legida aquella vist havem lo gran sforç del Principat e de vosaltres qui representats aquell. Regraciamvos molt lo avis de la resposta feta al magnifich mossen Luis de Vich embaxador per lo Senyor Rey lo qual segons per vostres letres som avisats sespera venir aci. E siau certs molt reverend egregi magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors que per nosaltres e dit consell sera deliberada fer tal e tant unida resposta que sera a lahor e gloria de nostre Senyor Deu e servici de la Majestat del Senyor Rey e utilitat publica del Principat e de la dita resposta certificarem vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables savieses dels quals la Sancta e infinida Trinitat sia continua proteccio e guarda. Scrita en Perpinya a XV de janer del any Mil CCCCLXI. — Los consols de la vila de Perpinya a vostra ordinacio sempre prests.

Als molt reverend honorables e savis senyors los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda dada en Barchinona a dos del corrent mes de janer e les coses en aquella contengudes molt attentament pensades havem elegit e deputat anar a vosaltres lo spectable mòssen Johan Jofre Serray canonge e cabiscol de aquesta seu al qual vos placia donar plena fe e creença en tot ço que de nostra part dira e explicara a les reverencïes e savieses de vosaltres qui de tots llurs beneplacits nos poden fiablement scriure. En Gerona a V del dit mes de janer 1461. — A tot vostre voler apparallats lo capitol de la seu de Gerona.

Als molt reverend magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs e de gran providencia senyors. Vuy havem reebut una letra vostra dada en Barchinona a VII del present ab un treslat de certa letra a vostres reverencies e providencia de Çaragoça per los missatges del Principat tramesa les quals lestes vos responem quant a la persona que demanau de aquesta ciutat que ja dimecres a vespre proppassat vos tramatem lo honorable En Johan Agullo ciutada de aquesta ciutat. Del treslat de la letra dels embaxa-

dors del Principat vos regraciam molt lo avis ab tot quen havem hagut molta conguoxa e contristacio de les coses en aquell contengudes. Placia a nostre Senyor Deu pose en lo cor del Senyor Rey lo que li sia a honor e gloria sua e servey del dit Senyor Rey repos e benavenir de ses terres. Pregamvos lo mes afectuosament que podem del que sentreu daqui avant axi de plaers e goigs e contristacions nos façau participans ab vosaltres lo pus prest que poreu. E sie molt reverend e magnifichs senyors la Sancta Trinitat en custodia vostra. Dada en Leyda a VIIII de janer any Mil CCCCLXI. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda.

Als molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors. Vostra letra de nou del present reebuda e lo contengut en aquella diligentment vist havem justat consell al qual explicat lo contengut en aquella regraciamvos molt vostres bons avisos e treballs en los quals virtuosament insistiu per repos del Principat e conservacio de les libertats de aquell. E quant es al cap de la diferencia en aquella mencionat per gracia divina som stats tots temps e som unanimes en tota bona confederacio axi com vosaltres aqui. E mostrantho per obra dit consell novament ha lohat aprovat e per

ferms ha tots vostres procehiments segons fets los havets remetentse en aquells sperant en nostre Senyor Deu que son tals que son a honor e gloria sua servey del Senyor Rey e repos e tranquillitat del Principat observacio de les libertats de aquell e ben avenir del Senyor Princep. Pregantvos afectuosament quant podem vos placia continuadament avisarnos de les coses ques ocorreran. De mossen Arill e de mossen Luis de Vich vos dihem son passats per açens mas nons han dit res si resposta lis farets. Placieus avisarnosne e sia molt reverend egregi nobles e savis senyors la Sancta Trinitat en custodia e proteccio vostres. De Leyda a dotze de janer lany Mil CCCC sexanta hu.— A vostres beneplacits e honor prests los pahers e consell de la ciutat de Leyda.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs senyors. La causa de la present es per notificar a vostres grans reverencies com vuy data de la present lo vicicanceller del Senyor Rey a dues hores passat mig dia ha fet sonar lo seny a la cort segons es de costum en la qual ha porrogat a XIII de febrer e per part del stat eclesiastich es stada presentada una cedula de la qual vos tramet copia dins la present interclusa a la qual ses aderit tot lestat militar e tot lo bras reyal en lo qual son stats per Leyda Gerona Tortosa e alguns altres sindichs e tot aço ses fet ab gran concordia e unitat e molta gent en

nombre. Veritat es que lo sotsindich de Barchinona ha fet un altre dissentiment no altre en substancia ni efecte mas aquell matex ha duplicat per quant tenia instruccio que dissentis per Barchinona. Lo dit dissentiment que fet havem era ja deliberat per los quins trobavem açi e apres ne es stat trames altre ordenat per los embaxadors e tot es un efecte. De tots navem compost lo queus tramet e quant al dit negoci no fretura mes a dir.

Item se diu que lo Senyor Rey escriu diverses letres a nombre de CCC e mes tramet mossen Guillem Ramon Darill e mossen Luis de Vich per divisir les voluntats de les gents e metre en turbacio les universitats axi seculars com eclesiastiques per los capitols. Placieus cogitar si seria espedient que fossen trameses algunes persones secretament per les ciutats e viles e capitols e altres queus paragues avisantlos e dantlos forma de respondre. Aço he volgut dir movent e per aquesta senyors molt reverend e magnifichs no dich pus sino que sia lo Sant Sperit en vostra guarda. Scrita en Leyda a XV de janer del any Mil CCCCLXI. — Qui en gracia de vostres grans reverencies umilment me coman Johan Comes canonge de Vich e per semblant me coman Pere de Santcliment.

18 DE ENERO.

Despues de haberse publicado la eleccion hecha el dia

anterior y prestado los elegidos el debido juramento, se hizo lectura de algunas cartas recibidas y se acordó despachar otras, cuyo tenor es como sigue:

Als molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors. A XVI del present scrivim molt prolixament de tot lo quens occorria. Apres se ha subseguit que nosaltres per donar orde en esser les coses mes promptament e deguda deliberades a exequcio deduhides havem novament retengudes e deputades XXXXV persones XV de cascun stament la nomina dels quals vos tramatem interclusa en la present e los quals tots ensemps ab los primers entrevenen en los negocis. E per quant aci se diu que la Majestat del Senyor Rey deu partir de aqui alguns crehen vendra aci e altres a Leyda havem deliberat pregarvos afectuosament que partint la Majestat del dit Senyor de aqui molt cuytadament nos en fassau avis e del que sentireu hon fa sa via. E si la Majestat del dit Senyor lexa lo Illustre Princep aqui en Çaragoça los nou de vosaltres ço es los senyors archabisbe comte lo conseller bisbe de Barchinona mossen Gruylles mossen Sampso mestre Ferrando Franci de Santmenat Pere Johan de Sant Climent vagen e seguesquen lo Senyor Rey on se vulla que vaja e los VI ço es lo Senyor bisbe de Vich don Francesch de Pinos micer Antoni Riquer micer Pintor mossen Muntanyans e mossen Bernat Fivaller romanguen ab lo dit Senyor

Princep e en lo loch hon ell romandra. E axi frequentadament com poden visitenlo el conforten que james aquest Principat cessara o desistira prosseguir la sua liberacio. E si la Majestat del dit Senyor partira de Çaragoça e menara ab si lo dit Senyor Princep havem deliberat tots emsemps seguiau lo dit Senyor Rey hon se vulla que vaja ab lo dit Senyor Princep. E si la dita Majestat lexera lo dit Princep en algun castell o loch en tal cas los sobredits nou de vosaltres seguesquen lo Senyor Rey e los sobredits VI romanguen en aquella o loch hon romandra lo Senyor Princep. E sils sera permes visitenlo e conforten quant pus frequentadament poran. E hon permes nols sia romanguenhi en totes maneres e pur donenli sentir que ells romanen alli e fan residencia. E de tot siam certificats car tantost als uns e altres sera trames aquell reforç que sera vist opportu e necessari. E si per ventura la Majestat del dit Senyor mostrava no plaure los VI dessus nomenats romandre a Çaragoça Morella o Miravet o o altre loch hon lo dit Senyor Princep romangues en totes maneres romanguenhi car per virtut del jurament prestat los ne requerim e ab aço son excusats e poden virtuosament obrar romanent e confortant lo dit Senyor Princep per aquelles vies degudes que podran. E los seguints la dita Majestat continuament sens intermedi facen instancia juxta la comissio que haveu. En lo quens scriviu dels porters som molts contents pagarlos. Fermen procura tots en poder den Lombard a aquella persona que volrau perque ferm apocha aci a nosaltres en la qual apoca farem metre que

de sa voluntat sie donada a les mullers o altres persones que scriuran la part de quiscu. E sia molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors la Santa Trinitat guarda vostra e direccio dels afers que teniu entre mans. Dada en Barchinona a XVIII de janer del any Mil CCCCLXI. —A. P. abat de Montserat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Ahir vespre arribaren los missatgers de Perpenya e ja son stats vuy en lo consell.

Al molt honorable mossen Thomas de Carcassona cavaller deputat local en la ciutat e vegueria de Leyda.

Mossen molt honorable. Per quant es molt necessari per benefici dels afers saber a nosaltres la venguda del Senyor Rey quis diu fara en aquexa ciutat o en aquesta primerament volem eus manam stretament que venint aqui lo Senyor Rey o passant solament venint ensa per correu volant ne siam avisats e provehiu que arribant aqui lo dit Senyor Rey per aturar o per passar avant ara sia de nit o de dia vos ho sapiau perquens fassau lo dit avis segons es dit. Dada en Barchinona a XVIII de janer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya en Barchinona.

Al honorable En Luis de Vilaplana deputat lo-

cal en la vila e vegueria de Cervera.

Honorable senyor. Per quant es molt necessari per benefici dels afers que prosseguim saber la venguda del Senyor Rey quis diu deu fer prestament a aquesta ciutat vos encarregam e manam molt stretament que passant aquent lo dit Senyor ab correu volant nos ne aviseu de continent e provehiu que vos siau avisat de la dita venguda ara sia de nit o de dia perqueus pregam fer lo dit avis. Data en Barchinona a XVIII de janer del lany Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverend egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. Hir per lo correu queus havem remes ab letra de nosaltres vos avisam de la eleccio feta per lo consell general de aquesta vila dels honorables En Thomas Taqui per burgesos Francesch Pericoles per mercaders e den Johan Ramon altre dels sobreposats o capdemesters del ofici de parayres per los capdemesters o sobreposats dels oficis de la dita vila exhibidors de la present los quals a ple informats manifestaran a vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables savieses la gran

unitat de aquesta vila e la voluntat del dit consell. Placiaus darlos fe e crehença com a elegits per lo dit consell e plenament instruits per nosaltres e per lo consell per causa de la dita lur eleccio novament format e deputat del qual han poder. E la gracia del Sant Sperit dirigescha vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables savieses aquelles conservant en sa dita gracia. Scrita en Perpenya a XIII de janer del any Mil CCCCLXI. — Los consols de la vila de Perpinya a vostra ordinacio sempre prests.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. A XII del present vos scrivim notificantvos la eleccio per nosaltres de XV persones preses ab aquella seguretat de jurament segons per vostres letres nos era significat e lo cars requer. E responent en aquelles mas largament que possible nons fou per la cuyta del correu. Regraciam primerament a vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables savieses lo bon aculiment que per vostra acustumada virtut haveu fet a nostres embaxadors segons largament per vosaltres e per los dits embaxadors som stesament avisats e per semblant havem pres singular pler com nos haveu de la causa e raho per la qual havieu mesos en oblit en les eleccions e actes per vos-

altres fets los staments de aquest comdat. E pus no ignorau quant comprenen los poblats en aquell e la necessitat del cars digne de grandissim esforç vos placia per avant recordarvosne e donar lo loch degut a algunes persones notables del dit comdat en manera que ab vosaltres ensemps puguen e hajan facultat de obrar e exercitar tals coses que sien a lahor de la divina Providencia e honor del Senyor Rey benefici e repos de aquest Principat. E ultra les demunt dites letres havem rebut hun trellat duna letra de vostres embaxadors de Çaragoça de IIII del present per la qual som avisats de alguns rahonaments fets per ells a la Majestat del Senyor Rey e de les respostes e replicats per ells fetes les quals si plasent fos a Deu volguerem fossen altres. Placiali per la sua clamencia que vulla mitigar la indignacio del dit Senyor eus vulla preservar de tant inconvenients preparats. E com sabeu mossenyors per nosaltres es stat trames mossen Dalmau Volo ab certes instruccions e significantment que ab son companyo ensemps se aderis en les supplicacions fahedores al Senyor Rey per vostros embaxadors e per quant aço es fahena comuna nos parria no contrestant que fins aci lajam sostengut de propries bosses aquest carrech degues venir a vosaltres qui haveu lo poder e per çous placia volerlo agregar o graduar ab los altres attes que nosaltres no som en ordes per poderlo sostenir com fan les universitats e per semblant complaurens vullau de les coses contengudes en hun petit memorial interclos en la present tot per spatxament e major endres de la fahena e

scriurem a vostre diputat local. En la venguda ques diu de mossen Guillem Ramon Derill e de mossen Luis de Vich desigam molt esser prevists per vosaltres del queus hauran dit ne per vosaltres respost perque sia vist anar tots ab unitat. E de les noves com haveu acostumat vos placia continuament avisarnos. E ordenen vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables savieses lo que plasent los sia. E sia lo Sant Sperit vostra proteccio e continua guarda. Dada en Perpinya a XIIII de janer lany Mil CCCCLXI. — Felix Albert. — Los elets per lestament militar del comtat de Rossello residents en Perpenya prests a vostra ordinacio.

Mossenyors. Placieus la letra dirigida al nostre embaxador lo magnifich mossen Dalmau dez Volo haja bon recapte ab altres vostres.

Als molt reverend honorables e de molt gran saviesá senyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend honorables e de molt gran saviesa senyors. Lo die de proppassat rebem una vostra letra closa e segellada sots data de VIIII del corrent mes per la qual molt amplament som stats informats de tot lo negoci tocant lo Senyor Rey e lo Senyor Illustre Princep e dels avisaments e preparatoris lo dit fet tocants partida dels quals avisaments en vigor de una altra letra vostra a nos liurada a IIII del dit mes sots data de dos del ja dit corrent mes per nos es stada mesa en execucio en tremetra nostro embaxador e sin-

dich ab ampla potestat e letra de creença a vostras grans reverencies segons som certs ja explicada. E es veritat que en vostra letra derrera es feta mencio quens trametets copia de la letra dels embaxadors e es veritat que tal copia no havem vista ne rebuda. E tots aquests actes per nos e aquesta ciutat fets sobra tot lo dit negoci son stats fets ab tanta concordia que una petita tintilla de discrepancia no si ha mostrada ans sta unita e ab tota perseverança segons la explicacio de nostre embaxador feta e continuada a les vostres reverencies ragraciantvos molt la bona voluntat demostrada devers nosaltres e aquesta ciutat e nostro embaxador. E en res qui toch los senyors Rey e Princep e libertats del Principat de Cathalunya e universitats de aquella aquesta ciutat no defallira a tot beavenir de tots. Conserveus molt reverend honorables e de gràn saviesa senyors la Trinitat Sancta en divinal gracia e recomendacio. Scrita en Vich a XV de janer any mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio prests quis recomanan en vostra gracia los consellers e tot lo concell de Vich.

Al reverendissim pare en Crist lo Senyor Patriarcha de Alaxandria administrador perpetuu del bisbat de Urgell.

Reverendissimo Senyor. Com ab consell de les XXVII persones per nosaltres elegides en virtut de la comissio a nosaltres feta per la cort convocada en la ciutat de Leyda per aconsellarnos en la prossecucio de

la liberacio del Illustre Princep fill del serenissim Senyor Rey hajam elegides certes persones de quiscun stament per algunes coses que de present occorren en les quals se haura a fer per nosaltres ab bon consell deguda provisio e vos senyor molt reverend siau una de les persones principals del vostre stament pregam e encarregam a vostra reverendissima paternitat queus placia esser aci per los dits fets lo plus prest que sia possible com la triga poria portar perill e nocument. E si vostra reverendissima persona era justament scusada de no poder venir vos placia enviar alguna persona que represent e sia en vostre loch en les dites coses qui speram en nostre Senyor seran servey seu e del dit Illustrissimo Senyor Rey e benefici del dit Illustre Princep repos e tranquillitat no solament daquest Principat mas de tots sos regnes e terres. E sia reverendissimo Senyor la Santa Trinitat guarda e proteccio vostra. Data en Barchinona a XVIII de janer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abbat de Montserrat.— Los diputats del general de Cathalunya e consell en virtut de la comissio elegit e assignat a vostra honor promptes.

Als molt honorables e savis senyors los consols de la vila de Perpenya.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra de crehença a vostres missatgers acomanada havem rebuda e a ells molt graciosament en virtut de la qual nos han splicada vostra voluntat a la qual vos respo-

nem quens som molt alegrats de la bona e sancta unitat en que sou en vostre consell com sia fundament de tot be. Apres vos regraciam e molt comendam la bona e recta intencio e voluntat que haveu en la prossequcio de aquests afers que son comuns e sguarden a tots los poblats en aquest Principat en lo qual aquexa universitat no poch compren e es de molt stimar e sempre havem confiat e sperat. Lo que vehem de la copia quens es dit volrieu dels actes entro aci fets per aquest negoci vos responem que per les grans occupacions que lo nostre scriva ha de aquest fet los dits actes no son en punt de podersen dar copia pero havem provehit e manat que als dits vostres missatgers sien comunicats e mostrats per lur informacio plaer e consolacio. En les que de aci avant se faran ells hi entrevendran e seran presents. E sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Data en Barchinona a XVIII de janer any Mil CCCCLXI.— A. P. abat de Montserrat.— Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Als molt nobles e magnifichs senyors e de gran providencia los elets per lo stament militar del comdat de Rossello residents en Perpenya.

Molt nobles e magnifichs senyors e de gran providencia. Vostra letra havem rebuda feta a XIIII del present la qual conte molts caps als quals per la gran occupacio que tenim en los afers que prosseguim ab

aquesta nous podem plenament respondre mas Deu volent breument vos respondrem a tot. Per aquesta solament vos avisam de la resposta que havem feta a mossen Luis de Vich com a nosaltres e tot nostre consell incomutablament havem deliberat aquests afers prosseguir entro a la fi desijada e per cosa o cars algu quinsevulla no desistir de nostro proposit. E semblant resposta ha feta aquesta ciutat e lo consell de cent jurats e encara los del sindicat. E derrerament havem scrit als embaxadors una larga letra per la qual los strenyem en virtut del jurament que han prestat fer e exequir lo quels scrivim que la dita letra ligen al dit Senyor e a la Senyora Reyna e encara als de son consell e sapiam lo och o lo no del Senyor Rey de nostra demanda e supplicacio a fi que segons la resposta pugam pensar e provehir en lo necessari. E sia molt nobles e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XVIII de janer del any Mil CCCCLXI.— A. P. abat de Montserrat.— Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

19 DE ENERO.

Despues de haberse acordado que los diputados y oidores trasladasen todos su domicilio á la casa de la Diputacion para la mejor y mas pronta expedicion de los negocios,

se dió lectura de los despachos que siguen:

Molt reverend e honorables los senyors diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend e honorables e de grans providencies. Rebuda vostra letra havem gran anug perque fins aci no es obtenguda la liberacio del Senyor Princep com es desijada e per vosaltres ab summa diligencia degudament tractada instada e supplicada. E per donar compliment en lo quens scrivets de Barchinona a dos del present mes havem de present donat ple e suficient poder al honorable En Francesch Millars de aquesta vila lo qual crehem esser aqui de e per entrevenir per aquesta vila en dita fahena de dita liberacio de dit Senyor Princep tant aqui quant en qualsevulla altra part. E ab tant si negunes coses altres vos son plasents de nos manats a tota vostra posta oferint en fer per vosaltres tot lo a nos possible. Supplicants la Trinitat Sancta vos conserve en vostres prospers staments. De Vilafrancha de Conflent a VIII de janer. — Los que en gracia vostra se recomanen consols de Vilafrancha de Conflent.

Als honorables senyers los jurats de la vila dels Prats del Rey.

Honorables senyers. Jatsia per letra propria que fos a vosaltres dressada nous hajam appellats en aquest consell que aci tenim per la liberacio del Illus-

tre Princep pero trobantse aci En Christofol Serra notari de aquexa vila qui ses dit sindich de aqueixa universitat e esser entrevengut per aquella en corts lo havem appellat e fet venir al dit consell perque hi entrevingue ab les altres universitats qui hi son appellades. Perque notifficantvos les dites coses vos pregam e encarregam stretament vullau trametre poder bastant a ell o altres persones per entrevenir aci en aquest consell en nom de aquexa universitat per servey de nostro Senyor Deus e del Illustrissimo Senyor Rey e benefici del Illustrissimo Senyor Princep e encara repos e tranquillitat de la cosa publica de aquest Principat. Dada en Barchinona a XVIIII de janer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

20 DE ENERO.

Se dió cuenta de las siguientes cartas:

Als molt nobles e molt magnifichs senyors los diputats del regne de Valencia.

Molt nobles e molt magnifichs senyors. No ve a nosaltres en dupte que la detencio feta per la Majestat del Senyor Rey de la persona del Illustrissimo Princep son fill no haja donat e done a vosaltres e a tots los

poblats en aquexa ciutat e regne dolor e contristacio molta com per la matexa detencio es a nosaltres e a tots los de aquest Principat en los animos tanta afficcio que bonament explicar nos poria ne aço sens deguda causa per quant la innata fidelitat qui es en los vassalls de la corona Darago meritament los incita a complanyer e dolres de tot infortuni entre lur Rey e Senyor e tal seu fill causant diferencia alguna hoc e per los innumerables inconvenients e perills qui a la dita Corona e a la cosa publica dels regnes e dominis de aquella per tal cars provenir stan apparellats. E per tant sabuda la dita detencio decontinent sens alguna triga per part de aquest Principat e de nosaltres per comissio de la general cort en Leyda congregada aquella representants fonch proveit en trametre al Senyor Rey solemna embaxada qual crehem sapiats per instantissimament supplicar intercedir e obrar lo paternal amor gracia e benediccio de la dita Majestat reyal en lo dit Illustrissimo fill seu esser reduhits e de aquell la reverencia e obediencia filial esser fetes e la persona del dit Senyor Princep esser en libertat restituida. Stimant lo dit Principat e nosaltres en nom de aquell aquestes supplicacions intercessio e obra e bun tal ofici esser degut e pertanyerse al dit Principat e a la devota e incorrupta fidelitat de aquell per dir significar e exposar a la dita Majestat reyal quant ab gran alteracio del seu glorios nom tal novitat es haguda entre les gents e de aquella per totes les parts del mon discorrera la fama. Hoc e per manifestarli los dits perills e inconvenients qui en sos regnes e domi-

nis per la commocio dels poblats a causa de la dita novitat porien facilment provenir e assenyaladament en la illa de Sicilia e altres sues illes si prestament no sabran aquella esser quietada. E part aço per sentirse degudament lo dit Principat e los poblats de aquell de tota oppressio e congoxa del dit Illustrissimo Princep qui 'es fill de lur Rey e Senyor e apres los seus dies en lo dit Principat e altres seus regnes e dominis legittim successor e al qual la matexa fidelitat apres la Majestat del dit Senyor Rey son pare indubitadament es deguda. E essent aquell tal e de tanta prudencia virtuts e gracies singularment dotat que meritament quiscuns vassalls de la dita Reyal corona son incitats a voler e amarlo e de la sua persona haver grandissimo recel per quant speren apres los benaventurats dies de la dita Majestat reyal esser per aquell senyorejats e regits ab molta justicia e saviesa. Fallir stimara lo dit Principat al stret deute de fidelitat e precipuament envers la dita Majestat reyal si en aço no se interposas e retes son degut ofici. Crehent no resmenys e havent per ferm que semblant voluntat delliberacio e proposit fos e recaygues en los del regne de Arago hoc e en los poblats en aquexa ciutat e regne per esser quiscuns e tots ensemps vassalls de la dita Majestat reyal e tots deutors de la devocio e fidelitat matexa e la qual tots temps per quiscuns es stada virtuosament guardada e colta. Los del regne de Arago empero jatsia per nostres embaxadors e part nostra instantment exortats e requests no han feta ne fan fins aci aquella intercessio e obra que lo present

negoci es vist exhigir abans en la persona del dit Senyor Priucep es stat renunciat al inextimable privilegi e libertat de aquell regne de la ferma de dret e manifestacio del qual acte jatsia cregam a bona intencio fet provenen a aquest negoci molt grans contraris. E per la vostra part e de aquexa ciutat e regne no vehem fins aci alguna embaxada ne altres obres o intercessions al negoci condignes la qual cosa es a nosaltres de molta admiracio e porta al dit negoci detriment molt gran sens falla per quant la instancia sola es de aquest Principat e per lo dit Senyor Rey es allegat esser inconsulta empresa e que no correspon a la voluntat divinal per quant los altres seus regnes e dominis de aço nos senten. E axi nostres embaxadors e aquest Principat fins aci no son stats per la dita Majestat reyal exaudits ne la liberacio del dit Senyor Princep obtenguda ne haguda la custodia de la persona del dit Senyor Princep la qual aquest Principat ha demanada e pendria ab summa voluntat a tot carrech de carceller per quant es acomanada a persones no prou acceptes. E axi frustrades fins aci nostres supplicacions e peticions lo honor reyal no es redressat ne lo dit Senyor Princep restituit en libertat ne al benefici publich proveit abans la cosa publica sta e fluctua e es en gran perill constituida. Tot aço crehem fora ya reposat e lo fi desijat obtengut si per part vostra e del dit regne de Arago les nostres supplicacions e instancies envers la dita Majestat reyal fossen stades acompanyades. E jatsia gens per aço aquest Principat no desista ne entena desistir james

en lo que santament e deguda a tot sèrvici de nostre Senyor Deu honor e servey de la dita Majestat reyal seguretat de la persona del dit Senyor Princep tranquillitat e repos de la cosa publica del domini reyal ha principiat e que prosseguir enten fins a la optata fi encara que sia lo dit negoci de gran arduitat e granesa e requira qualsevol inmenses despeses car es nostra ferma sperança en lo poder divinal qui segons nostres sanctes intencions ha dirigit aquest negoci endreçara nostra obra e sera de aquella com fins aci es stat auctor e director. E apres Deu e lo seu adjutori es nostra ferma sperança en lo sforç e virtut de aquest Principat e dels poblats en aquell qui tots temps han excelsa magnificada e dilatada la honor de la corona reyal e de empreses ardues e magnanimes son pervenguts a la desijada fi e per semblant de aquesta la speren aconseguir al servey divinal e de la dita reyal corona. Confortats encara per la constancia e unio de volers qui es entre totes comunitats e persones de aquest Principat per aquest negoci e en tanta calor e ardor que no contents de la comuna tant solemna embaxada feta per part del dit Principat ne son encara fetes per part de aquesta ciutat e de altres ciutats e comunitats moltes. Pero per quant tots temps aquexa ciutat e regne han haguda fraternal benivolencia ab aquest Principat e de moltes e glorioses empreses fetes a servey de la dita corona reyal es stat participant e la gloria es stada comuna ne aquest dit Principat qui si sol aquest negoci prossegueix meritara lo condigne nom e premi desija tant a si tot sol vendicar la

gloria que ab molt voluntari e benigne animo no desig vosaltres haver en aquella participi per lo amor convicinitat e fraternal companya fins aci observades per tants donchs e tant dignes sguarts quals son los dessus toquats havem deliberat scriure a les nobleses magnificencies vostres e aquelles pregar exortar e summament requirir se vullen interposar en aquest negoci e ab nosaltres ensemps intercedir e virtuosament fer e obrar per la liberacio del dit Senyor Princep e bona unitat e concordia entre los dits Senyors pare e fill de la qual provendran tots los dits beneficis. E com se dirie que la Majestat del dit Senyor Rey deliberaria encastellar lo dit Senyor Princep en lo castell de Morella que es constituit dins los limits de aquex regne vullats ab remeys pertinents e deguts e quals de bons e fidelissimos vasalls se pertany fer e proveir que tal cosa a exequucio nos deduescha car per aquest Principat se faria la matexa provisio si dins aquell aço fer se delliberave ne vehem qual paternal indignacio dega aço portar a efecte ne qual pasciencia o negligencia de faels vassalls no degen aço per tots los migans deguts e pertinents obviar signantment com les culpes al dit Senyor Princep attribuides no sien tals que meriten no solament ell qui es tant virtuos e de culpes inmune mas altre qualsevol pena de tanta detencio merexer. E donchs qual es lo vassall de la Majestat reyal qui ab ulls connivents e dissimulants don loch a paternal animadversio per iniques suggestions e sinistres informacions procurada. Saben les prudencies vostres esser hun matex o

consemblant linatge de injusticia e de culpa dels qui inferexen injuria e dels qui porien e no la propulsen e si aço ha loch entre qualsevol condicions de homens per la sola conjunccio e deute de humana natura quant mes ha loch en la persona del dit Senyor Princep en lo qual e deute de fidelitat concomitancia de virtuts sperança de regiment en la cosa publica util e fructuos e altres moltes coses concorren. Ne sera tanta ne tant duradora la indignacio del dit Senyor Rey en lo dit Illustrissimo fill seu que regoneguda algun temps e illuminada per lo Sant Sperit no veja e conega les informacions e seduccions de perversos e mals consellers qui contra hun tal seu fill lo conmouen la qual conmocio la Serenitat reyal rectament informada deposara e reconciliara a si lo dit son fill qui es carn e entramenes sues e a ell se exhibira ple de clemencia e pietat com de benigue pare a devot e obedient fill se pertany dignament punira e castigara los enganadors e inichs seus consellers e stimara e premiara los devots e faels vassalls qui dissimulat no hauran abans attentament provehit e guardat la Serenitat sua haver cumplidament conegut les sinistres informacions que fetes li son e hauran ab los medis pertinents obviat als inconvenients qui de tals perverses informacions seguir se podien e los qui lur deute no hi hauran retut no seran haguts per quitis de culpa. Grans son los sguarts e deutes qui a vosaltres e a nosaltres e a quiscuns vassalls de la dita Majestat reyal a aço inciten conviden destrenyen e forcen. Aço aquest Principat encara que sols esser li covingues com fins açi es stat

enten prosseguir e ab la divinal ajuda a efecte deduhir. Per mes empero satisfer al nostre deute e pus promptament obtenir lo fi desijat de la liberacio del dit Senyor Princep a la prossequucio de tant honoros e degut negoci vos convidam exortam e requirim altra e altra vegada per la comuna fidelitat deguda per quiscuns e per tants e tant arduus sguarts quals dessus se dien. E no vullau esser oblidants de virtut loar e fama per vosaltres tots temps enseguides preades e stimades pregantsvos per vostra letra siam fets sabedors qual sobre aco sia la intencio vostra. Als del stament militar de aquex regne volenters scrivirem sobre aquest matex fet sino per quant ignoram aquells esser ajustats e si ho seran vos placia comunicarlos la present car per semblant requirim e exortam a açο lurs nobleses e acostumades virtuts e los placia pendre aquesta per sua. La Sancta Trinitat vos tinga molt nobles e magnifichs senyors en sa proteççio. E rescriviunos francosament de ço queus placia. Scrita en Barchinona a XX de janer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Apres feta la present es stada feta deliberacio de major embaxada ço de XXXXV persones XV de quiscun stament e de les mes insignes del Principat la qual partira prestament e sera agregada a la altra qui es nombre de XV e axi seran LX tots temps supplicants e instants la liberacio del dit Senyor Princep es-

ser obtenguda e si necessari sera ni hira altra e altra de major nombre. La qual cosa vos significam perque sintats la voluntat e afeccio de aquest Principat en aquest negoci e quant ha deliberat per aço subir qualsevol grans treballs e despeses. Data ut supra. &c.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors mossenyors los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Jatsia fins aci vos hajam scrit a compliment del que ab vostra letra de XIII del present divendres prop passat rebuda per Johan Gay correu entre les XII e huna hores de mig jorn haveu ordenat fos per nosaltres dit e supplicat a la Majestat del Senyor Rey empero per quant nos haveu scrit que los congregats speraran aqui nostra resposta vos certificam com encara ir anam parlar ab lo Senyor Rey introduint nostre rahonament que haviem oyt dir a molts la sua Majestat devie partir de açi molt prest supplicantla fos merçe sua nos ho manifestas per manera poguessem cumplir la voluntat de nostres principals. La sua Senyoria nos dix que certament partira diluns per anar la via de Leyda. Oyt aço supplicam molt humilment la sua clemencia sen manas la Senyora Reyna e lo Senyor Princep e tota la casada dients axi com per moltes altres vegades haviem dit a la sua gran Altesa que portar lo dit Princep en Leyda ultra

21 DE ENERO.

Despues de haber consultado la junta á los conselleres de Barcelona, y de acuerdo con ellos, resolvió enviar al rey una nueva embajada de cuarenta y cinco personas, para gestionar lo conveniente acerca de la libertad del príncipe de Viana.

Se acordó luego despachar la siguiente carta:

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Encara que algunes deliberacions sien per nosaltres a vostres providencies ab alguna congoxa e stretura scrites non deuen per ço indignacio o admiracio alguna concebre vostres circunspectes persones de tanta composicio e repos dotades quant nosaltres stimam car los fets que tots tractam importen molt grans reduptes e la liberacio de la persona del Senyor Princep acompanyada de observacio de les libertats e privilegis de la patria es tant volguda e desijada que nons podem suadir ab prou cuyta e diligencia hi sia retut lo deute per nosaltres de qui vehem la obra e hi fem quant podem. E no es aço sens causa car qui molt vol e desige ab la volguda promptitut

no consegueix lo desijat e si nosaltres matexs cumplida satisfaccio a nostre appetit donar nons semble represos per vosaltres esser deuriem si nostres instancies e scrits queus trametem no eran tals que demostrassen ab molta eficacia e stretura lo que en lo cor e voler portam car la tal forma a vosaltres on necessari fos grandissima excusacio dona la qual som ben certs no esser necessari car aquest negoci axi concerneix vosaltres com nosaltres e la prossequucio de aquell a tots per deutes afixa. Los principals de vosaltres crehem divinament inspirats faheran entrevengueren e consentiren en la comissio per vigor de la qual procehim. E si aquest negoci degudament succehex e desijada del benefici e gloria quen succehira quin ha major porcio e contribuir sino aquells qui mes han en aquest Principat. Rahonablement donchs deu esser compres per la circunspeccio de vosaltres que encara que per nosaltres fos scrit requirint per vigor del jurament fos legida la letra queus tremetem data a XVI del present no era fet per esser cogitat en vosaltres defecte algu mas per alguna excusacio vostra si mester fos. E per tant nons ha desplagut pus necessari nous es stat vist per benefici del negoci hajau dilatada o detenguda la lectura de dita letra segons per una vostra vuy mati rebuda dada en Çaragoça a XX del present som certificats. Pero per quant es molt necessari al benifici daquest negoci strenyerlo e haver prest lo efecte desijat nos par que si la Majestat del Senyor Rey prest no donara via e cami en la reintegracio de les libertats de la patria ab lectura o recita-

cio deu sentir lo contengut en dita letra e pus avant quey podreu aplicar car preveure vostres grans ingenis poden aquest fet prosseguirse a instancia de multitut en la qual pot la dilacio procurar molta fredor e altres inconvenients que no ignorau e majorment que se ha plena certitut molts dels consellers e oficials de la dita Majestat ab continuat studi cerquen e procuren seminar zizania e diferencies per torbar la prosequucio de tant benefici de la cosa publica. O diabolich ofici e digne de molta pena la qual pus aquest fet es de Deus evitar nos deu en hun temps o altre. E per quant la diabolica suggestio podria gran nocument portar a aquest negoci metent divisio en la uuiforma voluntat que vuy es en aquest Principat es vist a nosaltres ans de tal inconvenient strenyer molt lo negoci en queus va tant com a cascu de nosaltres e per lo benefici de la patria e per la salut de cascu de vosaltres car no duptam si ço que Deus no placia seguia vosaltres e nosaltres e tot lo Principat seria durament flagellat e ab molta raho pus la virtut no seria exercida quant lo temps e loch ho comportaven eu requerien.

Per la dita vostra letra som certificats la Majestat del dit Senyor esser partida de Çaragoça ab la Senyora Reyna e lo Senyor Princep los quals romandran en Fraga e la sua Serenitat vendra en Leyda et cetera. Havemne molt plaher per quant havem sperança la sua Majestat essent entre nosaltres se placara e aconseguirem lo fi desijat ab tot que les prevencions de tal venguda no senyalen bon temps car la congregacio quis fa pera tres de febrer no occorrent necessitat al-

guna e essent lo terme de la cort tant prop nos pot fer a endreça daquest negoci o a bon fi algu e no es sino ajustar violacio de constitucions a violacio car empreniments e tals prevencions per entrar en cort prohibits son per constitucio pero venga la sua Majestat e fassa qualsevol experiencia de la virtut dels cathalans en aquest fet en que son illuminats per obra divina car sperança havem en Deus omnipotent qui la prossequucio daquest negoci ha fet axi principiar e continuar no desistira obrar fins al degut fi e lahor e gloria sua honor e servey de la Majestat reyal liberacio del Senyor Princep repos e benefici de la cosa publica daquest Principat.

Scriviunos en dita vostra letra una de les pus forts rahons que la dita Majestat fa en condescendre a les supplicacions fetes esser que la representacio vostra e nostra dona entendre als miradors la sua Serenitat cohartada portaria lo Senyor Princep en Leyda e que seria vist haver contrafet a leys de la patria et cetera. Quant al haver cantrafet se ha per notori e dupte no comporte e per tant es demanada reintegracio la qual entenem haver en totes maneras e crehem seria millor consellada la dita Majestat planament aquesta reintegracio li plagues fer e seria molt bon testimoni de la consciencia sua car molt facilment pot evenir no cuidantho que la sua Majestat contrafaria a leys de la patria e no comportant molta disputa de son jurament reparant lo fet a observancia plana de dites leys ne reportaria la sua Serenitat glorios nom e honros testimoni de la sua consciencia. Quant a la cohartacio

dita la sua Majestat pot parlar com li plau pero supplicacions a les gents no semblen cohartacions. Vosaltres simplement gracia demanants suplicat haveu e apres justicia demanada e si fer justicia de si mateix vol cohartacio nomenar loable es e virtut e la sua Majestat ab clemencia sua parlant excusar nos deu de justicia voler esser cohartat certificantvos Senyors com ans de rebre vostra letra volents nosaltres aquest negoci talment strenyer com necessari es sentits los tractats quis fan per dissolre la comissio per la cort feta sobre la prossequucio daquest negoci la qual es salvacio de tots haviem delliberada embaxada de XXXXV personas algunas daquest consell e altres de fora qui apres vosaltres e ab vosaltres instancia fahessen en aquest negoci e si ab aço recapte no haviem ni iria altre e altre fins tot lo Principat davant la sua Majestat sia. E certament si tarda conclusio donar a aquest negoci axi ho veura. La dita embaxada sera aqui ans de XIII de febrer. Entretant placia a vosaltres informar be e confortar los qui arribaran aqui pera tres de febrer en ofensio de les libertats de la patria e dan daquest negoci no vullen loch als empreniments donar. E som certs que ab la industria providencia e virtut vostre e ab los XXXXV qui seran tots persones de entrevenir en cort per cascun stament aquest fet stara tant corroborat que derogacio feta no li podra esser.

Apres a set hores de nit havem rebuda per Molins altra letra responent a la particio de vosaltres feta pera seguir la Majestat del Senyor Rey e star on lo Senyor Princep staria. Nous deveu meravellar de nostras

delliberacions e si en alguna part prenen alteracio car segons los avisos quens feu axi cove provehir. Lavors haviem que seria encastellat en Morella o Miravet e juxta aquell avis haviem provehit. Ara pus es a Fraga e haura forma de esser frequentadament visitat stant vosaltres en hun loch ho havem a molt plaer pregamvos pero molt sovin o tots o part segons veureu esser expedient lo visiteu. E placiaus pus la Majestat del Senyor Rey sia dins Cathalunya molt pus stretament suplicarla del que tant havem scrit certificantla de la multitut de la gent qui ira suplicar e importunarla si loch a vostras suplicacions consentir no vol. E avisaunos continuadament de tot lo que succehira com fins aci notablament haveu acostumat. Ens plauria nos scrivisseu de vostres parers sobre lo que fer se deu a obtenir lo exit desijat del que prosseguim incautantvos tots temps que duptam lo adolciment quis comença pendre segons scriviu no sia per temptar o trobar via e orde per exequutar millor las aspredats cominades car les obres qui son fetes e fan aço senyalen e coviden fernos star ab molta attencio. Perque placiausho tot be considerar. Ab la present vos trametem traslat de dues letres trameses per la Majestat del Senyor Rey al Senyor Princep perque de aquelles vos ajudets en vostres supplicacions e instancies eu quant bonament fer se puxa. E sia molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat vostra guarda e del negoci que acomanat vos es direccio bona. Dada en Barchinona a XXII de janer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Monserrat.—Los

diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

22 DE ENERO.

Se dió cuenta de varias cartas, y entre ellas de dos que el rey habia dirigido al príncipe, de las cuales se mandó sacar copia, todas las cuales son del tenor que sigue.

El Rey.

Illustre muy caro e muy amado fijo. Recebimos vuestra letra por aqueste vuestro ambaxador que nos embiastes e entendimos lo que dezir nos quiso de vuestra parte por expedicion de lo qual scrivimos al lugartinent de nuestro thesorero mandandole de recaudo en toda manera porque vos con la bendicion de Dios partays e vos vengays para Lerida donde para quatro de novembre a el plaziendo entendemos de ser como todo mas extenso por el dicho vuestro embaxador vos sera referido.. Dada en la villa de Fraga a XXIIII de octubre M. CCCC sexanta. — Rex Johannes. — Esta recibe por de mi mano. — Petrus Doliet secretarius.

Al muy illustre nuestro muy caro e muy amado fijo don Karles principe de Viana.

El Rey.

Muy Illustre Principe nuestro muy caro e muy amado fijo. Con correu que es venido del amado secretario nuestro mossen Barthomeu de Reus son venidas dos letras dirigidas a vos una del dicho mossen Barthomeu secretario e otra creemos de aquel vuestro qui alla sta. Embiamosvoslas con la present con las quales seredes informado del stamento de aquellos fechos. E muy Illustre Principe nuestro muy caro e muy amado fijo la bendicion de nuestro Senyor Dios e nuestra hayades. De la nuestra villa de Fraga a XXXI dias de octubre del anyo Mil CCCC sexanta. — Rex Johannes.

Post signatam. Recebimos vuestra letra embiamosvos las cautelas.letras de cambio e de avisos desempachadas como dalla nos han seydo embiadas. Rogamosvos que vos vengades lo antes que pudieredes a Lerida a donde nos seremos mediant nuestro Senyor Dios el martes que primero viene. Data ut supra. — Dominicus Decho secretarius.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de comissio de cort elegit.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Vuy entre II e III ores apres mig

jorn havem rebuda vostra letra de XVIII del present per Molins correu a la qual responem. Quant es en haver aqui retengudes e deputades les XXXXV persones associades a les XXVII primeres par a nosaltres haver usat de molta discrecio e saviesa e feta bonissima e perfeta obra. Quant es en la divisio de nosaltres deliberada on lo Senyor Princep restas aci o fos trames en altra part ja vos havem vuy scrit com los senyors Rey e Reyna e Princep son partits per anar a Fraga e de alli lo Senyor Rey tirara en Leyda e nosaltres partirem dema si a Deu plau e per diversos camins tirarem la lur via e digmenge prop vinent tots nos havem a trobar en Aytona per continuar nostre ofici e fer e complir vostra voluntat. Mas considerat que al parer nostre la fahena fa senyal de caminar per bon cami semble a nosaltres la virtut unida no deures dividir ans esser molt necessari star continuament tots on lo Senyor Rey sera e axi ho farem fins altrament per vosaltres sia scrit tant per la bona conduccio desijada del negoci quant per la salut de la persona del dit Senyor Princep lo qual ans de la recepcio de vostra letra haviem deliberat tots o part ab licencia de la Majestat del Senyor Rey visitar sovint de Leyda o de Aytona o de la on nos trobem. En aquest interim mossenyors se veura la intencio del Senyor Rey e per vosaltres que de tot sereu continuament informats pera esser deliberat lo que semblara necessari e util per aconseguir lo desijat fi. De totes les dites coses vos havem volguts avisar per tant com creem e vostra letra mostre la intencio de vosaltres era que lo dit Sen-

yor Princep fos encastellat o a Morella o a Miravet segons lo Senyor Rey havie per molts continuats dies significat. Pero pus la sua Majestat ha mes en exequucio portarlo en Fraga par a nosaltres la fahena comence pendre adolciment e no volriem la sua Altesa prenentho a molestia alteras alguna cosa. E ordonen vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables savieses ço que plasent lus sia. Scrita en Çarogoça a XX de janer any Mil CCCC sexanta hu. — A tota vostra ordinacio promptes los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de comissio de la cort elegit.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Apres que ab nostra derrera letra vos havem scrit de tot lo necessari fins a la hora lo Senyor Rey a propri motiu per hun home de son consell nos trames a dir havie delliberat fer anar la Senyora Reyna e lo Senyor Princep en Fraga e la sua Majestat tirarie en Leyda de que nosaltres haguem molt gran plaer e consolacio per quant los sentiments precedents que de la sua Altesa a boca e alias haviem haguts fahien demostracio segons per nostres letres sou stats certificats de portar lo dit Senyor Princep encastellar a Morella o a Miravet de que haviem causat en

nosaltres un tal abit de passio e tristor que aconortar nons era possible considerants que nostres supplicacions operacio alguna fructuosa no havien feta. E stants axi algun tant alegres per la dita nova de anar lo Senyor Princep en Fraga a XVIII del present a VI hores de nit arriba Auger de Casal correu ab vostra larga letra e altres coses en aquella mencionades de les quals havem hagut grandissimo plaer veents la molt loabla uniforma sforçada e inseparable unitat concordia e voluntat de tots e lo que be sanctament e deguda per defensio de les leys e libertats de la patria o alias es stat delliberat. Empero vist que lo Senyor Rey a propri motiu ha feta dita delliberacio e ja la ha mesa en exequucio com sia partit vuy mati e la Senyora Reyna e lo Senyor Princep ensemps los quals havem acompanyats fora ciutat ha paragut a nosaltres es començar cami de adolciment a la fahena portant lo dit Princep a una legua de la vegueria on fon detengut car menys havia a fer de alli aportarlo en Leyda. E hoydes algunes paraules a nosaltres reportades per homens be assenyalats del consell del dit Senyor Rey significants que la sua gran Altesa com sie en Leyda se metra facilment en algun cami de gracia e entendre en lo que li es demanat per justicia som entrats en pensament esser mes expedient sperar la lectura de dita letra en Fraga o en Leyda si a vosaltres mossenyors sera vist per no desviar la anada del dit Senyor Rey qui sens tot dubte de la dita letra haguera hagut molta molestia facilment fore commutada en altra part e loch en no poch dan e perill de la perso-

na del dit Senyor Princep e encara del fi desijat car una de las pus fortes rahons que lo Senyor Rey fa de no condescendre a nostres supplicacions es per quant diu que la representacio vostra e nostra farien creure als miradors que la sua Senyoria quasi cohartada hauria portat lo dit Senyor Princep en Leyda e mes que seria vist atorgar la sua real clemencia haver contrafet a les leys del Principat lo que no creu ab tot per nosaltres hi sia stat complidament satisfet. Per los sguarts dessus dits e considerat que al nostre parer la materia se dispon a cami havem fets aplegar los missatgers de aqueixa ciutat e de Leyda e de Perpinya als quals legida vostra letra e recitades les coses dessus dites e per ells comunicats a nosaltres certs rahonaments haguts ab lo Senyor Rey havem delliberat vosaltres mossenyors esser consultadors de totes les dites coses e suspendre lo efecte de vostra dita letra fins a tant per vosaltres sie altrament delliberat e ordonat. No creguen vostras reverencies nobleses magnificencies e honorables saviesas pusillanimitat ne altres rahons o causes haver dada causa a la consulta mas sols los respectes predits. Vosaltres mossenyors pensau en tot e triaune lo millor car ab jurament e sens nosaltres complirem tot lo que delliberareu e ordonareu. E notants alguns mots de vostra letra e per alguns particulars avisos no volem callar esser marevellats dirse nosaltres no haver dites e applicades a la Majestat del dit Senyor Rey ab deguts gests e continença totes les coses de que nos haveu scrit car del contrari per nostres letres e altrament conste. E lo que

ab vostra dita letra volieu fos dit al Senyor Rey la fidelitat e constancia dels cathalans esserse comprovades en sa reyal persona per lo ques attenta del net del Senyor Rey de inmortal recordacio molt ha per nosaltres li fon dit e moltes altres mes segons veureu en nostra letra de VIIII del present en aquell pas on diu mesclanthi alguns retrets dels serveys e fidelitat que aqueix Principat ha fets e mostrada a la sua Altesa vivint lo Senyor Rey son frare e apres et cetera. En la partida del Senyor Rey havem dit a la sua gran Altesa que sabuda la sua partida lo Principat de Cathalunya manave dir a la sua Altesa fore molt alegre e content ab la reyal persona la Senyora Reyna Illustre Princep e Infants anassen e stiguessen en tot loch continuament e que placia a nostre Senyor Deu dispongue en lo seu cor qui deu star en sas mans e poder tals delliberacions que sien altrament a contentacio e consolacio de aqueix Principat que no son stades fins vuy. E lo dit Senyor Rey ha respost que juxta la delliberacio sua hira en Leyda e aqui se asseura a totes coses veure e provehir e aquesta es la sua intencio jatsia dix lo dit Senyor Rey per alguns sie dit lo contrari. Certificantsvos mossenyors com lo dit Senyor Rey ha manades moltes letres pera vosaltres e moltes universitats e persones de aqueix Principat. Ab aquelles veureu llur afecte. Nosaltres partirem dema si a Deu plaura per tirar la sua via. E ordonen vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables savieses lo que plesent lus sie. Scrita en Çaragoça a XX de janer any Mil CCCC sexanta hu. — A tota vostra ordi-

nacio promptes los embaxadors del Principat de Cathalunya.

24 DE ENERO.

En la sesion de este dia se acordó expedir los despachos que á continuacion se insertan.

Al reverendissimo Pare en Christ e senyor lo Patriarcha de Alexandria administrador perpetuu del bisbat de Urgell.

Reverendissimo pare en Christ e Senyor. Per altres havem scrit a vostra molt reverend paternitat que per coses concernents gran servey de la corona reyal liberacio de la persona del Senyor Princep defensio de libertats e privilegis e benefici grandissimo de la cosa publica de aquest Principat plagues a la dita reverendissima P. V. esser aci certa jornada queus significavem la qual cosa crehem la dita V. R. P. no ha pogut cumplir de algun just impediment impedita. E com reverendissimo Senyor los afers prenguen quiscuns dies tal augment que es pertinent e necessari tots los poblats en aquest Principat homens de condicio desijants lo servey de la corona reyal liberacio de la persona del dit Senyor Princep defensio de libertats e privilegis e benefici de la cosa publica esser e trobarse aci en lo tractar dels dits negocis per tant Senyor

ab la major afeccio que podem vos pregam e encarregam per quant V. reverendissima P. e la casa vostra james no acostuma fallir al servey e honor de la dita corona reyal e a defensio de libertats e benefici de la patria placia a la dita R. P. V. ab aquella major celeritat que pora venir e attenyer aci per la tanta necessitat que occorre. E aço Senyor molt reverend ultra que sera fer lo degut e lo a que la vostra condicio vos convida tots nosaltres que aci som vos ho haurem a singular complascencia. E si la dita V. P. encara era impedita per algun tal cars que bonament venir no pogues vos placia al menys trametre en nom vostre persona qui per vostra Senyoria entrevingua en aquests afers a fi que algu represente vostre loch e aquell no sie vacuu lla hon entreve tota Cathalunya ab hun animo e voler en la prossequucio de aquest negoci. E tingaus reverendissimo pare en Christ e Senyor la Sancta Trinitat en sa guarda. Scrita en Barchinona a XXIII de janer del any Mil CCCCLXI.—A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. En nostro consell son deliberades algunes coses concernents grantment servey de Deu e de la Majestat del Senyor Rey e gran repos e benefici de aquest Principat e conservacio dels

privilegis e libertats atorgades als poblats en aquell en les quals coses es entrevengut lo vostre sindich lo honorable En Johan Agullo al qual com sia persona intelligent savia e disposta e en aquests afers conexem sa bona e gran afeccio a honor de aqueixa ciutat habenli dat carrech de aquelles vos scriva e informe largament. Pero vos pregam e encarregam molt stretament que aquelles coses de que lo dit vostre sindich vos scriura vos placia promptament deduir e metre en exequucio per los dits sguarts. E sia molt honorables e savis senyors vostra guarda la Sancta Trinitat. Dada en Barchinona a XXIII de janer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. Pi abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

Als molt honorables e molt savis senyors los consols de la vila de Perpinya.

Molt honorables e molt savis senyors. Apres que los embaxadors vostres son stats aci e ab ells ensemps e los altres per nosaltres convocats sobre los afers arduus de aquest Principat qui de present occorren havem comunicat de moltes coses havents sguart als dits afers es prevengut a noticia nostra tant per avis quen havem hagut dels embaxadors de aquest dit Principat qui son ab lo Senyor Rey quant encara per la experiencia que lo dit Senyor Rey havia scrit particularment a moltes persones del dit Principat encarregant é manantlos sien en Leyda a III del mes de febrer

prop vinent hon sera la sua Altesa la qual cosa seria vista significar que lo dit Senyor Rey vulla prevenir aquests tals a fi que a la jornada de la cort per obra de aquests prevenguts fos revocada la comissio a nosaltres feta a prosseguir la liberacio del Senyor Princep la qual cosa si ço que Deus no vulla a fi venie poden veure les savieses vostres quants inconvenients portaria car primerament seria frustrada la liberacio del dit Senyor Princep en la qual tant e tant gran interes recau a aquest Principat e a tots los regnes e dominis de la corona reyal restaria les. e prejudicat aquest dit Principat en ses libertats e privilegis e altres inconvenients ne serien apparellats qui no afreturen esser explicats a vosaltres qui aquells poden assats preveure ne la cosa redundarie a servici del dit Senyor Rey jatsia la sua Altesa informada per inichs consellérs de present ne crega lo contrari. Per tant es sumament necessari a la jornada de la cort qui es a XIII del dit mes de febrer esser lla los sindichs de les universitats e stament reyal e entre les altres universitats de aquexa qui tant compren en lo dit Principat per fer sobre aço la part e instancia deguda. Sobre aço havem parlat als dits embaxadors vostres e volgut dells saber si han potestad per entrevenir en la dita cort e apres que havem dells sabut que no haurien tal poder havem deliberat scriure a les savieses vostres segons per semblant scrivim a les universitats altres. Pregamvos donchs molt honorables e molt savis senyors vullats de continent crear vostres sindichs per intervencio de la dita cort ab potestat e comissio qual

lo benefici de aquests afers e la bona voluutad que fins aci mostrada hi havets e de vosaltres tots temps se spera exhigexen e requiren. E per quant aquests senyors de embaxadors vostres aci tramesos son de molta saviesa dotats e per lo que aci han vist e comunicat en aquests afers son grantment de aquells abeurats seria vist a nosaltres salva vostra deliberacio que seria molt util cosa a ells esser dada la potestat dessus dita. Pero com que sia a vosaltres vist vos placia en totes maneres provehir que aquests o altres sindichs vostres a la dita jornada e apres tant quant sia necessari no fallesquen. E aço ultra que sera fer lo comu benefici de tot lo Principat al qual quiscuns devem esser convidats vos ho haurem a complascencia molta. Tingaus molt honorables e molt savis senyors la Sancta Trinitat en sa guarda rescrivintnos de ço queus placia. Scrita en Barchinona a XXIII de janer any Mil CCCC sexanta hu.—A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostre honor.

Als molt nobles e molt magnifichs senyors los XV elets per lo stament militar del comdat de Rossello.

Molt nobles e magnifichs senyors. Nosaltres ab summa vigilancia dia e nit entenem circa los afers concernents servey de la corona reyal liberacio de la persona del Senyor Princep defensio de libertats e privilegis e repos e benefici de la cosa publica de aquest Principat. E havem hagut singular plaer de vostra

creacio de consell que a la matexa fi de vosaltres es aqui feta segons que daquestes coses ya vos havem scrit per altres. E com aquests afers fins aci no hagen lo repos que tots desijam ans quiscun dia prenguen tal augment que es mol necessari entendre en aquells ab sobiran studi hoc e que vosaltres e nosaltres tots ensemps fossem e siam en hun loch per fer unes matexes deliberacions en les coses que occorren les quals essents axi dispersos bonament fer no poriem per tant vos pregam e encarregam ab la major afeccio que podem que tots vosaltres si bonament se pora fer sino la major part vullau attenyer e venir aci per entrevinir en los dits afers e dir e consellar en aquells lo que a vosaltres vist sia. E aço sera molt benifici dels dits afers e gran plaer e consolacio a tots nosaltres per quant vehem e sabem que son tals e comprenen tant en aquest Principat que meritament deuen esser en aquest loch hon es al present tota Cathalunya. Placiaus senyors quiscuns ab bon animo dispondreus a aço per quant e vosaltres e los vostres haveu acustumat tots temps sentirvos de la honor de la corona reyal e de la defensio e benefici de la cosa publica e de les libertats e privilegis de aquella la qual vuy sta en tanta necessitat e stretura que no es momoria de homens james fos en tal congoxa. Perque li vullau subvenir e occorrer degudament e en tals casos fallir en forma alguna no vullau ans molt prest vullau açi esser com dit es per pus promptament fer lo que honor e servey sia de la reyal corona liberacio de la persona del Senyor Princep observacio de privilegis e libertats repos

e benefici de la dita cosa publica. E tingaus molt nobles e magnifichs senyors la Sancta Trinitat en sa guarda. Dada en Barchinona a XXIII de janer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat apparellats a vostra honor.

24 DE ENERO.

Se hizo lectura de las dos siguientes cartas:

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors é de gran providencia. Vostra letra havem rebuda de XVIII del present ab la qual feu mencio que per la gran occupacio dels afers que tots prosseguim nons haveu pogut plenament respondre als caps de una letra nostra de XIIII del mateix avisantnos de la resposta feta per vosaltres a mossen Luis de Vich e del incomutable proposit que vosaltres e vostre consell e aquexa ciutat e son consell havets e han en la prossequucio de dits afers hoc e com darrerament havets scrit als embaxadors strenyentlos et

cetera. Lo qual avis vos regraciam molt crehents que vostres delliberacions e apuntaments procehint vostre madur consell son loablement fetes per los respectes e motius ja en altres precedents letres contenguts los quals aquest Principat e vosaltres mouen. Placiaus com abans vos sera vist temps covinent e rahonable avisarnos dels motius contenguts en vostra dita letra tramesa als embaxadors per ço que lo nostre creure dessus mencionat sia roborat ab mes assentir e justificacio car per la gran afeccio que havem lo dit Principat e libertats de aquell sien conservats per los quals nos plau eus oferim tot traball comportar e per esserhi mes promptes nos som strets ara novament ab jurament no ixir de la present vila. Aci es stat mossen Guillem Ramon Darill lo qual ha parlat ab los consols e consell general de aquesta vila. Creem que per dits consols e consell serets avisats de lur deguda resposta. Ab los del nostre stament no ha parlat generalment es ver que ab alguns del dit stament e ab la mes part de nosaltres quinze elegits ha parlat en particular avisantvos que ha sentida la voluntat nostra no esser separada de la vostra. Als caps de dita nostra letra a que per le gran occupacio no haveu pogut plenament respondre vos placia rescriurens e fer tota delliberacio que fer se puga que nostre embaxador lo magnifich mossen Dalmau dez Volo sia en la memoria de queus havem scrit, E per semblant en les altres coses contengudes en lo memorial interclus en nostra dita letra. Nosaltres prosseguint nostre proposit scrivim al dit nostre embaxador que tostemps se aderes-

qua en les supplicacions e actes que per dits embaxadors seran fets. E ordonen vostres grans reverencies nobleses magnificencies e honorables savieses so que plasent los sera. E sia molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors vostra proteccio e guarda. Dada en Perpinya a XVII de janer del any Mil CCCCLXI. — Lo viscomte de Roda. — Los elets per lestament militar del comdat de Rossello residents en Perpinya prests a vostra ordinacio.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat en Barchinona.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Dues letres vostres havem rebudes la una de vosaltres senyors de deputats de VII del present ab copia interclusa de una letra dels embaxadors de aquest Principat sobre les coses per aquells fetes per la liberacio e delliurament del Senyor Princep e laltra de vosaltres e del consell elegit en virtut de la comissio de la cort feta a VIIII del dit e present mes per les quals largament restam informats de tot lo que es stat fet per los dits embaxadors del Principat en instar e suplicar la Majestat del Senyor Rey de la liberacio del dit Senyor Princep e de la resposta e respostes quels son stades fetes per lo dit Senyor Rey e de les coses que per aquell los son stades dites e allegades e de les satisfaccions e replicacions per aquells

fetes e del gran treball cura e sollicitut que fan e del punt en que son los dits fets e desijavem molt saber les dites coses regraciantvos com nos ne haveu informats suplicants nostre Senyor Deu vulla lo cor del Senyor Rey inclinar a tota clemencia sobre los dits fets e metigar e induhir a fer en aquells lo que es suplicat e supliquen los dits embaxadors per manera los privilegis e libertats del dit Principat sien conservats e se obtinga liberacio e delliurament del dit Senyor Princep e reintegracio e reparacio dels greuges e prejuhis que en aço son stats fets segons vosaltres e totes les universitats e altres del dit Principat tots concordes desijen. Certificantsvos com som e romanim molt aconsolats de les coses quens haveu scrites en la dita letra de VIIII del present e del virtuos sforç que per vosaltres se fa a reparacio sosteniment e conservacio dels privilegis e libertats de aquest Principat e de la unitat e concordia de tot lo Principat ab la qual aquesta causa ab hun animo es prosseguida supplicants nostre Senyor Deu vos done tal consell e tanta virtut que provehescau e façau en les dites lo que sia a lahor e gloria sua e servey del Senyor Rey benefici e repos de la cosa publica de aquest Principat e liberacio e delliurament de la persona del dit Senyor Princep. Certificantsvos mes com en aquesta ciutat per gracia divina tots som de hun animo de hun cor e de una voluntat que sia prosseguida e continuada la instancia ques fa a reparacio sosteniment e conservacio dels dits privilegis e libertats e liberacio del dit Senyor Princep en les quals coses aquesta ciutat no ha

deliberat fallir com veja aquellas esser de tan gran importancia com puxen esser segons per vosaltres nos es scrit ne ha entre nosaltres diferencies algunes en fer la dita prossequucio e voler que aquellas faça ans tots ab gran voluntat desijam sia en les dites coses per vosaltres fet e provehit tot lo que sia necessari a obtenir debita reparacio dels dits greuges e prejuhis per res menys deguts e pertinents havents ferma confiança que les coses que per vosaltres se fan es faran en los dits fets son e seran a total benefici e repos de aquest Principat. E jatsia en aquesta ciutat sia stat trames per lo dit Senyor Rey En Pau Rossell scriva de racio ab letra de creença suplicantnos per moltes causes com al dit Senyor Rey es cosa molesta les missatgeries que per la dita raho li son fetes significant que son e poden esser occasio de mes mal e a fer creure als circumvehins que Cathalunya seria contraria al Senyor Rey e incitarlos a guerra contra sa Senyoria e contra ses terres e regnes exortant amonestant e encarregantnos volguessem cessar de fer les dites missatgeries e ferne tornar los missatgers que per la dita raho eren stats tramesos. Empero aquesta ciutat ha deliberat tornar tramettre a vosaltres lo honorable En Francesch Burgues ciutada de aquella axi com per vosaltres nos era stat scrit ab poder e instruccio de entrevenir ensemps ab vosaltres e los altres convocats en les coses que sien necessaries fer sobre los dits fets e no fem dupte que per vosaltres nos puxa fer e esser feta la dita convocacio per les causes dessus dites e altres per vosaltres scrites. Certificantsvos com

som e serem prests tots temps esser unanimes e concordes ensemps ab vosaltres a entendre en lo benifici de la cosa publica a reparacio sosteniment e conservacio dels privilegis e libertats de aquest Principat segons havem dit. E no diem pus per la present sino que vostres reverencies noblesas magnificencies e honorables savieses ordenen ens rescriuen tot lo que plasent los sia. E tinga aquelles la Sancta Trinitat en sa continua proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a quinze de janer del any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio molt promptes e appareilats los procuradors de Tortosa.

25 DE ENERO.

Despues de haberse publicado la eleccion de los cuarenta y cinco embajadores que debian agregarse á los quince ya enviados, para interceder por el Principe y exigir su libertad, se acordó despachar las cartas que siguen:

A mossenyer molt magnifich En Felip Albert donzell.

Mossenyer molt magnifich. Com per lo benefici dels afers quels son acomanats per la cort general de Cathalunya convocada en Leyda hajam deliberat de fer embaxada de XXXXV persones XV de quiscun stament trametedores al Senyor Rey ultra los XV embaxadors qui ja son ab sa Majestat per los dits afers e en lo nombre dels XXXXV siats vos elegit entre los

altres del vostre stament per tant vos pregam e encarregam per quant desijats lo benavenir dels dits afers que lo jorn de Nostra Dona del mes de febrer prop vinent siats personalment en la vila de Tarrega per esser e agregarvos ab los altres qui partins de açi seran la dita jornada en la dita vila e per continuar daqui avant lo cami e prosseguir la dita embaxada. E de continent trameteu aci procurador ab poder vostre bastant de rebre e fer apocha de la bestreta queus sera feta per lo carrech de la dita embaxada. Data en Barchinona a XXV de janer del any Mil CCCC sexanta hu. — A P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya en Barchinona apparellats a vostra honor.

Als molt honorables e savis senyors los consols de la vila de Perpenya.

Molt honorables e savis senyors. Per benefici dels afers quens son acomanats per la cort general de Cathalunya convocada en Leyda dels quals per diversos vos havem scrit es stat deliberat de fer embaxada de XXXXV persones XV de quiscun stament trametedores al Senyor Rey ultra los XV embaxadors qui ja son ab sa Majestat per los dits afers. E en lo nombre dels XXXXV son stats elegits dos dels embaxadors vostres qui haviats aci tramesos ço es los honorables En Thomas Taqui e En Francesch Pericoles segons veureu per copia de la nomina de tots los XXXXV. Lo terç vostre embaxador restara açi ab nosaltres e en nostre

consell perque hi represente aquexa universitat. Les dites coses vos havem volgut significar e pregarvos queus placia donar poder als dits dos vostres embaxadors qui lla hiran perque en nom de aquexa universitat per benefici dels dits afers puxen entrevenir en la cort general qui a XIII del mes de febrer prop vinent se ha a continuar. E sia molt honorables e molt savis Senyors la Santa Trinitat vostra guarda rescrivintnos ço queus placia. Data en Barchinona a XXV de janer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del general de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

La nomina dels XXXXV es dins la present.

Als molt honorables senyors los jurats de la vila de Besolu.

Molt honorables senyors. Com per benefici dels afers quens son acomanats per la cort general de Cathalunya convocada en Leyda hajam deliberat de fer embaxada de XXXXV persones XV de quiscun stament trametedores al Senyor Rey ultra los embaxadors qui ya son ab sa Majestat per los dits afers e en lo nombre dels dits XXXXV sia stat deliberat de sindich vostre e de aquexa universitat entre les altres universitats reyals e hajam entes a dir que ja havets vostre sindich en cort del dit Senyor Rey hu quis diu Bernat Ornos per tant vos pregam e encarregam per quant desijats lo benifici dels dits afers que per vostres letres de continent scrivats al dit vostre sindich ques

agregue al nombre dels dits altres embaxadors los quals a III del mes de febrer prop vinent seran en la ciutat de Leyda e hauran manament de rebre e acceptar lo dit vostre sindich en companyia luri E si tal sindich no hi haviets ne vullats de continent fer e recrear e serali feta bestreta com als altres sindichs de les altres universitats los quals son tramesos per aço. Dada en Barchinona a XXV de janer del lany Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

Al molt honorable e honest religios frare Roger Çariera comanador de Granyena.

Molt honorable e honest religios. Com per benifici dels afers quens son acomanats per la cort general de Cathalunya convocada en Leyda hajam deliberat de fer embaxada de XXXXV persones XV de quiscun stament trametedores al Senyor Rey ultra los XV embaxadors qui ya son ab sa Majestat per los dits afers e en lo nombre dels dits XXXXV siats vos elegit entre los altres del vostre stament per tant vos pregam e encarregam per quant desijats lo benavenir dels dits afers que lo jorn de Nostra Dona del mes de febrer prop vinent siats personalment en la vila de Tarrega per esser e agregarvos ab los altres partints de aci seran la dita jornada en la dita vila e per continuar de aqui avant lo cami e prosseguir la dita embaxada e continent trameteu aci procurador ab poder vostre

bestant de rebre e fet apocha de la bestreta queus sera feta per lo carrech de la dita embaxada. E sia molt honorable e honest religios la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XXV de janer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

Als honorables senyors los consellers de la vila de Berga.

Honorables senyors. Com per benefici dels afers quens son acomanats per la cort general de Cathalunya convocada en Leyda hajam deliberat de fer altra embaxada de XXXXV persones ço es XV de quiscun stament per trametre al Senyor Rey ultra los XV embaxadors qui ja son ab sa Majestat per los dits afers e en lo nombre de les XV universitats eletes per lo bras reyal sia aquexa universitat per tant vos pregam e encarregam molt stretament per quant desijats lo benifici dels dits afers elegiats e trametats aci alguna persona disposta ab poder bestant de entrevenir en la dita cort per esser e agregarla e partir ab los altres qui ya son aci per poder esser lo jorn de Nostra Dona de febrer prop vinent en la vila de Tarregua e daqui avant prosseguir lo cami e la dita embaxada car aci li sera feta la bestreta per lo carrech de la dita embaxada. E vullau aço de continent metre en obra per quant lo temps no soste dilacio alguna. Dada en Barchinona a XXV de janer any Mil CCCC sexanta hu. —

A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

Als molt nobles e molt magnifichs senyors los quinze elets per lo braç militar del comdat de Rosselló residents en Perpinya.

Molt nobles e magnifichs senyors. Vostra letra havem rebuda a XXIIII del present a la qual vos responem que lo tancar dels portals de aquesta ciutat no es cosa nova car molt soven se tanquen e aço per obviar que ores captades los drets de la ciutat e encara de les Generalitats no sien fraudats. E de les barreres dels sperons es la matexa occasio car certament molts e moltes giren la cara e la voluntat en fraudar los dits drets segons los arrendadors e collidors dels dits drets han feta relacio e clamor. E sia molt nobles e molt magnifichs senyors lo Sant Sperit vostra guarda. Dada en Barchinona a XXV de janer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Monserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

Als molt honorables e savis senyors los capitol e canonges de la Seu de Tortosa.

Molt honorables e savis senyors. Com per benefici dels afers quens son acomanats per la cort general de Cathalunya convocada en Leyda hajam deliberat de

fer embaxada de XXXXV persones XV de quiscun stament trametedores al Senyor Rey ultra los XV embaxadors qui ya son ab sa Majestat per los dits afers e en lo nombre de les dites XV persones del vostre stament sia elegit hun sindich de aqueix vostre capitol e jatsia lo honorable micer Francesch Climent qui aci fonch per vosaltres trames en sa partida nos presentas en son loch micer . . . . . . Miralles concanonge vostre per entrevenir aci pero no ha algun poder e per ço ara es necessari haverhi persona qui vaja ab los dits altres embaxadors a la dita Majestat del Senyor Rey ab poder de entrevenir en la cort per aqueix capitol si obs es per ço vos pregam e encarregam molt stretament que encontinent elegiau alguna persona qui segons es dit vaje ab los dits altres embaxadors e sia en la vila de Tarrega lo dia de Nostra Dona de febrer prop vinent per agregar e anar ab los altres embaxadors e presseguir la dita embaxada e si aci la dita persona no vindra enviu algu ab poder bastant de fer apoca e rebre la bestreta que li sera feta per lo carrech de la dita embaxada. E en aço vullau prestament provehir car no sofer dilacio. Dada en Barchinona a XXV de janer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Monserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor prests.

Al reverendissimo pare en Christ e senyor patriarcha de Alexandria administrador perpetuu del bisbat de Urgell.

Reverendissimo pare en Christ e senyor. Jatsia per altres hajam scrit a V. R. P. queus plagues venir aci quant abans fos possible per les rahons en aquelles contengudes e si per alguna indisposicio de vostra reverendissima persona noy podia venir vos plagues enviar alguna persona qui en vostre loch fos aci segons en les dites letres se conte e com ara per benifici dels dits afers hajam deliberat fer altra embaxada de XXXXV persones ço es XV de cascun stament per enviar a la Majestat del Senyor Rey ultra los XV embaxadors qui son ab sa Majestat per los dits afers e en lo nombre de les dites XV persones del vostre stament hajam elegit V. R. P. e siam avisats hauria alguna indisposicio lo que molt nos desplau per ço pregam e encarregam a vostra senyoria vos placia elegir e enviar alguna persona qui en loch vostre vaja en la dita embaxada ab poder si obs es entrevenir en la cort e prestament sia aci o a Tarrega per lo jorn de Nostra Dona de febrer prop vinent e daqui avant per justarse e venir als altres qui hi seran lo dit dia e prosseguir lo cami e la dita embaxada. E entretant la persona que hi trametreu enviu procura açi a algu ab poder de fermar apoca e rebre la bestreta que li sera feta per lo carrech de la dita embaxada. E sia reverendissimo pare en Christ e senyor la Sancta Trinitat guarda de vostra reverendissima persona la qual nos rescriva lo que li placia. Scrita en Barchinona a XXV de janer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la

cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

26 DE ENERO.

En esta sesion se dió lectura de las siguientes cartas:

Al venerable religios magnifichs e amats nostres los diputats del Principat de Cathalunya.

Lo Rey.

Venerable religios, magnifichs amats e feels nostres. Per causes molt urgents e per evitar altres majors perills scandels e inconvenients que staven apparellats redundant en gran deservey nostre e dan de la cosa publica de tots nostres regnes e terres e no veent que altrament si pogues bonament donar remey condecent per nos stant en la ciutat de Leyda fon manada detenir en nostre palau la persona del Illustre Princep don Carles nostre fill lo qual apres havem portat ab nos en nostra cort. Es veritat que segons havem compres per alguns se diria que la detencio del dit Princep e altres anantaments serien stats fets contra forma de les constitucions de Cathalunya privilegis e libertats de aquella ço que a Deu no placia car la experiencia evidentment ha demostrat que tenint carrech de la loctinencia general del Serenissimo Rey nostre frare de inmortal memoria en aquests seus regnes e

Principat de Cathalunya tots temps supplicam la Majestat sua e tant com fou en nos foren mantengudes les libertats dels dits regnes e Principat e apres que per gracia de nostre Senyor Deus havem succehit en los dits regnes e Principat ab molta libertad e promptissima voluntat havem confermat los furs constitucions privilegis e libertats de cascun dels dits regnes e Principat mantenguts e observats aquells e aquelles e fetes e acordades moltes altres gracies e axi es voluntat nostra de fer e prosseguirho. En cas empero ques pretenes esser stada feta alguna cosa en contrari ço que no es al juhi nostre sobre la detencio del dit Princep e altres actes apres subseguits que sia contra les constitucions privilegis e libertats del dit Principat ab bon consell e digesta deliberacio nos ho manarem tornar a degut stament e axi ho havem ofert tots temps a les quinze persones a nos trameses e als missatgers de Barchinona e a totes altres persones quens han de aço supplicat e a Deu no placia que ab leys de Spanya ne altres leys haguessem a judicar ne reglar la justicia en aqueix Principat nostre sino ab les constitucions de Cathalunya usatges de Barchinona privilegis e libertats del dit Principat e aço ab tota veritat havem respost ab molta moderacio e mansuetut e no ab gest feroz ne iros ne ab cominacions que per nos sien stades fetes al dit Principat per fer aquesta instancia. Havemvos volgut significar les coses demunt dites perque siau avisats de la bona intencio nost a ab proposit de partir de aci e esser personalment Deu volent en la ciutat de Leyda a tres del mes de febrer prop vi-

nent per entendre en los dits afers e donar tant com en nos sia deguda conclusio en aquells e encara scrivim als prelats magnats e altres persones de reputacio del dit Principat que sien alli a la dita jornada e a les ciutats e universitats de aquell quey trameten. Dada en Çaragossa a XVIIII de janer del any Mil CCCC sexanta hu. — Rex Johannes.

Als molt reverend egregi nobles e magnifichs mossenyors los diputats de Cathalunya e consell.

Molt reverend egregi nobles magnifichs mossenyors. Sus ara per los consols de aquesta vila nos es stat referit com per mitja de hun home qui es vengut de aquexa ciutat ses mes orde en aquella en cautar los portals e gordar aquells com encara en fer barreres en los sparons de llavant e de ponent e altres coses de guarda de que stam molt admirats si axi es que es la causa. Placiaus del ver volernos certificar per lo mateix correu e de totes altres coses per lo present necessaries. E ordenen vostres reverencies nobleses magnificencies lo que plasent los sera. Dada en Perpinya a VIII ores de nit dissapte a XXIIII de janer any Mil CCCC sexanta hu. — Lo vezcomte de Roda. —Los XV elets per lestament militar del comtat de Rossello residents en Perpenya prests a ordinacio vostra.

27 DE ENERO.

Los cuarenta y cinco embajadores nuevamente elegidos prestaron el debido juramento, segun la fórmula que aquí se copia: y luego se leyó una carta que se habia recibido de los jurados de Mallorca.

Primo juraran solemnament de tenir servar e complir les instruccions que per los dits senyors diputats e consell donades los seran e mes fer e complir tot ço e quant ara de present en llur partida o apres per letres dels dits mossenyors diputats e consell los sera significat injungit e manat.

Item los dits embaxadors en virtut del dit sagrament prometran que partints de la present ciutat los que açi se atrobaran partiran ço es lo senyor vezcomte Dilla ab deu cavalcadures e cavalcadors o de deu en sus e los abats e nobles ço es quiscu dells ab vuyt cavalcadures e cavalcadors o de vuyt en sus. E los procuradors e sindichs de prelats e de capitols e cavallers e gentils homens e encara los sindichs de universitats ço es quiscu dells ab cinch cavalcadures e cavalcadors o de cinch en sus. E lo dit nombre de cavalcadures e cavalcadors tendran continuament a llur cost e despesa durant la present embaxada e ab lo mateix nombre de cavalcadures e cavalcadors sos-

tenguts tota vegada a llur cost e messio com dit es tornaran quant los sera manat en la present ciutat de Barchinona e que fins los sia manat no derencliran la present embaxada ne desistiran la prossequucio de aquella.

E mes prometran en virtut del dit jurament que dilluns prop vinent per tot lo dia seran en Tarrega e partiran lo dimarts apres seguent e intraran en Leyda.

Als molt reverend e magnifichs mossenyors e de gran providencia los diputats del Principat de Cathalunya residents en la ciutat de Barchinona.

Molt reverend e magnifichs mossenyors e de gran saviesa. Per la relacio a nosaltres feta per micer Barthomeu de Veri missatger de aquest regne novament vingut de Barchinona som stats informats de la singular e molt notable embaxada que per vostres reverencies per part del insigne Principat de Cathalunya es stada eleta e tramesa a la Majestat del Senyor Rey sobre la detencio de la persona del Senyor Princep e de altres singulars actes e provisions per vostres gran savieses per part de aqueix Principat fetes. E jatsia nostra intencio sia que aquest regne faça aximateix en aço lo ques pertany de fer suplicant tostemps al dit Senyor Rey axi com se pertany de vassalls e subdits a llur rey e senyor empero segons forma del regiment de sort e de sach per nosaltres jurat e per lo qual se regex aquest regne lo gran e general consell de aquest regne novament elet per sort sens lo qual no

podem fer algunes determinacions en actes ten ponderosos nos pot congregar per jurar fins lendema de la festa de sant Julia e per ço abans de aquell dia no podem fer alguna cosa. E perque desigam molt saber e sentir si alguna cosa se ha innovada en aquella materia pregam molt afectuosament a vostres grans reverencies e savieses que per vostra letra nos vullau avisar de ço que fins a la jornada sera fet e sentireu. E aço haurem a molt grat a vostres grans savieses oferintnos apparellats a tot lo que plahent vos sia de nosaltres. E tingaus mossenyors la Sancta Trinitat en sa guarda. Scrita en Mallorques diluns a sinch del mes de janer del any Mil CCCCLXI. — A vostre honor prests los jurats de la universitat e regne de Mallorques.

28 DE ENERO.

En esta sesion se dió cuenta de las varias cartas que á continuacion van insertas:

Als molt reverend magnifichs e honorables mossenyors los diputats de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables mossenyors. Precedent debita comanda aquesta universitat tramet lo portador de la present sindich de aquella per causa de la celebracio de les corts per intervenir en aque-

lles. E per quant ha a conferir ab vostres molt gran reverencia e honorables savieses de les quals aquesta universitat sta confiada en lo be avenir nos tardarien aquell vos suplicam hous placia haver per recomenat en lo que ab vostres reverencia e honorables savieses haura a conferir per lo be avenir de aquesta universitat. E manen vostres reverencies e honorables savieses de aquesta dita universitat ab fiança de complir tot lo a elles plasent. E sia la Trinitat Sancta vostra salvifica proteccio. Scrita en Busulu a XXIIII de janer any Mil CCCC sexanta hu. — Molt reverend e honorables mossenyors qui en gracia vostra se comanen los jurats de Busulu.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut del poder de la cort elet e assignat en Barchinona.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Certificamvos com havem rebuda una letra closa del molt alt Senyor Rey de XV del present ab la qual nos scriu que a tres de febrer prop vinent sa Senyoria sera en la ciutat de Leyda per donar sossech e repos e entendre en lo benifici del Principat de Cathalunya e servey de sa Majestat encarregantnos que per al dit dia trametam a la dita ciutat de Leyda una persona ab la qual puxa parlar sobre les dites coses e que en aço no haja falla que cosa sera quens reputara en acceptissimo servey. E perque mils puxam prove-

hir sobre les dites coses es estat delliberat vos ne striguessem e haguessem sobre aquelles lo consell vostre. Per tant vos supplicam molt afectuosament nos vullau scriure del vostre parer e intencio e lo que consellau degam fer sobre les coses dessus dites e aço molt prestament per tal que si ho consellareu a la dita jornada puxam haver feta la provisio deguda. E rescrivennos vostres reverencies e magnificencies tot lo que plasent los sia. Les quals tinga la Sancta Trinitat en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XXVI de janer del any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio promptes e apparellats los procuradors de Tortosa.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Apres que ab nostra derrera letra vos havem scrit de tot lo necessari fins a la hora lo Senyor Rey a propri motiu per hun home de son consell nos trames a dir havie delliberat fer anar la Senyora Reyna e lo Senyor Princep en Fraga e la sua Majestat tirarie en Leyda de que nosaltres haguem molt gran plaer e consolacio per quant los sentiments precedents que de la sua Altesa a bocha e alias haviem haguts fahien demostracio segons per nostres letres sou stats certificats de portar lo dit Senyor Princep encastellar a Morella o a Miravet de que havie causat en

ta forma dels usatges constitucions e libertats de la patria jurades observar per la dita Majestat. E apres tantes instancies veu per efectes lo dit Principat en tant temps no haver pogut trobar en lo conspecte de dita Majestat gracia ne justicia ab humil reverencia de dita Majestat parlant ans ha vist per experiencia lo dit Principat moltes fames de gents darmes meses e altres demostracions esser stades fetes molts consellers e oficials de la sua Majestat esser anats per lo dit Principat suscitant gents e procurant que nos pogues prosseguir la peticio de gracia o justicia. Quantes zizanies han temptades seminar. Quantes coses han dites per procurar e suscitar divisions en lo dit Principat. Notori es en gran ofensa del ofici pertinent a reyal Majestat. Veuse mes avant per experiencia innumerables letres en forma instilada esser anades per Cathalunya demanants moltes gents per a III de febrer lo que dignament porta gran admiracio. Vistes douchs e considerades totes aquestes coses e moltes cominacions qui publicament son exides e van per la terra semble al dit Principat molt diligentment e ab aquell sforç ques merex es pertany deure attendre a la sua indemnitat e virtuosament procurar ab migans deguts e pertinents esserlos complit ço que justament e pertinent han demanat e per ço encara treballant e fatigantse havent sperança a conseguir lo degut han los cathalans tramesos e a la primera embaxada ajustat nombre de XXXXV persones les quals ensemps ab les primeres XV prostrats e molt humilment altra e altra vegades han supplicada la dita Altesa li plagues atorgar e a

efecte deduhir les coses tantes vegades degudament suplicades e demanades les quals per raho e justicia exaudides e a efecte deduhides esser degueren pero axi com les primeres les derreres supplicacions e peticions son stades poch exaudides e admeses lo que ab grandissimo dolor e contristacio los coratges dels cathalans senten los quals pus ab dilacions aquesta materia tant a ells prejudicial e afixa tollerar degudament no poden. E per tant per part del dit Principat los dits embaxadors fan certa la sua Majestat que diminuir de embaxada o desistir de la prossequcio de aquest negoci james entenen fins tant les coses supplicades e demanades obtengut hagen complidament per reintegracio e observancia de lurs libertats. Aquest es firmissimo proposit de tot lo Principat e unica voluntat incomutable e no sens causa car aquest negoci no solament concernex la persona del Illustre primogenit mas encara lo prospero e felice stat de tots los poblats en aquest Principat del qual apres la dita Majestat nos pot dir lo dit Senyor Princep com a successor e primogenit de la dita Majestat no dega esser Senyor e cap de la cosa publica de aquell car la successio en aquest Principat ve per orde de genitura al primogenit e aquest es us e ley de la patria inconcussament observat e lo contrari james ses admes ans ha grans drets lo primogenit en la terra per los quals de fidelitat son en conservacio sua los cathalans obligats e per ço los primogenits deuen e han acostumat consentir en los arduus actes de la terra per los reys fets car en altra manera no haurien perpetua subsistencia.

E si la Majestat del Senyor Rey per si podia del primogenit judicar per indirecta poria donar la successio a quis volria lo que nos pot fer per lo gran e format interes del Principat. Lo rey En Jacme segon essent de aço ben cert quant lo fill primogenit se fon fet frare del orde de Muntesa congregada cort e proposat per lo Rey volent fos jurat linfant Namfos segon nat james la terra ho permes fins lo primogenit Jacme personalment dix voler esser religios e renuncia en cort a la primogenitura e drets de aquella. E quan lo rey En Jacme primer dona al segon nat lo Principat de Cathalunya e al terç lo regne de Mallorcha lo primogenit ho hague aprovar e consentirhi. La fidelitat donchs innata e integerrima que han los cathalans los compellex la salvacio del fill primogenit de son Rey e Senyor incerquar procurar solicitar e defendre e com los cathalans devant totes les nacions del mon sien lo fundament de la fidelitat ab molta integritat vehen lo que es a la fidelitat pertinent e res de la pertinencia de la fidelitat ommetre no volen e mes quant vehen divinament esser en aço ab unanimitat inspirats e ennaraien tal voluntat e unanimitat han participi los altres subdits a la corona reyal si diligentment sie attes e considerat ne crehen los cathalans no poder aço obtenir tant just degut e pertinent e que es volen liberar e salvar la persona del fill primogenit de lur Rey e senyor lo qual fill rectament apres los felices e lonchs dies de la dita Serenitat se spera rey e senyor lur. Digna cosa es e pertinent aquesta a la fidelitat dels cathalans e si aço no fahien dignes serien de gran

reprehensio e notamment no retrien lur deute ne farien los presents ço que virtuosament han fet los predecessors lurs si en la liberacio del dit Senyor primogenit compliment no donaven e majorment com sapien esser innocent de culpa e les causes de la sua detencio scrites e explicades esser tals que qualsevol de menor condicio ab molta menys pena sens comparacio de la que ell ha passada serie remes e relexat. E com los cathalans sien obligats e tenguts a la patria e a si mateys deuen molt mes per la liberacio del dit Illustre primogenit ab molta diligencia e virtut treballar e en la prossequucio de aquest negoci sens sperança de cansar o desistir ab extrema vigilancia e impurtunitat entendre e perseverar per quant en la detencio del dit Illustre Primogenit e extraccio de la sua persona del Principat de Cathalunya han ruptura e sostenen notoriament e manifesta lesio prejudici e violacio molts usatges constitucions privilegis e llibertats de la patria lo qual interes es molt propri de tots los cathalans e tan propri com la vida. Perque prosseguint reparacio de aquest negoci reten lo deute de fidelitat a la Majestat del dit Senyor Rey e a la propria e prosseguexen la pus cara cosa que ha la cosa publica daquest Principat ço es observancia de les libertats les quals virtuosament obrant nostres predecessors exposant persones e bens per exaltament e ampliacio de la corona reyal han adquirides. Sia donchs apartada tota sperança que la Majestat del Senyor Rey hagues que aquest negoci degudament no fos prosseguit encara que tots altres inconveniens

constitucions les quals son tant plenas que qualsevol oyda la lectura compendra facilment e prompta quant sia contrafet a dites constitucions e usatges les quals cove a la letra e sens gloses o interpretacions entendre e aquest notori enteniment ha tot lo Principat de Cathalunya que per vigor de dits usatges e constitucions deu e ha esser lo dit Senyor Primogenit retornat en la vegaria de Leyda e liberat e sobre aço consell o disputacio de juristes non volen nen consentirien los cathalans e axi lo dit Principat ho ha consellat e conselle e consellara a la dita Majestat lo qual consell com a molt virtuos e just concernent lahor de Deus servey e honor de la dita Majestat tan gran benefici repos e tranquillitat de tot lo Principat e observancia de les leys de aquell jurades la dita Majestat millor seguir deurie que no lo consell dels malvats enemichs de la sua corona e honor del dit Principat qui en aquesta materia laconsellen e axi sinistrament lo informan de que en temps e loch oportu portaran digna remuneracio car lo dit Principat dotat de molta providencia integritat e virtut sens passio alguna reguladament e deguda conselle la dita Majestat. Perque supplicaran los dits embaxadors instaran e demanaran a la dita Majestat tant stretament e afectuosa com puxen sia de sa merce per retre lo deute de justicia a que es obligat e tengut e per lo Rey dels Reys li es comes e manat e encara la religio del jurament per ell prestat per observancia de les leys de la patria seguint lo consell del Principat molt promptament e expedita torn lo dit Senyor Primogenit dins la vegaria

de Leyda e lo leix en libertat com axi per observancia de usatges constitucions e libertats de la patria ferho dega e hi sia stret e tengut no obstant se diga lo dit Senyor Primogenit haver delinquit stant en Leyda lo que lo Principat se ha per cert no haver subsistencia de veritat ab deguda e humil reverencia de la reyal Majestat parlant no esserli per pus impingit sino per levarli los drets de primogenitura e colorar la prejudicial detencio car indubitat es notori e manifest lo dit Senyor Primogenit esser stat en la sua venguda assegurat e apres per la reyal Majestat vocat que anas a Leyda ab la paternal benediccio e apres en la hora e moment de la detencio la reyal Majestat li dona la dextra ma e assegurat besar los quals actes per leys de Cathalunya e encara per humana raho donen notoria e plenissima seguretat no comportant disputa alguna. E hon aço demanat fer e exeguir prestament la dita Majestat no volgues portaria los poblats en aquest Principat en tal desesperacio que donaria occasio a inconvenients irreparables e james ells dita reparacio prosseguir desistiran ab los mitgans deguts e pertinents e la sua Serenitat prudentissima servey e bona reputacio de tals cosas no reportaria car los cathalans delliberat tenen no oblidarse usar de tots los remeys que puxen degudament per observacio de lurs privilegis e libertats los quals remeys pot e deu la sua Majestat confiar tant en la circunspeccio e sagacitat dels cathalans que no son ara per pensar. E de aço los dits embaxadors facen certissima la dita Majestat supplicantla que mentre es lo temps lo repos se prengue car

si una vegada les coses eran totalment començades serien dificillimas de reposar e per ço los cathalans nos cansen ne cessen moltes supplicacions premetre e per XV e per XXXXV embaxadors qui tots LX Cathalunya representen. Placia a la dita Majestat los LX embaxadors exaudir e no vulla en tal punt e axi stret portar los cathalans ne experimentarlos si alguna part o reliquia los ha restada de aquella precipua e singular virtut que lurs predecessors hagueren en adquirir les libertats. Sia supplicada per los dits embaxadors molt stretament e clara la sua Serenitat no vulla fer experiencia en que bastara lo ingeni e poder dels cathalans per defensio de les libertats. E sia feta certissima la sua Serenitat que no se oblidaran de tant be e honor lur car axi poch se aconortarien de aço com farien del stat e honor de la sua corona sil vehien star en gran perill. Ne deurie voler la sua Majestat se contentassen los cathalans abandonar aquesta empresa tant concernent la fidelitat lur honor e propri interes car salvant aquesta saben deure viure justa les leys en que son nats e aquesta perduda es firmissima sentencia lur Deus dignament ordonaria ells esser prostrats e en perpetua captivitat e servitut constituhits car ells han per ferma delliberacio e proposit la liberacio de la persona del Senyor Primogenit en que concorre la reintegracio e observancia de les libertats de la patria esser total conservacio e reparacio de aquest Principat e la detencio o cars advers de la dita persona del Senyor Primogenit esser total dissipacio e destruccio de tota aquesta patria. Qui pedra donchs

reluctar retraure o remoure aquesta incomutable intencio dels cathalans. Placia a la sua Majestat no vulla ell esser ne pus detenirse en tornar lo dit Primogenit dins la vegaria de Leyda e promptament liberarlo. Aquesta es la peticio firmissima e justissima dels cathalans en la qual disputa mes sperar o dilacio no es sens gran perill. Supplicaran donchs los dits embaxadors hajan de la Majestat del dit Senyor resposta cathalana de oc o no stimant la dilacio venir en negativa apartant lo dit Senyor de tota sperança qui al effecte de menor dilacio portas car axi poch abandonarien los cathalans aquesta empresa com lo honor de la reyal corona al qual james han fallit ans es notoria e manifesta per lo univers e molt vulgada lur innata e incorrupta fidelitat la qual ha donat causa e occasio la dita Majestat quietament e pacifica seura en la reyal cadira com per causa de la integritat e constancia dels cathalans foren repellits los tractats moguts e sollicitats de esser jurat en Rey y Senyor lo net del rey don Alfonso son frare del gran recordacio. Be degue plaure a la sua Serenitat la fidelitat en aquell cars per los cathalans observada. No li deu donchs aquesta desplaure qui es tant notoria pertinent e necessaria la qual indubitadament en lo present cars observar entenen. Estan molt aconortats e confortats los cathalans que per molt que sia dit o scrit en derogacio de lur nom o fama e en les parts foranas publicacio alguna de les coses ques fan ara redundara en labor e comendacio dels cathalans per tantes experiencies de fidelitat comprovats e per tot se dira ells virtuosament

obrar ho donant loch ne comport a coses indignes e no esserlos observades los privilegis e libertats a ells jurades. Desigen empero esser molt lunyats los cathalans de tal contestacio e volrien humanament e ab molta clemencia esser per la Majestat de lur Rey e Senyor contractats. E axi ho speren los cathalans per mitga e industria dels dits LX embaxadors se obtendra havent-si ab aquella virtut que confiam.

E feta fi al dit parlament lo supplicaran faça resposta de oc o no e de la resposta qual que sia o retencio de delliberacio ab correu volant facen avis.

A la Senyora Reyna faran los dits embaxadors altre parlament replicant de las cosas sobrescritas e exposant a la sua Altesa lo quels semblara esser necessari e oportu supplicant la Senyoria sua sia lo mitga de obtenir repos de tantes conguoxas qui promptes e aparellades stan dihent a la sua Excellencia, que los cathalans han per ferm e indubitat que si la sua Senyoria volra en fet e exequcio deduhir lo que ha ofert e pot fer les libertats seran a la patria observades e liberat lo Senyor Primogenit e aquests negocis pendran bon terme repos e conclusio de que la sua Altesa se obligaria molt e molt aquest Principat lo qual de seguretat plenissima en les coses que se cogiten per al sdevenidor fara oferta e la fara ben observar. La comuna opinio es que lo repos daquests fets sta en ma e voler de la dita Senyora Reyna la qual si voluntat hi ha facilment pot repos e conclusio donar als negocis de que sera molt afectadament per los dits embaxadors la sua Excellencia supplicada fahent cer-

ta la sua Senyoria que en venir se haja a altres instancias e remeys no podra esser la sua Excellencia e los seus no senten part de les conguoxes ques suscitaran les quals seran tantes que bastaran fornir mes gents que nos volria. E altres coses podran los dits embaxadors a la dita Senyora explicar utils e acomodas a desigada conduccio del negoci e specialment podra esser dit que attesa la qualitat e condicio de la persona del Senyor Primogenit si algun inconvenient li occorrie stant les coses com de present stan ne seguira grandissima infamia e a la Majestat del Senyor Rey e molt mes a la dita Senyoria e los inconvenients serien tants e tant grans que lo assossech no seria axi facil com vuy es e per provehir e obviar aço fora stat molt pertinent a gran descarrech de la Majestat del dit Senyor e de la dita Senyoria haver comanada la persona del dit Primogenit al Principat de Cathalunya com a carceller car si a la persona del dit Primogenit ço que Deus no vulla cars advers seguia res no bastaria als inconvenients provehir.

Item es deliberat que en lo derrer rahonament e en tots parlars escrits daqui avant lo Senyor Princep sia nomenat Primogenit e no en altra forma.

Item que sia fet lo jurament contengut en les primeres instruccions.

Dada en Barchinona a XXXI de janer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

Memorial extra les ordinacions fet als LX embaxa-

dors del Principat de Cathalunya per los diputats e consell et cetera.

In primis los dits diputats e consell fan recort e memoria als dits embaxadors quels placia e vullen diligentment considerar los actes fets per la Majestat del Senyor Rey del principi de la sua entrada ença e signantment los actes derrerament fets en la detencio del Illustre Senyor Princep e primogenit com aquell mateix jorn que ell fon detengut foren fetes les novitats en Navarra e per semblant provehit en la captura de don Johan de Cardona en regne de Valencia la qual detencio fon feta del Senyor Princep stant tant fort e molt clausulada remissio e recepcio en amor e benediccio paternal seguretat e fe donada e per semblant stant lo guiatge e fe donada a don Johan de Beumont stant encara vocacio per moltes letres feta al dit Senyor Princep donants fe e seguretat &c e en lo acte de la detencio precehi dacio de la dextra ma e besar en la boca que li feu la dita Majestat. E segons per alguns es dit quant se feu la dita detencio e lo Senyor Princep munta al Senyor Rey hi munta per vocacio feta per la dita Majestat per hu que li tramete. E tots aquests actes donen fe e seguretat plenissima.

Deuse mes considerar la extraccio de Leyda e portacio fins Azco per encastellar en Miravet e successivament la extraccio del Principat de Cathalunya e portament en e per Arago e metiment de fama de guerra de Castella. Deuse mes considerar les respostes als em-

baxadors fetes e cominacions als tres primers e apres als XV e les moltes cominacions fetes per letres a la ciutat de Barchinona e a molts particulars. E mes encara se deuen ponderar les praticas observades e tractats fets trametent embaxadors per la terra ab ofertes de paper blanch e sindicat a homens de remença e combvent sagramental ab tractat de persones e servant moltes cauteles ab universitats e particulars e mes convocant pera tres de febrer moltes gents ab letres insolitas e fahent acte no acustumat e majorment ab pretensio de cort pera tretze de febrer. Per los sguarts demunt dits e per alguns scrits vists se compren la intencio del Senyor Rey e quant ha a cor portar a fi lo proposit començat en la materia del dit Senyor Princep al qual si sens gran contradiccio la sua Majestat venguda fora sino fos stada feta per la cort als diputats la commissio divinament inspirada per vigor de la qual es stada feta es fa justament e deguda la prossecucio de la liberacio del Senyor Princep e de la observancia de les leys de la patria. De les sobredites coses e altres cogitades e sabudes qui prou exprimir nos poden se ha per ferm la dita Majestat volria subvertir e remoure la dita commissio a fi que aquella removguda no se hagues forma prosseguir lo dit negoci car encara que la cort stigues e tractas aquest negoci esta en ma e voler del Senyor Rey quant vol sen tracte e no pus avant car ab prorogacio o licenciament es disolt lo fet de la cort e la commissio dels deputats es durable e arreconada a menys persones e per ço pot millor al negoci e perjudicis provehir. E la vocacio fe-

ta pera tres de febrer specialment es per tractar e donar orde en disolre la dita commissio a fi ques pogues portar a efecte lo proposit hagut en la detencio del Senyor Princep e encara segons es cominat e famat per que fossen maltractats e dessipats los diputats e altres qui en los dits negocis han entrevengut e encara tot lo Principat de Cathalunya. Per tant a obviar a tants inconvenients los quals se cogiten es veheu e scriure nos permeten es deliberat fermament la medicina e salut esser guardar diligentissimament la potestad e comissio donada als dits diputats e que en aquella no sia derogat alterat commutat o diminuit en res ans si necessari era fos ampliada et augmentada ab lohament e aprovacio de tots los actes fets per los diputats ab lo consell et cetera.

Item es vist per salvacio de la dita potestat e commissio que per no ferhi notament o scrupol algu la cort sis tendra o continuara no deu voler metre les mans pus a tractar de la materia sobre que ha feta la comissio o si per ventura quant que quant en alguna manera ne tractava en paraula o scrit o per alguna resposta o alias seria necessari fahes protestacio e salvacio que per tal tractar acte o parlar no entenen en res derogar minuir o alterar la potestat e comissio feta als diputats e consell ans aquella aproven e augmenten e validen quant necessari sia.

Item es molt necessari per provehir e obviar a les coses qui nocument portar podrien que los LX embaxadors e a cascu dels specialment als majors placia prevenir e parlar als barons cavallers gentilshomens

e altres de cort qui arribaran en Leyda informantlos dels actes fets en defensio de les libertats e privilegis de la patria pregant e encarregantlos vullen attendre en no contravenir o contrafer a las coses principiades tant concernents lo honor del Senyor Rey e observacio de les libertats benifici e repos de la patria.

Item com per certs justs sguarts e motius es vist que encara que la cort se continue la comissio als diputats feta dura esta e per benifici del negoci no esser expedient en forma alguna la cort se entremete de aquest negoci aquestes coses diligentment considerades e altres que prou explicar nos poden es vist necessari que ans de la jornada de XIII de febrer sia cautament provehit e ordonat que alguna part del braç militar o de hu dels braços qui constants degen esser fassen punt ferm e protesten no esser cort e que la prorogacio no ses poguda fer stant la dita Majestat fora Leyda e per conseguent la cort esser spirada. E si la dita Majestat aço no obstant proposara cosa alguna concernent lo negoci del Senyor Princep e observacio de libertats per tots los quiy seran e qui en corts entren podra esser degudament respost com ans de entrar en tractament de negoci algu es necessari purgar la objeccio feta e dissentiments per aquells qui diran la cort esser spirada car en altra forma procehir no es pertinent e majorment que del negoci per sa Altesa proposat ja la cort ha feta remissio e commissio en dies passats als diputats del Principat qui diligentment e virtuosa lur commissio exequint han prosseguit lo negoci e tramesa a sa Majestat sollempne embaxada

ab la qual pot la sua Majestat daquell negoci complidament tractar e cort per aço noi lin cal sperar o purgacio e repos del objecte fet lo qual ans de totes coses purgar se hauria e esser conegut si val la prorogacio o no. Tot aço deu esser chutament compost e ordonat per gran benifici del negoci e per semblant que negu no sia conduhit a impugnar o mal dir la dita commissio per la qual tanta salut reportara Deus volent lo Principat.

Memorial per al honorable micer Johan Andreu de les coses que sollicitar haura e pendre carrech per los diputats e consell lo qual no comunich a negu car solament es fet per memoria de si matex breument e per capsous.

Primerament lo dit micer Johan qui porta les instruccions e ha entrevengut e sabut en les deliberacions qui fetes son comunicara les instruccions e memorial altra que porta als LX embaxadors e a cascu dells ço es la primera instruccio per lo primer rahonament a la Majestat del Senyor Rey fahedor e altres coses contengudes en aquellas e ab aquella diligencia que dell se confie sollicitara tots los embaxadors e particularment alguns principals dells pera la prospera e bona conduccio del negoci tostemps per manera que uniformitat e bona concordia sia en tot e per tot observada.

Item comunicara la segona instruccio e rahonament

qui en lo segon loch se haura fer a la Majestat del Senyor Rey e per quant lo parer es ques deu legir lo que sera desdarrech a tots sollicitara lo dit micer Johan sia delliberad a la persona qui ho legira perque sia ben previst e molt intelligiblament e speciosament e ab lo gest degut ho lige.

Item mes comunicara lo dit micer Johan Andreu als LX embaxadors e specialment ab los caps o principals homens de la embaxada ço es de aquells qui en cort poden entrevenir lo memorial concernent los fets de corts e molt attentament e diligent sollicitara sia ben provehit en obviar a les coses tractades per derogar ab poder e comissio donats als diputats e consell pratticantho singularment ab les persones qui vendran a la jornada de tres de febrer e a la cort en forma que ab bona concordia e voler unich de tots aquesta materia sia prosseguida e finida car la sola unitat es salvacio daquest negoci e deuse diligentment attendre la cort no faes novitat alguna derogacio en la comissio per la cort feta.

E per recort del dit micer Bernat se nota que les constitucions De tractatu causarum infra Cathaloniam et cetera militant in caso occurrenti Nec obstat constitucio Les causas de pobres et cetera quia licet in illis sit tolleratum non in aliis. Item quia crimen lese Majestatis non est regalia ita afixa quod non possit comunicari ymmo potest inferiori a Rege et ordinariis cognoscere et de moneta et aliis regaliis consueverunt inferiores cognoscere de quibusdam vero usaticis alius a principe non potest facere processum quia nequeunt

comunicari. Hic autem non est talis processus et merito causa Cathalonie est et factum Cathalonicum presertim quia de regaliis ubi proceditur alias quam per processum usaticus Inferiores cognoscunt. Regi Majoricarum factus fuit processus usaticus Auctoritate et rogatu. Et comiti Empuriarum processus simili modo et infanti Ferdinando fratri Regis Petri fuit factus processus velut contra hostem publicum quia ivit ad Regem Castelle inimicum Regis et cum gentibus armorum invasit regnum et locum de Biar. Item processus fuit factus comiti Urgeli et ut publicus hostis fuit persecutus obsessus et captus et fuit in civitate Illerde condempnatus et ideo non prejudicabat extraccio quia cognitum fuit in Cathalonia et si fuit in vita tolleratum hoc fuit de misseriocordia que potest ubique exerceri. Item quia in omnibus concurrebat Cathalonia et coadiuvabat et consilio et auxilio patrie Reges processerunt.

Ad constitucionem Quod cause vicarie et cetera videtur dubium propter caudam constitucionis que disponit usaticum Placitare debere servari in baronibus. Item usus consuetudo et stilus Cathalonie habent quod primogenitus est in regno successurus vel qui habet jura primogeniti. Item primogenitura est quedam dignitas in regno. Hec omnia sunt inconcusse observata et approbata per constituciones et leges patrie ad quam spectat hoc defendere. Et patria in materia successionis habet formatum interesse quapropter de primogenito sine patria judicari non debet quia alias posset deludi et prejudicari in suo interesse et a

seculo non fuit aliter visum ymmo semper primogenitus stans vel habens jura primogeniture successit et iste est stilus et usus inconcusse observatus confirmatus et aprobatus per constitucioues.

Ad hoc ponderatur constitucio regis Jacobi secundi in curia' Gerunde disponens quod primogenitus est successurus et merito videtur jus quesitum psalmo etiam Deus judicium tuum regi da et justiciam tuam filio Regi. Vide etiam propositum in pace et treuga.

Item constitucio Regis Martini aperit quod eo ipso quod primogenitus est habet cancellarium vicecancellarium et cetera. Item aperit primum constitucio ubi dicit Emposar leys als successors en la primogenitura quod eo ipso quod primogenitus est successor et cetera.

Neque primogenitus potest valencias facere in regno ceteri autem filii regii possunt et ut barones habentur in regno secus autem de primogenito.

Facit ad hec quod Rex Jacobus primus cum donasset comitatum Barchinone secundo nato et regnum Majoricarum tercio nato has donaciones confirmavit et fecit primogenitus cujus erat interesse alias subsistenciam non habuissent propter jus ipsi primogenito quesitum. Facit etiam quod in quibuscumque concessionibus et arduis factis per aliquem ex regibus habentem primogenitum in omnibus firmavit primogenitus pro suo interesse formato. Sunt de his innumeri actus.

Facit etiam quod Rex Jacobus secundus cum filius primogenitus religionem intrasset volens primogeniture jura dari secundo nato Namfos convocatis curiis et

requirens patrie ad hoc consensum minime fuit concessum vel admissum donech plene constitit primogenitum in religione velle permanere et etiam expresse renunciasse juribus primogeniture et his peractis consensit patria.

Facit quod orta contencione inter Regem Jacobum et primogenitum tres fuerunt assignati inter eos cognitores.

Facit etiam quod orta diferencia tempore Regine Forciate inter Regem Petrum tercium et primogenitum Johannem patria se interposuit et mostrant capitula quod patria fuit cominalis debita persona et equalis inter eas ad tractandum concordiam et securitatem omnium.

Facit etiam quod post mortem Regis Martini patria deputavit cognitores ad quem primogeniture jura spectarent. Comparuerunt infans Ferdinandus dux Gandie dux Andegavie comes Lune comes Urgelli fuit productum pro parte ducis Gandie testamentum regium in quo de regno disponebatur quia tamen reges de hoc regno disponere nequeunt primogeniture jura ad infantem Ferdinandum visum fuit spectare.

Facit etiam quod certus de his Alfonsus rex tractatus pro nepote inceptos reliquit neque alio jure successit Johannes nisi quia jam cognitum erat ad eum spectare jura primogeniture et ideo gubernator erat generalis.

Facit etiam quod in concernentibus statum ac magnum in populo scandalum non potest rex sine populo exequi capitulo quarto.

Quod autem vocatus a principe guidatus sit dicitur quod sic ad quod L.III § transfugas Dig. ad L. Cor. de si. ca. Antequam provincia et sic militat usaticus Quoniam per iniquum et ita fuit ultimo servatum in facto de mossen Carriera qui fuerat vocatus ut ad Paulum Vida veniret ille detinuit eum ad quod L. II de judi. et § De dilacionibus.

Nec obstat si dicatur quod postea deliquit tunc enim stat usaticus Statuerunt cum aliis ei sequentibus in momento enim detencionis fuit data dextera et basium. Et si dicatur quod loquitur de forisfactis et quod hec est juris execucio dicitur quod sequentia usaticus Et fides condentium declarat mentem que est omne nocumentum esse forisfactum nec potest dici juris exequcio quia infecto processu et propterea propter formatum interesse patrie vult patria quod ostendatur quomodo postea deliquit. Neque fides data pati deberet hujusmodi supplicia legitur enim quod Demetrio Rege Asie obsedente judeos qui romanis federati erant accersito romanorum auxilio Marcus Publius Scevola missus est cum potenti manu cui occurrens obviam Demetrius ut tractaret porrigens dextram Marcus retraxit dextram nollens illam dare Demetrio reputans indignum esse juris exequcionem facere in quem data esset dextra que fidem et securitatem denotat sed ait Scevola Absit dextram dare quem ulturus sum statim subjungens Senatus populusque romanus precipit tibi discedas a judeis ei amicis. Respondit deliberare velle et faciens circulum circum Demetrium ait Senatus populusque romanus precipit tibi ne discedas ab hoc

circulo donech dellibera veris et respondit discendendum esse ad votum Senatus.

Item etiam deducitur quod per literas regias directas civitati Barchinone ait Majestas non habere neque scire immo et non creditur principem contra Regis personam quitquam machinasse.

31 DE ENERO.

Comparecieron en el parlamento algunos síndicos nuevamente elegidos, y se hizo lectura de las cartas que siguen;

Als reverents molt nobles e molt magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Reverend molt nobles e molt magnifichs senyors. Vostra letra havem rebuda scrita en Barchinona a XX del corrent mes de janer en la qual nos scriviu tots los actes que fets haveu per rabo de la detencio de la persona del Illustrissimo Princep feta per la Majestat del molt alt Senyor Rey pregant exortant e requirint a nosaltres nos vullam interposar en lo dit negoci e ab vosaltres ensemps intercedir e virtuosament fer e obrar per la liberacio del dit Senyor Princep a bona unitat e concordia entre los dits senyors pare e fill. E pre-

meses algunes particularitats del dit negoci nos pregau que per nostra letra siau fets sabedors qual sobre aço sia la intencio nostra. A la qual responent vos dehim que a nosaltres per nostre ofici los quals en algunes coses representam los staments del present regne no havents empero comissio de cort general per la Majestat del Senyor Rey convocada axi com en la vostra letra se conte vosaltres haver de la cort de aqueix Principat no es dat procehir en lo dit negoci per aquella forma e per aquelles vies o medis que vosaltres dieu e a nosaltres requeriu en vostra letra. E per be que no sia necessari excitarnos en aquelles coses, que concerneixen servici exaltacio e honor de la reyal Majestat e corona de Arago com tots nosaltres e nostres predecessors en aquelles sien stats e siam vigils apparellats e preemptes empero siau certs que nosaltres e aquells dels dits staments als quals per si particularment es licit congregar e per deguts medis prosseguir qualsevol just negoci axi com a fidelissims vassalls de la Majestat del dit Senyor Rey e de la reyal corona de Arago e vers zeladors de la honor de aquella ab innata fidelitat amor e benivolencia quanta per tots temps han haut e han e sempre son apparellats haver a la dita Majestat e corona reyal han fet e fan continuament sos deguts et pertinents preparatoris per si, e per sos licits remeys captada benivolencia de la dita Majestat axi com es degut util e necessari en aquests afers ab humils supplicacions intercedint axi com de bons e feels vassalls se pertany per bona concordia unitat amor e paternal dileccio del dit serenissimo

Senyor Rey en lo dit Illustrissimo Senyor son fill e obediencia filial deguda per lo dit Senyor Princep a la Majestat del dit Senyor Rey. E per lo deliurament de qualsevol detencio de la persona del dit Illustrissimo Princep. E en les dites coses del primer dia que a nostra noticia pervingue la dita detencio havem continuament entes e tota ora siau certs entendrem e entendran e obraran quant en ells sia e en nosaltres ab summa diligencia cura e solicitut sens fallir hun punt per negligencia o en altra manera al que som obligats e devem fer per lo deute de la fidelitat nostra. E per ço que totes aquestes coses sien axi en son essen e ab tota veritat e encara per demostracions extrinseques serien stades a vostres noblees e magnificencies no certes sino per quant nos es stat notificat e havem algunes certituts que per tals demostracions es causada alguna erronea opinio en les gents del realme de Castella e aquelles han fet demostracio de gents de armes en les fronteres de aquest regne e del regne de Arago les quals termenen convicinen e son propinques e contigues com sabeu ab lo dit realme de Castella per fer guerra en aquests regnes les quals coses no sens causa per la gran potencia de Castella a nosaltres tant vehina e de vosaltres molt distant axi los del regne de Arago com los de aquest regne devem be attendre per la defensio seguretat salvetat dels dits regnes e per guardar e conservar aquells pera la corona reyal de Arago axi com ja en la guerra feta ultimament per gracia de nostre Senyor Deu havem be guardats e defeses la defensio de la qual vench a nostre sols car-

rech ab lo sforç e ajuda de nostre Rey e Senyor. Empero volem siau certs que nosaltres en lo que a nostre offici sesguarda e fermament comfiam los altres de la present ciutat e regne satisfents debitament al deute de fidelitat de la qual som tenguts a la dita Majestat del dit Senyor Rey e al servici de aquella e al benifici pacifich stat repos e conservacio de sos regnes e terres per aquelles degudes vies e formes havents existencia en fet e operacio treballarem e entendrem e som certs treballaran e attendran ab tota benivolencia de la dita Majestat del Senyor Rey la qual confiam en nostre Senyor Deu axi be o facilment se captara per altres vies com per grans demostracions de embaxades e multiplicacio de aquelles en procurar ab humils suplicacions tota amor tota benivolencia concordia e dignitat paternal de la Majestat del dit Senyor Rey en lo dit Senyor Princep e obediencia e amor filial del dit Senyor Princep al dit Senyor Rey e en total deliberacio de la detencio. Confiants tota hora en la misericordia de nostre Senyor Deus e en la molta humanitat clemencia e benignitat que sempre ab en la Majestat del dit Senyor Rey havem conegut que mijançants les vostres humils supplicacions e dels altres vassalls del dit Senyor Rey e nostres tant sera placat e content que prestament entre los dits Senyors pare e fill nos trobara als que amor benivolencia e dileccio paternal e reverencia obediencia e filial devocio ab plena libertad e tranquillitat. E axi suplicam la divina Majestat per sa merce vulla e mana esser entre aquells per tots temps E hajaus reverent nobles e magnifichs

senyors la Santa Trinitat en sa continua proteccio ofe-rintsnos fer per les reverencies nobleses e magnificencies vostres totes coses grates e acceptes. Scrita en Valencia a XXVII de janer. — Los diputats del regne de Valencia a tota honor e beneplacits vostres apparellats.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Les XXXXV persones les quals havem elegides per agregar a la vostra embaxada seran Deus volent en Tarrega lo jorn de Nostra Dona de febrer e lo dimarts seguent en Leyda e han manament que ans que facen res comuniquen en Leyda ab vosaltres de les coses que sen porten. Perqueus pregam e encarregam molt stretament que rebuda la present sens alguna triga partiau e dret aneu a la dita ciutat de Leyda per esserhi a la dita jornada de dimarts per conferir ab los dits XXXXV o los qui si trobaran e veure les coses en les dites instruccions contengudes. E de aço vos pregam no haja falla com axis sia deliberat en nostre consell. E sia molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat vostra guarda e direccio dels afers que teniu entre mans. Data en Barchinona a XXXI de janer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del general de Cathalunya e consell en vir-

tut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverends egregi nobles e honorables e de gran providencia mossenyors. Nosaltres trametem aqui lo magnifich mossen Johan Çampso cavaller hu de nosaltres quinze elegits per conferir e comunicar ab vosaltres axi de la resposta fahedora a vostra letra de XXIII del present com encara dels fets concorrents concernents servey de la corona reyal liberacio de la persona del Senyor Princep defensio de libertats e privilegis e repos e benifici de la cosa publica de aquest Principat. Placieus darli fe e crehença en tot ço que de part nostre vos explicara e dira axi com si tots nosaltres erem aqui presents. E sia molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors la Trinitat individua vostra proteccio e guarda. Dada en Perpinya a XXVII de janer del any Mil CCCC sexanta hu. — Lo viscomte de Roda. — Los elets per lestament militar del compdat de Rossello residents en Perpinya prests a vostra ordinacio.

1.º DE FEBRERO.

En esta sesion se dió cuenta de los siguientes despachos y luego se eligió una comision que se entendiese con otra nombrada por los concelleres de Barcelona, para el mejor despacho de los negocios.

Als molt reverend e honorables senyors los diputats de Cathalunya en Barchinona residents.

Molt reverend e honorables senyors. Vista vostra voluntat e deliberacio per vostra letra a nos notificada desijants tostemps deliberadament fer no solament en aquest negoci e per benefici dels afers a vosaltres comenats mes en totes altres coses per vosaltres ordonades e deliberades adherir fer e complir en tota vostra ordinacio encontinent havem fet nostres sindichs los quals per aquesta raho spetxadament trametem aqui als quals havem expressament manat fassen stiguen a tota vostra ordinacio e en neguna manera de aquella nos departesquen. Suplicantvos aquesta vila e aquells en nom de aquella ordinariament e per son gran hajau per recomenats. Oferintnos nos e la vila tostemps promptes en totes coses fer complir lo que per vosaltres a nos sera notificat e volreu fassam. ...la a XXVIIII de janer any de la nativitat de ...vor Mil CCCCLXI. — Prests a tots vostres ... ordinacions servir los jurats de la vila

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Nosaltres havem nomenat per hun dels embaxadors per la universitat de Besalu En Bernat Ornos de la dita vila lo qual es per alguns altres afers en la cort del Senyor Rey. E si per ventura lo dit Bernat no era aqui o era aqui e per los afers de que havia carrech per la dita vila no podia esser hun dels dits embaxadors havem nomenat En Miquel Merques per esser embaxador per la dita universitat. Perqueus pregam molt afectuosament queus placia que en cas que lo dit Bernat Ornos empatxat no sera lo vullau admetre ab la dita vostra companya e embaxada e si empatxat sera admeteu lo dit Miquel segons es dit car tots son sindichs de la dita vila e quiscu dells ha poder de entrevenir en la cort per la dita vila. E de aquell que restara en la embaxada feu rebre e prestar lo sagrament que los altres embaxadors han prestat. Dada en Barchinona lo primer die de febrer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Monserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

Al honorable senyor En Bernat Ornos sindich de la vila de Besalu.

Honorable senyer. Nosaltres vos havem elegit per hu dels embaxadors de aquest Principat pero perques diu que vos per ventura sieu empatxat per afers de la vila de Busulu en tal manera que no porieu entrevenir en la embaxada per ço en tal cas havem elegit En Miquel Merques de la dita vila qui atrimateix es sindich ab vos e altres de aquella e al qual havem bestrets XXV florins dor per carrech de la embaxada e apres aquell qui romandra en la embaxada fassa procura en poder del notari qui es aqui ab la dita embaxada ab poder de rebre cent cinquanta florins dor segons havem donat als altres embaxadors qui son per universitats e los cent XXV qui resten fareu donar a aquell qui sera procurador segons lo dit Miquel vos dira. Dada en Barchinona lo primer dia de febrer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. En la derrera visita per nosaltres feta del Senyor Princep la sua Illustre senyoria nos dix trobare pler pogues comunicar ab alguns de nosaltres de certes coses tocants servey del Senyor Rey e seu al qual diguem tota hora esser prests e que treball de

anar e venir nons scusariam. Don se segui que a XXVIIII del present lo dit Senyor Princep nos trames aci en Leyda una letra translat de la qual es interclus en la present la qual legida e precedent deliberacio de tots fou acordat que solament los devall nomenats hi anassen a fi que segons lo rahonament haguessem manera e bona scusa de star en deliberacio. E axi ir anam a Fraga nosaltres archabisbe comte de Prades Bernat de Siveller Johan Pintor Anthoni Guillem de Montanyans e Anthoni Riquer e ensemps ab los honorables mossen Pere Dussay mossen Guillem Romeu Steve Mir e Pere Julia quatre dels missatgers de aquexa ciutat aximateix per lo dit Senyor Princep demanats. Primerament manifestada nostra venguda al Senyor Rey e obtenguda licencia de la sua gran Altesa anam al Senyor Princep. E exit tot hom de la cambra del castell hon sta so que fins aquella hora en les vesites passades no ere stat fet lo dit Senyor Princep nos feu un rahonament molt discret e singularment compost havent en efecte que despuys la sua Illustre persona per la Majestat reyal es detenguda la Illustrissima Senyora Reyna axi en supplicar ab gran voluntat e attencio lo dit Senyor Rey per la sua liberacio com en visitarlo e en moltes altres maneras li ha mostrades e fetes obra de mare per la qual raho dix restarli infinidament obligat. E com ell dit Senyor Princep per rahonaments de la dita Senyora Reyna e de altres hage compres que la gran Altesa del Senyor Rey se congoxe molt de nostres representacio e instancies e force la liberacio de la sua persona se conduirie millor

si nosaltres desistiem e ell dit Senyor Princep vulle e entene en totes maneres la Majestat del Senyor Rey altrement que de gracia e clemencia no sia instada com sempre vulle star a total obediencia sua e encare desige esser restituit en la gracia e benediccio paternal per mija de la dita Senyora Reyna pregave a nosaltres volguessem talment moderar nostres instancias e dits que lo dit Senyor Rey no congoxat de aquelles ab intervencio de la dita Senyora Reyna entengues en ferli gracia car ell dit Senyor Princep ere content fer tota aquella summissio e altres coses que la sua gran Altesa volgues e ordonas. Fet lo dit rahonament ab molt prudents e pesades paraules per nosaltres fou respost que certament la dita Senyora Reyna molt virtuosament se ere haguda e havia en la sua fahena e que totes hores que per nosaltres ere stada supplicada la sua gran Altesa sempre molt liberalment si era oferta e ab gran voluntat havia fet lo de que ere stada supplicada e que totes vegades nosaltres prostrats e ab molta humilitat haviam continuades nostres supplicacions de gracia e clemencia e encare de justicia e axi ho enteniem prosseguir no solament per la liberacio de la sua Illustre persona mas principalment per reintegracio dels usatges de Barchinona constitucions privilegis e libertats de Cathalunya les quals prenien gran lesio e interes en la sua detencio e que desistirnos de aço no ere posible tro tant fossen degudament reintegrades significants a la sua Illustra persona que aso mateix lo Principat fahere per lo pus simple gentil home o altre del Principat quant mes

per la sua Illustre persona qui apres del Senyor Rey es cap del stament militar del Principat e que per defendre dits usatges constitucions privilegis e libertats totes exposariem les persones si mester era acompanyant tot nostre dit de paraules pertinents e degudes juxta la materia. Lo dit Senyor Princep monstra voler entendre en qual manera era contrafet a dites constitucions usatges e libertats. E nosaltres molt succintament e reposada juxta los memorials per vosaltres mossenyors dies ha tramesos ho recitam tot a la sua Senyoria ab gran compliment. E lo dit Senyor Princep alegrantse molt al parer nostre de haver hoyt so que creem certament ignorave torna pregar a nosaltres que ab la humilitat deguda e pertinent de vassalls a Senyor volguessem continuar nostres supplicacions e que donassem orde quant en nosaltres fos o per gracia e clemencia o per expedients se donas conclusio en la sua liberacio significantnos ell star ab molt detriment e congoxa. Nosaltres responguem que axi ho fariem sempre e crehiem pus lo Senyor Rey fos en Leyda de continent la sua gran Altesa entendria en lo repos de aquest negoci segons ha ofert. E axi confortantslo de nostre poder com havem acustumat nos partim de la sua Illustre senyoria e tornam a la Majestat del Senyor Rey al qual referim tot lo dit rahonament. E lo dit Senyor Rey mostra no saberhi res e trobar plet en la resposta que feta havem al dit Princep sols dix no havie dit trobar enuig en nostres supplicacions e instancies e obtenguda licencia tornam aci en Leyda. Veus aci mossenyors tot lo que ses sub-

seguit apres de nostra derrera letra. Comprenguenne vostres reverencies noblèses magnificencies e honorables savieses so quels parra. Auger de Casal correu a XXVIIII del present entre tres e quatre hores apres mig jorn nos dona vostra letra de XXVIII per la qual restam avisats de la venguda dels XXXXV. Com sien asi vistes les instruccions e altres coses que dieu porten farem lo que ordonat sia per vosaltres mossenyors e de tot lo que succehira sereu continuament avisats. Lo Senyor Rey es entrat aci en Leyda vuy a les tres hores apres mig jorn e fins are no sentim haja arribat algu dels convocats a parlament. Ab aquesta vos trametem copia de la requesta per nosaltres feta als deputats de Arago e de llur resposta e de nostra replica perque de tot siau avisats. E ordonen vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables savieses ço que plasent lus sie. Scrita en Leyda a XXXI de janer any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio promptes los embaxadors del Principat de Cathalunya.

No poden ignorar molt reverends nobles honorables e savis senyors diputats del regne de Arago la capcio e detencio feta per la Majestat del Senyor Rey de la persona del Illustre Princep de Viana fill del dit Senyor Rey per causa e occasio de la qual lo Principat de Cathalunya mogut per lo comu interes dels dominis e regnes de la prefata Majestat e encara per la gran fidelitat e amor e tranquille stat de la corona reyal ce-

lebrant cort en Leyda per solemne embaxada segons la importancia del fet multiplicades vegades supplica la excellencia del Senyor Rey e serenissima Senyora Reyna tunch en la dita cort residents e axi apres la dita cort porrogada los diputats de aquell Principat per sa embaxada en lo loch de Aytona les tals supplicacions han continuades e vuy aquellas ab gran frequentacio debitament e subiecta en la present ciutat han prosseguides e continuament no cessen supplicar per totas maneras e vias opportunas e convinents sperant cascun dia en la gran virtut e clemencia de la Majestat reyal trobar merçe e gracia. E ja no dupten haurian aquella obtenguda si a vosaltres molt reverend nobles honorables e savis senyors plagut hagues unidament e ensemps ab dits embaxadors del Principat supplicar e instar. E per quant en la tarda se poria algun perill e inconvenients causar a no poch dan del publich e bon stat dels dits dominis e regnes majorment com a supplicacio e instancia del regne de Arago lo Illustre Princep sia en lo dit regne transferit e portat e exint de aquell en altre provincia que Cathalunya no sia sens evident perill de la persona del dit Senyor Princep e altres molts prejudicis e interessos los quals per bona causa açi son obmesos per tant los embaxadors del dit Principat de Cathalunya a major descarrech de aquell Principat negligencia e culpa de qui en tan arduu negoci lo cometra incaute incite pregue exorte e requer a vosaltres senyors diputats dessus dits vullau ab gran sollicitut e cura attendre e mirar totes e sengles coses en la present mencionades e

requestas per manera lo fi per tots desijat sia aconseguit lo qual redundara en gran servey de Nostre Senyor Deu honor e servey de la reyal corona gran assossech e repos dels dominis e regnes del Senyor Rey. Protestant si al contrari fareu lo que no es de presumir de totas e qualsevol coses licites de protestar. Requerint de la present esser feta carta publica a futura recordacio e memoria per vos notari et cetera.

Los dipputats del regne de Aragon respondiendo an cierta requesta e exortacion a ellos fetas per part de los muyt reverendos egregis nobles magnificos honorables e savios senyores los embaxadores embiados a la reyal Majestat per los muyt reverendos egregio nobles magnificos e honorables senyores los dipputats del Principado de Cathalunya en cierto nombre dizen seyer publicos e notorios assi en el regno de Aragon como en el Principado de Cathalunya les humiles e multiplicadas supplicaciones que por part de la cort general del regno de Aragon e por los dipputados del dito regno son seydes feytas an la Majestat del dito Senyor Rey e a la muyt excellent senyora la Senyora Reyna sobre la liberacion de la persona del muyt Illustre Senyor Principe de Viana fillo suyo. E a los ditos senyores embaxadores es muyt cierto como por part de la cort general del dito regno Daragon fueron embiados dos solemnes embaxadas a la prefata Majestat la una en la ciutat de Leyda la otra al lugar de Aytona del dito Principado siempre supplicando a

la Majestat del Senyor Rey e la excellent senyoria de la dita Senyora Reyna sobre la dita liberacion. E por cuanto se havia sentimento quel dito Senyor Rey mandava levar al dito Senyor Principe al castiello de Miravet que es situado dentro el dito Principado la cort del dito regno e los representantes aquella condolendose de aquesto por si e encara exortada . . . . . . la dita cort asi por ell dito Senyor Principe como encara per los muyt reverend noble e magnifico senyores el vispe de Vich don Frances Pinos e micer Anthoni Riquer assi por part del dito Senyor Principe como por part dellos embaxadores con letra de crehença en la dita cort Daragon por la cort del Principado de Cathalunya embiados la Majestat del dito Senyor Rey fue por part de la dita cort Daragon humilment e con debida subjeccion e con grandissima e muyt frequent instancia supplicada quel dito Senyor Principe no quisiese levar al dito castiello antes su clemencia real aquell quisiese poner en el regno de Aragon e tener aquell en companya de su excellent porsona o de la dita muyt excellent senyora la Senyora Reyna en el dito regno. E per quanto en el dito regno Daragon el dito Senyor Principe no podia buenament seyer detenido obstantes los fueros usos privilegios e libertades del dito regno por beneficio del dito Senyor Principe e por condescendra a las instancias e pregarias feytas por los sobreditos embaxadores assi por part del dito Senyor Principe como dellos los de la dita cort del regno Daragon fizieron cierto acto por el qual se dispenso en la aturada del dito Senyor Principe en el

regno de Aragon e a supplicacion de la dita Senyora Reyna e de la dita cort el Senyor Rey transfirio la persona del dito Senyor Principe en el regno de Aragon e del lugar de Azcon que es cerqua del dito castillo de Miravet reduxo al dito Senyor Principe en la vila de Fraga e a su Alteza plazio e consintio que detendria aquell en el dito regno donde su excellent persona o la persona de la illustre Senyora Reyna staria en el dito regno segons que aquestas cosas mas largament si demuestran por tenor del acto de la cort por aquesta razon feyto. Esta en verdat quel dito Senyor Principe apres que fue el dito acto atorgado por la dita cort es seydo humanament detenido en la ciutat de Çaragoça en la Aljafaria en palacio real donde ensemble han estado las personas de los ditos senyores Rey e Reyna de lo qual se ha seguido gran beneficio a la persona del dito Senyor Principe e los ditos dipputados del dito regno Daragon han continuado e entenden a continuar las supplicaciones anteditas e fazer derqua las ditas supplicaciones todo aquello que al oficio dellos pertenesce todos tiempos procurando el servicio del Senyor Rey e beneficio del Senyor Principe e reposo de los regnos e senyorias del dito Senyor Rey. E los ditos dipputados no creen que en supplicar la prefata Majestat conjunctament e unida los ditos senyores embaxadores com los deputados del dito regno de Aragon se subsiguese beneficio alguno en les coses sobreditas. E con aquesto dizen los ditos dipputados que non consenten en las protestaciones contra ellos feytas por part de los ditos senyores em-

baxadores ante adaquellas expressament contradixen e en contrario reprotesten et cetera. E aquesta respuesta dan a la dita requisicion requirendo al notario quende fagua carta publica et cetera.

A la resposta feta per los molt reverends nobles e magnifichs senyors de diputats del regne de Aragon responsiva al protest e requesta als dits diputats presentada per los embaxadors del Principat de Cathalunya en nom e per part del dit Principat la qual resposta comença *Los diputats et cetera* e a les coses en aquella contengudes replican los dits XV embaxadors dients que stan e perseveran en la llur requesta e coses en aquella contengudes per los sguarts recitats en ella dients que los nomenats en la dita resposta bisbe de Vich don Francesch de Pinos e micer Anthoni Riquer embaxadors no supplicaren la Majestat del Senyor Rey ni de la Senyora Reyna ne los LXXII representant la cort de Arago de metre e transferir lo Senyor Princep en Arago. Tan solament reportaren als dits LXXII com lo Senyor Princep los havia manat que diguessen de sa part als dits LXXII quels plagues condescendre al acte concordat e axi simplament fonch referit per los dits bisbe de Vich don Francesch de Pinos e micer Anthoni Riquer als molt reverend nobles e magnifichs senyors mossen Teraçona vezcomte de Biota Johan Ferrandis de Heredia e don Exemeno Gordo diputats per LXXII a conferir ab los dits embaxadors de Cathalunya. E semblantment fonch re-

portat als dits LXXII per los dits embaxadors de Cathalunya e no sen eren mes en los dits fets car la letra de crehença que portaren als dits LXXII e la crehença explicada fonch solament per intimar als dits LXXII representant la cort de Arago la detencio e capcio feta per la Majestat reyal de la persona del Illustre Princep fill del Senyor Rey e quels fos plasent intercedir conjunctament ab los del Principat de Cathalunya a la Majestat del Senyor Rey per la liberacio e libertat del Illustre Princep. E axi ne foren instats exortats e pregats attes era fahena de tots. E aço solament es stada la crehença explicada per los dits embaxadors com aquest fos llur carrech e no lo contengut en la dita resposta majorment que lo dit acte no sorti son efecte ans rompe e lo Senyor Rey tira la via de Miravet ab lo Illustre Princep fins al loch de Asco e en lo dit loch fonch feta la segona concordia entre la Majestat del Senyor Rey e los LXXII representant la cort general del regne de Arago enterdint lo visrey de Sicilia absents los embaxadors del Principat de Cathalunya e no sabents ans totalment ignorants la dita concordia. E axi fina no altrament tots temps parlant ab la honor e reverencia ques pertany. En les altres coses dites e en la dita resposta explicades dien seria molt degut se comple ab degut efecte e sen remeten a la bona virtut dels del dit regne e al exit del negoci. Requerint la present replica esser continuada al peu de dita resposta e sense la present no esser closa la carta requerint notari et cetera.

2 DE FEBRERO.

Fueron leidas las siguientes cartas:

Als molt reverend e molt magnifichs senyors los diputats de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e molt magnifichs senyors. Una vostra letra de XXV del present mes per correu havem rebuda e havents voluntat ab vostra voluntat notable embaxada encontinent havem elegit lo honorable micer Francesch Climent artiacha major nostre ab poder bestant axi per intervenir en la cort si manester sera com per altres coses fahents e concernents lo servey de nostre Senyor e honor del Senyor Rey e repos de la cosa publica. Per tant notificam a vostres reverencies e savieses la eleccio que havem feta del sobredit micer Francesch Climent lo qual sera a la jornada assignada en Tarrega. De Tortosa ab cuyta a XXX de janer. — A honor de vostres reverencies molt prest lo capitol de la seu de Tortosa.

Als reverents egregi nobles magnifichs e honorables senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverents egregi nobles magnifichs e honora-

bles senyors. Per letres del capitol de Tortosa havem sabut com han elegit per anar en aquexa embaxada micer Francesch Climent canonge e artiacha major de Tortosa lo qual Deus volent sera a la jornada a Tarrega o a Leyda ab vosaltres. Pregam per ço molt afectuosament les vostres reverencies lo vullau admetre en vostra companyia e embaxada e haura poder de entrevenir en la cort si obs es. E sia molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat en vostra guarda e direccio dels afers que teniu entre mans. Dada en Barchinona lo segon dia de febrer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Monserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor apparellats.

Al molt honorable e molt savi mossen micer Francesch Climent canonge e artiacha major de la seu de Tortosa.

Molt honorable mossenyor. Per letra del capitol de Tortosa havem vist com vos han elegit per anar en la embaxada de que havem molt singular plaer. E per ço scrivim als embaxadors queus admeten en lur companyia e embaxada. Vos mossenyor enviau aci procura a quius placia per poder rebre cent cinquanta florins dor queus seran bestrets axi com als altres e ab poder de ferne apoca e de continent li seran dats e prestareu lo jurament axi com los altres embaxadors han prestat segons forma de les instruccions lo qual e la procura podeu prestar en poder del notari de la di-

ta embaxada qui es aqui Nanthoni Lombart. E sia nostre Senyor vostra guarda. Dada en Barchinona lo segon dia de febrer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor apparellats.

3 DE FEBRERO.

Se acordó despachar la carta que sigue:

Al molt noble e magnifichs senyors los XV elets per lo stament militar del comdat de Rossello residents en Perpinya.

Molt noble maguifichs e honorables senyors. Una letra vostra havem rebuda per lo magnifich mossen Johan Samso cavaller ab crehença a aquell acomanada en virtud de la qual havem entes lo que sempre havem confiat e sperat de vosaltres ço es la bona e sancta intencio que en aquests afers e ençara en pacificar e metre en repos algunes dissensions e diferencies que son stades suscitades entre alguns qui son dels majors e principals de aqueixa terra la concordia de los quals no es algun dubte sia molt util a aquests afers havets loablement mostrada. E encara som be per ell informats de la bona diligencia e treball que havets fets en pacificar altres diferencies qui eren aqui.

Pregam e encarregamvos donchs ab aquella major afeccio que podem que lo vostre bon proposit afeccio e voluntat vullats continuar axi en los dits afers de la liberacio de la persona del Illustre Princep primogenit Darago e de Sicilia e defensio e conservacio dels privilegis e libertats de la patria com de la pacificacio e concordia dels dits principals e majors de aquexa terra car sens dupte algu e merit e renom de gloria ne reportareu segons de vosaltres sę pertany. Dada en Barchinona a III de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

4 DE FEBRERO.

Despues de haberse presentado Bernardo Gilaberto de Cruilles y prestado el debido juramento, se dió cuenta del siguiente despacho que se habia recibido de los embajadores, y se acordó además enviar otros que se pusiesen de acuerdo con el reino de Valencia.

Al molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de comissio de cort elegit.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Vuy data de la present apres mig jorn nosaltres XXXXIIII per gracia de Deu ab tota integritat de salut som arribats aci en Leyda e ans de entrar nosaltres XV primers embaxadors som exits hun gran troç fora ciutat per acompanyar e comunicar del que era necessari per lo adveniment. Tots ensemps som entrats e via dret anats al Senyor Rey al qual nosaltres XXXXIIII per orde humilment havem besada la ma segons se pertany e proferides recomendacions de part del Principat e per la sua gran Altesa benignament rebuts sens divertir a altres actes tots en hun loch congregats prestat primerament jurament per nosaltres XV e encare per los de nosaltres XXXXIIII qui prestat nol havian juxta vostres instruccions havem oides les primeres instruccions e memorial per vosaltres mossenyors tramesos dels quals e dels bon orde e composicio havem hagut gran plaer e consolacio e Deu mijançant dema e los altres dies seguents segons lo temps e opportunitat consentiran e volran treballarem per nostre poder en fer e complir les coses en dites instruccions e memorial contengudes. Mas per quant ans que nosaltres XXXXIIII fossem arribats era stat mogut a nosaltres XV lo que devall sera dit reportat a nosaltres XXXXIIII per tots es stat vist sens torbar la prosequucio del negoci vosaltres mossenyors deure esser avisats. E es aço. Los missatgers de aqueixa ciutat han dit vuy mati a nosaltres XV ells haver de la Majestat del Senyor Rey que si nes suplicada fara venir lo Illustre Princep dins aquesta vegueria e

crehen los dits missatgers que sobtindra ab pocha dificultat esser portat en aquesta ciutat de Leyda ab tal empero forma e condicio que al present nos parle dels greuges pretesos esser fets als usatges de Barchinona constitucions e libertats del Principat afrontants a aço mas que sera content la representacio vostra e nostra stigue com sta e que decontinent se entene en la forma de la liberacio del dit Senyor Princep en la cort e en altres coses que sien servey del dit Senyor Rey e benifici del Principat ab prefinicio de cert temps concordador per la sua gran Altesa e nosaltres. E si dins lo temps la liberacio del dit Senyor Princep no ha compliment en tal cas quascu reste axi com vuy sta. E per quant mossenyors a nosaltres XV era vist que aço fa algun senyal de entrar en pratica de les fahenes haviem deliberat ans de la venguda dels XXXXIIII avisarne vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables savieses mas sabut que eren prop havem volgut sperar. E are tots LVIIII som stats del matex parer de avisar però per aquest avis no entenem sobreseure hun punt en la exequucio de les coses per vosaltres mossenyors derrerament ab dites instruccions e memorial deliberades e comeses. Vosaltres mossenyors pensau en tot e deliberau be lo queus parra sia a benefici del negoci lo qual tots desijam isque prosperament a lahor de Nostre Senyor Deu servey de la reyal Majestat e utilitat de la republica specialment de aquest Principat e siamne prestament certificats. Fins açi per no esser cert havem diferit avisarvos de la anada que fan aqui los molt reverents nobles e mag-

nifichs senyors mestre de Muntesa e visrey de Sicilia embaxadors per la Serenitat reyal tramesos a vosaltres mossenyors e altres. Son partits vuy circa lo mig jorn creuse van per causa del negoci sobredit que prosseguim. E ordonen vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables savieses ço que plasent llurs sia. Scrita en Leyda a tres de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A tota vostra ordinacio promptes los embaxadors del Principat de Cathalunya.

5 DE FEBRERO.

Los individuos del parlamento, puestos de acuerdo con los concelleres de la ciudad, resolvieron contestar á los embajadores con la carta que á continuacion se inserta, con otras de que se dió cuenta en la misma sesion.

Als molt reverents egregi nobles magnifichs e honorables senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverents egregi nobles magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Per una letra dels quinze de vosaltres molt prudents senyors a la qual fins aci respost no havem per no haver necessitat som stats certificats del parlament fet per lo Illustrissim Senyor Primogenit als sis qui vocats anats hi eran del qual parlament havem compres lo que a vosaltres ne ha

paregut. Mostrase be la composicio del primer parlament e de quanta instruccio procehie. Lo replicat fet per lo Senyor Primogenit al vostre parlar se coneix be esser natural apartat de instruccio e de qualsevol simulacio. Es stat lo replicat e informacio per los dits sis feta per nosaltres molt comendat per quant es stat fornit de gran virtut e pertinencia segons tostemps havem indubitadament sperat. Apres hir cerqua les set hores de nit rebem una letra de vosaltres LVIIII dada a tres del present per la qual som certificats de la entrada feta ab salvament en la ciutat de Leyda e reverencia exhibida a la Majestat del Senyor Rey de que havem hagut grandissimo plaer e consolacio com en les personas de vosaltres vage molt a aquest Principat e majorment en aquest temps que sta constituhit en tanta oppressio e perill de tanta desolacio e congoxas car spere lo dit Principat remey sentir e total repos esserli donat per la industria mitga e virtut de vosaltres dels quals si desamparat era james tanta dolor fou en una terra sentida e desolacio. E si no fos la grandissima sperança que se ha en la representacio virtut e bon sforç de vosaltres e nosaltres indubitadament serienja seguits grans inconvenients. Causa ha ja donada aquesta representacio a gran benifici e salut de la patria nostra a tots comuna e de tots mare a la sustentacio de la qual som inmensament obligats la qual obligacio a totes altres es preferida. E per ço tots a la patria devem nostre deute retre e qui mes ho cuyta e mes hi fa millor ret son deute e serveix a Deus omnipotent al qual los benificis publichs e comuns

son pus acceptes per haver mes pertícipi en lo divi. Grans perills e treballs se lig esser stats subits per defensio de cosa publica de que infinita gloria e premi han aconseguit los certants en tal materia car mentre vivien eran comendats e adorats de tot lo mon bendits e staven en libertat que es la pus cara cosa que en aquest mon haver se pot e apres eternament viuen e son en continuo exemplar de virtut portats. O glorios nom e premi perpetuament durador en aquest mon del qual no ignoram tots haver en poch moment exir e virtuosament obrant restamhi perpetuament e femnos via dreta a la gloria eterna. Los qui en aquesta forma han viscut e viuen no son stats subjectes a les moltes ignominias servituts congoxas e miserias que ha convengut comportar als miserables de virtut privats qui ab ignavia e viltat la natural libertat han perduda e axi poch aquella com la adquisida per predecessors lurs defendre no han sabut. Aquestes miserias covendra a tots subir e suportar si en aquest negoci virtuosament no sera entes e les libertats e grans interessos de la patria ben defesos los quals defendre no ha molt a fer pus a Deus omnipotent ha plagut inspirar en aquest Principat e poblats en aquell tant unica voluntat e conforme en obrar virtuosament a conservacio del cors de aquesta cosa publica de la qual vosaltres sou tant precipua e notable part qui haveu e deveu aquella defendre e totes coses virtuosament per tal defensio empendre. En aquesta mateixa obligacio som nosaltres qui virtuosament e sforçada indubitadament lo matex farem e encara que

en lo maneig occorreguen moltes coses qui per ventura a huns o altres no convenguen tot hom hic ha bon comport car sabut es que en una multitud degut es esser seguit lo parer dels mes e no lo parer de cascu particular. Som certs que observantse aquesta regulacio e unitat indubitament lo Principat sera relevat de incorrer los grans inconvenients qui cominats li son. E vosaltres per exequucio obra e miga dels quals tant gran benifici reportara la cosa publica del Principat obrareu virtuosament com sempre se ha sperat en haureu utilitat perpetua honor e gloria.

Lo partit reportat a vosaltres per los missatgers de aquesta ciutat del qual en dita letra nos avisau es vist fer recaure lo Principat en los inconvenients majors ques podrien car lo dit partit es vist no voler alre dir sino fer desistir de la prossequucio del negoci e que del mal que ha lo Principat no puxa recorrer a metge. Aço seria recaure en grandissimo error molt major sens comparacio dels aragonesos qui dispensaven en lur libertat e nosaltres seriem vist venir acordats e consents en sostenir nostres prejudicis que tenim car primerament lo dit partit importa dilacio qui es gran contrari per donar loch que entren les divisions en les quals se fa continua diligencia e sollicitut e per ço es provehit sia servat lo memorial extra les instruccions derrerament donat. Importa encare mes ab gran confusio e vergonya que stant lo Principat interessat e prejudicat consente no poder reparacio demanar de sos prejudicis. Aquesta e semblants vias seria mort e sepultura del Principat car continuament si fa-

rien prejudicis e tantost se inquiririen consemblants vies perque no se haguessen reparar. Perque es nostre parer e deliberacio per forma alguna no consentir ne loch donar al tractat de tal partit nenspar aquest o altre algu qui desvias o dilatas la peticio del Principat ja feta deure esser manejat o tractat ans vos pregam afectuosament e requerim en virtut del sagrament prestat que dissapte primer vinent que seran set del present tota consulta cessant sia legida a la Majestat del dit Senyor la segona instruccio la qual en les instruccions es ordenat esser legida e tantost nos avisau de la resposta certificantvos lo consell de aquesta ciutat esser en aquest parer e voler e scriu a sos embaxadors en la dita lectura sien ab vosaltres ensemps e presents. Placiaus demanarloshi e encara los altres embaxadors qui hi sien de Rossello e de universitats del Principat. Totes dites instruccions e memorial son stades legides e delliberades unitament en la dita casa de la ciutat.

Havem sabuda la venguda dels reverent e magnifich mestre de Muntesa e visrey de Sicilia de la qual som ben alegres e contents car veuran e trobaran altre virtut e unitat que per ventura no es cregut per la Majestat del Senyor Rey e vist a quant foch hic sera tengut sen podra fer altre report a la dita Majestat e hi haura credit donar altrament que fins aci no mostra haver fet. E sia molt reverents egregi nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a V de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. —

Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Als molt reverents egregi nobles magnifichs e honorables senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverents egregi nobles magnifichs e honorables senyors de gran providencia. Per quant segons haveu vist en les nostres altres letres dades de la present havem delliberat que en la lectura que fareu a la Majestat del Senyor Rey sien convidats e presents los embaxadors de aquexa ciutat e a ells es scrit per los consellers e consell de la dita ciutat que hi sien e tots parleu ab una veu e una boqua e una cosa attes la dita ciutat ha mostrada e mostra una grandissima affeccio e incomutable voluntat en la prossequucio de aquests afers la qual cosa quant sia util e necessaria vostres reverencies e providencies senten be per ço vos pregam e encarregam molt stretament que en lo anar e estar en consell e en tota altra cosa los doneu e colloqueu en lur loch e grau pertinent e quant que mes de lur loch e grau hajen no sia menys. Car lo temps e los afers e la dita intencio e unio en vosaltres ho merexen. E jatsia ab les altres vos hajam scrit incautant a vosaltres que dels partits expedients siau hoydors e no promovedors encara a major cautela ab les presents de nostra intencio inconmutable volem siau certs com axi ab deliberacio del consell vejam

esser necessari per benifici del negoci que tractam per molts respectes los quals no curam exprimir pregantvos tots ab molta unitat e concordia entengau en dit negoci car sens dubte fahentho axi nostre Senyor Deus sera servit e la real Majestat e lo benifici del Principat sera fet. E sia molt reverents egregi nobles magnifichs e honorables senyors e de gran providencia la Sancta Trinitat en vostra guarda e direccio dels afers que teniu entre mans. Dada en Barchinona a V de febrer del any Mil CCCCLXI.— A. P. abat de Monserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Al molt honorable e molt savi mossen Franci Dezpla cavaller hu dels embaxadors del Principat de Cathalunya.

Mossen molt honorable e molt savi. Molt som maravellats attesa vostra virtut e singular industria com continuament e de jorn en jorn no avisau e si en universal no ho feu com vos particularment nons scriviu dels negocis en quint punt son e de les particularitats axi dels de la casa del Senyor Rey e dels qui van e venen e com sta e si novitats si seguexen per lo semblant Leyda que fa e com stan e deveuvos recordar de moltes coses eren aci dites per alguns de Leyda. No sabem causa com vos adormiu axi que nons avisau del que es necessari. Placiaus ab summa diligencia entendre en dit negoci no sia necessari daqui avant so-

llicitar a vos mas vos siau sollicitant los altres e confortantlos a be e unidament ab molta virtut e sforç obrar tolent e abolint totes rugues e temptacions diaboliques que destruen lo be obrar. Siau hi caut e sollicit com de vos speram. E sia molt honorable mossen e molt savi la Sancta Trinitat en vostra guarda. Data en Barchinona a cinch de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona prests a vostra honor.

Al molt honorable e molt savi mossen Johan Agullo hu dels embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt honorable mossen e molt savi. Be crehem vos recorde vos fonch donat carrech que de les coses occorrents e del stat de aquexa ciutat e de altres circunstancies per vos fossem avisats. Stam marevellats com de hora en hora e de jorn en jorn cessau de avisar a nosaltres fahentsnos specificadament mencio de totes coses car com sabeu moltes coses son stades significades per vos fahents per la utilitat del negoci de les quals seria bo fossem avisats a fi que poguessem millor delliberar en lo que fer se deuria. E sia molt honorable mossen e molt savi la Sancta Trinitat vostra custodia e proteccio. Dada en Barchinona a V de febrer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona prests a vostra honor.

Al molt honorable micer Johan Andreu doctor en leys hu dels embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt honorable mossen. Be vos recorde lo parlament vos fonch fet e lo carrech vos es stat donat e per ço vos es stat fet memorial apart pera vos. Necessari es ab summa diligencia entengau en dit negoci axi en lo cap de la cort com altres ço es que com sabeu per millor conduir lo negoci al fi desiderat es expedient sia per alguns impugnada la prorogacio feta per lo Senyor Rey absent del Principat a fi que entretant sia provehit segons per Deu sera disposat. Mes avant es necessari si per lo Senyor arquebisbe ne sereu demanat li digau lo interes fundat en dret que ha lo Principat en demanar la liberacio del Princep e com aquesta es libertat precipua sobre les altres. Apres es necessari sia be informat de juribus patrie circa media per haver lo Princep e lo que lo Principat demane e satisfaccio als objectes. Pregamvos donchs siau molt sollicit en dit negoci sollicitant los altres e confortantlos a unidament obrar removent totes rugues cautament e discreta sogons de vos confiam. Dada en Barchinona a V de febrer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona prests a vostra honor.

Als molt reverents nobles e honorables senyors los

diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverent nobles e honorables senyors. Una letra he rebuda per la qual rest avisat de la eleccio per vosaltres feta de la embaxada de XXXXV persones al Senyor Rey en quem desplau summament com yo personalment no puch entrevenir per causa de la indisposicio de ma persona. E per tant per satisfer a vostra voluntad e al degut en aquella part que mes possible he elegit que en mon loch vage mossen Guillem Barçalo vicari meu general e dega de ma esglesia Durgell ab procura bastant per entrevenir si mester sera en les corts lo qual sera a Tarrega a la jornada per vosaltres asignada e tremetra procura aqui bestant a rebre la quantitat per vosaltres per causa de la dita embaxada consignada. E per la present no he mes dir sino que si alguna cosa vos sera plasent ab confiança men scriviu. En Salas a XXXI de janer. —Prest a tota vostra ordinacio e voluntat lo Patriarca de Laxandria bisbe Durgell.

6 DE FEBRERO.

Hízose la eleccion de las personas que debian componer la embajada á Valencia, despachándoles el salvoconducto que aquí se inserta, y se dió cuenta asimismo de las otras tres cartas que siguen.

Los deputats del General del Principat de Catha-

lunya residents en Barchinona al honorable lo diputat local en la ciutat e vegueria de Tortosa castellania Damposta e loch de Flix e als collidors del dret del General en la dita ciutat de Tortosa e altres passos on se vulla constituhits salut.

Com nosaltres en virtut de una comissio a nosaltres feta per la cort convocada en la ciutat de Leyda per afers de la dita comissio e per utilitat de la cosa publica de aquest Principat enviam al regne de Valencia los honorables mossen Franci Pallares e micer Pere Clariana doctor en leys ciutadans de aquesta ciutat e vullam aquells esser favorablament tractats ab la present vós dehim e manam que prestant los dits mossen Franci Pallares e micer Pere Clariana jurament que no porten coses algunes que hajen a pagar general lexets aquells passar e sens scorcoll de bedaçes de botges e de lengineres e de altres robes que aporten e no resmenys en ço que ops hajen los tractets favorablement. Dada en Barchinona a VI de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat.

Al honorable senyor En Francesch de Sant Celoni diputat local en la ciutat e vegueria de Gerona.

Honorable senyor. A nostra hoyda serie pervengut que En Jaume Ferrer e En Seroli hirien per aqueixa vegueria somovent e encautant los homens de remença e convidantlos a sindicat e altres coses contra lo bon stat de aquest Principat. Volen de aço saber la ve-

ritat. Per tant vos dehim e manam que de aço ab diligencia vos entremetau e sapiau quins ne quals actes fan los dessus dits ne si com a comissaris o en quin nom. E del que haureu sabut e sentit nos avisau de continent per vostra letra. Hajauvoshi ab diligencia que ops es e de vos fiam. Dada en Barchinona a VI de febrer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyor En Gabriel Girau diputat local en la vila de Perpinya e bisbat Delna.

Honorable senyor. A causa de algunes noves que a hoida nostra pervenen volem eus dehim e manam que ab molta diligencia vos cureu entrametre si en la frontera de Lenguadoch ne en lo comdat de Foix o dins en lo realme de França se someu alguna gent darmes nes fa alguna novitat o preparatori que sia cosa de notar. E de aço vos entrameteu cautament e del que poreu saber e sentir nos certificau per correu volant axi prest com sabut e sentit ho hajau sens alguna falla. Hajauvoshi ab aquella diligencia que ops es e de vos fiam. Dada en Barchinona a sis de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyer En Ramon Grau collidor de les

generalitats en la ciutat e pas de la Seu Durgell.

En Ramon Grau. A causa de algunes noves que a nosaltres pervendrien volem eus dehim e manam que diligentment e cauta vos entrametau si en lo comdat de Foix e en la frontera de Gascunya se somou alguna gent darmes ne altra qualsevol novitat. E del que sabreu e sentireu per lo present correu o per altre quant hoit o sabut ho hajau nos avisau prestament e sens triga. Hajauvoshi ab la diligencia que de vos fiam. Dada en Barchinona a VI de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

7 DE FEBRERO.

En este dia se presentaron en el parlamento el maestre de Montesa y el virey de Sicilia, embajadores enviados por el rey, los cuales en virtud de la credencial que a continuacion se copia leyeron las instrucciones que se les habian dado, reducidas á reclamar del Principado que mandase retirar sus embajadas y cesase en sus pretensiones.

Als venerables religiosos magnifichs nobles amats e feels nostres los deputats del Principat de Cathalunya e altres ab ells congregats en la ciutat de Barchinona.

Lo Rey.

Venerables religiosos magnifichs nobles amats e feels nostres. De algunes coses servir de Deu e nostre e benefici de aqueix nostre Principat concernents havem plenament informats los venerable religios magnifichs noble e amats consellers nostres frare Luis Dez-Puig maestre del orde e cavallaria de Sancta Maria de Montesa e Sant Jordi e don Lop Ximenez Durrea visrey per Nos en lo regne de Sicilia les quals per nostra part vos explicaran. Pregamvos encarregam e manam que als dits mestre e visrey en tot lo queus diran e explicaran per nostra part doneu plena fe e crehença com a nostra propria persona. Dada en Fraga a XXI dies de janer del any Mil CCCC sexanta hu. — Rex Johannes.

A lo expuesto por los embajadores se contestó en los términos que siguen, contentándose aquellos con pedir copia de la carta é instrucciones á que se referia la respuesta.

Molt reverend noble magnifichs e de gran providencia senyors.

Ab molta devocio e reverencia lo present consell ha hoyt a vostras magnificencias a las quals infinidament regraciam com vos ha plagut fernos lectura de las ins-

trucciöns per la Majestat del Senyor Rey a vosaltres donades las quals per quant per tants hoynts son stades ben compreses es stat vist no freturar donar congoxa o fadiga a vostras providencias de la copia demanada. E per quant aquesta materia del Illustrissimo Senyor Primogenit e successor es tant trita e delliberada en aquest consell que no fretura lonch temps consumir en delliberacio fer han acordat fer promptament resposta a las magnificencias vostras la qual vos sera legida é son les instruccions donades derterament als embaxadors las quals son la final e inconmutable intencio del Principat de Cathalunya.

En vista de esta embajada y del estado de los negocios, se adoptó despues de maduro acuerdo la resolucion siguiente:

Recensida molt diligentment e en totes ses parts ab gran vigilancia discutida e examinada la materia occorrent per servey e honor de la reyal Majestat e corona sua e per salvacio de la persona del Illustrissimo Primogenit e per reintegracio dels privilegis e libertats del Principat de Cathalunya e per observancia sdevenidora de aquellas indemnitat benifici e total repos del dit Principat es lo parer e voler dels diputats e lur consell que la persona del dit Illustrissimo Senyor Primogenit la qual en desservey de la dita Majestat indègudament informada e ab infraccio e derogacio

de dites libertats en gran perjudici del Principat es detenguda sia treta e deslliurada de la preso en que sta e haguda a mans e poder del dit Principat fahent per aço qualsevol sforç e potencia necessaria trahent per ço e fahent anar la bandera reyal e del General on se vulla sia lo dit Senyor Primogenit ab gent de cavall e a peu stipendiada e compartida en tot lo Principat fins a tant lo dit Senyor Primogenit sia hagut. E si per ventura en la sua persona cars advers e indegut seguira sien dignament castigats los metents e consentints e la posteritat de tals damnada de tot honor e haver.

Item per sostenir la mar e les illes e encara regne de Valencia e confortar a tots es vist necessari encontinent varar e donar orde sien armades les galeas qui hi sien promptes per trametre a les dites illes e conservar la costa degudament e que de continent sien posades stepes de XXIIII galeas e procehit a factura de les que necessari sera.

La exequucio de les dites coses en deguda promptitud es remesa a algunes persones per los dits deputats e consell elegidores.

Por último se presentó en este dia y prestó el debido juramento Juan Pellicer, y se dió asimismo cuenta de los documentos que siguen :

Als molt reverent e honorables mossenyors los sen-

yors los diputats generals del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e honorables mossenyors. Una letra havem reebuda de vostres reverencies e honorables savieses responsiva a una altra que per part de aquesta universitat a vostres reverend e honorables savieses era stada feta sobre la eleccio feta de la persona de micer Johan Andreu a la embaxada feta al Serenissim Senyor Rey de la qual eleccio stam algun tant merevellats com siam de parer qualsevulla sindich dege usar de son poder al plaer de aquells per qui es elegit e no en altra manera com majorment per dita nostra letra vostres reverend e honorables saviesas fossen fetes certes de la intencio e voler de aquesta universitat e per haver fet lo contrari ne stam nosaltres e tot lo consell de aquesta universitat algun tant agreujats. Pero axo no obstant nosaltres havent sguart quant es de alta natura la materia que per vostres reverend e honorables savieses se tracta e volent tots temps condescendre e seguir lo que per vostres reverencies e honorables savieses sera ordonat havem provehit juxta lo contengut de una altra vostra letra que derrerament havem reebuda vage a vostres reverend e honorables saviesas En Johan Pellicer altre dels sindichs e principal de aquesta universitat per fer e complir lo que per vostres reverencies e honorables savieses sera ordonat supplicantvos lo hajau per recomanat. E com mes no hajam a dir supplicam la Sancta Trinitat sia en proteccio e guarda de vostres reverencies e honorables savieses. Dada en Vilafrancha de Penedes a

V del mes de febrer del any Mil CCCCLXI. — A la ordinacio de vostres reverend e honorables saviesas apparellats los jurats de Vilafrancha de Penedes.

Molt reverents egregi nobles magnifichs e savis senyors.

Apres que ab gran vigilancia es stat entes en la provisio fahedora per recuperacio e salut de la persona del Illustrissimo Senyor Primogenit e reintegracio dels privilegis e libertats de la patria repos e benifici del Principat hagut recors primerament a Deus omnipotent la gracia del qual humilment e devota es stada per diverses vies e formes invocada per salvacio de la persona del Senyor Primogenit e per reintegracio de les leys e libertats de la patria en la qual a disputacio no se enten loch donar es stat vist e delliberat que la persona del Senyor Primogenit sia deliurada e treta de la preso en que sta e haguda a mans e poder del Principat fahent per ço qualsevol sforç e potencia necessaria. E per ço se traura aci de continent la bandera reyal e del General es fa aci sforç de gent de cavall e a peu queus sera tramesa per seguir e haver lo dit Senyor Primogenit hon se vulla sia e per semblant per tenir la mar degudament de present se armen algunes galeas e se posaran XXIIII stepes per fabricar tantes galeas e fer per la mar totes coses necessaries a seguretat de les illes e reputacio daquest negoci. E ja mes de aquesta fahena nos desistira fins hagut sia lo dit Senyor Primogenit fahent

certes vostres providencias que dema diumenge de mati a vuyt de febrer se trauran dites banderes es posaran les stepes. Aquestes delliberacions ha convengut fer en les quals concorren los dos consells aquest e dels cent jurats de la ciutat. E perque en lo principi de la exequucio de aquesta empresa va molt e lo tot daquest negoci vos pregam molt afectadament e quant pus carament podem vos encarregam ab aquella via pus util e segura queus sera vist per haver lo dit Senyor Primogenit vullau donar orde en exequucio del dit negoci car en aquest principi sta la salut de aquest negoci. A nosaltres semble lorde deure esser aquest ço es que si la Majestat del Senyor Rey en Leyda sia concertat ab la ciutat a la qual scrivim e la ciutat de Barchinona scriu que la hora concertada de la nit trenta de vosaltres ab alguna part de la host de Leyda bisquen fahent la via de Fraga e sils sera vist esser prou potens en haver lo Senyor Primogenit vagen prests sino stiguense detenint fins sia arribada la host de Cervera qui hi sera decontinent pero semblar nos hia cautament deurie esser provehit en trencar lo pont de Fraga perque nos pogues anar la via de Arago a fi que no poguessen tirar pus enlla lo dit Senyor Primogenit. E los altres XXX embaxadors o aquella part queus sera vist pugen segurament a la Majestat del Senyor Rey e ab aquell sforç que poran dihentli com los pobles stan arremorats per deullirament del Senyor Primogenit e que la sua Majestat stigue segura e sens dubte algu car ells son aqui per custodia de la sua persona. E de fet los dits embaxadors proveesquen

los portals esser tanquats e negu no poder exir de Leyda. E per quant si la dita Majestat exia seria perillos de inconvenients per evitar aquells sia provehit e ordenat ab supplicacions et alias la dita Majestat no puixa de Leyda exir. On la dita Majestat fos en Fraga semble que tots vosaltres senyors embaxadors ab tot lo sforç de Leyda façau segurament e cauta la via de Fraga provehint per semblant al pont per manera que lo dit Senyor Primogenit no puixa esser en Arago portat e tantost vos sobrevendra lo socors de Cervera e successivament tot lo soccors de la terra. La exequucio sobredita senyors de gran providencia se ha a fer car es vista esser la salut del Senyor Primogenit del Principat e de tots. Lo modo de la exequucio nos par sia lo que scrivim pero si millor e pus util vos ni occorrie placieus exequutarho puys la cosa queus scrivim a efecte se deduescha pregantvos quant pus afectadament e streta podem de continent ho vullau a exequucio deduhir e per cosa alguna nous volguesseu detenir car seria destruccio del Principat e de tots e si en vosaltres detencio o renitencia havia vos certificam los pobles esser en tal disposicio en aquesta materia que havem per cert danunciarien qualsevol que en açо fallis ho impediment hi prestas. Lo consell sta continuament congregat en aquesta casa e per semblant lo de cent jurats en la casa de la ciutat sens exirne per dormir o per menjar. Placiaus donar carrech al notari que scriva de hora en hora ab correus cuytats car vosaltres crehem sereu be occupats e tornamvos pregar no sia ara posar redupte en res mas

queus placia promptament executar segons lo Principat e tots confiam e exiu de tota specie de tractes car aquesta es la saludable via e tota altra es la sepultura de tots attesos los tormens en que som. E si qualsevol persones exceptades aquelles qui per lo deute de fidelitat son e deuen esser exceptades vos faran contradiccio o obstacle algu sieu tractats com enemichs de la cosa publica. Placiaus cogitar quant va en aço la honor del Principat e per major descarrech vostre a cautela vos ne requirim per vigor del jurament prestat. Reebuda havem vostra letra vuy dels partits moguts la qual no obstant ha convengut procehir en aquesta delliberacio fer. Hoyts havem los embaxadors del Senyor Rey e no contrastant lo que explicat nos han volem eus requirim que de tot en tot deduhisquau en obra e tota dilacio e consulta cessant la nostra delliberacio dessus dita. E provehireu senyors en trametre de continent al cami de Fraga per detenir tot correu o altra persona qui anas aquella via per no donar algun avis a la vila de Fraga e gents qui son en aquella. Lo Deu omnipotent senyors vos endres. Dada en Barchinona ab cuyta a VII de febrer any Mil CCCC LXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes. — Als molt reverends egregi nobles magnifichs e savis los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Lo dia present per nosaltres ab lo gran consell unidament ab lo consell de cent jurats de aquesta ciutat es stat delliberat que vist lo Senyor Rey jatsia supplicat de gracia e de justicia no ha volgut condecendre a les suplicacions del Principat sobre la liberacio del Illustrissimo Senyor Princep primogenit de Arago que de continent per satisfer a la fidelitat a la qual los cathalans son tenguts a la corona reyal sia procehit en haver lo dit Illustrissimo Primogenit per totes aquelles vies de fet que possibles sien contrastant a qualsevol altres exceptada la persona de la Majestat reyal qui impediment donar volrien. E per ço fahentsvos certs de les dites coses vos pregam que vista la present ab gran sollicitut entengau en lo dit negoci provehint que attes la host de Leyda va la via de Fraga de continent vista la present trametau lo major sforç tant a peu quant a caball que possible sie a la dita vila de Fraga a fi que mijançant la gracia divina lo dit Illustrissimo Primogenit se haja a les mans del Principat e sia delliurat de la detencio en que sta. Nosaltres havem scrit als honorables pahers de Leyda per la execucio de les dites coses als quals axi mateix ne scriuen los honorables consellers e consell de cent jurats de la ciutat de Barchinona e per semblant als embaxadors del dit Principat los quals promptament donaran conclusio

en lo que sia necessari segons los scrivim. Per res no stigau de provehir en lo sobredit car seria total destruccio del negoci si lo contrari era fet. Axi matejx sera necessari siau sollicits que algun correu que pas si no era del General que sia detengut. Lo Deu omnipotent vos endres. Dada en Barchinona ab cuyta a VII de febrer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Als molt nobles e molt magnifichs senyors don Francesch de Pinos mossen Marti Guerau de Cruylles e mossen Francesch Sampso embaxadors ensemps ab altres del Principat de Cathalunya.

Molt nobles e magnifichs mossenyors. Per quant axi per lo avis que havem hagut de vosaltres per medi de mossen Torrelles com encara per la letra per la hu de vosaltres tramesa restam avisats del home de Arago qui a vosaltres ha feta oferta e per tant com lo desig nostre es portar a bon fi si a Deus sera plasent aquest negoci vos pregam quant podem que en lo endres e adjutori ofert se do prompta exequucio majorment si Deu volra podia servir en lo que ara ab la letra comuna vos es scrit. E plaura a nosaltres per vosaltres sia ofert al qui oferta ha fet fer per ell lo que farieu per nostres persones e per un dels principals de aquest Principat. Siau be sollicits en dit negoci e encara en lo que a tots comunament es scrit con-

duhint los altres a virtuosament obrar car lo contrari seria sepultura de tots. Lo Deu omnipotent vos endres. Dada en Barchinona a VII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Monserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona prests a vostra honor.

Als molt magnifichs e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt magnifichs e savis senyors. La delliberacio nostra e del consell acompanyada de determinacio del consell de cent jurats de aquesta ciutat es que considerats tots los tractats fins aci sobre la recuperacio de la persona del Illustrissimo Senyor Primogenit e observancia de les libertats de la patria fets e tenguts qui per conservacio de la unitat e benefici del dit Principat e per retre lo perfet deute de la fidelitat a la patria se entengue en recuperacio del dit Illustrissimo Primogenit. E axi deduhint la dita delliberacio en efecte dema que sera diumenge a les sis hores de mati seran tretes les banderes de sent Jordi e reyal de aquest Principat per anar la via de Fraga en lo auxili de la dita liberacio e per semblant dema se posaran juxta les determinacions en los dits consells fetes XXIIII stepes de galeres e aquelles se portaran a final acabament e entretant armades algunes galeres qui son aci per confort de les illes e de la costa. Daqui avant fetes per nosaltres dites delliberacions tenim en vosaltres e aqueixa universitat en tal reputacio que

per lo honor de aquest Principat e interes de la cosa publica de aquell del qual aqueixa universitat es principal membre sera cau e fi gloriosa de aquesta divina delliberacio e per ço quant podem vos pregam exortam e encarregam que a la dita exequucio vullau donar tal e tant expedita direccio que contrari algu no prenga. E seria parer de alguns que fos feta en la manera seguent ço es que convocat per vosaltres consell general e pres jurament dels consellers de aqueixa ciutat de no exir de la casa fins al acte de la exequucio fos legida la present letra al dit consell e de continent feta delliberacio de la dita empresa fossen tanquats tots los portals de la ciutat sols hun acceptat e hisques lost de la ciutat acompanyat de aquella gent que a vosaltres semblara la via de Fraga que van a cobrar la persona del dit Illustrissimo Primogenit e axi una part dels embaxadors de la terra be acompanyats pujen a la Majestat reyal e per preservacio de tot dampnatge de la dita reyal Majestat en tot cas que exir o partir volgues de la dita ciutat li sie consellat e no permes de exir de la dita ciutat segons als dits embaxadors havem largament scrit. Empero si altre mija apartat de tot tracte e no desviant de exequucio pus acomodat e pertinent a la dita recuperacio del Illustrissimo Primogenit vos occorrera sia feta delliberacio vostra pus lo dit acte dilatat en alguna manera no sia. E si era cas per los embaxadors nostres o alguns dells alguna dilacio o empaig en qualsevol manera colorat hi ere donada nosaltres confiam que per mija de la virtut e potencia vostra e de aqueixa uni-

versitat lo dit acte tant glorios e digne de infinida fama sera exequutat. Estau ab ferma sperança lo socors univers de aquest Principat e de aquesta ciutat sera molt prest a vosaltres e provehiu que tots los rocins qui seran dins la ciutat e sien de qualsevol persones sens excepcio alguna sien per vosaltres retenguts a fi queus ne pugau servir. Lo Sant Sperit sia en vostra direccio. Dada en Barchinona a VII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del general de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

La convocacio de vostre consell e execucio de la cosa queus scrivim es necessari sia feta o se faça hora per hora encara que a la mija nit rebau les presents.

Al honorable senyer En Luis de Vilaplana deputat local en la vila e vegueria de Cervera.

Diputat local. Nosaltres scrivim una letra als pahers de aqueixa vila e aquesta ciutat los scriu. Aximateix remetemvos les letres. E perque va molt en la prompta exequucio de aquelles vos dehim e manam que de continent les doneu als dits pahers e encara los solliciteu que promptament e presta exequuten lo quels scrivim car tota dilacio seria dan e inconvenient irreparable. Data en la ciutat de Barchinona a VII dies del mes de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del

General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Als molt honorables e savis senyors los consols de la vila de Perpinya.

Molt honorables e savis senyors. Lo dia present per nosaltres ab lo gran consell unidament ab lo consell de cent jurats de aquesta ciutat es stat delliberat que vist lo Senyor Rey jatsia supplicat de gracia e de justicia no ha volgut condecendre a les supplicacions de aquest Principat sobre la liberacio del Illustrissimo Princep primogenit del dit Senyor Rey que de continent per satisfer a la fidelitat a la qual los cathalans son tenguts a la corona reyal sia procehit en haver lo dit Illustrissimo Princep e primogenit per totes aquelles vies de fet que possibles sien contrestant a qualsevol altres exceptada la persona del Senyor Rey qui impediment donar hi volran. E axi deduhintho a efecte es stat delliberat que la ciutat de Leyda vage ab aquell nombre de gent que mes pora a la vila de Fraga per haver e cobrar lo dit Illustrissimo Princep e la ciutat de Cervera hi trameta gent. E aci se trau la bandera de Sant Jordi pera socorrer ab la mes gent que porem e posarem stepes pera XXIIII galeres per visitar les illes de Sicilia e de Cerdenya e de continent adobar e varar de les que son en la dreçana tres o quatre per guardar la costa e acordar gent de peu e de cavall. Per ço fahentsvos certs de les dites coses vos pregam e encarregam encontinent nos trametau cent homens

de peu e disposts a treball armats e a punt en los quals ne haja sexanta ballesters trenta empavessats e deu ab lances largues car nosaltres los pagarem aci lo sou e per lo temps que delliberarem e vosaltres meteuhi los conestables e capita queus parra a la dita gent. Dada en Barchinona a VII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat.—Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat prests a vostra honor.

Al honorable senyer En Francesch de sant Çaloni diputat local en la ciutat e vegueria de Gerona.

Diputat local. Per quant havem delliberat per certs sguarts que no curam aci explicar haver alguna gent de cavall volem eus manam que encontinent en lo cap de aqueixa vegueria façau fer una crida que qualsevol home de honor qui sia dispost esser home darmes e servir aquest General a cavall vinga açi car lo General li dara lo sou e per aquell temps que sera delliberat dar als homens darmes. Dada en Barchinona a VII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Monserrat. —Los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt honorable e molt savi mossen Johan Agullo ciutada de Leyda hu dels embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt honorable mossenyor e molt savi. Vostra letra havem reebuda vuy de mati que comptam set del present ab la qual nos avisau que puys la delliberacio fos feta aci fos scrit aqui als honorables los pahers de aqueixa ciutat de continent se donaria exequucio al dit negoci. E per tant de continent vista vostra letra la delliberacio es stada feta segons veureu ab les letres trameses als embaxadors del Principat e als dits honorables pahers. Reste donchs sia complit ab gran diligencia lo que vos es stat ofert car per nostra part es fet quant haveu demanat. E per cosa al mon no stigau car lo sforç vos sera ab gran poder de continent trames. E ateneu lo contrari no sia fet car seria grandissimo dan e total perdicio de tot aquest Principat. Lo Deu omnipotent vos endres. Dada en Barchinona ab cuyta a VII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

8 DE FEBRERO.

Se adoptaron en esta sesion los siguientes acuerdos :

Primerament que les stepes sien fetes e apparellades esser meses per lo fuster de la casa de la Diputacio.

Item que los dos caps de cinquantenes determenats per los diputats e consell sien en la casa de la Diputacio de continent be armats e a punt.

Item que presents los dits diputats e aquell consell llur que ells elegiran sien meses les banderes reyal e de Sant Jordi sobre lo portal de la casa de la Diputacio qui mira sobre lo carrer de la plaça de Sant Jaucme.

Item que posades les dites banderes e aquelles restants acompanyades ab los dits cent homens armats los dits deputats e hu dels consellers de la dita ciutat acompanyats de aquells de llurs consells qui ells elegiran vagen la via de la ribera e meten XXIIII stepes de galeas en lochs condecents e utils per la faccio de les dites galeas e daqui avant de aquelles fassen boscar acabar e armar ab son efecte tantes com per los dits deputats e consell sera determenat.

Item es deliberat que les dues galeas de la ciutat e una del General e altra de don Johan Dixer ab lo mes breu temps ques pora fer sian adobades varades e armades mijançant aquells ministres que los dits deputats e consell determenaran.

Item que per ordinacio e desliberacio dels diputats ab llur consell tots los rocins o cavalls disposts per guerra qui sien de la present ciutat e en poder de qualsevol persones sien manifestats e tenguts per los dits diputats e consell e per la defensio de la republica de aquest Principat.

Item es deliberat per los dits diputats e consell que totes e sengles messions e despeses necessaries e op-

portunes a la bona expedicio e exequucio de les dites coses sien pagades es paguen de pecunies e bens del General a noticia e conexença dels dits diputats e de les persones e ministres que per ells deputats hi seran.

Item que attes que dema que sera diluns se ha a fer la crida del acordament e per la qualitat del fet rahonablament se dege contentar tota la gent de menor sou encara attesa la despesa qui per aquells qui sacordaran se ha a fer es pensat quiscun home darmes qui compren pilart e patge haje quiscun mes de sou quaranta cinch florins corrents e bestreta per dos mesos e quiscun home de peu haje sis florins corrents per quisqun mes e bestreta pera dos mesos. E mes sia donat a quisqun home sol de cavall util quinze florins corrents per mes ab bestreta de dos mesos e sia donat de sou als conestables vuyt florins per mes ab bestreta de dos mesos.

Item es mes pensat que sia per los diputats elet hun capita general de tota la armada de la terra e tres consellers ço es hun de quiscun stament a consell dels quals lo dit capita haja star.

Item es pensat que sien soldejats tres milia homens de peu los quals ja son compartits per les universitats del Principat dels quals hi haja haver mil o vuyt cents ballesters vuyt cents pavesos e doscentes lançes largues e cent spingardes o menor nombre si als diputats e consell en sdevenidor apparra.

Item es pensat que sien soldejats doscents cinquanta homens darmes si haver se poran e rocins particu-

lars utils tants com trobar sen puixen.

Item que per los diputats e consell de continent sien eletes tres persones ço es una de quiscun stament per seure entrevenir e expedir la armada de la terra.

Item es deliberat que la eleccio del capita de la dita gent darmes e los consellers de aquell e los acordadors de la dita gent que han esser tres ço es hu de quiscun stament sia remes als dits deputats.

En cumplimiento de estos acuerdos, y deseando ponerlos por obra desde luego, fueron enarboladas en este mismo dia, encima de la puerta de la casa de la Diputacion, la bandera Real y la de San Jorge; y fueron asimismo los diputados con numeroso acompañamiento á poner las quillas de las veinticuatro galeras que habian de construirse.

Despues de éstas solemnidades, se volvió á reunir la Junta y se despacharon las cartas que siguen :

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Ara toquades sis hores apres mitga nit havem tretes les banderes reyals e del General ab MD homens qui les acompanyen la via de vosaltres e no solament los dits M e cinchcents homens mas infinida gent. Es necessari promptament hajau donat conclusio efecte e exequucio en lo que a vosaltres es stat scrit. Lo consell general de

aquesta ciutat stan tots temps nit e jorn congregats e nosaltres axi mateix. Siaus avis e lo Deus omnipotent queus endreç. Dada en Barchinona a VIII de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.—Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Vuy dernati toquades les sis hores havem tretes les banderes reyals e del General e van ab elles mil e cinchcents homens certificantvos que no solament aço mas tanta gent segueix que es sens nombre car tanta es la inclinacio e voluntat que no es stat possible fer altra car ya eren en punt que nostres persones volien exequutar. Es necessari per restauracio de vostres persones e de nosaltres promptament doneu conclusio en lo que a vosaltres es stat scrit e aço sens dilacio alguna. La cosa endreçara en tot be nostre Senyor Deus si li plaura o lo benaventurat sant Jordi. Dada en Barchinona a VIII de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Vuy de mati a sis hores toquades havem tretes les banderes reyals e del General van ab elles mil e cinchcents homens be a punt e no solament lo dit nombre mas altra gent infinida tanta es la voluntat. Es necessari senyors vosaltres promptament hajau executat lo queus es stat scrit e no hajeu falla. Nostre Senyor Deus vos endreçe. Dada en Barchinona a VIII de febrer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

9 DE FEBRERO.

Se resolvió que se mandase al regente la veguería, que mandase publicar por el pregonero, acompañado de diez trompetas y en la forma acostumbrada, el bando que sigue:

Ara hojats tot hom generalment de part del molt honorable mossen Arnau Guillem Pastor cavaller regent la vegueria de Barchinona per lo molt alt e molt excellent lo Senyor Rey a requesta dels reverend e ho-

norables diputats del General del Principat de Cathalunya qui aço fan precehint delliberacio del consell en virtut de la comissio de la cort assignat que com lo Illustrissim Senyor don Carles primogenit de Arago e de Sicilia et cetera Princep de Viana per consell e instigacio de malvats consellers contra Deu omnipotent e contra la reyal corona sia detengut en gran dan del Principat de Cathalunya ofensa de Deu fractura e violacio de les libertats del dit Principat e de la cosa publica de aquell e per ço lo dit Principat precehint certes degudes provisions e pratiques observades com fins aci no haje pogut obtenir lo fi desijat per satisfer a la fidelitat sua a la reyal corona deguda vulle haver lo dit Illustrissim Primogenit de Arago e de Sicilia e Princep damunt dit e aquell hagut reduir en pau amor e bona concordia ab la Majestat reyal a gran benefici repos e tranquillitat de tot lo Principat e poblats en aquell per tant lo dit honorable regent notifica a tot hom generalment quis vulla acordar en la armada la qual lo dit Principat ha delliberada fer per causa de la recuperacio e liberacio del dit Illustrisim Primogenit si es home de armes portant pillart e patge haura quaranta cinch florins corrents per home per sou de un mes ab bestreta de dos mesos e si es home de cavall util haura quinze florins corrents per mes ab bestreta de dos mesos e quiscun home de peu haura sis florins corrents per mes ab bestreta de dos mesos. E mes sera donat a quiscun conestable de XXV homens vuyt florins corrents per mes ab la dita bestreta de dos mesos. E tots aquells qui lo dit sou desigeran e

volran pendre sien en la casa del General la qual es davant Lotga de la present ciutat hon seran les persones a aço deputades. E feta la seguretat acostumada hauran lo sou e bestreta dessus dits.

Despues de esto se nombró una comision para cuidar del enganche de soldados y distribucion de los fondos en los términos que expresa el documento que sigue; y luego se procedió á la eleccion de capitanes y otros oficios necesarios.

Nosaltres frare Anthoni Pere abat de Montserrat En Luis Divorra cavaller e En Miquel Cardona ciutada de Barchinona diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchiuona considerants que per causa de la liberacio del Illustrissimo don Carles primogenit de Arago e de Sicilia et cetera per la Majestat del Illustrissimo Senyor Rey son pare detengut no sens violacio e derogacio de les libertats e privilegis del Principat de Cathalunya e poblats en aquell ha convengut a nosaltres ab delliberacio del nostre consell en virtut de la comissio per la cort general de Cathalunya convocada en la ciutat de Leyda a nosaltres feta per la dita liberacio del dit Primogenit e conservacio e defensio dels dits privilegis e libertats e repos e tranquillitat de la republica del dit Principat lo qual ab lo dit nostre consell representam fer certa armada de gent de cavall e de peu e per consegnent acordar

gent e fer e pagar moltes despeses per la dita raho per ço confiants de la industria saviesa e lealtat de vosaltres honorables mossen Johan Dalmau canonge e pabordre de la Seu de Barchinona mossen Guillem Çamaso e de Monpalau donzell e En Bernat Dezllor mestre en arts e en medicina hoidors de comptes del dit General ab la present fem constituhim e ordonam a vosaltres dits hoidors de comptes acordadors de la dita gent de cavall e de peu ab e de consell dels honorables mossen Arnau de Viladamany mossen Roger Alamany cavallers e Nartal de Claramunt donzell o de la major part dells donant e cometentvos plen poder que ab consell dels dessus dits o de la major part de aquells acordets aquell nombre de gent darmes de cavall e de peu que obs sia e sera per nosaltres delliberat ab lo dit nostre consell tatxat. E encara façats e fer façats ab consell dels dessus dits o de la major part de aquells pagues e totes altres coses necessaries e opportunes a la dita armada e exercit de aquell car nosaltres sobre les dites coses e emergents e dependents de aquelles ab consell dels dessus dits vos donam e comanam plen poder e totes nostres veus. Volem empero que en lo dit acordament de la dita gent axi de cavall com de peu e pagament del sou de aquells e per les altres coses per la dita armada necessaries entrevingue algun jurat de la scrivania de la dita deputacio qui lo nom dels acordats per vosaltres e la seguretat que han a prestar e lo pagament del dit sou e de les altres coses que pagareu en virtut de la present comissio scriva e continuu en faça libre segons

es acustumat. Dada en Barchinona a VIIII de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

Por último, se mandó que se quitasen algunos pasquines contra el rey, que habian aparecido en varios puntos de la ciudad, y se dió cuenta de los despachos que á continuacion van insertos:

Als molt magnifichs mossenyors los capitans de les banderes reyals e del General e a quiscun dells.

Mossenyors molt magnifichs. Nosaltres aci per nostre poder fem tot lo que es ordonat per nostros principals e ja la gent de aci es fora e tira la via de Fragua ab la mes part de nosaltres e laltra part es stat deliberat restar aci per aviar mes gent e compondre e ordonar laltra gent que ve e provehir a moltes coses necessaries. Avisantsvos haviem tramesos homens per sentir on fore lo Senyor Rey e lo Senyor Primogenit e fins aci nols havem cobrats dubtant no sien presos ni havem tramesos mes. Trobariem pler nos avisasseu sovint dels lochs on vos trobareu a fi que sentint nosaltres on sera lo Senyor Primogenit vos ne puixam certificar perques puixa provehir degudament al negoci. Nosaltres no havem fet trenchar lo pont de Fraga com nos era scrit per quant lo riu es tant baix que en tots lochs se passe e fore de mes e perillos de perdre molta gent. E sia lo bon Jhesus ab tots. Scrita en Leyda a VIIII de febrer any Mil CCCCLXI.—Los em-

baxadors del Principat de Cathalunya a vostra honor prests.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Stants tots ajustats en la Seu de aquesta ciutat continuant nostre ofici e exequutants vostres delliberacions es arribat Johan de Sant Per correu ab vostra letra de la qual havem molta congoixa e contristacio. De continent aquella rebuda per quant lo loch nons semblave segur e ya era hora tarda devallam açi en ciutat e aplegamnos en la sglesia de Sant Johan on stam provehint a tot lo necessari e axi per orde de continent havem provehit ab los pahers aplicanthi persones de nosaltres per consellar e dirigir les coses a tota direccio de vostres provisions scrites e jatsia aço sia fet ab quanta diligencia se ha pogut com los pahers e la gent son stats en orde ja lo Senyor Rey es stat absent creem e pensam la via de Fraga. E per nostre scusa e satisfer encara a vostra ordinacio havem trames al Senyor Rey mestre Ferrando lo procurador del Patriarcha de Alexandria bisbe Durgell e lo capitular de Terragona los quals en lo palau han demanat la Majestat del Senyor Rey e per hun cambrer los fou dit lo dit Senyor esser empatxat es veritat que les taules eren parades e lo tinell ab con-

tinença de voler sopar e axi vehents tardar los sobredits qui muntats eren algun tant se infestaren ab lo cambrer quels fos ubert e a la fi lo dit cambrer lus dix com lo Senyor Rey era fora del palau e regonegut per los dessus dits que axi era tornantsen trobaren lo palau abandonat que tota la gent de la ciutat hi entrave e exie liberament e lexades les coses del palau en segur e degut orde tornaren a nosaltres e axi tots ensemps aprontam deliberam e metem en exequucio les coses per vosaltres mossenyors scrites. Per al present no havem mes a dir e lo torb del negoci qui talment nos occupe que noy podem mes attendre. E sia lo bon Jesus en proteccio de tots e direccio del negoci que prosseguim. Scrita en Leyda a VIII de febrer del any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio promptes los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e de gran providencia senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverents egregi nobles magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Rebuda havem vostra letra e vist la virtut vostra en aquesta materia experimentarse. Crehem ab menys inconvenients fora aquesta materia venguda a conclusio si la custodia ordenada en nostres letres pera la persona del Senyor Rey fos stat possible esser observada pero continuau e no dubteu en res prosseguir aquesta materia car la vir-

tud e bon sforç ha traure a tots daquestes congoxes. E no redubteu en res certificantvos com les banderes Reyal e del General son ja fora la ciutat ab gran gent de cavall e a peu e lo veguer primer qui va ab lo sometent haurem tantost mes gent que volrem. Cort vos scrivim comanantho tot a la grandissima providencia de vosaltres e fins hajau lo Primogenit a vostres mans per res no sobresegau ne desistau. E obrau virtuosament no obmetent haver a vostres mans los del consell e aquells fer star be custodits. E de hora en hora donau carrech a algu spatxe correus volans. E sia Deus omnipotent en vostra direccio e endreça e de tots. Dada en Barchinona a VIIII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat.— Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Al molt honorable mossen Thomas de Carcassona cavaller deputat local en la ciutat e vegueria de Leyda.

Molt honorable mossenyor. De continent provehim que si lo noble mossen Galceran de Requesens sera aqui li sia presentada per vos mijançant notari la requesta present la qual vos trametem e si cas era que veheu ell no venia aci o vehieu que empatxas lo negoci del Senyor Primogenit princep de Vianâ o les gents qui van per la dita causa sperant per aço spay de una hora si ja donchs no vehieu que la spera de

una hora portas dan o torb al dit negoci del Senyor Primogenit de continent feu publicar al veguer de aqui la crida la qual ab la present vos trametem e noy haja falla. Dada en Barchinona a VIIII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Com per gran interes e de importancia grandissima lo General e dret de Generalitats del Principat de Cathalunya concernent lo reverend e honorables deputats del dit General del dit Principat hajen necessari a vos molt noble mossen Galceran de Requesens portant veus de Governador general del dit Principat per fer e exequir certs actes lo dit General e dret de Generalitats directament tocants per tant mossen Thomas de Carcassona cavaller diputat local requer a vos dit noble portant veus de Governador en virtut del sagrament e homenatge por vos prestat de obtemperar les requestes dels dits reverend e honorables deputats no sperat consell consulta o altra qualsevol delliberacio que de continent sens divertir a altres qualsevol actes anets e siats en la ciutat de Barchinona com los dits reverend e honorables diputats del dit General per los dits sguarts e interes del dit dret de Generalitats hajen a vos dit noble portant veus de Governador necessari dins la ciutat de Barchinona. En altra manera procehiran contra vos dit noble portant veus de Governador fahentvos publicar per trencador

de sagrament e homenatge e privat de vostre ofici requirint et cetera.

Ara hojats tot hom generalment queus fa a saber lo honorable . . . . veguer de la present ciutat per lo molt alt Senyor Rey a requesta dels reverends e honorables diputats del General del Principat de Cathalunya sie stat request que de continent sens divertir a altres actes anas a la ciutat de Barchinona per exequir certs actes tocants directament lo dret de les Generalitats e lo dit portant veus de Governador no haja obtemperat a les dites requestes per ço lo dit veguer notifique que daquiavant hajen lo dit noble mossen Galceran de Requesens per trencador de sagrament e homenatge e per privat de son ofici.

Los deputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona als honorables balles jurats e prohomens de qualsevol viles e lochs als quals les presents seran presentades salut e honor.

Com per certs respectes qui esguarden gran servey de Deu e benifici de la cosa publica de aquest Principat enviem en Francesch Pi portador de la present quius dira algunes coses de nostra part vos pregam e encarregam que al dit portador doneu plena fe e crehença e ho metau en prompta e deguda exequucio axi com si nosaltres personalment vos ho dehiem. Dada en Barchinona a VIIII de febrer del any Mil CCCC

sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat.

Al molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Reebuda havem vostra letra de crehença scrita en Cervera a vuyt del present mes per En Pere de Plegamans de aqueixa vila e explicada la dita crehença e considerada la nostra delliberacio la qual es que las banderes reyal e del General vagen la via ahon sera la persona del Illustrissimo Primogenit e les quals banderes partexen lo dia present vos pregam encarregam e exortam que de continent reebuda la present delliberen donar orde en partir ab vostre host acompanyada de CC homens utils tant solament e partint de continent aneu la dita via. E placieus sens tarda donarhi expedit compliment e sia lo vostre crit que anau a desliurar la persona del dit Illustrissimo Primogenit detenguda contra libertats de la patria. E sia la Sancta Trinitat en vostra direccio. Dada en Barchinona a VIIII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Monserrat. — Los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Al molt honorable micer Pere Çabater diputat local en la ciutat e camp de Terragona.

Molt honorable mossenyor. Lo dia present per nos-

altres e nostre gran consell representant lo Principat de Cathalunya ab aprovacio e dellíberacio del consell de cent jurats de aquesta ciutat es stat delliberat que per servey e honor de la corona reyal liberacio de la persona del Senyor Primogenit reintegracio e obser-servancia de les libertats e privilegis de la patria e per satisfer al deute de la fidelitat que son tenguts los cathalans la persona del dit Senyor Primogenit sia desliurada de la preso en que sta e haguda en mans e poder del dit Principat lo qual axi procurara e donara orde entre lo dit Senyor Rey pare e lo dit Primogenit fill sia deguda concordia e pertinent observada. E per segurament haver e obtenir la persona del dit Illustrissimo Primogenit es delliberat esser fet algun esforç e potencia de gent a cavall e a peu compartida en tot lo Principat. E lo compartimento porcio feta en la ciutat e camp de Tarragona es cent homens de peu e XV a cavall los quals ha conduhir e esser cap lo honorable En Johan de Riglos procurador del camp de Tarragona al qual de aço scrivim. Perqueus pregam molt stretament doneu orde e manera ensemps ab lo dit procurador la dita gent se haja e sien homens disposts al mester armats e ben apunt en que haja sexanta balesters trenta empavesats e deu ab lançes largues e vagen tantost a Leyda hon sera quils donara lo sou delliberat per aquest Principat e sera aquest ço es sis florins corrents per home lo mes e sera feta bastreta per dos mesos e a quiscun conestable de XXV homens vuyt florins per mes ab semblan bestreta de dos mesos. En la dita ciutat de Leyda troba-

ran qui donara lo dit sou e bestreta e dira lo que a fer hauran. Los conestables sien mesos per lo dit procurador del camp e per vos compartint que ni haja de quiscunes universitats del camp segons la occorrencia de les persones que se acordaran de aquelles. Comunicareu donchs de aço ab lo dit procurador del camp e entre abdosos donarets presta expedicio a la cosa haventvoshi ab la diligencia que de vos e de ell se spera. E si tot lo nombre de cent homens no trobareu e de tants com ne hajau trobats nos certificareu per vostra letra. Data en Barçalona a VIIII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Al molt magnifich mossen Johan de Riglos procurador general per lo senyor archabisbe en lo camp de Terragona.

Mossenyor molt magnifich. Per les causes e rahons algun tant deduhides en la letra per nosaltres tramesa al deputat local de la ciutat e camp de Tarragona es stat delliberat per nosaltres e nostre gran consell representant lo Principat de Cathalunya ab aprobacio del consell de cent jurats de aquesta ciutat ferse alguna potencia de gent darmes a cavall e a peu compartida en e de tot lo dit Principat. E lo compartiment o porcio feta de la dita ciutat e camp de Tarragona es cent homens de peu e XV a cavall de la qual gent

axi de cavall com de peu volem vos esser conductor e cap si plasent vos sera. E scrivim al dit deputat local que ab vos ensemps faça lo acordament dels dits cent homens de peu sots lo sou e bestreta en sa letra contenguts. A vos sol remetem lo carrech dels dits XV homens de cavall lo sou dels quals es delliberat esser a home darmes portant pilart e patge XXXXV florins corrents per un mes ab bestreta de dos mesos e a home de cavall util quinze florins corrents per mes ab la dita bestreta de dos mesos. Placieus en aço entendre de continent e donarhi orde per obra attenent e provehint sius plaura que no sien presos ni admesos axi en la gent de peu com de cavall sino persones utils e fructuoses al mester e ben armades e a punt en manera que de aquelles vos qui serets lo cap hajats honor e puixats fer la del Principat e ab aquells ab la mes celeritat que poreu tirareu la via de Leyda hon trobareu persona qui fara la bestreta eus dira lo queus convinga fer. Vullatsvos haver mossenyer en aço que molt sguarda la honor e interes de aquest Principat segons se confia de vos. Del nombre que hagut haureu axi a peu com de cavall nos scriurets per vostra letra. E tingaus mossenyer molt magnifich lo Sant Sperit en sa guarda. Dada en Barchinona a VIIII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

10 DE FEBRERO.

El conde de Módica prestó el juramento como capitan general, y se le dieron las siguientes instrucciones:

Instruccions fetes per los molt reverend e honorables diputats del Principat de Cathalunya e consell per ells pres en virtut de la comissio a ells donada per la cort al molt egregi senyor lo comte de Modica per los dits reverent e honorables diputats e lur consell deputat e elet en capita general en lo exercit lo qual lo dit Principat ha fet per causa de la recuperacio e liberacio de la persona del Serenissimo don Charles primogenit de Arago e de Sicilia et cetera e Princep de Viana e per lo repos benefici e exaltacio de la corona real de Arago.

Primerament que sia recordant com mossen lo regent la vegueria de Barchinona es request per los dits reverent e honorables diputats en virtut del sagrament e homenatge per ell prestat de exequir totes requestes fetes a ell per mossenyors de diputats de exequir tot ço e quant per los dit egregi comte ab sos consellers li sera consellat o de que sera request.

E per ço tots temps que volra alguna cosa fer o exequir tant en lo conduhir e prosecucio del exercit com en punicions de alguns volentse desordonar e en totes

altres coses tindra aquesta pratica ço es que quant volra fer alguna cosa haura sos consellers e ab aquells fara sa delliberacio e aquella feta dira al dit regent com ell ab sos consellers han delliberat tal cosa e per ço requer lo dit regent que aquella exequescha e axi sera donat orde en tots los actes fahentli assistencia lo dit egregi comte ab son consell e tot lo dit exercit a totes execucions fahedores.

Item que lo dit egregi comte ab aquella sollicitut vigilancia e continua virtut ques pertany se haje en tenir lo dit exercit pacifich e ben alleugat en lochs e stancies pertinents tots temps attenent que dit exercit stigue ben previst avisat e informat de les parts circunvehines en les quals staran e per ço lo dit egregi comte quotidianament per los ministres a ell subordinats fara fer regoneximent de les squadres de gent de cavall e caps de cinquantenes de la gent de peu e an aquells fara provehir ço es a quiscu la sua gent de vitualles be complidament e de armes.

E mes fet regoneximent de la municio del dit exercit e de totes les coses en aquell necessaries per algunes jornades manara lo dit exercit metres en algun orde axi com si propriament se devia supposar a batalla e aço per tant que venint jornada de batalla pus prevists e concertats stiguen en tals fets.

E lo dit egregi comte ab son consell se aplegara quiscun dia per veure e tractar del stament del dit exercit e per provehir a totes coses necessaries tota via pensant principalment en la municio vitualles e orde del dit exercit.

E si cas sera que lo dit exercit tindra alguna via per causa de la recuperacio e liberacio damunt dites en tal cas haje de continent a consultar los dits reverent e honorables diputats e lur consell.

E haje star tots temps e en totes coses lo dit egregi capita general a delliberacio e ordinacio de son consell o de la major part de aquell no partintse en neguna manera de les delliberacions de aquell.

E com al noble vezcomte de Rochaberti capita de la gent de peu sia donat cert consell e es necessari en totes coses de importancia fahedores per lo dit egregi comte capita general ab son consell sia appellat lo dit noble vezcomte de Rochaberti capita damunt dit ab son consell a fi que pus virtuosament reposada e unida en totes coses se proceescha.

E com aquest Principat per la innada e integerrima fidelitat dels cathalans vulla en tota manera salvar lo honor e salut de la Majestat real es molt necessari que en tot cas que lo dit exercit hagues empatx per la dita real corona e altres qualsevol persones en la recuperacio e liberacio damunt dita en tal cas la dita real persona per totes forces sie preservada de tot dampnatge perill e o desonor. Tots los altres empero que a la dita recuperacio e liberacio se opposaran sien tractats com enemichs del Senyor Rey e de la cosa publica e de la salvacio de la persona del dit Senyor Rey sia incautat lo dit exercit ab veu de publica crida e encara quiscu particularment havent tots temps lo dit egregi capita e sos consellers a cor la salut e bonor del dit Senyor Rey.

E si cas sera que alguna gent darmes o de Arago o de Valencia o de altres parts foranes se volia mezclar en lo dit exercit no sia permes en alguna manera star ensemps sino per mitgans pertinents e necessaris los sia trames a dir se alleugen en alguna part propinqua e de continent sienne consultats los diputats e consell e de continent sera feta delliberacio del ques deu fer mirant tots temps lo dit capita e son consell tal gent si segura sera o no e stant ab lo dit exercit ben previst axi per tramesa de exploradors com en altra manera.

E sera lo crit del dit exercit Vischa lo Rey e lo Primogenit.

Capita general lo egregi Senyor comte de Modica.

(Consellers seus.)

Frare Johan Despilles. — En Luis de Monsuar paher de Leyda. — Mossen Hivany de Sentmenat. — Mossen Galceran Durall. — Mossen Francesch Cescorts. — Mossen Francesch Andreu de Perpenya. Sellent.

Capita de la gent de peu lo vezcomte de Rochaberti.

(Consellers seus.)

Mossen Miquel de Boixadors. — Mossen Johan de Pallou cavaller. — Mossen Arnau Dez Volo de Perpenya.—Pere Luis de Vilafrancha donzell.—Andreu Bisbal donzell.—Johan Bernat donzell.—Bernat Johan Çacirera de Laberola. — Johan Mayans notari. — En Renart perayre. Barchinona Sellent.

Se adoptaron además varios acuerdos relativos á la organizacion del ejército, entre ellos el de comprar las armas cuyo estado se copia á continuacion para remitirlas á Lérida, y últimamente se dió cuenta de los documentos que siguen.

Lo memorial de les armes que ha haver En Johan Ferrer per la comissio a ell feta e fer aportar a Leyda.

Primo. D llances largues.
Item L caxes de passadors.
Item CC paveses.
Item CCC lançes amenesques.
Item CC cuyraçes.
Item CC cervelleres.
Item C spingardes.
Item X serpentines grosses les millors e grosses ques tropien en la ciutat ab lur artificis.
Item polvora necessaria e pedres.

Als molt reverents egregi nobles e magnifichs mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de cort residents en la ciutat de Barchinona.

Molt reverents egregi nobles e magnifichs mossenyors. Rebuda havem una letra vostra e al pus prest

que posible nos es stat havem entes ab molta voluntat en expedicio de aquella ço es en metre en la supplicacio e de esser dada manera la Majestat del Senyor Rey aturas la qual cosa no es stada possible e aço per quant si diu per alguns li serie stat significat lo prest e cuytat de aci partir li fore spedient e necessari. E per nosaltres lo palau es stat molt ben guardat e cercat segons per En Johan Agullo sindich nostre e missatger vostre vos scriu pus larch lo qual ab molta diligencia ses hagut en lo dit fet a servici de Deu e util e honor del Principat. La bandera nostra es ja partida suficientment acompanyada axi de certa part de vostra embaxada com de cavallers e ciutadans nostres e fem infinits preparatoris ab los quals crehem alguna manera de gents nons porien impugnar ne torbar la fi de nostres bons proposits pero ab tot aço senyors es necessari tots temps vinguen exercits de gents disposts per alguns negocis que entre mans tenim. E mes no tenim que dir a vostres reverencies e Deu sia ab tots. De Leyda a VIIII de febrer any Mil CCCCLXI.— A vostras honors e beneplacits prests los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda.

Als molt reverents magnifichs e molt savis senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverents e molt savis e de gran providencia senyors. Reebudes vostres letres a nit diumenge poch apres les oracions de continent ab tota diligencia ha-

vem entes e donat orde en deduir a efecte lo que per vostres reverencies nos es stat scrit. Veritat es que per quant hora per hora quel correu arriba lo Senyor Rey e tots los de sa casa hisqueren de ciutat que no sen hac sentiment fins foren fora. E vuy de mati a la punta del jorn es exida la bandera ab crit e repich acostumats per recuperacio de la persona del Illustre Senyor Primogenit. E segons per los embaxadors pus largament serets avisats occorrens a present dupte per quant lo veguer daquesta ciutat sia malalt e axi som sens oficial sis dara orde ell façe loctinent ho sis fara neguna novitat en aquests oficis. Placiaus molt prest certificarnos de vostra intencio. No pus per la present per la cuyta sino que nostre Senyor sia vostre protector. De Leyda a VIIII de febrer del any Mil CCCC LXI. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda.

Als molt reverent honorables e molt savis senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverent honorables e molt savis senyors. Per quant nosaltres deduhint a deguda exequucio lo contengut en vostres letres per vostres reverencies a nosaltres trameses e per esser sollicits en los dits afers es necessari per vostres reverencies honorables savieses scriure e trametre a dir ab letra vostra al diputat local de aquesta vila manantli que tota hora e quant per nosaltres en nom e per part de aquesta universitat

sera request sobre les coses en les dites vostres letres per vosaltres trameses e les provisions per nosaltres e per lo consell de aquesta vila fetes e fahedores sobre lo dit negoci lo dit diputat local haje fer al dit oficial reyal requirintlo que obtempere lo que per nosaltres sera request deduhint aquelles a deguda exequucio. E axi mateix molt reverent honorables e molt savis senyors vos haurem a singular gracia que attenent que crehem que per vosaltres es provehidor sobre la admissio dels oficials reyals de aquest Principat hajats a memoria com aquesta vila ha privilegi que home de la vila ne qui sia domiciliat en la vegueria de aquesta vila no pot exercir algun ofici real de aquesta vila e perque mils e pus sanament en lo dit fet e negoci per vosaltres sia provehit ab la present vos ne avisam. E sia la Sancta Trinitat vostra e continua guarda. De Cervera a VIIII de febrer del any Mil CCCCLXI. — Molt reverent honorables e de loable saviesa senyors a tota honor vostre prests los pahers de la vila de Cervera.

Noverint universi quod die martis de mane inter primam et secundam horas post mediam noctem intitulata decima mensis februarii anno a Nativitate Domini Millesimo CCCC° sexagesimo primo in presencia mei Mathei Senya notarii publici infrascripti et in presencia etiam venerabilis Petri Pellicer apothecarii Gabrielis Bruguers textoris et Laurencii Querol curritoris habitatorum Villefranche Penitensium testium

ad hec vocatorum specialiter et assumptorum venerabilis Blasius Merles deputatus localis in villa et vicaria Villefranche Penitensium constitutus personaliter intus hospicium Johannis Çabater hostalerii dicte ville quod situm est extra muros dicte ville coram monasterio videlicet fratrum minorum ejusdem ville et intus quandam camaram ejusdem hospicii presentavit et per me dictum et infrascriptum notarium publicum legi requisivit et fecit nobili Galcerando de Requesens militi gerenti vices Gubernatoris generalis in Cathalonie principatu ibidem personaliter jacenti in quodam lecto constituto et reperto quandam papiri cedulam scriptam hujusmodi tenoris.— Com per gran interes e de importancia grandissima lo General e dret de generalitats del Principat de Cathalunya concernent los reverend e honorables diputats del dit General del dit Pincipat hagen necessari a vos molt noble mossen Galceran de Requesens portant veus de Governador general del dit Principat per fer e exequir certs actes lo dit General e dret de generalitats directament tocants per tant En Blay Merles deputat local en nom e per part dels dits molt reverend e honorables diputats requer a vos dit noble portant veus de Governador en virtut del sagrament e homenatge per vos prestat de obtemperar les requestes dels dits reverend e honorables deputats no sperat consell consulta o altra qualsevol delliberacio que de continent sens divertir a altres qualsevol actes anets e siats en la ciutat de Barchinona com los dits reverend e honorables deputats del dit General per los dits sguarts e

interes del dit dret de generalitats hajen a vos dit noble portantveus de Governador necessari dins la ciutat de Barchinona., En altra manera procehiran contra vos dit noble portantveus de Gobernador fahentvos publicar per tranquador de sagrament e homenatge e privat de vostre ofici. Requirint et cetera. — Qua quidem papiri cedula lecta et ut predicitur presentata et per me dictum et infrascriptnm notarium semel lecta et publicata idem nobilis Galcerandus de Requesens gerens vices Gubernatoris generalis prefati dixit quod iterum sibi eandem papiri cedulam legerem qua iterum lecta per me dictum et infrascriptum notarium dixit quod traderem sibi copiam de eadem papiri cedula que copia fuit sibi concessa per dictum deputatum localem sed non tradita cum pre manibus non haberetur. E illico ibidem in presencia predictorum omnium processi ad scribendum dictam copiam qua scripta ipsam tradidi dicto nobili Galcerando de Requesens gerenti vices Gubernatoris prefati ipsam recipienti qua per ipsum recepta idem nobilis vicesgerens Gubernatoris dixit ibidem in presencia predictorum testium dicto deputato locali et michi dicto et infrascripto notario quod ipse volebat respondere predicte requisicioni et quod ego dictus notarius ipsam responsionem in scriptis redigerem ipso eam suo ore proferente qua responsione dum ab ejus ore proferebatur in scriptis redacta per me dictum notarium dictus nobilis gerens vices Gubernatoris ipsam responsionem in scriptis redactam michi dicto notario tradidit pro resposione ad predicta presentibus predictis tes-

tibus que qnidem responsio est hujusmodi tenoris.—A la requesta feta per part dels molt reverend e honorables mossenyors de diputats respon lo dit portantveus de Gobernador que ell es prest e apparellat de obeyr e obeex la dita requesta en tot ço e quant per lo sagrament e homenatge sie tengut obeyr e ab aquelles condicions que los oficials requests son tenguts e ab totes aquellas claritats e proheminencies de les quals aquells se acostumen de alegrar e de partir de continent sens mudar altra via segons en la dita requesta es demanat pus sia hora tal lo dit portantveus de Gobernador pugue partir com al present sien segons diuen los requerints dues hores part mija nit e poden veure axi lo dit requerint deputat local com altres testimonis presents lo temporal e mal temps que fa e lo dit Gobernador sia vengut la nit passada de la ciutat de Barchinona ab rocins grossos e tranuytant la nit e stigue discresiat e en tal punt que si li anava perdre la vida no poria fer pus del que fa e ha voluntat de fer en virtut de la dita requesta obehint aquella. E per ço requer lo dit deputat local que de sa intencio e voluntat e resposta e temps e hora scrigue de continent als dits reverend e honorables mossenyors de diputats. E la present dona per resposta com a llech retenintse que si algunes coses hi seran necessaries afegir o tolre ho puga fer a consell de son assessor com no sie aci o altre en loch de aquell totstemps ab intencio e voluntat de tenir e servar tot lo que en virtut de son jurament es tengut de servar per la requesta feta per lo dit deputat local requerint esser continuada a la fi

de la dita requesta et cetera.—Quam responsionem idem nobilis gerens vices gubernatoris petiit et requisivit inseri et continuari per me dictum et infrascriptum notarium ad finem dicte requisicionis presentibus predictis omnibus de quibus omnibus et singulis supradictis videlicet dum singula agerentur et fierent dictus venerabilis Blasius Merles dicto nomine petiit et requisivit sibi eodem nomine et dictis reverendo et honorabilibus deputatis et aliis quorum intersit fieri et tradi unum et plura publica instrumenta per me dictum et infrascriptum notarium. Que fuerunt acta in Villafrancba Penitensium die mense anno et loco predictis presentibus me dicto et infrascripto notario et testibus antedictis ad premissa vocatis specialiter et assumptis prout superius continentur.

Sig✠num mei Mathei Senya notarii publici Villefranche Penitensium auctoritate honorabilis Bernardi de Thor archidiaconi Penitensium qui premissis omnibus vocatus et requisitus una cum prenominatis testibus interfui eaque scribi feci et clausi cum suprapositis in lineis XXII pro et in XXXI si et cum raso in linea XXIII ell es.

Als molt reverent magnifichs e molt savis senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverent nobles e magnifichs e de gran reverencia senyors. Huy diluns a VIIII del present a XII hores de mig jorn vos havem scrit com ir diumenge

rebem certes letres vostres e de continent exequutam aquelles segons en dita letra a nosaltres tramesa ere contengut. Apres havem sentit quel Senyor Rey parti daci abans de nosaltres havem fet lo contengut en vostra letra. Apres som certs com lo dit Senyor ensemps ab la Senyora Reyna e lo Senyor Primogenit e tots sos fils son a Fraga on se presumeix enfortir per quant la gent es exida de aquesta ciutat ab la bandera considerat aquesta ciutat esser pertinent e necessari romandre en salvetat e custodia e mes com los de Cervera ni daltres parts considerat lo promptissim degut efecte som de parer los qui son fora no bastar presentanse devan la vila de Fraga. Per ço es molt necessari e no sens maravellar com tant ses tardat considerats los perills e carrechs ques porien seguir. Nosaltres fins aci havem mes per obra lo qui per vosaltres no es stat scrit sens dilacio. Derrerament havem sabut com lo dit Senyor ha scrit al archabisbe de Terragona lo qual per los embaxadors ab voluntat de tots es stat acordat anas al dit Senyor. Nosaltres e los tots no lunyarnos de vostres ordinacions los quals ensemps ab los tots (*sic*) en totes coses necessaries per lo negoci ab vigilia e ab prudencia tracten. De Leyda a VIIII de febrer any Mil CCCCLXI. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda.

Als molt reverend e honorables mossenyors los di-

putats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Mossenyors molt reverend e honorables. Ja a nit passada per home propri scrivi a vostres reverencies e honorables savieses com de continent fiu fer la crida sobre lo asoldejar de la gent e com unidament ab lo consell de aci trevallavem en haverlos CCC homens demanats per vostres reverencia e honorables savieses. Apres vuy de mati dues hores apres mitja nit per lo correu a mi trames per vostres reverencia e honorables lo compliment quey havia donat. Ara que son vuyt ores de mati lo dit portantveus de Governador encara no es partit preparaves de ferrar rocins per partir de continent. Siu fara o no stare a la vista e si tant era faria segons la dita letra de vostres reverent e honorables savieses. Dels CCC homens ja dits stan en punt la universitat e yo que fem compte per vuy tot lo jorn star en cert de CC homens de continent haureu la nomina e juraran remetentlosvos aqui. Hani molts qui significan voler aci diners per metres algun tant en orde. Aço sia remes a vostres reverent e honorables savieses les quals siu delliberen trametre poden trametre per En Barthomeu Guilera portador de la present. Lorde en que metrem los dits homens la dita universitat e yo siens dita per vostres reverencia e honorables savieses e encara sils trametrem de continent ne tots plegats ne daqui a quant. En lendema se treballara que los homens se hagen e haguts si havem cobrada vostra resposta si no hiram tots plegats de continent los hajam e tants quants ne

porem haver encara no basten al nombre. Dada en Vilafrancha dimars a VIII hores de mati a X de febrer any Mil CCCCLXI. — Prest al manament de vostres reverent e honorables savieses lo diputat local en la vegueria e vila de Vilafrancha de Penades.

Apres hagui scrit perque hic ha molts qui stan en bandositats man demanat si ells estan en treua ne seguretat alguna ne si son guiats del guiatge. Los he dit no es dubte de la seguretat. Placia a vostres reverencies e honorables savieses scriuremen. Dada segons damunt.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Vostres letres de nou del present havem rebudes e sobre lo contengut en aquelles axi en gent disposta com encara en armes e en tot lo degut provehiu segons veureu promptament. Quant al veguer que dieu es malalt feu que ell en nom del Senyor Rey face loctinent car per vostre avis Senyors per gracia divina los cathalans tots temps son stats e seran fidelissimos a la reyal corona. Lo Deu omnipotent sia de tots direccio e guarda. Dada en Barchinona a X de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Per quant crehem ya haureu provehit en lo negoci e tramesa la gent disposta e be a punt queus havem scrit no curam de pus solament la present sera per respondre a vostra letra de nou del present la qual vuy de mati entre cinch e sis havem rebuda. En lo quens dieu dels oficials avisamvos que la ciutat de Barchinona ne nosaltres no havem tocat a oficials ni placie a Deu com la honor e fidelitat tots temps los cathalans hajen hagut e han en la pensa. E axi pus ya teniu veguer aqui continue son ofici per la reyal Majestat com fins aci ha fet regintvos pacificament e ab molt repos pau e tranquillitat sperant en Deu que les coses succehiran a servey del Senyor Rey e liberacio del Senyor Primogenit e benefici de la cosa publica. Lo Deu omnipotent sia de tots direccio e guarda. Dada en Barchinona a X de febrer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Al honorable senyer En Luis de Vilaplana diputat local en la vila e vegueria de Cervera.

Diputat local. Perque la gent qui ha anar daqui a Leyda se ha spetxar molt prestament vos dehim e

manam que requirau los oficials de aqui en virtut de la seguretat qne han prestada de obtemperar a nostres requestes e exequutar aquelles que donen tota ajuda endreç e favor als pahers de aqueixa vila per spaxar e aviar la dita gent e encara en fer provisions de vitualles e lo que hajen obs. Dada en Barchinona a X de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Monserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissiò de la cort elegit e assignat.

Al honorable senyer En Pere Jorda diputat local en la ciutat de Tortosa castellània de Amposta e loch de Flix.

Honorable senyer. Jatsia per altra quius sera presentada vos hajam scrit que fesséu arrestar qualsevulla fustes que no partissen de aqui ara perque havem entes que al Alfach ha dues fustes ço es una nau den Miquel Prats que patronege En Johan Antich Carreres e hun balaner den Barthomeu Rodriguez e hajam obs les dites fustes aci volem eus manam que encontinent provehiau si los patrons e scrivans de les dites fustes son aqui requirau los oficials de aqui en virtut de la seguretat que han prestada de obtemperar a nostres requestes e exequutar aquelles que prenguen seguretat de sagrament e homenatge e pena de X M. florins dels dits patrons e scrivans que pus sien de aquì spàtxats e carregats vindran aci dreta via ab les dites nau e balaner es presentaran a nosaltres aci. E si los

dits patrons e scrivans no eren aqui feuhi anar algun oficial reyal a despeses del dit General lla on sien per pendre la dita seguretat. E dau al patro de la dita nau de Miquel Prats letra la qual ell li fa. Havenvoshi segons de vos confiam e los afers requiren. Dada en Barchinona a X de febrer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt honorable senyer En Pere Jordà diputat local en la ciutat de Tortosa castellania de Amposta e loch de Flix.

Molt honorablé senyer. Segons veureu en una provisio nostra patent que sera presentada havem delliberat ab nostre consell per certs sguarts que no curam aci explicar que alguna fusta poca ni gran no partesca per alguna part. Per ço vos encarregam e manam que la dita provisio presenteu als oficials de aqui e encara los requirau de paraula facen e exequuten lo contengut en la dita provisio de continent e ministraulos despeses per anar al Alfach o lla hon sapian aguent fustes. E encara provehiu que a les taulés del General no spatxen algunes fustes. Feuhi la diligencia ques pertany. Dada en Barchinona a X de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als honorables tots e sengles oficials axi reyals com eclesiastichs e de barons e altres qualsevol persones juredicció exercints dins lo Principat de Cathalunya o altres lochs los diputats del General del dit Principat residents en Barchinona saluts.

Com per nosaltres e nostre consell elegit en virtut de la comissio per la general cort de Cathalunya convocada en la ciutat de Leyda sien delliberades esser fetes certes provisions concernents servici de nostre Senyor Deu e servey e honor de la reyal Majestat e benifici tranquillitat e repos del dit Principat de Cathalunya e per los dits sguarts e a la dita fi sia delliberat que tots navilis e fustes axi grans com petites e axi rodones com de rems qui de present son e se atrobaran en la costa del dit Principat e apres encara arribaran en la dita costa sien detengudes perque partir no puxen com si de present partien porien portar gran deservici a la reyal Majestat e dan al dit Principat de Cathalunya per tant a vosaltres e a quiscun de vosaltres als quals les presents seran presentades requirim en virtut dels sagrament e homenatges per vosaltres prestats o que prestar sots tenguts de obtemperar e exequir nostres requestes que encontinent vistes les presents donets obra en detenir totes e qualsevol dites fustes imposant grans manaments e penes levant les veles e timons de aquelles si necessari sera e fahent totes altres provisions queus seran vistes utils e expedients a fi que nostra dita delliberacio se com-

plescha e res no sia fet en contrari fins que de nosaltres ne hajats altres letres haventsvoshi quiscuns de vosaltres segons lo negoci requer. Dada en Barchinona a X de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat.

Als molt honorables tots e qualsevol oficials reyals en lo Principat de Cathalunya constituits e a llurs loctinents los diputats del General del dit Principat residents en Barchinona salut e honor.

Com per los afers a nosaltres comesos per la cort general de Cathalunya en la ciutat de Leyda darrerament congregada enviem lo honorable En Johan Ferrer receptor de les pecunies procehints de les entrades e exides del dit General ab certs arnesos a la dita ciutat de Leyda vos pregam e requirim en virtut de la seguretat per vosaltres prestada de obtemperar a nostres requestes que al dit Johan Ferrer donets e prestets conçell favor e ajuda en tot endreç que obs haja tota vegada que per ell ne serets requests. Haventvos en aço segons de vosaltres comfiam. Dada en Barchinona a X de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat.

Als molt honorables e savis senyors los consols de la vila de Perpinya.

Molt honorables e savis senyors. Apres varies noves que havem hagudes del negoci que tots prosse-

guiu de la liberacio de la persona del Senyor Primogenit es a nosaltres aquesta hora venguda letra dels embaxadors de aquest Principat quins dien haver de cert que lo Senyor Rey secretament seria exit de Leyda e vengut a Fraga e de Fraga de continent partit ab la Senyora Reyna portantsen lo Senyor Primogenit e tirants la via de Arago. La host de Leyda era exida seguint lo cami per lo qual lo dit Senyor Primogenit de Arago es portat per delliurar la sua persona e per semblant segueix la host de Cervera. E vuy les banderes reyal e del General son exides de aquesta ciutat de molta gent acompanyades e per quant de gent de peu ne havem en assats nombre e la vostra per venir açi es molt remota e assenyaladament perquens es vist no deure traure gent de aqui per no buydar la frontera es nostre parer que si la dita gent de peu partida no sera que no partesca car com dit es no afretura. Al negoci es mes menester gent de cavall e de tal haurem plaer vinguen tots quants si tropien. E pregam a vosaltres que al de vosaltres en cap placia ensemps ab lo diputat local al qual ne scrivim fer acordament de quants homens a cavall haver se puguen juxta la forma al dit diputat local declarada. E sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a X de febrer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Als molt honorables e savis senyors los jurats de la ciutat de Gerona.

Molt honorables e savis senyors. La present es per avisar les savieses vostres com en aquesta hora havem haguda letra dels embaxadors quins dien haver haguda certinitat que lo Senyor Rey e la Senyora Reyna serien partits de Fraga tirants la via de Arago e portantsen lo Senyor Primogenit. La host de Leyda es exida seguints la via del cami per hon lo dit Senyor Primogenit es portat per haver la sua persona. Axi mateix segueix la host de Cervera. Les banderes real e del General son exides anit de aquesta ciutat acompanyades de molta gent e dema e quiscun dia ne seguiran de tota la terra. Perque de les dites coses vos certificam eus pregam vos plàcia prestament desempatxar e fer venir la gent de la qual vos havem scrit. E aço sens dilacio ne falla. Dada en Barchinona a X de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del general de Cathalunya e consell en virtut de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Al honorable senyer En Gabriel Girau diputat local de la vila de Perpinya.

Honorable senyer. Ab la present vos cometem diem e manam que ab entreveniment del consol en cap de aqueixa vila acordeu tants homens darmes a cavall

com haver porets per anar a proseguir la liberacio de la persona del Senyor Primogenit lla on anar ne convinga e que de aço façats fer crida prometent a home darmes portant pillart e patge XXXXV florins corrents per mes e a home de cavall util quinze florins corrents per mes ab bestreta a quiscuns per dos mesos. Attenent empero que no es nostre voler ne intencio rebats sino persones cathalanes e aquelles ben acavalcades e armades e que hajen a fer aqui mostra e hajen aci a passar per mostrarse altra vegada e que axi ho prometen sots virtut del sagrament e homenatge que prestaran de be servir en lo acordament. Nosaltres scrivim aqui al receptor de les entrades e exides que pague les quantitats que seran necessaries per lo dit acordament e per quant ha a respondre an Johan Ferrer li dehim les do a vos ab letra de cambi que fareu a nosaltres dreçada per complir al dit Johan Ferrer. E si lo dit receptor no tenia tanta quantitat scrivim al receptor de la vila que pague ab semblant letra vostra a nosaltres dreçada per complir an Rafael Rafart. Hajauvos en tot segons confiam de vos e donatshi presta expedicio com lo negoci dilacio no sostenga. Dada en Barchinona a X de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyer En Johan Giginta receptor de les peccunies de les generalitats de entrades e exides en la vila de Perpinya.

Receptor. Per proseguir la liberacio de la persona del Senyor Primogenit a tot servey de nostre Senyor Deu e servey e honor de la Majestat del Senyor Rey son pare es delliberat per aquest Principat esser tramesa certa gent darmes lla on lo dit Senyor Primogenit sia detengut e scrivim aqui al diputat local que ab entreveniment del consol en cap acorde tanta gent a cavall util al dit mester com trobar se puscha ab lo sou e bestreta de que li scrivim. Dehim e manam a vos ab la present de les pecunies de vostra recepcio pagueu les quantitats tant quant seran necessaries al dit acordament e per quant juxta lorde a vos donat haveu a respondre an Johan Ferrer donareu les quantitats al diputat local ab letra de cambi a nosaltres dreçada per complir al dit En Johan Ferrer. Dada en Barchinona a X de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyer En Ramon Treguier receptor de les pecunies de la bolla del plom e segell de cera en la vila de Perpinya.

Receptor. Nosaltres scrivim aqui al diputat local donantli comissio e carrech que ab entreveniment del consol en cap de aqueixa vila acorde tanta gent darmes a cavall com haver se puscha juxta forma de la letra que li fem. Scrivim al receptor de les entrades e exides que de les pecunies de sa recepcio pague tant com muntara lo dit acordament e la bestreta de aquell:

Si empero lo dit receptor no haura tanta quantitat volem e dehim e manam a vos que de la vostra recepcio hi façats compliment en axi que donets al dit diputat local tant com sera necessari per al dit acordament ab letra de cambi que dell hajats a nosaltres dreçada per complir an Rafael Rafart a qui vos haveu a respondre. Dada en Barchinona a X de febrer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverents egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Rebudes havem vuy tres letres totes fetes en Leyda a VIIII del present per les quals som certificats de totes les coses fins en aquella hora subseguides. Dolemnos molt e som en gran congoxa constituhits axi com scriviu sien los negocis aqui succehits. Som be certs que si lorde per nosaltres donat fos executat la Majestat del Senyor Rey fora encara en Leyda e ja les coses en tal orde de repos que la major part de les congoxes foren alleujades. Deuse empero creure per no podersi fer altre son les coses en tal punt pero no desistirem per ço ans ab aquella major diligencia que podem entenem espatxar la gent. E ya son fora lo veguer e lo comte de Modica capita e lo vezcomte de Rochaberti ab molta gent de caball

e a peu qui ab les banderes reyal e del General fan lur via a vosaltres e continuament trametem gent seguint les banderes axi com millor expedir se poden. Pensau tant gran moviment quantes dificultats importa pero ab molta virtut e sforç sobram les dificultats e aquelles apartam quant podem e farem continuament ab molta vigilancia sens perdrer hun moment de temps e jatsia per vostra ultima letra nos aviseu que trametreu aci persona ab vostre parer lo que ab plaer speram. Ab la present responent al contengut en dita letra es nostre parer e intencio que puys a la Majestat del Senyor Rey plau axi anarse e lunyarse la bandera de Leyda qui aci es no pas pus avant ne torn atras sino que se stiga Alcarraç ab aquell nombre de gent util queus semblara. E entretant los qui poran se provehesquen de cavalls perque arribant aqui les banderes e gent segurament se puxa en Arago entrar. Certificantvos com molt prest haureu aqui an Johan Ferrer ab gran copia de armadures e municions al mester necessaries e per semblant trametrem diners e lorde queus semblara deures observar. Entretant aqui placieus compendre la materia com pus accomodadament poreu empero nons semble degan anar a la Majestat del Senyor Rey ab la Senyora Infanta ne en altra manera car nostre parer o voler no es entrar en tractat algu sino restituhit primer en Cathalunya e hagut a mans de la terra lo Senyor Primogenit. Ne volem per part de aquest Principat partit algu sia mogut. Pero no havem a displicencia mas a molta gracia a la Senyora Infanta e a qualsevol altres qui bons mi-

gancers sien e tractadors recobrat lo dit Senyor Primogenit tractar de repos en aquesta materia car lo desig nostre es obtenir lo repos pus degudament se haje. Pregamvos empero molt afectuosament a la Senyora Infanta vullau molt stretament respondre e satisfer en aquella part queus ha reportat la Majestat del dit Senyor haverli dit que la major congoixa que ha es se puixa dir los cathalans en la fidelitat haver errat car aquesta tal forma de parlar es presa ab extrema molestia nes pot dir ab veritat ab humil reverencia de la sua Majestat parlant los cathalans en la fidelitat haver error comes. Pero los actes aço manifestament comproven als quals ab gran contristacio e tarditat som pervenguts forçantnos la sua Altesa sinistrament e iniqua informada seguint los consells perversos a dita Majestat donats los quals a la sua corona no poqua derogacio e tots sos subdits irreparables dans importen. E placiaus la dita Senyora informar e fer certa que lo Principat tal indeguda reprehensio ab humil reverencia de la dita Majestat parlant nos pot per los cathalans pacientment tollerar e que placia a la Altesa de la dita Senyora vulla dir a la Serenitat reyal no vulla culpa de altre al Principat impingir e majorment tal que ab paciencia nos pot pendre. E a la dita Senyora vos pregam regracieu sos treballs e bona voluntat que ha al repos e benifici desijat mostrantli aquest Principat haver a gracia la intervencio sua. Pero en res de tractats o expedients audiencia nons par donadora sino recobrant la persona del Senyor Primogenit. Ab tant molt reverents egregi nobles

magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat vos haja en sa guarda e dirigesca en tot be nostres comuns negocis. Dada en Barchinona a X de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

11 DE FEBRERO.

Requirióse al subveguer de Barcelona para que hiciese publicar por el pregonero el siguiente bando :

Ara hojats tot hom generalment queus fa a saber lo honorable En Miquel de Vilagaya donzell sotsveguer e regen la vegueria de la present ciutat de Barchinona per lo molt alt Senyor Rey a requesta dels molt reverend e honorables mossenyors los deputats del General del Principat de Cathalunya que tots los quis seran acordats sien tenguts passar davant la casa de la diputacio e axi tirar la via de lur cami ab lo nom de Deu sots pena de cors e daver.

Y luego en esta misma sesion fueron leidos los documentos que siguen:

Als molt reverend honorables e de molt gran saviesa senyors los deputats del General de Cathalunya.

Molt reverend honorables e de gran saviesa senyors. Dimarts deu del corrent mes envers las vuyt hores ans de mig dia reebem una vostra letra sots data de VII del dit corrent mes per la qual som stats informats de las preparacions per vostras molt gran reverencias fetas concloent fossen a vosaltres remesos cent homens en certa forma ab vostra letra donada e encontinent lesta vostra letra donam orde en exequir aquella. Empero novament seria pervengut a nostro auditori que sobre lo negoci serian insurgidas algunas alteracions per les quals aquesta ciutat sta en perplexitat e molt mes si lo Gobernador o altres oficials del Senyor Rey venian en aquesta ciutat per fer procehiments e vexacions aquesta ciutat com ne en quina forma e manera sen regiria. Per tant molt reverend honorables e de molt gran saviesa senyors sia a vosaltres plasent donarnos tot consell favor e ajuda sobre les dites alteracions quis dirian esser insurgidas e encara on lo Governador o altres oficials del Senyor Rey hic fahian procehiments e vexacions com ne en quina forma ne manera aquesta ciutat sen regira car segons per vostras grans reverencias sera ordonat e provehit aquesta ciutat o exequira. E conserveus molt reverend honorables e de molt gran saviesa senyors la Trinitat Sancta en sa divinal gracia e recomendacio. Scrita en Vich a XI de febrer del any Mil CCCC se-

xanta hu. — A. tots vostres manaments e ordinacions prests quis recomanen en vostra gracia los consellers de Vich.

Als molt reverend honorables e molt savis senyors los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat en Barchinona.

Molt reverend honorables e molt savis senyors. Diluns prop passat en la nit que comptavem VIIII del present mes de febrer reebem una vostra letra data en la ciutat de Barchinona a VII del dit mes ab la qual nos certificats de la delliberacio per vosaltres feta sobre la liberacio del Illustrissimo Princep e Primogenit del Senyor Rey e pregant e encarregantnos que per sguart e socos del dit cas trametessem a vosaltres XXV homens de peu disposts e armats ço es XV ballesters V pavesats e V ab lances largues a la qual vostra letra responem que encontinent reebuda la dita vostra letra havem donat orde en haver lo qui per vosaltres es demanat. E de fet vos trametem los dits XXV homens ço es XV ballesters V pavesats e V ab lances dels quals havem fet capita o cap llur En P. Paloma portador de la present e tots han fet sagrament e homenatge de star a ordinacio del dit P. Paloma qui ab consell de tres altres per nosaltres a ell nomenats e elegits ço es Nicholau Giner Rafael Vall e Francesch Cornet ha carrech de regir e ordonar de ells segons sera necessari e lo qual P. Paloma ha carrech ab sa-

grament e homenatge per ell prestat de presentarse ab tots los de sa companya a vosaltres e daquiavant fer tot ço que per vostres grans savieses sera ordonat. E ab tant la Sancta Divinitat sia guarda vostra. Scrita en Agualada a X de febrer any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio tots temps prests consellers de la vila de Agualada.

Als honorables e savis senyors los jurats de la ciutat de Gerona.

Molt honorables e savis senyors. Per nosaltres e nostre consell representants lo Principat de Cathalunya en virtut de la comissio de la cort general del dit Principat e ab aprobacio del consell de cent jurats de aquesta ciutat es stat delliberat per servici de nostre Senyor Deu e servey e honor del Senyor Rey e tranquillitat e repos de aquest dit Principat que per los oficials del dit Senyor Rey sia fet e atorgat guiatge a tots los qui se acordaran e hiran en lo exercit e armada que de present se fa per lo dit Principat per lo desliurament de la persona del Illustrissimo Senyor don Carles primogenit del dit Senyor Rey. E mes sie seguretat de pau e treua entre tots los poblats en lo dit Principat juxta forma de la crida la qual per aço es stada aci feta e publicada per manament del veguer de aquesta ciutat a requesta nostra. E de present scrivim al deputat local de aqueixa ciutat que requira lo veguer o altres oficials de aqueixa ciutat a quis pertangue facen aqui publicar la mateixa crida.

Placieus per quant aço ha tant sguart al servey e honor dessus dits e benefici de aqueixa ciutat e de tot lo dit Principat ensemps ab lo dit deputat local fer la requisicio e instancia dessus dites a fi que la cosa se deduescha aqui en exequucio e en obra. E pregamvos vullau donar orde en la presta expedicio de la gent de peu de la qual scrit vos havem car per nosaltres es tramesa aqui peccunia per pagar la sou o bestreta. Si gent de cavall se attrobara scrivim al dit deputat local façа fer crida venguen aci hon se poran acordar els sera dat sou e bestreta. En tot vos placia fer cara e donar la diligencia e cura que obs es. E sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat guarda vostra. Dada en Barchinona a XI de febrer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor prests.

Al honorable senyer En Francesch de Sant Çeloni deputat local en la ciutat e vegueria de Gerona.

Honorable senyer. A servici de nostre Senyor Deu e servey e honor del Senyor Rey e tranquillitat e repos de aquest Principat de Cathalunya ha stat delliberat per nosaltres e nostre consell representant lo Principat de Cathalunya e ab aprobacio del consell de la present ciutat de Barchinona que per los oficials del dit Senyor sia fet guiatge a tots los qui sacordaran e iran en lo exercit e armada que de present se fa per lo dit Principat per lo deliurament de la persona del

Illustrissimo Senyor don Carles primogenit del dit Senyor Rey. E mes sie seguretat de pau e treua entre tots los poblats en lo dit Principat juxta forma de la crida la qual per aço aci es stada feta e publicada per manament del veguer de aquesta ciutat a requesta nostra treslat de la qual crida ab la present vos trametem. Perque vos debim e manam que de continent reebudes les presents requirau lo veguer o altre oficial de aqui al qual se pertanga sots virtut del sagrament e homanatge e seguretat que han prestada e o que prestar son tenguts de fer e exequir dilacio excusacio e consulta cessants totes e qualsevol requestes per nostra part a ells fahedores que de continent en aqueixa ciutat facen e atorguen semblant guiatge e seguretat e que facen fer e publicar semblant crida. Per nosaltres es scrit als jurats de la dita ciutat hi fassen assistencia e instancia fen ells presents la requisicio dessus dita. Mes volem fassats aqui fer crida que tot home a caball qui acordar se vulla vinga aci e serali donat sou si es home darmes portant pilart e patge XXXXV florins correns ab bestreta a quiscuns de dos meses. De la gent de peu qui sera aqui acordada vos encarregam los solliciteu per la lur presta venguda. Hajatsvos en tot ab la diligencia qui es obs a la cosa. Dada en Barchinona a XI de febrer any Mil CCCC sexanta hu. —A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

12 DE FEBRERO.

Se resolvió que Francisco Pallarés y Pedro Clariana fuesen enviados como mensajeros á Sicilia y Cerdeña ; y se acordó mandar publicar el bando que aquí se copia.

Ara hojats queus fa assaber lo honorable En Miquel de Vilagaya donzell sotsveguer e regent la vegueria de Barchinona per lo molt alt e molt excellent lo Senyor Rey a requesta dels molt reverend e honorables diputats que tots aquells quis son acordats e han pres sou del General sien tenguts daci a dos hores apres mig jorn esser exits fora la ciutat e seguir lo capita general encara que los dits acordats no hajen llurs capitans particulars ans no sperats los dits capitans hajen anar a seguir lo dit capita general sots pena de cors e de haver. E guart si et cetera.

Despues de esto, se mandó despachar varias cartas y se dió cuenta de otras que junto con algunos documentos se habian recibido, y eran como á continuacion se copian.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Vich.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem reebuda a la qual vos dehim que tots los procehiments per nosaltres e nostre consell fets son a sguart e a fi de coses concernents lo servici de nostre Senyor Deu e servey e honor del Senyor Rey e per servar la fidelitat per bons vassalls a la sua Majestat deguda e retre lo degut deute a aquella. E no placia a Deu que res sinch haja fet nis faça que sapia alteracio ni prejudici gens a la fidelitat dessus dita. E tots los oficials del Senyor Rey son conformes ab nostra voluntat e dells no speram sino ajuda e endreça e a requesta nostra es stada feta per lo veguer de aci crida de guiatge dels acordats e seguretat de pau e treua juxta forma de una copia que de aquella vos trametem e lo dit veguer va ab la host de aquesta ciutat. Perque senyors a vosaltres no cal star en nenguna perplexitat o congoixa car per gracia de Deu les coses se componen a tot be. Ne del Gobernador ne altres oficials nous cal haver redubte car ab lo dit Governador es provehit en manera que tota vegada fara lo degut e alre no resta que per la pacificacio e be de aqueixa ciutat es necessari aqui essér feta semblant crida. Nosaltres scrivim al deputat local que faça instancia en aço e requira los oficials de aqui que facen fer de continent la dita crida e a vosaltres placieushi fer aximateix instancia e axi sia provehit al benefici de aqueixa ciutat e de aquest negoci. Per quant de la gent de peu de que vos havem scrit seria cosa de dilacio e fatica si havien a venir aci havem provehit que per lo arrendador de les generalitats sera pagat

aqui lo sou e que axi pagats e desempatxats puixen tirar la via de Leyda. Placiaus donar la bona expedicio e provehir e attendre que sien tals e axi a punt que puixen fer honor a la cosa car en Leyda los convendria fer mostra a ells e als altres e hauray persones qui hauran carrech de veurels ab manament de no admetre aquells qui no haguessen disposicio a la cosa. Si per ventura los diners del arrendador no abastaven a tant sou vos pregam hi façau bestraure a algu car per nosaltres sera de continent pagat lo que bestret hi sia. Los dits acordats deuen aqui prestar sagrament e homenatge de be servir segons es acustumat en tals coses. Vullauvos haver en tot ab la diligencia que la cosa requer e sia la Sancta Trinitat guarda vostra. Dada en Barchinona a XII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya residents en Barçalona a vostra honor prests.

Apres feta la present es stat delliberat que la gent vinga e passe per aci en totes maneres e sera presa dells aci seguretat els sera feta la paga. Sobre tot vos placia entendre en la pacificacio de aqueixa ciutat.

Al honorable micer Pau Alamany diputat local o a son loctinent en la ciutat de Vich.

Honorable senyer. A servici de nostre Senyor Deus e servey e honor del Senyor Rey e tranquillitat e repos de aquest Principat es stat delliberat per nosaltres e nostre consell representant lo Principat de Ca-

thalunya ab aprobacio del consell de la present ciutat de Barchinona que per los oficials del dit Senyor sia fet guiatge a tots los qui sacordaran e hiran en lo exercit e armada que de present se fa per lo dit Principat per lo delliurament de la persona del Illustrissimo Senyor don Carles primogenit del dit Senyor Rey e mes sie seguretat de pau e treua entre los poblats en lo dit Principat segons forma de la crida copia de la qual vos emviam e aci es stada feta e publicada per lo regent la vegueria a requesta nostra. Per tant vos dehim e manam que encontinent reebuda la present requirau lo oficial de aqui al qual se pertanga en virtut del sagrament e homenatge e seguretat que ha prestada o es tengut prestar de obtemperar e exequir nostres requestes sens consell consulta o dilacio alguna que de continent en aqueixa ciutat facen e atorguen semblant guiatge e seguretat e facen fer e publicar la dita crida. E de aço scrivim als honorables consellers de aqui que hi facen ab vos instancia e assistencia e per ço feu que en la dita requesta hi sien ells presents. E mes volem que façats aqui fer crida que tot hom de cavall que acordar se volra vinga aci e serali donat si es home darmes portant pillart e patge XXXXV florins per mes e a home de cavall util XV florins corrents ab bestreta de dos memos. De la gent de peu qui ha anar de aqueixa ciutat sollicitau prestament partesca la via de Leyda e que sia gent disposta e util. E ja havem provehit que aqui los pagaran lo sou a fi que no hajen fatica de venir aci. E presten sagrament e homenatge de be e leyalment

servir e star al comandament del capita. Hajatsvos en tot segons los afers requeren. Dada en Barçalona a XII de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Apres feta la present es stat delliberat que la gent de peu vingue e passe aci en totes maneres e aci prestaran la seguretat els sera feta paga. Si empero alguns ni havie qui per fretura de diners no poguessen de llur casa exir lo arrendador los fara bestreta de alguna cosa. Vos certificaunos del que haura bestret e de les persones o conestables a qui sera feta la bestreta.

Als honorables senyors los jurats de Bosulu.

Honorables senyors. Si la gent quens haveu enviar no volia venir aci a pendre diners del sou que han haver enviaunos de continent una persona qui a carrech de aqueixa vila sen port los diners que de continent seran donats a aquell que enviareu. E feu per manera que sia gent util e disposta e feuhi un conestable que sia del nombre dels XXV e en los XXV haje XV ballesters e sis empavesats e quatre lançes largues. E de aqueixa gent e de Figueres havem dat carrech an Simon Çameso de Banyoles quels regescha. Avisamvosen. Dada en Barchinona a XII dies de febrer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Apres la data sius parra que de la vegueria ne de-

jau metre en la cinquantena vostra perque no isquen tots de aqueixa vila ho remetem a vostra coneguda.

Al honorable senyer En Luis de Vilaplana deputat local en la vila e vegueria de Cervera.

Honorable senyer. Aqui passara una conestablia de XXV homens de la vila de Prats de Rey dels quals per llur bona expedicio havem provehit facen aqui davant vos la mostra. Perqueus dehim e manam vejats en la dita mostra e attenats en aquella que sien homens suficients e be a punt e altrament nols admetessets e a requesta vostra faran sagrament e homenatge en poder del veguer o altre oficial de aqui de be e reyalment servir segons es acustumat e de la mostra que feta hauran los farets albara testimonial si sera stada suficient o no e a nosaltres letra responsiva certificantnos del orde de la dita conestablia e de la seguretat per ells prestada. Dada en Barchinona a XII de febrer del any Mil CCCCLXI.—A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt egregi senyor lo comte de Modica capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi senyor. Lo reverend mestre de Muntesa e lo noble don Lop Ximenez Durrea vizrey de Sicilia missatgers de la Majestat del Senyor Rey a nosaltres e a aquesta ciutat enviats com sabeu sen tornen Pre-

gam e encarregamvos molt stretament que per vos sia provehit que per la gent de la host ne altres quant en vos sia nols sia fet enuig injuría o molestia alguna ans per vos e per la dita gent siën favorablament tractats com a embaxadors de nostre Rey e Senyor. E sia molt egregi senyor la Sancta Trinitat en vostra guarda. Dada en Barchinona a XII de febrer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya residents en Barçalona a vostra honor prests.

Als molt honorables e savis senyors los jurats de la ciutat de Gerona.

Molt honorables e savis senyors. Segons havem entes la gent qui aqui se deu acordar no vol exir sens paga que aqui los sia feta e per ço som molt contents que trametau aci alguna persona qui a carrech vostre pero sen port los diners per fer lo dit pagament car de continent li seran liurats. E parnos que de la gent que trametreu ne prengau aquella part queus parra de la vegueria e de les faldes de aqueixa ciutat. Encarregamvos que hajau gent disposta per al mester. E dels CC homens que haveu a trametre haveu a fer vuyt conestables ço es de XXV en XXV e dels XXV de quiscuna conestablia hi haja XV ballesters e sis empavesats e quatre lances largues. E per quant en los dits CC homens que havem enviar havem fets quatre caps de cinquantenes ço es En Barthomeu Alamany de Bellpuig En Raphael Sampso En Franci Beuda e

Naymerich de Lavia e de la cinquantena que Figueras e Bosulu nos envie ço es quiscu XXV havem fet cap En Simon de Çameso de Banyoles per çous pregam afectuosament que de continent los ne aviseu a tots cinch e com han a venir ells a cavall ab roci o ab mula com se vullen e aporten un scuder o patge a peu. Axi mateix vos pregam que les letres queus remetem pera Figueres e Bosulu de continent les los trameteu. Dada en Barchinona a XII dies de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Monserrat. — Los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e de gran saviesa senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e de gran saviesa senyors. Les coses com han succebit en Leyda de diumenge en ça havem sentit ab molta generalitat per algunes letres vostres fins aci vengudas las quals ab paraules generals nos informen efecte no haver hagut lo que concebut era aci e ordonat per nosaltres de que en aquesta ciutat se parlen moltes coses. Placia a Deus sie stat per lo millor lo que fet es empero prima fas dona verisimilitut lo fet de haver donat occasio a grans dans inconvenients e despeses. E qui causa haura donada a tant dan de la cosa publica ne haura algun temps raho donar e so liga tot en lanima car si exequutat fos stat lo ordonat ja fora lo re-

pos en Cathalunya e ara stam en un punt e perill de innumerables inconvenients si Deus noy ajuda. Versemblant es empero no esser stat en facultat de vosaltres servar lorde qui scrit vos era e axi se creu car podentho haver exequutat e no volent ab pocha raho se poria excusacio donar dels dans e inconvenients qui subseguir se poden. Havem sperança en Deus omnipotent scrutador dels coratges al qual amagat res no sta que donara orde en fer les coses esser be publiques e provehir a la indempnitat dels innocens e no havents culpa. Pregamvos del que se innovara e sentireu continuament nos aviseu. Jaus havem scrit no aneu pus avant de Leyda encara que tots o part demanats fosseu per la Majestat del Senyor Rey car nosaltres som en certs pensaments quens entenem e cove vos troben plegats. Lo comte de Modica capita fa aqueixa via e vuy son exits gran multitut de gent e bella de cavall e a peu. La host de Leyda sen torn sino alguna gent triada e util qui stiga a Alcarraç ab la bandera la qual no vaja de Alcarraç avant puys axi plau a la Majestat del Senyor Rey lunyarse. E pregamvos quens informeu que es del consell del Senyor Rey canceller vicecanceller e altres e ques son fets e a XIII de febrer que era la pretesa prorogacio de la cort que si fara. E de tot particularment vos placia certificarnos. E sia la Sancta Trinitat en custodia vostra e direccio dels negocis. Dada en Barchinona a XII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort

elegit e assignat a vostra honor promptes.

Als molt honorables e savis senyors los procuradors de la ciutat de Tortosa.

Molt honorables e savis senyors. Jatsia per altra vos haguessem scrit nos trametesseu certa gent de peu pero ara per quant aqueixa ciutat es en frontera e no la volem evacuar de gent havem delliberat scriureus e pregar que no cureu trametre gent alguna. E si novitats algunes sentreu en las parts foranes daquelles nos aviseu. Dada en Barchinona a XII de febrer del any Mil CCCCLXI.—A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

Los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat al molt egregi e strenuu baro e senyor lo comte de Modica capita general del exercit del Principat de Cathalunya e qualsevol dels capitans de cinquantenes e conestables en lo dit exercit a vos dit senyor Comte tota honor e a vosaltres capitans e conestables saluts e a tots en lo dit exercit benaventurada successio.

Com per nosaltres sie trames lo honorable En Johan Ferrer exhibidor de la present ab certes pecunies e altres coses per preparacio del dit exercit e pora esser li occorrera alguna necessitat de voler com-

panyia per anar segurament ab les coses que li son acomanadas. Per tant a vos dit senyor Comte capita general pregam e requirim e a vosaltres dits capitans altres e conestables dehim e manam donets al dit En Johan Ferrer aquella companyia de vostres gents que per ell sera demanada a fi que sots tal companyia lo dit Johan Ferrer ab les coses que li son comanades sia ben conduhit e vaja segurament a tota prospera successio del dit exercit. Dada en Barchinona a XII de febrer del any Mil CCCCLXI.—A. P. abat de Montserrat.

Al honorable senyer En Ramon Grau receptor de les Generalitats en la ciutat e pas de la Seu Durgell.

Honorable senyer. Vostra letra havem rebuda e vist lo contengut en aquella vos dehim que vos tingau aparaulats e percebuts alguns companyons sens empero algun sou ne mig sou per lo present mas per quant sera hora que novitat alguna sentisseu per la qual fos necessari atenyer als passos que lavors fossen prests per fer servici e axi servint haguessen sou e no en altra manera. Perqueus dehim e manam ho dispongats axi scrivintnos tota hora del que sentireu que fos cosa de alguna novitat. Hajatsho a bona cura segons se confia de vos. Dada en Barchinona a XII de febrer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. —Los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt magnifichs e honorables senyors los deputats del General de Cathalunya.

Molt magnifichs e honorables senyors. Vuy que es dimecres havem reebuda una letra de vostres magnificencias significantnos com ab lo gran vostre consell ab lo consell de cent jurats de aqueixa ciutat haveu provehit en haver lo Illustrissimo Princep e Primogenit del Senyor Rey de fet contrestant a qualsevol altres persones exceptada la persona del Senyor Rey qui impediment donar hi volran. Perquens scriviu stretament queus enviem XXV homens disposts e de treball armats e a punt en los quals ne hage XV ballesters e V empavesats e V ab lances largues e vagen tantost e quels ordonem hun conestable. Perque magnifichs e honorables senyors nosaltres e aquesta vila tots temps es e sera en exequutar lo que per vosaltres sera ordonat. Nosaltres farem los dits XXV homens sien prests e apparellats e ben a punt en la forma per vosaltres scrita e havem elegit en conestable En Franci Maries de aquesta vila lo qual vos supplicam accepteu lo dit Franci Maries en conestable com sie home pera tals coses abil e spert. E ab tant ordonau e manau en aquesta vila lo que plasent vos sera françosament. Dels Prats a XI de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — Los qui son prests a manament e ordinacio vostra los jurats de la vila dels Prats del Rey.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Lo dia de la data de la present lo magnifich Johan Ferrandez de Heredia missatger a nosaltres trames per la Illustrissima Senyora Reyna es vengut aci ab letra de crehença de la sua excellencia e ab certes instruccions qui son explicacio de la dita crehença translat de la qual vos trametem dins aquesta les quals letra e instruccions legides havem hagut sobre lo contengut en aquelles ensemps ab los honorables missatgers de aqueixa ciutat e altres ample colloqui e per tots concordes es stada delliberada certa resposta en scrits copia de la qual es ab aquesta la qual ab nostra letra responsiva per lo dit Johan Ferrandez havem tramesa a la dita Senyora Reyna e encara havem destinats a la sua excellencia los reverend abbat de Poblet e mestre Ferrando per informar la sua Serenitat del negoci en quin punt sta e del irreparable perill tant iminent e per informar la sua Altesa que res no baste a reposar aquest fet sino presta liberacio de la persona del Senyor Primogenit e tradicio als cathalans certificant vostres reverencies noblesas magnificencias e honorables savieses que sempre entenem e vaccam en exequutar vostres delliberacions pero fins aci stam aturats per quant la host de Cervera no es

junta e diuse no venen pus de CC o CCC homens. Com hic sien farem lo que sera delliberat per vosaltres mossenyors. Ja vos havem scrit com la gent daci qui continuament sta en Alcarraç ab la bandera ab tot hagen bona voluntat no es per fer empresa denguna per tan gran negoci. Per lo dit Johan Ferrandez som avisats que lo Senyor Rey e lo Senyor Primogenit son en Alcanyiz de la frontera. Los honorables pahers de aci e tota la gent ab bona voluntat fan lo degut. Placie a nostre Senyor Deu que tot succehesca a lahor sua servey de la reyal Majestat liberacio del dit Senyor Primogenit e utilitat e repos del Principat. A XI del present reebem vostra letra de VIIII ab quens certificau les banderes esser fora ciutat ab gran gent de cavall e a peu confortant et cetera. Nosaltres stam ab la virtut e sforç ques mereix en tal fet e siau certs no oblidarem lo honor del Principat e nostre ab tot no stam en degun orde segons vos scrivim per mossen Volo e per mossen Xatmar. Molta admiracio tenim de hun correu qui solament te un ull lo qual arriba ir ab nosaltres en Alcarraç on erem anats per comunicar ab nostres conembaxadors e no porta letra comuna sino hun plech de letres particulars. Stamne ab algun pensament tot vos sie avis. E placieus per correu volant nos certifiqueu que es de fer. E sie lo bon Jhesus proteccio de tots e direccio del negoci que prosseguim. Scrita en Leyda a XI de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A tota vostra ordinacio promptes los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Instrucoions acomanades per la Serenissima Senyora Reyna al magnifich Johan Ferrandez de Heredia conseller de la Majestat del Senyor Rey de les coses que per part de la dita Senyora ha de dir e explicar als missatgers del Principat de Cathalunya stants de present en la ciutat de Leyda.

E primerament presa hora pera parlar ab los dits missatgers lo dit Johan Ferrandez los donara la letra de crehença que sen porta de la dita Senyora Reyna e dites primer les saluts acustumades los dira com la Senyoria de la dita Senyora Reyna com aquella que ama lo serviy del Senyor Rey e benefici de tots sos regnes e terras e semblantli les novitats e coses a present occorrents si en aquelles es perseverat poden esser causa de infinits errors e inconvenients los quals la Majestat sua ab infinidas e multiplicades supplicacions enten a desviar ab la Majestat del dit Senyor Rey moguda de benefici zel e intencio ha supplicada la Serenitat del dit Senyor que sia merce sua voler attendre a reposar totes coses e conduir sos vassalls qui com sempre son stats e de present creu ho sien stiguen a tota obediencia disposicio e ordinacio de la sua Majestat.

Item dira com la dita Senyora Reyna ha supplicat lo dit Senyor li faça gracia sa Senyoria puixa comunicar e praticar ab alguns dels dits missatgers per donar orde en les coses que han sguart a la persona del Illustre Princep son fill e a repos e contentacio de tots

los subdits e vassalls de sa Senyoria entenent e havent per clar la dita Senyora Reyna noy manca disposicio a podersi adobar totes coses a servey de nostre Senyor Deu honor e servici de la prefata Majestat contentacio e repos de tots sos regnes. E dira que la dita Senyora sera contenta anar en alguna part hon lo dit Johan Ferrandez apuntara ab los dits missatgers pera comunicar e practicar de totes les coses necessaries pera seguirse benefici e repos a tots los qui en los fets occorrents han participi e interes.

Item lo dit Johan Ferrandez dira per part de la dita Senyoria que per donar orde e millor disposicio e que totes coses succehesquen be li ha semblat dever supplicar com ho ha fet al dit Senyor Rey que per merce sua vulla dins lo present regne Darago tenir la persona del dit Princep en alguna part a sa Senyoria grata e accepta e no traurel de aquell en tant que les dites coses se meten en pratica e que la Majestat del dit Senyor Rey annuint a les supplicacions de la Senyora Reyna ha delliberat per contemplacio e complacencia de aquella portar e tenir lo dit Princep ab si en lo castell e vila de Alcanyiz.

Item per quant es possible los dits missatgers volran demanar alguna seguretat per aquells dells qui vendran per practicar de les coses dessusdites ab la Senyoria sua ab tot stima no esser necessari dira lo dit Johan Ferrandez com la dita Senyora ha de la Majestat prefata amplissim e bastant poder de assegurar tots los dits missatgers o aquell o aquells que trametran a la dita Senyora en aquella forma que lo dit

Senyor personalment o poria fer en sa bona fe reyal e de la dita Senyora. E si mester sera o sera demanat les seguretats que la dita Senyora fara lo dit Senyor Rey les ratificara. — La Reyna.

Fuerunt expedite in loco de Burgialaroç mandato Serenissime Regine michi Antonio de Archant facto die decimo februarii anno a Nativitate Domini Millesimo CCCC sexagesimo primo.

Resposta.

Los sexanta embaxadors del Principat de Cathalunya reebuda ab aquella humil e subiecta reverencia ques pertany de la Senyora Reyna la letra de creença per Johan Ferrandez de Heredia a ells portada e vistes e legides les instruccions axi mateix portades responen que han a molta gracia a la sua excellencia la sancta e bona intencio que tots temps ha haguda e ha de present en lo benefici dels afers quis menegen e axi la suppliquen per merce sua fins hage degut compliment vulle continuar. E notifiquen a la sua Serenitat que ells de present consulten llurs principals en manera que ab intelligencia llur los fets sien menejats e closos a tot servey de Deu e de la Majestat reyal e al benefici e repos del dit Principat. Es ver que per lo descarrech llur dien a la sua Altesa que lo be de aquests afers e lo medi ab que se han reposar es sens dilacio lo Senyor Primogenit sie entre los cathalans en manera que la excellencia de la dita Senyora Reyna ab lo dit Primogenit sien los mediadors

e servidors de aquest negoci fahents certa la sua Senyoria que no sta en facultat dels dits embaxadors poder aturar ne reseure en res.

13 DE FEBRERO.

Con las formalidades de estilo se hizo publicar un nuevo pregon, concebido en estos términos:

Ara hojats tot hom generalment de part del honorable mossen Pere Johan Serra ciutada e batlle de la ciutat de Barchinona que com sia cosa molt necessaria e expedient a la lahor de nostre Senyor Deu e servey de la Majestat reyal be e repos de la cosa publica del Principat de Cathalunya e molt gran e assenyalat interes del dret de les generalitats del dit Principat que fusta alguna no puxa partir de Cathalunya o costa del dit Principat e ya per ço en los dies prop passats es stada feta crida prohibitiva ab gran pena que fusta alguna no partis ara a requesta dels molt reverend e honorables diputats e consell llur del dit Principat lo dit honorable batlle mana ab veu de la present crida a totes e qualsevol persones publicas e privades de qualsevol ley grau condicio o stament sien que no sia algu qui gos metre armes o vitualles e exercici o altres coses necessaries o convinents en lespatxament o per spatxament en qualsevol fusta grossa

o pocha o de qualsevol specia sia sots pena de mort natural sens tota merce sens licencia del dit honorable batlle demanada e obtenguda.

Se dió tambien cuenta de la carta y del documento que siguen:

Als molt reverent egregi nobles magnifichs e honorables senyors mossenyors los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit.

Molt reverent egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Vuy dia de madona Sancta Eulalia cors sant de aqueixa ciutat la Senyora Infanta moguda de bon zel e incercant camins de repos en lo negoci concorrent nos ha feta certa proposicio e demanda a la qual ab consell e intervencio dels honorables missatgers de aqueixa ciutat e dels pahers de aquesta e de altres havem feta resposta en scrits segons de tot sereu stesament certificats per lo traslat interclus ab la present. E de continent la dita Senyora Infanta es partida per anar a la Senyora Reyna e al Senyor Primogenit e creu dar conclusio al negoci per la qual rahe havem scrit als reverend abad de Poblet e mestre Ferrando qui eren anats a la Senyora Reyna que anant ab la dita Infanta sien veents e cohajudants per manera que les coses en dita scriptura contengudes passen car son plenament satisfer al que volem e de-

sijam e tenim opinio ferma que la dita sancta Eulalia ha fet aço començar e si li plaura fara al desijat fi termenar la qual cosa scriviam esser mes que si lo Senyor Primogenit era altrament liberat per quant se creu la comissio de la cort seria extincta e lavors lo Principat no restarie ab lo repos que es necessari. Certificants vostres providencies havem hagut grandissimo plaer de vostra darrera letra la nit passada entre X e XI hores per Paulo Jovenasso correu rebuda ab la qual vehem esser disposat que en res de tractes o expedients audiencia no fos dada sino recobrant la persona del Senyor Primogenit car semble a nosaltres es singularment pensat e dit e tal era nostre parer e per ço havem feta la resposta dessus dita en scrits perque tot ço que demanam havem sis segueix lo efecte a molta gloria del Principat e repos. E sis desviave lo que a Deu no placia servira a justificacio del Principat e respon a la intacta fidelitat si dit o pensat era que error hi fos causat. De continent la dita Senyora Infanta nos certificara del que haura fet e nosaltres per correu volant ne avisarem vostres providencies. La gent de Cervera es arribada aquesta vesprada son ensus de CC homens be a punt farem sia sperada laltra gent perque sia feta vostra voluntat e delliberacio. En lo interim que vindran les banderes e spararem resposta de la dita Senyora Reyna placieus rescriurens de vostre parer voluntat e delliberacio les quals tota hora entenem tenir e seguir. E sia lo bon Jhesus proteccio de tots e direccio del negoci que prosseguim. Scrita en Leyda a XII de febrer del any Mil CCCCLXI.

— A tota vostra ordinacio promptes los embaxadors del Principat de Cathalunya.

. . . .

A la proposicio e demanda fetas per la Illustrissima Infanta als sexanta embaxadors del Principat de Chathalunya e als missatgers de Barchinona e altres en lo claustre de la Seu de Leyda contenent en efecte que com per servey de la Majestat del Senyor Rey e repos e benavenir del Principat de Cathalunya ella sia deliberada treballar en cercar algun cami de repos volria e desijarie molt poder haver motiu dels dits embaxadors e missatgers e encara de la ciutat de Leyda en cas per la dita Infanta ab intervencio de la Illustrissima Senyora Reyna se obtingues de la Majestat del Senyor Rey que lo Senyor Primogenit fos donat restituit e portat en la dita ciutat de Leyda e liurat en poder dels dits sexanta embaxadors e dels dits missatgers e de la dita ciutat lo Senyor Rey fos complidament segur que per aquest moviment occorren dels pobles ne qualsevol altre manera al stat de la sua reyal corona ne fos feta novacio ne interes algu qui derogas a la sua dignitat reyal. Oides e enteses les dites coses los dits embaxadors haguda entre si plena deliberacio responen e dien que per molt que desijen la recuperacio del Senyor Primogenit primerament es per ells desijat lo honor e prosperitat de la reyal Majestat del Senyor Rey e per la vida e conservacio de la sua Senyoria continuament preguen com aquell que han per senyor natural e axi tots unidament ser-

vir desijen la sua excellencia. E per ço recuperat en poder dels dits sexanta embaxadors e altres missatgers e de la universitat de Leyda lo Senyor Primogenit per star e residir entre ells e ab ells son contents els plau tant quant en lo mon dir se porie assegurar e prometra ab tot compliment que si aço fet pobles o altres alguns lo que a Deu no placia se conmovien insurgien e anantaven cosa alguna contra lo stat dignitat e excellencia de la regia Majestat tals moviments e suscitacions per tot lur poder desviaran repelliran e defendran en tal manera que si mester sera les vides los bens fins a les animas no duptaran ab tot acabament exposar despendre e obligar tant e tant complidament quant james fidelissimos e bons vessalls puguen fer e hajen fet. E jatsia aquestes coses totes sien de la natural obligacio a la innata e incorrupta fidelitat dels cathalans encara per esser demanades volen expressament esser en scrits redigides e atorgades en testimoni del gran amor e devocio que han a la Majestat del Senyor Rey servey e honor e prosperitat del seu bon stament.

Y por último, entre varios acuerdos de escasa importancia, relativos á pago de tropas y otros pormenores del armamento, se hizo lectura de las cartas documentos y resoluciones que á continuacion van insertas:

Als molt reverent egregi nobles magnifichs e honor

rables senyors mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de comissio de la cort elegit.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables. Per algunes coses a parer nostre molt necessaries al negoci que prosseguim trametem a vosaltres los magnifichs mossen Dalmau Dez Volo e Bernat Gabriel Xatmar cavallers ab instruccions en via de memorial. Placieus dar plena fe e creença en lo queus explicaran juxta dites instruccions com si nosaltres a bocha vos ho dehiem. E per quant en los dies passats que shavie fer prorogacio de la cort fou vist a nosaltres XV primers embaxadors stants en Ceragoça deures provehir a la jornada fossen aci persones aficades qui dissentissen a la prorogacio e veessen si res se fahere qui pogues dampneyar lo negoci donam orde que mossen Miquel de Boxadors caváller daquesta ciutat e dit mossen Volo e misser Johan Vello sindich de Tortosa vingueren de Ceragoça aci e dissentiren e faheren tot lo quels fou comes. Per la qual raho stigueren entre venir star e tornar a Ceragoça VIII jorns. Par sia molta raho los sia feta la contenta. Per ço vos fem la present perque de la veritat siau certificats. E sia lo bon Jhesus proteccio de tot e direccio del negoci que prosseguim. Scrita en Leyda a XI de febrer any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio promptes los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Als molt reverents egregi nobles magnifichs e de

gran providencia los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverents egregi nobles magnifichs e de gran providencia senyors. Stants nosaltres congregats per fer delliberacio sobre una letra rebuda de vostres reverencies e magnificencies ab copia de la resposta feta a la Senyora Infanta es sobrevengut mossen Dalmau dez Volo ab mossen Xatmar lo qual nos ha explicades moltes coses de vostre parer sobre lo negoci occorrent. E entre les altres nos ha explicat esser vist a vostres insignes providencies que la embaxada vostra tant numerosa e tant comprenent deurie esser o licenciada o reduida a poch nombre e consemblantment per moltes letres particulars havem vist lo voler dels mes de vosaltres recaure en aquesta part. E per quant nostre voler e desig sempre es stat conformarnos ab lo parer e delliberacio de vosaltres e fins aci en les principals delliberacions e actes fets axi ho havem fet e seguit vehent esser molt rahonable e pertinent lo que es stat portat per lo dit mossen Volo considerat es stada be observada la oferta feta a la reyal Majestat en les primeres instruccions que si per la primera de XV no atorgava lo demanat ni hiria e altra e altres embaxades car apres dels XV hi ha anada embaxada de XXXXV e ara ni va de cinch milia persones o en sus la qual stant es prou digne cosa les altres embaxades cessen per los dits altres dignes e justs respectes e causes occorrents. E per la complacencia de vosaltres es stat concordament delliberat licenciar e absolre la embaxada de les sexanta persones qui primer e sagona-

ment son anades aqui e ab tenor de la present licenciam la dita o dites embaxades e absolem e liberam a vosaltres sexanta del carrech de la dita embaxada. Pregantvos molt carament e afectuosa que axi com es loable costum de embaxadors vos placia aci venir per donarnos millor informacio que no havem de les coses passades e fer lo que sera vist e delliberat necessari a benefici dels fets que occorren e repos del Principat. E sia molt reverents egregi nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XIII de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Al molt egregi senyor lo compte de Modica capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi senyor. Trametemvos les instruccions ab les quals e ab consell de aquells qui son nomenats en aquelles vos haveu a regir pregant e encarregant a vostra senyoria que en aquests afers vos hajau ab aquella virtut que de vos confiam. E com sereu en Leyda Deus volent vos scriurem que haureu a fer. E sia senyor molt egregi la Sancta Trinitat vostra guarda e direccio dels afers queus son acomenats. Dada en Barchinona a XIII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. —A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la co-

missio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elet residents en Barchinona.

Molt reverend nobles e de grau providencia senyors. En lo fet del Illustre Senyor Primogenit en lo qual ab tota promptitut e forma a nosaltres possible ensseguint lo que per vosaltres es stat determenat havem donat exequucio no departintnos en res de vostres conclusions e determinacions e sobre certes coses que a nosaltres occorren havem a ple informat lo honorable En Francesch del Bosch ciutada de aquesta ciutat: Placieus donarli fe e crehença al que de nostra part vos dira havent sguart al servey de Nostre Senyor e honor de la corona de la reyal Majestat, benifici e repos del Principat e de aquesta ciutat. E sia la Sancta Trinitat custodia e direccio de tots. De Leyda a XII del mes de febrer any Mil CCCCLXI. — A tots vostres beneplacits e honors apparellats los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda.

Instruccions de les coses que lo honorable En Francesch del Bosch ciutada de Leyda ha de explicar als reverents e honorables diputats en virtut de la crehença que la ciutat de Leyda li tramet.

Primo vos mossenyor donada la letra de crehença

ab aquella millor manera que a vos sera vist comendareu com aquesta ciutat ab molta amor voluntat e afeccio adherintse axi com de paraula ha dit mostrant per obra a les delliberacions que per ses reverencies ab llur noble consell de XXVII en vertut de la comissio de la cort en la occorrencia dels fets del Illustre Senyor Primogenit. De continent rehebudes les letres yo diumenge a vespre ques comptave huyt del present se oferi als embaxadors de la terra exequutar e deduhir a afecte lo que per ses reverencies era scrit e provehit e axi ho meteren per obra. Es ver que per quant lo Senyor Rey e tots los de son consell de continent que les letres foren rebudes per nosaltres lo Senyor Rey ho havent sentiment algu o per qualsevol altra via secretament hisque de ciutat e axi nos pogue provehir axi com per ells era scrit. Pero deduhint mes a efecte lo sobredit per quant lo dit Senyor Primogenit lavors encara era a Fraga fonch treta la bandera de la ciutat acompanyada com mils poguem de continent fent la via de Fraga per entendre en recobrar la persona del dit Senyor Primogenit. Es ver que lo Senyor Rey presentint la exida de la bandera ab cuyta lo trague de Fraga fent la via de Çeragoça. E per quant nosaltres a soles no erem per prosseguir aquest fet ni bonament presentarnos alla nos convingue restar Alcarraç ab la bandera ab delliberacio e consell dels embaxadors del Principat o de la part de aquells qui eren ab la bandera. E aqui stam huy en jorn e no entenem a partir de aqui enseguint lo que per ells nos es scrit fins hajam altre socos e avis. E per quant la

Senyora Infanta huy ha parlat ab los embaxadors e nosaltres sobre certs migans que ella enten moure dels quals los embaxadors scriuen al larch ço es que enten treballar ensemps ab la Senyora Reyna que lo Senyor Primogenit vengue en aquesta ciutat en poder dels embaxadors hi de aquesta ciutat demanat que si la Majestat del Senyor Rey sera plasent passar aço sia segur que no fos feta alguna novitat en la honor e preheminencia de sa corona reyal per moviment de pobles ni alias volent pensar en levar lo Primogenit en Rey ni en altra manera hi ab tot que a nosaltres fos vist de aço deures consultar ab ses reverencies per quant haviem scrit que no sentenes en algun tracte los embaxadors nos han dit forçadament que en virtud de ses instruccions et alias ells podien e poden e deuen acceptar e passar en veure lo dit Senyor Primogenit a ma nostre. E axi perque la dita Senyora Infanta congoixava molt e per lo ajust de les gents axi propinch e per no torbar la deliuracio del dit Senyor Primogenit hi crehent esser axi vostra voluntat com los embaxadors afermen e per esser axi vist als de Barchinona e altres e com sia ver may no esser stat penser algu ni placia a Deu en res prejudicial a la innata fidelitat del Senyor Rey havem prestat nostre assentiment no entenent may en res desviar de la voluntat e delliberacions de lurs reverencies e de lur noble consell de XXVII hi ab ells dits embaxadors acceptar la persona del dit Senyor Primogenit. Semble a nosaltres esser molt necessari si a nostre Senyor Deus plau metre en lo cor de la Majestat del Senyor Rey

condescendre en donar la persona del dit Senyor Primogenit e essent reduhit o venint per qualsevol via en sdevenidor a memoria del Senyor Rey lo que ses fet e enantat en aquests fets hi deliurament de la persona del dit Senyor Primogenit hi dels qui son entrevenguts aqui en ordonar hi provehir e nosaltres aci en deduhir a efecte aquestes coses e majorment nosaltres insiguint lurs ordinacions com siam aci e molt appartats e no ab aquell sforç ni virtut que ells siam preservats de tots perills dans e inconvenients axi de persones com de bens. E que en aço molt cautament e segura hi sia provehit hi per de present e in futurum a repos e benifici de tots servey de nostre Senyor Deus hi encara de la Majestat del Senyor Rey.

E aço encara que vos los ho direu al mils que poreu encara lols legireu ad litteram.

Als molt reverent egregis magnifichs e molt savis senyors los deputats del Principat de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elet en Barchinona.

Molt reverent egregis magnifichs e molt savis senyors. Una letra vostra de set del present havem rebuda ab la qual nos scriviu les coses per vosaltres provehides sobre la liberacio del Illustrissimo Senyor Princep vist que lo Senyor Rey jatsia supplicat de gracia e de justicia no ha volgut condescendre a les supplicacions del Principat. E com es stat delliberat que la ciutat de Leyda ab la mes gent que pora vaja la via

de Fraga per haver e recobrar lo dit Senyor Princep e la universitat de Cervera hi trameta gent e com la bandera de Sant Jordi se traura per socorrer de mes gent e posareu stepes pera XXIIII galeas per visitar les illes e acordareu gent de peu e cavall per provehir en les dites coses pregantnos e encarregantnos trametam cent homens disposts a treball e armats a punt ço es sexanta ballesters trenta empavesats e deu ab lançes largues que vosaltres los pagareu lo sou e per lo temps que delliberareu. Sobre les quals coses jatsia greus e enugoses lo cousell de aquesta ciutat qui tots temps ha delliberat conformarse a les provisions e deliberacions e esser unanimo e concordes ab lo Principat ha provehit de trametreus los dits cent homens e per haver aquells havem treballat e trobamne prou ben disposts que hirien sino que volen saber lo sou quels sera donat e pera quin temps e que aci los sia bestreta alguna part de lur sou per la qual raho havem deliberat fervos la present per home propi supplicantvos vullau scriure de vostra intencio sobre les dites coses e provehir de persona qui bestraga aci als qui hiran de alguna quantitat cor de tot cert vos tremetrem bona gent la que demanau. E per quant en aquesta ciutat ha gent de mar mestres daxa calafats e altres persones abtes pera fer fustes pera les quals a fer hi ha en aquesta ciutat bona disposicio vos supplicam que de las galeas que feu fer ne vullau fer en aquesta ciutat tres o quatre e sera cosa que reputarem a gracia a vostres reverencia e magnificencies les quals nos rescriguen tot lo que plasent los sia. A les quals certifi-

cam com la present hora som stats informats certament per home quiu ha vist que lo Senyor Rey ahir que era dimars fonch en Casp ab lo Senyor Princep e que fa la via Dalcanyiç hon deu aturar fins a divendres prop vinent e de alli se diu quel deu menar al castell de Morella e que la Senyora Reyna el Infant fan la via de Çeragoça. Perque mossenyors siaus avis e tingaus la Sancta Trinitat en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XI de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A tota vostra ordinacio molt promptes e apparellats los procuradors de Tortosa.

Lo present correu parteix huy que es dimecres de nit a les nou hores apres mig jorn. Ha esser aqui dema que es dijous entre les onze e dotze hores de la nit apres mig jorn si compleix a la dita hora haventli a donar dotze florins corrents e sino compleix la mitat.

Als molt reverent magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverent magnifichs e honorables senyors. De vostres grans reverencies e honorables savieses havem rebuda una letra closa la data de la qual fou en Barchinona a VII del present mes en la qual nos explicau la deliberacio per vosaltres feta de acordar certa gent axi de cavall com de peu per haver lo Senyor Princep e Primogenit per aquellas vias de fet possibles contrestant a qualsevulla altres exceptada la persona del Senyor Rey qui impediment donar hi volran e queus vol-

guessem trametra cent homens de peu ço es LX ballesters XXX empavesats e X lances largues donant en aquells conestable. Perque nosaltres desijants complir lo que ordonareu vos trametem los dits cent homens als quals havem deputat e donat per conestable e regidor lo honorable En Berenguer Luch Ripoll ciutada de aquesta ciutat. Pregamvos molt lo dit conestable e tots los de sa conestablia haver per recomenats e mesos en la orde e prerogatives que aquesta ciutat ha e deu haver en semblants e altres actes com ells son e seran tostemps promptes en fer e ab efecte complir tot lo que per vostres reverencies sera ordonat e manat. Oferintsnos tostemps en fer e ab molta bona voluntat complir altres coses e molt majors qui per vostres reverencies nos seran rescrites. E sia la Sancta Trinitat en custodia e proteccio de tots. Scrita en Manresa a XII de febrer any Mil CCCCLXI. — Los quis recomanen e son prests a les grans reverencies e honorables savieses de vosaltres los consellers de la ciutat de Manresa.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs e molt savis senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverents egregis nobles magnifichs e molt savis senyors. Per causa de les duplicades letres vostres e dels molt honorables e molt savis senyors los consellers e consell de la insigna ciutat de Barchinona re-

hebudes digmenge proppassat quis comptave vuyt del present e dejus scrit mes de febrer per satisfer a la fidelitat a la qual los cathalans son tenguts a la corona reyal en aquelles distinctament recitada nosaltres havent a cor deduhir en efecte lo contengut en aquelles havem provehit en trametre certa gent darmes. E per quant en aquesta vila qui es una de les claus de aquest Principat es molt necessari en tuta e ferma custodia deure esser ben consellada e ajudada per tant havem delliberat trametre aqui lo honorable En P. de Plegamans exhibidor de la present plenament informat e instruhit de nostra intencio e voler sobre los dits afers. Placieus donarli fe e crehença en tot ço e quant de part nostra e de aquesta vila sobre los dits afers vos dira e explicara axi com si per nosaltres presencialment recitat vos era provehint si present vos sera en tal forma e manera que a la deguda indempnitat de aquesta vila e de tot lo Principat sia promptament subvengut. E sia la Santissima Trinitat guarda e proteccio vostra. Scrita en Cervera a XI dias del mes de febrer any Mil CCCCLXI. — Molt reverents egregis nobles e magnifichs e molt savis senyors a tots honor e servir vostres apparellats los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverent egregi nobles e magnifichs mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverents egregi nobles e magnifichs mossenyors. Vostra letra de VII del present havem rebuda vuy hora de mige nit per la qual restam avisats de les loables e singulars provisions e actes per vosaltres fets en deliurar la persona del Illustre Senyor Princep e Primogenit de Arago e de Sicilia de que restam molt aconsolats sperants la fi per tots desijada. E per semblant de les XXIIII galeas per la bona provisio en visitar les illes e altres coses concernents la utilitat del dit negoci. Del nombre de cent homens quens assignau vos trametam juxta lorde que scrivim de continent per nos sera provehit ab degut efecte que sera honor del nostre stament e servey del Principat avisantsvos que continuament siam avisats aci en la casa del General aci construhida segons que pus largament rescrivim al magnifich mossen Johan Çamso cavaller embaxador nostre tostemps starem ajustats per esser promptes en exequir totes coses que per vosaltres seran deliberades. E sia molt reverents egregi nobles e magnifichs mossenyors la potencia divina vostra continua guarda. Scrita en Perpinya a X de febrer del any Mil CCCCLXI. — Lo vescomte de Roda. — Los quinze elets per lestament militar del comdat de Rossello residents en Perpinya prests a vostre ordinacio.

Als molt reverend magnifichs e honorables mossenyors los deputats e consell residents en la ciutat de Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables mossenyors. Vuy dada de la present que tenim XI del mes de febrer a les XII hores de mig jorn havem rehebuba una vostra letra per lo correu portador de la present la qual legida de continent per satisfer al contengut de aquella havem aplegat consell de prohomens de la present vila en lo qual ab unitat e concordia es stat delliberat per honor e exaltacio de la corona Darago e per satisfer a la deguda fidelitat condecendre e complir al contengut de vostra letra e aqui matex havem elegit capita de la gent demanada lo qual molt prest ab la dita gent sera ab vostres reverencia magnificencies e honorables savieses. Supplicantsvos de hora en hora opportunament nos vullats avisar de les occurrencies del negoci oferintnos en per tostemps esser prests e apparellats en totes coses qui sien a honor de la dita corona e conservacio de nostra fidelitat. E sia molt reverend magnifichs e honorables mossenyors la Sancta Trinitat vostra continua guarda. Scrita en Puigcerda a XI de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A vostres honor e servey apparellats los consols de la vila de Puigcerda.

Al molt reverent magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverent magnifichs e honorables mossenyors. Ir a les dues hores apres mig die reebem una letra vostra dada en Barchinona a set del present tramesa per En Pere Steva correu vostra en la qual nos avi-

sau per vosaltres e vostre consell es stat deliberat que vist lo Senyor Rey no ha volgut condecendre a les supplicacions de aquest Principat sobre la liberacio de la persona del Illustrissim Princep e primogenit del dit Senyor Rey sia procehit en haver lo dit Illustrissim Princep e primogenit per totes aquelles vies que possibles sien. E per deduhirho a efecte es stat deliberat acordar gent darmes e per ço nos dieu vos emviem vint e cinch homens armats e a punt. Sobre que certificam la providencia de vosaltres que de continent rebuda la dita letra havem aplegat nostre consell e en aquell expressament havem deliberat e conclos donar bon compliment en trametreus los dits XXV homens avisant la providencia de vosaltres que molt prestament seran aqui promptes a fer lo qui per vosaltres llurs sera demanat. Dada en la vila de Figeres a X de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — Apparellats a vostre servir e honor los consols de la vila de Figeres.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona als honorables qualsevol oficials reyals diputats locals guardes del dit General. Salut e honor.

Jatsia haguessem manat per nostres provisions e requestes que fusta alguna no leixasseu exir de la costa del Principat ara empero per certs sguarts que no curam aci explicar e perque les fustes portaran vitualles a aquesta ciutat volem e manam que les barques

den Johan Doye den Bernat Andreu e la sagetia den Salvador Roig qui van per aportar forments e altres vitualles a aquesta ciutat segons es dit lexets anar e navegar alla hon se vullen sens contrast. Dada en Barchinona a XIII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra de creença acomenada al honorable En Pere de Plegamans havem rebuda e hoit plenament lo dit vostre missatger de tot lo quens ha volgut dir en virtut de la dita creença. Vos responem que la nostra intencio es stada sempre e es que tot quant se es fet en aquest negoci es stat fet a conservacio de la feeltat reyal e axi no ha loch lo fet de capita. E ya havem scrit al diputat local sobre del veguer ques haje degudament en lo que aqueixa universitat volra. E que no dupteu de algu que per lo Senyor Rey es preeposat e castigar qualsevol persones qui no volran viure pacificament. E aquest Principat no enten a fallir en les dites coses. E sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XIII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio dela cort elegit e assignat prests a vostra honor.

Apres la data certificamvos que en tot lo benavenir e seguretat vostra nosaltres serem promptes ab tanta voluntat e efecte com dir se puixa segons per vosaltres es dignament merescut.

Als molt honorables e de gran providencia senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e de gran providencia mossenyors. Rebuda havem vostra letra de creença en persona del honorable mossen Francesch del Bosch ciutada e sindich de aqueixa ciutat lo qual molt prudentment nos ha explicada la creença e encara legida la instruccio que sobre aço havia de vostres savieses. Per dita explicacio e lectura vehem continuarse la virtut de constancia que haveu en lo obtenirse lo desigat fi de les coses justament e sancta principiades en que aqueixa ciutat tant virtuosament e deguda ha principi donat e constantment persevera e consemblantment ab virtut speram continuara sens desistir acompanyant a nosaltres quius fem certs a seguretat e indemnitat de aqueixa ciutat e de tot lo Principat provehirem degudament principiant consellant e entrevenint en tot com pertinent es aqueixa ciutat magnanima. E en aço dubte algu no haguessen car lo honor util e indemnitat de tots es molt diligentment attes e considerat. A present haurem bona concordia ab lo capita e a vostra indemnitat es be provehit. Placieus donar orde en copiositat de vitualles. E puys aixi sou be acompanyats no es vist freturar esser aqui la embaxada car pus segu-

rament e matura se faran les delliberacions e provisions. E per ço es provehit sen tornen los embaxadors. E lo parer vostre sobre la oferta feta a la Illustrissima Senyora Infanta era molt notable e savi. De les coses que succehiran continuament seran avisades vostres savieses a la complacencia de les quals serem tostemps promptes. E sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XIII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Monserrat. — Los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat prests a vostra honor.

Als magnifichs e molt honorables senyors los jurats de la ciutat e regne de Mallorcha.

Molt magnifichs e molt honorables senyors. En dies passats responentvos a la letra que de vosaltres rebem vos scrivim stesament de les multiplicades supplicacions e intercessions per part de aquest Principat fetes a la Majestat del Senyor Rey per liberacio de la persona del Illustrissimo Senyor don Carles fill primogenit del dit Senyor Rey per les quals supplicacions e intercessions a fer continuament ere ab la dita Majestat sollemne embaxada en nombre de XV persones de les mes insignes de aquest Principat. E mes ab la dita letra vos diguem com era delliberat trametre altra embaxada en nombre de XXXXV persones agregades al primer nombre e que axi foren sexanta la

qual cosa en efecte es stada deduhida. Los dits sexanta embaxadors per molts dies son stats ab la dita reyal Majestat fahent e continuant les supplicacions dessus dites. E darrerament com gracia sobre aço en lo conspecte de aquella no hajen poguda obtenir han demanada la liberacio dessus dita per migans de justicia fundants aquella per quant lo dit Senyor Primogenit era vengut devant la reyal Majestat demanat per aquella e per leys e constitucions de aquest Principat tota persona per lo Princep o Rey demanada es haguda per guiada e assegurada e per altres moltes rahons per les quals aquest Principat preten la persona del dit Senyor Primogenit deure esser en libertat restituida e en la detencio sua sostenir violacio e ruptura leys moltes de aquesta patria la qual liberacio e reintegracio de les dites leys per justicia demanada axi poch ses poguda obtenir essent la dita Majestat reyal obsessa de perversos e malignes consellers qui poch tements la correccio divinal e menys desigants lo servey e honor de la dita reyal Majestat e lo benefici de la cosa publica de aquest Principat e de tots los regnes e dominis de la reyal corona volrien perdre la persona del dit Senyor Primogenit e tolreli la successio apres los dies de la dita reyal Majestat a ell deguda. E axi aquest Principat frustrat de tota sperança e de gracia e justicia en la prosecucio de aquest negoci vist a la persona del dit Senyor Primogenit esser degut deute de fidelitat com a fill primogenit de la reyal Majestat e apres los lonchs dies de aquella en los regnes e dominis seus legittim succes-

sor per retre lo deute a la dita fidelitat la qual en los coratges dels poblats en aquest Principat irradicablement es fundada e per conservacio de les constitucions e leys del dit Principat precedent matura delliberacio a tot servici de nostre Senyor Deu e honor e servey de la dita reyal Majestat e salvacio de la persona del dit Senyor Primogenit ha delliberat insurgir ab ma poderosa e fort contra los dits inichs e perversos consellers de la reyal Majestat e fer tota potencia e sforç per liberacio de la persona del dit Senyor Primogenit. E per execucio e efecte de la delliberacio dessus dita la bandera de Sant Jordi e la bandera reyal son exides de aquesta ciutat acompanyades de cert nombre de gent de cavall e de peu asoldajada de pecunies del General de aquest Principat e sots conducta del egregi comte de Modica capita general en la gent de cavall e del vezcomte de Rochaberti en la gent de peu e ab companyera del veguer de aquesta ciutat en nom del Senyor Rey e per semblant de altres ciutats e comunitats de aquest Principat son exides companyies de gents dels oficials reyals acompanyades. E axi ab ma poderosa sera prosseguit lo dit negoci e de aquell nos desistira fins la persona del dit Senyor Primogenit sia delliurada e en plena libertat restituida e fins aquest Principat sia reintegrat en la observancia de les leys e libertats sues. E mes per lo tranquille e pacifich stat de aquest Principat e dels altres regnes e dominis de la reyal corona e a preservarlos de tot peril e inconvenient e alterar tota potencia enemiga es stat delliberat aci esser fetes XXIIII galeres a les quals se dara

obra de continent e en la total expedicio de aquelles. De les quals coses totes dessus dites havem delliberat fer certes les magnificencies e honorables savieses vostres perque sapien e senten tot lo nostre proces e alguna cosa no esser stada feta sino a tot servici de nostre Senyor Deu e de la dita reyal Majestat e per servar la incorrupta fidelitat a la Majestat reyal deguda. Pregants e éxhortants les dites magnificencies e honorables savieses vostres en la liberacio del dit Senyor Primogenit e retre sobre aço vostre deute a la dita reyal corona segons de bons e fidelissimos vassalls se pertany esser conformes ab delliberacio de aquest Principat e mostrant unanimitat de volers segons fins aci entre aqueix regne e aquest Principat es stat fet e observat a tota honor de la corona reyal e al bon stat de quiscuns en que aquest Principat es molt voluntari e dispost e sera quiscuna vegada en totes coses benifici de aqueixa ciutat e regne concernents. Molt magnifichs e molt honorables senyors tingaus la Sancta Trinitat en guarda sua. Rescrivintsnos françosament tot ço queus placia. Dada en Barchinona a XIII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

FIN DEL TOMO DÉCIMOCUARTO DE LA COLECCION, PRIMERO DEL LEVANTAMIENTO Y GUERRA DE CATALUÑA EN TIEMPO DE DON JUAN SEGUNDO.

